

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Wykonawca:

Żbik Konrad Kata
Werynia 481
36-100 Kolbuszowa
e-mail katakon@poczta.fm

na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie

Autorzy:

Konrad Kata – koordynator projektu PZO, ekspert ornitolog
Jerzy Grzybek – ekspert ornitolog

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1. Etap wstępny pracy nad Planem	4
1.1. Informacje ogólne	4
1.2. Ustalenie terenu objętego Planem	6
1.3. Mapa obszaru Natura 2000	9
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu	10
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem	15
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu	29
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności	31
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy	38
2. Etap II Opracowanie projektu Planu	48
Moduł A	48
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony	48
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru	53
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	59
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego	61
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych - dane zweryfikowane	69
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych	77
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru	77
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru	77
Moduł B	113
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem	113
4. Analiza zagrożeń	137
5. Cele działań ochronnych	158
Moduł C	164
6. Ustalenie działań ochronnych	164
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony	234
8. Wskazania do dokumentów planistycznych	245
9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony	250
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	250
11. Zestawienie uwag i wniosków	253
12. Literatura	287

Dokumentacja Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Puszcza Sandomierska
Kod obszaru	PLB180005
Opis granic obszaru	Plik shp z granicami obszaru
SDF	Standardowy Formularz Danych – plik pdf, stanowiący załącznik do dokumentacji.
Położenie	Województwo podkarpackie, <u>powiat kolbuszowski</u> , gmina Cmolas (m. Cmolas, Hadykówka, Jagodnik, Ostrowy Baranowskie, Ostrowy Tuszowskie, Poręby Dymarskie, Toporów), gmina Dzikowiec (m. Dzikowiec, Kopcie, Lipnica, Mechowiec, Nowy Dzikowiec, Płazówka, Wilcza Wola), gmina Kolbuszowa (m. Bukowiec, Domatków, Huta Przedborska, Kłapówka, Kolbuszowa Dolna, Kupno, Poręby Kupieńskie, Przedbórz, Werynia, Widełka, Zarębki), gmina Majdan Królewski (m. Brzostowa Góra, Huta Komorowska, Komorów, Krzątka, Majdan Królewski, Rusinów, Wola Rusinowska), gmina Niwiska (m. Kosowy, Przyłęk), gmina Raniżów (m. Korczowiska, Mazury, Raniżów, Staniszewskie, Wola Raniżowska, Zielonka), <u>powiat mielecki</u> , gmina Mielec (m. Mielec, Szydłowiec, Trześć, Wola Chorzelska), gmina Padew Narodowa (m. Babule, Piechoty, Zachwiejów), gmina Tuszów Narodowy (m. Czajkowa, Dębiaki, Grochowe, Jaślany, Józefów, Ławnica, Pluty, Sarnów, Tuszów Narodowy), <u>powiat niżański</u> , gmina Jeżowe (m. Cholewiana Góra, Jata, Jeżowe, Nowy Nart, Sójkowa, Stary Nart, Zalesie), gmina Nisko (m. Nowosielec), <u>powiat ropczycko-sędziszowski</u> , gmina Sędziszów Małopolski (m. Cierpisz, Czarna Sędziszowska), <u>powiat rzeszowski</u> , gmina Głogów Małopolski (m. Budy Głogowskie, Hucisko, Pogwizdów Stary, Przewrotne, Styków), gmina Kamień (m. Kamień), gmina Sokołów Małopolski (m. Markowizna, Trzebuska, Turza), gmina Świlcza (m. Bratkowice), <u>powiat stalowowolski</u> , gmina Bojanów (m. Bojanów, Cisów Las, Gwoździec, Korabina, Laski, Maziarnia, Przyszów, Stany), gmina Stalowa Wola (m. Stalowa Wola), gmina Zaleszany (m. Kępie Zaleszańskie, Kotowa Wola), <u>powiat tarnobrzeski</u> , gmina Baranów Sandomierski (m. Durdy, Marki, Knapy, Słężaki), gmina Grębów (m. Grębów, Jamnica, Jeziórko, Krawce, Poręby Furmańskie, Stale, Wydrza, Żupawa), gmina Nowa Dęba (m. Nowa Dęba, Alfredówka, Cygany,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

	Jadachy, Dęba)
Powierzchnia obszaru (w ha)	129115,6 ha
Status prawny	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 5 września 2007 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (DzU z 2007r., Nr 179, poz. 1275), zastąpione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (DzU z 2011 r., Nr 25, poz. 133 i Nr 67, poz. 358 z późn. zm.).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	27-02-2013
Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	Konrad Kata, tel. 505 868 152, e-mail: katakon@poczta.fm
Planista Regionalny	Maciej Ciuła, tel. (17) 7850044, e-mail: maciej.ciuła.rzeszow@rdoś.gov.pl Dorota Rogala, tel. 783921780, e-mail: dorota.rogala@yahoo.pl
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów, tel: (17) 7850044, fax: (17) 8521109; e-mail: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.2. Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1	Rezerwat „Pateraki”	Zarządzenie nr 20/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Pateraki”. Rezerwat posiada też projekt Planu ochrony rezerwatu „Pateraki” na okres 2002-01-01 – 2021-12-31 (BULiGL O/ Przemysł 2001).	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	58,40 ha
2	Rezerwat „Zabłocie”	Brak obowiązującego dokumentu planistycznego – rezerwat posiada jedynie projekt Planu ochrony rezerwatu „Zabłocie” na okres 2004-01-01 – 2023-12-31 (Krameko sp. z o.o. 2003)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	539,81 ha

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

3	Rezerwat „Jaźwiana Góra”	Zarządzenie nr 8/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 15 kwietnia 2013 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 9/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Jaźwiana Góra”.	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	3,94 ha
4	Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu	-	-	19734,18 ha
5	Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu	-	-	18875,66 ha
6	Nadleśnictwo Kolbuszowa	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kolbuszowa na okres 01.01.2011-31.12.2020 (BULiGL O/Przemysł).	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	7425,95 ha
7	Nadleśnictwo Nowa Dęba	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Nowa Dęba na okres 01.01.2013 - 31.12.2022 (BULiGL O/Lublin)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	22441,67 ha

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

			ustawy o ochronie przyrody).	
8	Nadleśnictwo Mielec	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Mielec na okres 01.01.2013-31.12.2022 (BULiGL O/Przemysł)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	8498,51 ha
9	Nadleśnictwo Rozwadow	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rozwadow na okres 01.01.2012-31.12.2021 (BULiGL O/Lublin)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	3719,51 ha
10	Nadleśnictwo Głogów Małopolski	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głogów Młp na okres 01.01.2011-31.12.2020 (BULiGL O/Przemysł)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	6725,16 ha
11	Nadleśnictwo Rudnik	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik na okres 01.01.2012-31.12.2021 BULiGL O/Lublin)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28, ust.11 ustawy o ochronie przyrody dotyczące możliwości odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).	3844,43 ha

Teren objęty PZO: Puszcza Sandomierska PLB180005 o powierzchni 129115,6 ha

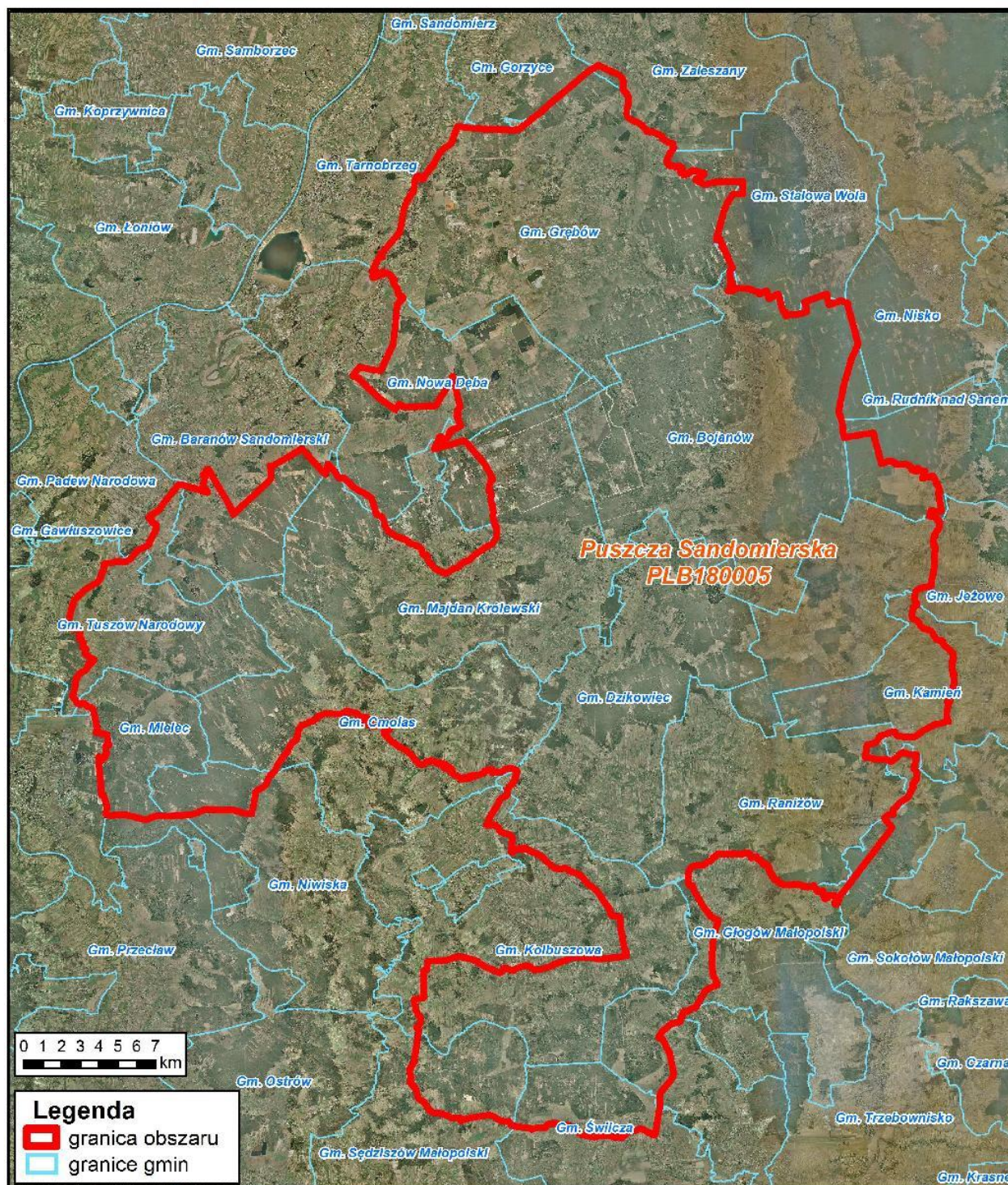
**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Opis obszaru

Puszcza Sandomierska stanowi jeden z największych kompleksów leśnych w kraju, o dużym zróżnicowaniu siedliskowym i bogactwie różnych typów ekosystemów. Położona jest w środkowej części Kotliny Sandomierskiej (w widłach Wisły i Sanu), między Rzeszowem a Tarnobrzegiem. Obejmuje tereny dawnej Puszczy Sandomierskiej – zwartego kompleksu leśnego porastającego Kotlinę. Obecnie obszar ten jest mocno pofragmentowany przez zabudowę, tereny rolnicze i gęstą sieć drogową. Lesistość w granicach obszaru sięga 47 %. Z uwagi na ubogie, piaszczyste gleby, przeważają bory sosnowe i bory mieszane, które na siedliskach żyzniejszych zastępowane są przez różne postacie grądów. Bezodpływowe obniżenia zajmują olsy lub bory bagienne, a doliny cieków – łągi. Poza lasami mozaika siedlisk jest jeszcze większa, gdyż obejmuje zarówno śródlądowe wydmy porośnięte roślinnością pionierską, jak też łąki, pola uprawne, bagna, torfowiska oraz różnego rodzaju zbiorniki wodne: starorzecza, wyrobiska pokopalniane i zagospodarowane kompleksy stawów rybnych. Dwa największe z nich znajdują się w północnej części ostoi. Są to: „Buda Stalowska” i „Grębów” liczące odpowiednio ok. 710 i 160 ha.

Na uwagę zasługuje poligon wojskowy koło Nowej Dęby, z bogatą mozaiką muraw, wrzosowisk, terenów zalesionych oraz dużym torfowiskiem „Cietrzewiec”.

Sieć wodna jest uboga. Głównym ciekim jest Łęg, będący prawobrzeżnym dopływem Wisły, do którego uchodzi większość rzek. Koryto w górnej części rzeki Łęg jest uregulowane, jednak na znacznych odcinkach zachowało naturalny charakter. Zbliżone do naturalnego są również koryta większości jego dopływów.

Przedmioty ochrony

Puszcza Sandomierska jest ważną ostoją ptaków o znaczeniu międzynarodowym. Stwierdzono tutaj 63 gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, (Dyrektywa ptasia). Spośród nich 36 gatunków to ptaki odbywające na tym obszarze lęgi.

Przedmiotem ochrony są gatunki lęgowe ptaków wymieniane w aktualnym SDF obszaru zamieszczonym na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, oraz wszystkie gatunki ptaków zgodnie z aktualną waloryzacją i inwentaryzacją uzupełniającą spełniające kryterium, co najmniej 1% krajowych populacji. Puszcza Sandomierska jest kluczowym obszarem dla zachowania w kraju populacji kraski i podgorzałki.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zgodnie z obowiązującym SDF lista przedmiotów ochrony obejmuje 25 gatunków ptaków. Są to:

- A021 *Botaurus stellaris* – bąk
- A022 *Ixobrychus minutus* – bączek
- A030 *Ciconia nigra* – bocian czarny
- A031 *Ciconia ciconia* – bocian biały
- A043 *Anser anser* – gęgawa
- A060 *Aythya nyroca* – podgorzałka
- A072 *Pernis apivorus* – trzmielojad
- A075 *Haliaeetus albicilla* – bielik
- A081 *Circus aeruginosus* – błotniak stawowy
- A094 *Pandion haliaetus* – rybołów
- A119 *Porzana porzana* – kropiatka
- A120 *Porzana parva* – zielonka
- A122 *Crex crex* – derkacz
- A127 *Grus grus* – żuraw
- A176 *Ichthyaeetus melanocephalus* – mewa czarnogłowa
- A193 *Sterna hirundo* – rybitwa rzeczna
- A224 *Caprimulgus europaeus* – lelek
- A229 *Alcedo atthis* – zimmerodek
- A231 *Coracias garrulus* – kraska
- A238 *Dendrocopos medius* – dzięcioł średni
- A239 *Dendrocopos leucotos* – dzięcioł białogrzbiety
- A321 *Ficedula albicollis* – muchołówka białoszysa
- A338 *Lanius collurio* – gąsiorek
- A 409 *Lyrurus tetrix* – cietrzew
- A429 *Dendrocopos syriacus* – dzięcioł białoszyi

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lista przedmiotów ochrony w trakcie prac może ulec zmianie.

Projekt planu zadań ochronnych dotyczy całego obszaru, ponieważ nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r.; Nr 151; poz. 1220, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (DzU z 2010 r.; Nr 34; poz. 186 z późn. zm.)

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych. Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działania pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;
- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działania na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
- wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
- jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (*„jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”*);
- uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
- opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
- określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania, jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO. Informacja o postępie prac, prowadzonych spotkaniach i dokonywanych uzgodnieniach będzie zamieszczana na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie. Kontakt z członkami ZLW będzie utrzymywany także przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas procesu planistycznego. Zakłada się, że I spotkanie będzie miało charakter wstępny i posłuży prezentacji zasad działania ZLW oraz metodyki przygotowania PZO. II spotkanie poświęcone będzie przedstawieniu wyników przeprowadzonych inwentaryzacji oraz prezentacji koncepcji ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmioty ochrony. Na III spotkaniu zaprezentowany i przedyskutowany zostanie projekt zapisów PZO.

Dodatkowo zostaną przeprowadzone oddzielne spotkania dla zainteresowanych stron, w szczególności spotkania z przedstawicielami stawów rybnych, poligonu wojskowego Nowej Dębie oraz Lasów Państwowych oraz w razie potrzeby z innymi zainteresowanymi podmiotami.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiedl.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja prze- mieszczają- ca się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
Z1	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>			19-25 s			C	C	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Zaktualizowano oceny uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1) Skorygowano ocenę stanu zachowania i ocenę ogólną.
Z2	A022	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>			3-10p			C	C	C	C	Po przeprowadzonej weryfikacji danych, ocena wszystkich parametrów zgodna z zapisami w SDF.
Z3	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>			4-10p			C	C	C	C	Ocen dokonano na podstawie inwentaryzacji z 2010 roku BULiGL O/Przemysł oraz przeprowadzonej inwentaryzacji uzupełniającej w 2013 roku. Skorygowano liczebność populacji na 6-10 par, co wynika z lepszego rozpoznania terenu. Skorygowano ocenę stanu zachowania i ocenę ogólną w oparciu o najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
Z4	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>			121-200			C	B	C	C	Oceny populacji dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Lublin 2007 i BULiGL O/Przemyśl 2010 Szacowaną wielkość populacji po zebraniu danych inwentaryzacyjnych doprecyzowano na 121-155 par.
Z5	A043	Gęgawa	<i>Anser anser</i>			40			C	B	B	B	Oceny dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemyśl 2010. Liczebność populacji zgodna z aktualną wiedzą. Poszczególne oceny nie uległy zmianie.
Z6	A060	Podgorzałka	<i>Aythya nyroca</i>			20-25			B	C	B	B	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Skorygowano liczebność populacji uwzględniając najnowsze dane uzyskane z prowadzonego corocznego monitoringu populacji. Zaktualizowano ocenę populacji, ocenę stanu zachowania, ocenę izolacji oraz ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z7	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>			4-10			C	B	C	B	Oceny dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemyśl 2010 oraz zebranych danych od lokalnych ornitologów. W związku z pełniejszym

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiedl.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													rozpoznaniem liczebności korekcie powinna ulec liczebność populacji.
Z8	A075	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>			5-10p			C	B	B	B	Oceny dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. Skorygowano liczebność populacji na 5- 7 par. Pozostałe oceny nie uległy zmianie.
Z9	A081	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>			55-70p			C	C	C	C	Oceny wykonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zaktualizowano oceny uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1). Skorygowano ocenę stanu zachowania, ocenę izolacji i ocenę ogólną na B.
Z10	A094	Rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>			0-2			C	C	B	C	Według obecnej wiedzy gatunek na terenie Puszczy Sandomierskiej nie gniazduje. Znalezione w końcu ubiegłego wieku. Obecnie spotykany jest wyłącznie na przelotach. Krajowa populacja ogranicza się wyłącznie do północnej i południowej części kraju. Obecnie nie ma żadnych danych pozwalających na

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													potwierdzenie gniazdowania tego gatunku w obszarze. Populację oceniono na D – nieistotną. W związku z powyższym nie jest zasadne nadawanie ocen dla innych parametrów
Z11	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>			10-20p			C	C	C	C	Oceny wykonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. Liczebność populacji jest zgodna z zapisami w SDF. Skorygowano ocenę stanu zachowania populacji na wartość B.
Z12	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>			10-20p			C	C	C	C	Oceny wykonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Liczebność populacji jest zgodna z zapisami w SDF. Skorygowano ocenę stanu zachowania populacji na wartość B.
Z13	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>			258-300 s			C	C	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Zaktualizowano oceny uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1) Oceny populacji dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a sie	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													O/Lublin 2007, BULiGL O/Przemysł 2010 danych z programów rolnośrodowiskowych oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. Wielkość populacji po zebraniu danych inwentaryzacyjnych oszacowano na 300 -500 samców. Zaktualizowano ocenę stan zachowania populacji i ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z14	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>			6-10p			C	C	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Zaktualizowano oceny uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1) Oceny populacji dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010, uzyskaniu danych od lokalnych ornitologów oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. Szacowaną wielkość populacji po zebraniu danych inwentaryzacyjnych doprecyzowano na skorygowana na wyższą 10-15

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													par. Liczebność par lęgowych nie spełnia progu 1% krajowej populacji w związku z tym gatunek nie powinien być przedmiotem ochrony. W związku z powyższym zmianie powinna zostać poddana ocena populacji na D i tym samym nie oceniano innych parametrów.
Z15	A176	Mewa czarnogłowa	<i>Ichthyae- tus melano- cephalus</i>			5-10p			C	C	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Skorygowano liczebność populacji uwzględniając najnowsze dane uzyskane z prowadzonego corocznego monitoringu populacji. Podana w SDF liczebności 10 par obrazuje liczebność szacunkowa, która nigdy nie została osiągnięta. Zaktualizowano ocenę populacji, ocenę stanu zachowania, ocenę izolacji oraz ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
pZ16	A179	Śmieszka	<i>Chroice- phalus ridibundus</i>			800- 1000p			D				Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Obecnie gniazduje tu 1000 - 1500 par (Grzybek 2012), dlatego ocena liczebności powinna ulec korekcie. Wynika to z przeprowadzonych inwentaryzacji w

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimuj- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													ostatnich latach w kluczowych miejscach gniazdowania gatunku. W obowiązującym SDF nadano jej ocenę ogólną D, dlatego nie oceniano innych parametrów. Obecnie, pomimo że śmieszka nie jest gatunkiem wymienionym w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej spełnia wymóg 1% krajowej populacji. Skorygowano liczebność populacji i zaktualizowano ocenę populacji, ocenę stanu zachowania, ocenę izolacji oraz ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z17	A193	Rybitwa rzeczna	<i>Sterna hirundo</i>			220-230p			C	C	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Zaktualizowano oceny uwzględniając dane inwentaryzacyjne (niepublikowane) dla lat 2011-2013 w kluczowych miejscach gniazdowania gatunku. Zaktualizowano ocenę populacji, ocenę stanu zachowania, oraz ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a sie	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													(wer. 2012.1).
Z18	A224	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>			159-200 p			C	B	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Oceny dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. Szacowaną wielkość populacji po zebraniu danych inwentaryzacyjnych doprecyzowano na 165-200 samców. Zaktualizowano ocenę populacji, ocenę stanu zachowania, ocenę izolacji oraz ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z19	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>			10-30p			C	C	C	C	Ocena liczebności jest zgodna z zapisami w obowiązującym SDF. Oceny dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Skorygowano ocenę stanu zachowania populacji uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a sie	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
Z20	A231	Kraska	<i>Coracias garrulus</i>			16-20			B	B	B	B	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Skorygowano liczebność populacji uwzględniając najnowsze dane uzyskane z prowadzonego corocznego monitoringu populacji. Zaktualizowano ocenę populacji i ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
pZ21	A234	Dzięciół zielono- siwy	<i>Picus canus</i>			15-35p			D				Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Ocena liczebności została określona na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 i inwentaryzacji uzupełniającej w 2013 roku. Liczebność w obszarze oszacowano na 15-25 par. Gatunek wymieniony w SDF niebędący jednak przedmiotem ochrony. Po zweryfikowaniu danych w toku prac nad PZO gatunek spełnia wymóg 1% krajowej populacji i powinien zostać włączony, jako przedmiot ochrony. W związku z powyższym ocenie poddano poszczególne jego parametry.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
Z22	A238	Dzięcioł średni	<i>Dendro- copus medius</i>			61-100p			C	B	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Oceny wykonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. Skorygowano liczebność populacji uwzględniając najnowsze dane. Zaktualizowano ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z23	A239	Dzięcioł biało- grzbiety	<i>Dendro- copos leucotos</i>			20-30p			C	C	C	C	Ocena błędna. Dostępne dane na temat występowania tego gatunku w pierwszej wersji SDF opracowania obszaru nie były potwierdzone i bazowały prawdopodobnie wyłącznie na domniemaniu występowania. Gatunek nie stwierdzony zarówno w inwentaryzacji całego obszaru BULiGL O/Przemysł 2010, jak i w trakcie inwentaryzacji uzupełniającej w 2013 roku w ramach PZO. Zapewne gatunek ten nie występuje w ostoi ze względu na brak odpowiednich siedlisk oraz nie występował w momencie wyznaczania obszaru. Dane zawarte

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													w SDF dotyczące występowania tego gatunku należy uznać za błąd naukowy. W związku z powyższym wnioskuję się o wykreślenie go z SDF
pZ24	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>			83-150p			D				Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Gatunek niebędący przedmiotem ochrony. Ocena przeprowadzona na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 i inwentaryzacji uzupełniającej z 2013 roku. Liczebności gatunku oszacowano na 100-150 par. Wynika to z dużej dostępności odpowiednich siedlisk, krótkiego okresu aktywności wokalne oraz w trudności w rozpoznawaniu jej śpiewu. W toku prac nad PZO gatunek spełnia kryterium przedmiotu ochrony. Jego liczebność na terenie Puszczy Sandomierskiej przekracza próg 1% krajowej populacji. Tym samym powinien się zostać uznany, jako przedmiot ochrony. W związku z powyższym ocenie poddano poszczególne jego parametry.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
Z25	A321	Mucho- łówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>			40-60p			C	C	C	C	Oceny dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Ocena liczebności zawarta w SDF jest poprawna. Zaktualizowano ocenę populacji, ocenę stanu zachowania, ocenę izolacji oraz ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z26	A330	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>			684- 1000p			C	C	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Oceny populacji dokonano na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Lublin 2007, BULiGL O/Przemysł 2010 oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. Szacowaną wielkość populacji po zebraniu danych inwentaryzacyjnych określono na 1000 -1300 par. Zaktualizowano ocenę stanu zachowania i ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z27	A409	Cietrzew	<i>Lyrurus tetrix</i>			11-40 s			C	B	C	C	Ocena przeprowadzona na podstawie inwentaryzacji z 2010

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. rozrod- cza	Popu- lacja przemie- szczając a się	Popu- lacja zimu- jąca	Ocena Pop.	Ocena St. zach.	Ocena Izol.	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
													roku (BULiGL O/Przemysł). Obniżono szacowaną liczebność gatunku na wniosek nadleśnictwa Nowa Dęba Zaktualizowano ocenę populacji, ocenę izolacji oraz ocenę ogólną uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.1).
Z28	A429	Dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocop us syriacus</i>			4-10p			C	C	C	C	Oceny zawarte w SDF nie w pełni odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy. Ocena przeprowadzona na podstawie inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz danych niepublikowanych. Skorygowano liczebność populacji. Zaktualizowano ocenę populacji i ocenę stanu zachowania uwzględniając najnowszą instrukcję wypełniania Standardowego Formularza Danych (wer. 2012.

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta (w tym ptaki). Uwaga: Siedliska i/lub gatunki nie wykazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczamy indeksem „p” w kolumnie Lp. i wpisujemy kursywą.

Podczas prac nad tworzeniem Planu ustalono gatunki, które spełniają kryterium przedmiotu ochrony określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (DzU Nr 77, poz 510) . Ujęte je w projekcie zmiany Standardowego Formularza Danych (SDF).

W związku z powyższym zaproponowano 3 gatunki ptaków, jako przedmioty ochrony:

A179 *Chroicephalus ridibundus* – śmieszka

A234 *Picus canus* – dzięcioł zielonosiwy

A307 *Sylvia nisoria* – jarzębatka

W przypadku bociana białego *Ciconia ciconia* wnioskowano o pozostawienie na liście przedmiotów ochrony, mimo iż gatunek nie spełnia kryterium liczebności podanego w ww. rozporządzeniu. Szczegółowe wyjaśnienie podano w pkt. 2.6.

W Planie Zadań Ochronnych określono, że 3 gatunki nie spełniają kryterium przedmiotu ochrony.

Są to:

A 094 *Pandion haliaetus* – rybołów - nie spełniają wymogu 1% populacji krajowej

A127 *Grus grus* – żuraw – nie spełniają wymogu 1% lęgowej populacji krajowej

A239 *Dendrocopos leucotos* – dzięcioł białogrzbisty - na terenie obszaru nie gniazduje

W opracowaniu uwzględniono wszystkie te gatunki, zarówno aktualne przedmioty ochrony (wymienione w aktualnie obowiązującej wersji SDF zamieszczonego na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), jak i proponowane – w sumie 28 gatunków.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie POIS.05.03.00-00-186/09, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 23.04.2013 r. o rozpoczęciu opracowywania projektów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 m.in. Puszcza Sandomierska PLB180005

(link:http://rzeszow.rdos.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1410:obwieszczenie-regionalnego-dyrektora-ochrony-rodowiska-w-rzeszowie-z-dn-23042013-r-o-rozpoczciu-opracowywania-projektow-planow-zada-ochronnych-obszarow-natura-2000-puszcza-sandomierska-plb180005-horyniec-plh180017-i-uroczyska-roztocza-wschodniego-&catid=56:obwieszczenia&Itemid=95)

Obwieszczenie zostało także wywieszone na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, ukazało się również w prasie lokalnej – w gazecie codziennej “Super Nowości” z dnia 23 maja 2013 r.

Poinformowano listownie wszystkie gminy z obszaru Puszczy Sandomierskiej o przystąpieniu do sporządzania PZO, odpowiednią informację wywieszono też na tablicach ogłoszeń w urzędach gmin.

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem miały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, Lasów Państwowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województwa planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani przez wykonawcę, pocztą elektroniczną oraz telefonicznie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w dniu 28.06.2013 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kolbuszowej. Na spotkaniu przedstawiono główne założenia projektu, POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach, którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa. Zaprezentowano też metodykę sporządzania planu zadań ochronnych, zasady funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy. W formie prezentacji multimedialnej zaprezentowano obszar oraz omówiono przedmioty ochrony i główne zagrożenia.

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w dniu 28.10.2013 r. w budynku Domu Weselnym Białe Dwór w Kolbuszowej Górnej. W formie prezentacji multimedialnej zaprezentowano zasady uznawania gatunków za przedmioty ochrony oraz szczegółowo omówiono proponowane zapisy działań ochronnych dla poszczególnych gatunków.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

III spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w dniu 16.12.2013 r. w budynku sali konferencyjnej Nadleśnictwa Kolbuszowa w Świerczowie. Na spotkaniu szczegółowo omówiono proponowane zapisy zidentyfikowanych zagrożeń oraz działań ochronnych dla poszczególnych gatunków. Analizowano i dyskutowano nad zapisami które były zgłaszane przez członków ZLW.

Dodatkowo przeprowadzono spotkania robocze:

- Dnia 30 lipca 2013 roku przeprowadzono dodatkowe konsultacje w Ośrodku Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych w Nowej Dębie. Dotyczyły one proponowanych sposobów ochrony ptaków na terenie poligonu wojskowego. Spotkanie przeprowadzono z przedstawicielami poligonu - członkami Zespołu Lokalnej Współpracy.
- Dnia 30 lipca 2013 roku w na terenie gospodarstwa rybackiego w Budzie Stalowskiej przeprowadzono konsultacje z właścicielem stawów rybnych, które są jednym z kluczowych terenów w obszarze.
- Dnia 9 września 2013 roku w nadleśnictwie Głogów Małopolski przeprowadzono wstępne konsultacje z nadleśnictwami zlokalizowanymi na terenie obszaru Natura 2000 oraz z przedstawicielami RDLP w Krośnie i Lublinie.
- Dnia 10 września 2013 roku w miejscowości Nowa Dęba przeprowadzono konsultacje z przedstawicielami stawów rybnych zrzeszonych w stowarzyszeniu „Lokalna Grupa Rybacka Puszczy Sandomierskiej”.
- Dnia 29 października 2013 roku w urzędzie Gminy w Dzikowcu przeprowadzono konsultacje z pracownikami gminy oraz Sołtysami na temat rozmieszczenia przedmiotów ochrony na terenie gminy i proponowanych działań ochronnych dla chronionych gatunków ptaków.
- Dnia 5 listopada 2013 roku w urzędzie Gminy w Bojanowie przeprowadzono konsultacje z pracownikami gminy na temat rozmieszczenia przedmiotów ochrony na terenie gminy i proponowanych działań ochronnych dla chronionych gatunków ptaków.
- Dnia 8 listopada 2013 roku w urzędzie Gminy w Kolbuszowej przeprowadzono konsultacje z Przedstawicielem ZLW gminy Kolbuszowa na temat rozmieszczenia przedmiotów ochrony na terenie gminy i proponowanych przez gminę korekty zmian granic obszaru.
- Dnia 29 listopada 2013 w nadleśnictwie Kolbuszowa przeprowadzono konsultacje z nadleśnictwami zlokalizowanymi na terenie obszaru Natura 2000 oraz z przedstawicielami RDLP w Krośnie i Lublinie.
- W dniu 11.01.2014 Przeprowadzono konsultację z właścicielem stawów rybnych Panem Marianem Słowińskim w celu omówienia punktów spornych odnośnie proponowanych działań ochronnych na stawach.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, prowadzenie działań w zakresie ochrony przyrody na terenie województwa.	al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów	tel. 17 785-00-44, sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
2.	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000. Planowanie przestrzenne	al. Ł. Ciepłińskiego 4; 35-010 Rzeszów	tel. 17 850-17-80, 850-17-82; urzad@podkarpackie.pl
3.	Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie	Planowanie przestrzenne	ul. Grunwaldzka 15; 35-959 Rzeszów	tel. 17867-19-01 sekrwoj@rzeszow.uw.gov.pl
4.	Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie	Regionalne zadania planistyczne	ul. Targowa 1; 35-064 Rzeszów	tel. 17852-86-51 sekretariat@pbpp.pl
5.	Starostwo Powiatowe w Ropczycach	Ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne.	ul. Konopnickiej 5, 39-100 Ropczyce	tel. 17 22 18 306 ropczyce@pro.onet.pl
6.	Starostwo Powiatowe w Rzeszowie	Ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne.	ul. Grunwaldzka 15 35-959 Rzeszów	tel. 17 867 14 63 starostwo@powiat.rzeszow.pl
7.	Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej	Ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne.	ul. 11-go Listopada 10 36-100 Kolbuszowa	tel. 17 2275880 starostwo@kolbuszowski.pl
8.	Starostwo Powiatowe w Nisku	Ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne.	pl. Wolności 2 37-400 Nisko	tel. 15 841-20-57 poczta@powiat-nisko.pl
9.	Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu	Ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne.	ul. 1 Maja 4, 39-400 Tarnobrzeg	tel. 158223922 powiat@tarnobrzegi.pl
10.	Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli	Ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne.	37-450 Stalowa Wola ul. Podleśna 15	tel. 015 643-37-09, powiat@stalowowolski.pl
11.	Starostwo Powiatowe w Mielcu	Ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne.	ul. Sękowskiego 2 b 39-300 Mielec	tel. 78 00 400 starostwo@powiat-mielecki.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
12.	Urząd Gminy w Kolbuszowej	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ul. Obrońców Pokoju 21, 36-100 Kolbuszowa	tel. 17 2271 333 umig@kolbuszowa.pl
13.	Urząd Gminy w Majdanie Królewskim	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	36-110 Majdan Królewski, ul. Rynek 1a	tel. 15 8471074, sekretariat@majdankrolewski.pl,
14.	Urząd Gminy w Niwiskach	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	36 - 147 Niwiska 430	tel. 17 2279 002 urządgmyny@gmina.niwiska.pl
15.	Urząd Gminy w Raniżowie	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	36-130 Raniżów, Rynek 6	tel. 17 22 85 025 poczta@ranizow.pl
16.	Urząd Gminy w Mielcu	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo -	39-300 Mielec, ul. Żeromskiego 26	tel. 17 788 85 00 sekretariat@um.mielec.pl,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
		krajobrazowe		
17.	Urząd Gminy i Miasta W Sokołowie Małopolskim	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	Rynek 1 36-140 Sokołów Małopolski	tel. 17 77 29 019 ugim@sokolow-mlp.pl
18.	Urząd Gminy w Padwi Narodowej	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	39-340 Padew Narodowa, ul. Grunwaldzka 2	tel. 0-15 851 44 60 gmina@padewnarodowa.com.pl,
19.	Urząd Miejski w Mielcu	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań miasta. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	39-300 Mielec, ul. Żeromskiego 26	tel. 17 788 85 00 sekretariat@um.mielec.pl
20.	Urząd Gminy w Cmolasie	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	36-105 Cmolas, Cmolas 237B	tel. 17 28 377 02, cmolas@cmolas.pl,
21.	Urząd Gminy w Dzikowcu	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska	36-122 Dzikowiec 2	tel. 17 227 45 08, ugdzikowiec@dzikowiec.itl.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
		dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe		
22.	Urząd Gminy w Tuszowie Narodowym	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	39-332 Tuszów Narodowy, Tuszów Narodowy 225	tel. 177743720, 5817778, gmina@tuszownarodowy.pl,
23.	Urząd Gminy Jeżowe	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ul. 136 a 37-430 Jeżowe	tel. 158794304 sekretariat@jezowe.pl
24.	Urząd Gminy w Nisku	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	Plac Wolności 14 37-400 Nisko	tel. 15 8415643 ugim@nisko.pl
25.	Urząd Gminy w Sędziszowie Młp.	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ul. Rynek 1 39-120 Sędziszów Młp.	tel. 17 22 16 001, 17 7453612 um@sedziszow-mlp.pl
26.	Urząd Gminy w Głogowie Młp.	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak:	ul. Rynek 1 36-060 Głogów Małopolski	tel. 17 85 17 241, 85 17 242 umig@glogow-mlp.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
		pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe		
27.	Urząd Gminy w Kamieniu	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	36-053 Kamień, Kamień 287	tel. 017 8556061, 8556002, 8556776, sekretariat@gminakamien.pl,
28.	Urząd Gminy w Świlczy	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	36-072 Świlcza, Świlcza 168	tel: 17 8670100 ug.swilcza@intertele.pl ug.swilcza@pro.onet.pl
29.	Urząd Gminy w Bojanowie	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ul. Parkowa 5 37-433 Bojanów	tel. 15 8708326 ug@bojanow.pl
30.	Urząd Gminy w Stalowej Woli	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ul. Wolności 7 37-450 Stalowa Wola	tel: 156433456 um@stalowawola.pl
31.	Urząd Gminy w Zaleszanach	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań	37-415 Zaleszany, ul. Tadeusza Kościuszki 16	tel. 015 8459419/20/30/32, ug@zaleszany.pl,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
		gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe		
32.	Urząd Gminy w Baranowie Sandomierskim	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ul. Gen. L. Okulickiego 1, 39-450 Baranów Sandomierski	tel. 015 8118581, urząd@baranowsandomierski.pl
33.	Urząd Gminy w Grębowie	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	Grębów 394, 39-410 Grębów	tel: 158112715 ug@grebow.com.pl
34.	Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba	Gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne, ochrona przyrody i środowiska wynikająca z zadań gminy. Tworzenie form ochrony przyrody takich jak: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne czy zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ul. Rzeszowska 3 39-460 Nowa Dęba	tel.15 8462671 gmina@nowadeba.pl
35.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie	Tworzenie planów urządzania lasu, zarządzanie gospodarką leśną, edukacja ekologiczna, ochrona przyrody. Uzgadnianie projektów PZO dla obszarów Natura 2000.	ul. Czechowska 4 20-950 Lublin	tel. 815327031 do 39 rdlp@lublin.lasy.gov.pl
36.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	Tworzenie planów urządzania lasu, zarządzanie gospodarką leśną, edukacja ekologiczna, ochrona przyrody. Uzgadnianie projektów PZO dla obszarów	ul. Bieszczadzka 2, 38- 400 Krosno	tel. 13 436-44-51 rdlp@krosno.lasy.gov.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
		Natura 2000.		
37.	Nadleśnictwo Rudnik	Gospodarka leśna, edukacja ekologiczna, oraz ochrona przyrody.	ul. Rzeszowska 134 37-420 Rudnik nad Sanem	15 876-62-11 rudnik@lublin.lasy.gov.pl
38.	Nadleśnictwo Rozwadow	Gospodarka leśna, edukacja ekologiczna, oraz ochrona przyrody.	ul. Przemysłowa 1, 37-465 Stalowa Wola	tel. 158421755 rozwadow@lublin.lasy.gov.pl
39.	Nadleśnictwo Mielec	Gospodarka leśna, edukacja ekologiczna, oraz ochrona przyrody.	ul. Partyzantów 11 39-300 Mielec	tel. 175825452, 175825180 mielec@krosno.lasy.gov.pl
40.	Nadleśnictwo Głogów Młp.	Gospodarka leśna, edukacja ekologiczna, oraz ochrona przyrody.	ul. Fabryczna 57 36-060 Głogów Małopolski	tel. 17)8517428, glogow@krosno.lasy.gov.pl
41.	Nadleśnictwo Kolbuszowa	Gospodarka leśna, edukacja ekologiczna, oraz ochrona przyrody.	Świerczów 138, 36-100 Kolbuszowa	tel. 172271710 kolbuszowa@krosno.lasy.gov.pl
42.	Nadleśnictwo Nowa Dęba	Gospodarka leśna, edukacja ekologiczna, oraz ochrona przyrody.	Wł. Sikorskiego 2 39-460 Nowa Dęba	tel. (15)8467452 fax (15)8467377 nowadeba@lublin.lasy.gov.pl
43.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Gospodarka wodna	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22 31-109 Kraków	tel. 12 628-41-30, 628-41-06, 628-41-08 poczta@krakow.rzgw.gov.pl
44.	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	Gospodarka wodna	ul. Hetmańska 9; 35-959 Rzeszów	tel. 17 853-74-00 rzeszow@pzmiuw.pl
45.	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów	Energetyka	35-065 Rzeszów ul. 8 Marca 8	Tel. 17 749 70 00 sekretariat.or@pgedystrybucja.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i Nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, która reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1	Materiały publikowane	Głowaciński Z. (red.) 2001: Polska czerwona księga zwierząt. PWRiL. Warszawa	Opis i zagrożenia dla rzadkich gatunków wraz z wielkością ich populacji	Potrzebna przy ustalaniu, jaki procent krajowej populacji ptaków bytuje w obszarze	publikacja
2	Materiały publikowane	Sidło P.O., Błaszowska B., Chylarecki P. (red.), 2004: Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. OTOP. Warszawa	Opis liczebności w ptasich ostojach w Polsce	Wykorzystana podczas analizy zmian dla wybranych gatunków na terenie Puszczy Sandomierskiej	publikacja
3	Materiały publikowane	Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.) Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań	Omówienie gniazdowania wszystkich gatunków lęgowych w kraju wraz z ich trendami i liczebnością.	Podstawowa przy ustalaniu, jaki procent krajowej populacji ptaków gniazduje w obszarze Puszczy Sandomierskiej	publikacja
4	Materiały publikowane	Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003: Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. I-II. PTPP „pro Natura”. Wrocław.	Synteza krajowej liczebności ptaków, oraz ich trendów.	Istotna, przy ustalaniu, jaki procent krajowej populacji ptaków gniazduje w obszarze Puszczy Sandomierskiej	publikacja

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
5	Materiały publikowane	Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.) 2010: Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.	Opisy wszystkich ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce, wraz z określeniem liczebności gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej.	Podstawowe źródło informacji na temat liczebności ptaków na obszarach Natura 2000.	publikacja
6	Materiały publikowane	Biuletyn Monitoringu Przyrody, nr 8/2011, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa	Opisy liczebności wybranych gatunków ptaków	Ważna, przy ustalaniu, jaki procent krajowej populacji ptaków gniazduje w obszarze Puszczy Sandomierskiej.	publikacja
7	Materiały publikowane	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska 2012. Monitoring Ptaków Polski. Państwowego Monitoringu Środowiska http://monitoringptakow.gios.gov.pl/	Opisy liczebności wybranych gatunków ptaków	Dane dotyczące kraski <i>Caracias garrulus</i> , mewy czarnogłowej <i>Ichthyaelus melanocephalus</i> i podgorzałki <i>Aythya nyroca</i> .	http://monitoringptakow.gios.gov.pl/
8	Materiały publikowane	Grzybek J. 2012. Występowanie mew <i>Laridae</i> i rybitw <i>Sternidae</i> na Podkarpaciu. Ptaki Podkarpacia 12:111-123.	Aktualna liczebność mew i rybitw na obszarze woj. podkarpackiego.	Istotna przy określaniu aktualnej liczebności mew i rybitw w obszarze Puszczy Sandomierskiej	publikacja
9	Materiały publikowane	Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ. Warszawa,	Materiały do określania stanu zachowania siedlisk wybranych gatunków ptaków	Ważna przy określaniu stanu siedlisk przedmiotów ochrony.	publikacja
10	Materiały publikowane	Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000-poradnik metodyczny. Tom 7-8. Ptaki cz I i	Opis poszczególnych gatunków, wraz z ich sposobami ochrony i zagrożeniami.	Ważna przy określaniu zagrożeń i sposobów ich ochrony.	publikacja

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
		II. 2004. Ministerstwo Środowiska. Warszawa			
11	Materiały publikowane	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Zapisy poprzedniej wersji formularza SFD. 2012. 07.	Dane o ptakach z zał. I dyrektywy Ptasiej wraz ocenami i opisami zagrożeń dla ostoi.	Podstawowe informacje o gatunkach i ich oceny w obszarze,	Wersja elektroniczna dostępna na stronie GDOŚ
12	Materiały niepublikowane	Inwentaryzacja wybranych gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej na obszarze Natura 2000 Puszcza Sandomierska. Wykonana poza terenem LP BULiGL/Lublin2007.	Inwentaryzacja o stanowiskach bociana białego, dubelta, derkacza i gąsiorka.	Informacja istotna dla określenia liczebności gatunków.	Materiały zgromadzone zostały w RDOŚ w Rzeszowie.
13	Materiały niepublikowane	Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB 180005 Puszcza Sandomierska – SDF i Raport BULiGL/Przemyśl 2010.	Wyniki inwentaryzacji ptaków w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń.	Podstawowe informacje o wynikach inwentaryzacji ptaków z Dyrektywy Ptasiej.	Wersja elektroniczna dostępna w RDOŚ e Rzeszowie
14	Plany/programy/strategie/projekty	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. 2002	Dokument opisuje uwarunkowania i sposoby zagospodarowania terenu województwa podkarpackiego.	Ogólna informacja dotycząca głównie lokalizacji dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych w otoczeniu obszaru.	Strona PBPP www.pbpp.pl/pliki_do_pobrania/pobierz.php?id=5
15	Plany/programy/strategie/projekty	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Nowa Dęba na okres 2013 - 2022 (BULiGL O/Lublin)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału leśnych siedlisk przyrodniczych.	Nadleśnictwo Nowa Dęba

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
			ewentualny negatywny wpływ gospodarki leśnej.		
16	Plany/programy/strategie/projekty	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rozwadow na okres 2012-2021 (BULiGL O/Lublin)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące ewentualny negatywny wpływ gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału leśnych siedlisk przyrodniczych.	Nadleśnictwo Rozwadow
17	Plany/programy/strategie/projekty	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik na okres 2012-2021 (BULiGL O/Lublin)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące ewentualny negatywny wpływ gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału leśnych siedlisk przyrodniczych.	Nadleśnictwo Rudnik
18	Plany/programy/strategie/projekty	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głogów Młp na okres 2011-2020 (BULiGL O/Przemyśl)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału	Nadleśnictwo Głogów Młp.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
			charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące ewentualny negatywny wpływ gospodarki leśnej.	leśnych siedlisk przyrodniczych.	
19	Plany/programy/strategie/projekty	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kolbuszowa na okres 2011-2020 (BULiGL O/Przemysł).	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące ewentualny negatywny wpływ gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału leśnych siedlisk przyrodniczych.	Nadleśnictwo Kolbuszowa
20	Plany/programy/strategie/projekty	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Mielec na okres 2013-2022 (BULiGL O/Przemysł)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące ewentualny negatywny wpływ gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału leśnych siedlisk przyrodniczych.	Nadleśnictwo Mielec
21	Plany/programy/strategie/projekty	Uproszczony Plan Urządzenia Lasów niebędących własnością Skarbu Państwa położonych na	Dokument opisujący drzewostany na gruntach niepaństwowych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach niepaństwowych, zalesieniach i zalecanych pracach gospodarczych	Miejscowość Nowosielec

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
		teren wsi Nowosielec, gm. Nisko, powiat Niżański, wg stanu na 10.09.2009 r. na okres 01.01.2010 – 31.12.2019r.			
22	Plany/programy/strategie/projekty	Uproszczony Plan Urządzenia Lasów wsi Kopcie gm. Dzikowiec, powiat Kolbuszowski, na okres od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2015 roku.	Dokument opisujący drzewostany na gruntach niepaństwowych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach niepaństwowych, zalesianiach i zalecanych pracach gospodarczych	Miejscowość Kopcie

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie obszaru

Obszar pod względem fizyczno-geograficznym (Kondracki 2002) należy do prowincji: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, prowincji: Podkarpacie Północne, makroregion: Kotlina Sandomierska, mezoregionów: Płaskowyż Kolbuszowski, Równina Tarnobrzeska, Pradolina Podkarpacka, Dolina Dolnego Sanu, Nizina Nadwiślańska.

Według regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza (2008) obszar Puszczy Sandomierskiej leży w: Krainie Kotliny Sandomierskiej Okręgu Widel Wisły i Sanu, Podokręgach: Mielecko-Tarnobrzeskim, Nowodębskim, Grabowskim, Stalowowolskim, Doliny Dolnego Sanu oraz Okręgu Płaskowyżu Kolbuszowskiego Podokręgach: Bojanowskim, Jeżowskim, Głogowsko-małopolskim, Kolbuszowskim, Cmolaskim, Ocieckim.

Geologia

Obszar Puszczy Sandomierskiej znajduje się w Kotlinie Sandomierskiej, w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, który jest rozległym obniżeniem denudacyjnym o założeniu tektonicznym, wyrzeźbionym w mało odpornych utworach miocenских. W jej podłożu występują osady z okresu miocenского. Na utworach starszych zalegają osady czwartorzędowe, w postaci piasków, żwirów i glin morenowych. Wypełniają one zwłaszcza dna dolin rzecznych, gdzie osiagają znaczną miąższość (20 - 30 m). Osady epoki miocenu spoczywają tu na różnych wiekowo utworach starszych, począw-

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

szy od prekambryjskich skał krystalicznych po osady paleozoiczne i mezozoiczne. Tworzą je niesfałdowane utwory mioceńskie o miąższości dochodzącej do 2000 m. Na rozpatrywanym terenie osady te są reprezentowane przez fację głębokomorską miocenu środkowego i częściowo górnego, powstałą w części środkowej basenu. Utwory miocenu tworzą monotonną ilasto-piaszczystą serię litologiczną z licznymi poziomami tufów i tufitów stanowiących pozostałość silnej działalności wulkanicznej w Karpatach Wewnętrznych oraz osadami formacji ewaporatowej.

Obszar jest w większości regionem równinnym lub lekko pofałdowanym. Występują tu duże kompleksy wydmy dochodzące do 25 wysokości (głównie wydmy paraboliczne).

Gleby

Pokrywa glebowa jest dość mocno zróżnicowana pod względem typologicznym, co wynika z urozmaiconej budowy geologicznej. Na kształtowanie się gleb miały wpływ głównie skała macierzysta i stosunki wodne. Na równinnych obszarach nizinnych Kotliny Sandomierskiej, jako skały macierzyste dominują utwory akumulacji lodowcowej i osady akumulacji rzecznej okresu neogenu, które uzupełniają współczesne utwory akumulacji eolicznej, utwory aluwialne i deluwialne oraz torfy i mursze. Na tych terenach występują gleby bielcowe i pseudobielcowe wykształcone przeważnie na piaskach pochodzenia fluwioglacjalnego. Charakterystyczną ich cechą jest występowanie poziomu wymycia pod ściółką leśną i poziomu iluwialnego, o intensywnym brunatnym zabarwieniu - należą do ubogich i w większości są mało urodzajne. Najliczniej występują tu gleby bielcowe. Wykształciły się one na warstwach istebniańskich dolnych, piaskowcach i łupkach ilastych z gleb lessowych i lessopodobnych, piasków całkowitych i niecałkowitych. Znaczne obszary zajmują także gleby brunatne powstałe podczas akumulacji lodowcowej i osady akumulacji rzecznej okresu neogenu, na których rosną obecnie lasy liściaste i mieszane. Dna dolin rzecznych wypełniają żyzne mady. Na obszarach bezodpływowych wykształciły się gleby torfowe. Są one najrzadszym typem gleb, występują one wyłącznie na torfach torfowisk niskich, których miąższość dochodzi do 2 m. Są to gleby mające odczyn zbliżony do obojętnego. Gleby powyższe zalicza się do czwartej i piątej klasy. Torfowiska w przeszłości były eksploatowane. Wiele z nich zostało osuszonych, co doprowadziło do zmurzenia warstwy torfu. W konsekwencji torfowiska przekształcono w łąki i pastwiska.

Rzeźba terenu

Według podziału na regiony fizyczno-geograficzne – wg. Kondrackiego obszar Natura 2000 PLB180005 Puszcza Sandomierska położony jest w większości na terenie dwóch mezoregionów: Równiny Tarnobrzeskiej i Płaskowyżu Kolbuszowskiego. Równina Tarnobrzeska jest mało zróżnicowana – płaska i monotonna, natomiast ukształtowanie Płaskowyżu Kolbuszowskiego jest pofałdowane z występującymi wałami wydmyowymi, porośniętymi głównie borami sosnowymi. W rejonie Nowej Dęby na początku ubiegłego wieku fragment lasów Puszczy Sandomierskiej został wycięty i obecnie jest on użytkowany, jako poligon wojskowy. Obecnie posiada on na znacznej przestrzeni charakter otwarty z licznymi wrzosowiskami i murawami.

Obszar zdominowany jest przez dwa podstawowe typy krajobrazu – leśny i rolniczy. W krajobrazie leśnym występują różnego rodzaju lasy, przy czym przeważają siedliska borowe, zwłaszcza na obszarach nawydmyowych, na żyzniejszych glebach przechodzą w żyzne siedliska grądowe, łęgowe i olsy.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Pośród lasów bądź na ich obrzeżach znajdują się zbiorniki wodne, głównie stawy rybne, ale również oczka śródleśne, torfowiska, czy zbiorniki w miejscach przemysłowych. Krajobraz rolniczy składa się z mozaiki pól uprawnych, łąk i obszarów zabudowanych. Generalnie w północnej części obszar jest płaski natomiast w części południowej pofałdowany.

Warunki hydrologiczne

Obszar leży w zlewni Bałtyku i dorzeczu Wisły. Uboga sieć rzeczna zasilana jest głównie przez wody opadowe. Średnie roczne opady wynoszą około 800 mm. Na rzekach utworzono zbiornik retencyjne. Obszary łąkowe zostały poddane antropogenizacji, wskutek czego obniżył się poziom wód gruntowych.

Przez teren Puszczy Sandomierskiej przepływają wyłącznie mniejsze rzeki. Największa z nich to rzeka Łęg - ciek II rzędu, powstaje z połączenia rzeki Przywry z Zyzogą. Rzeki te zachowały tu w znacznej części swój naturalny charakter. W miejscowości Wilcza Wola, powyżej ujścia Przywry, utworzony został zbiornik wodny. Dodatkowo przez obszar przepływa rzeka Trześniówka, która jest ciekim II rzędu, prawobrzeżnym dopływem Wisły.

Istotnym elementem w krajobrazie ostoi są stawy rybne. Rozmieszczone są one w różnych jej częściach. Największe z nich to kompleksy stawów w Budzie Stalowskiej i Grębowie, które zlokalizowane są w północnej części. Z innych należy wymienić stawy rybne w, Porębach Kupieńskich, Spiach, Babulach i Kłapówce. Na niemal wszystkich kompleksach stawowych z uwagi na niewielką głębokość i ich szybką eutrofizację zachodzi szybki proces zarastania przez roślinność szuwarową. W ostatnich latach w ramach rekultywacji kopalni siarki „Jeziórko” utworzono sieć zbiorników wodnych, na których również szybko postępują procesy sukcesji. Naturalnych akwenów takich jak starorzeczka, jest niewiele, i koncentrują się one głównie wzdłuż rzeki Łęg, w miejscowościach Wilcza Wola, Bojanów i Przyszów.

Klimat

Na terenie ostoi panuje klimat kontynentalny. Średnia całoroczna temperatura wynosi 8°C. W ciągu roku liczba dni z przymrozkami waha się od 90 do 100 dni. Pierwsze przymrozki pojawiają się w połowie października, zaś ostatnie jeszcze pod koniec kwietnia. Największe zachmurzenie występuje od listopada do lutego, a maksymalne w grudniu. Największe nasłonecznienie występuje w lecie. Średnio w ciągu roku słońce świeci przez około 5 godzin dziennie, natomiast zimą jego intensywność spada do 2 godzin. Przeważają wiatry zachodnie – 26% i południowo-zachodnie – 24%, a ich największe prędkości występują w okresach zimowych, jesiennych i wiosennych. Roczne opady to średnio około 640-700 mm. Udział opadów śnieżnych w opadzie rocznym waha się w granicach od 7 do 10%. Zaleganie pokrywy śnieżnej trwa 50 - 70 dni. Jej długość jest uwarunkowana wysokością nad poziomem morza, pokryciem szatą roślinną czy ukształtowaniem terenu. Jej grubość dochodzi do 50 cm. W ostatnich latach obserwuje

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

się jednak stopniowe ocieplanie klimatu, co uwidacznia się niemal beznieźnymi zimami. Klimat cechuje zmienność stanów pogodowych oraz częste zmiany temperatury. Okres wegetacyjny wynosi 180-215 dni.

Położenie względem sieci ekologicznej

Według projektu korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce opracowanego przez Zakład Badania Ssaków PAN, przez teren Puszczy Sandomierskiej przechodzą korytarze ekologiczne mające spełniać rolę korytarza migracyjnego dla dużych ssaków. Korytarze te o znaczeniu krajowym oznaczono, jako Korytarze Południowe GKPd-2B, GKPd-2C i Korytarz Południowo-Centralny KPdC- 3B przecinają obszar Puszczy Sandomierskiej.

W sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. obszar nie ma większego znaczenia, gdyż położony jest poza siecią (<http://www.ios.edu.pl/biodiversity/9/mapa.htm>)

Powiązanie funkcjonalne z innymi obszarami sieci Natura 2000

W obrębie obszaru zlokalizowany jest proponowany siedliskowy obszar Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej. Enklawy Puszczy Sandomierskiej obejmują cenne przyrodniczo fragmenty Puszczy Sandomierskiej, gdzie stwierdzono 14 typów siedlisk przyrodniczych oraz 15 gatunków chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej. Siedliska chronione w ramach tego obszaru są ważne również dla ptaków przedmiotów ochrony terenu Puszczy Sandomierskiej PLB180005.

W pobliżu obszaru Puszcza Sandomierska w odległości 8 km na północy-wschód, położony jest obszar Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005.

Istniejące formy ochrony przyrody

Rezerваты przyrody:

- „Jaźwiana Góra” (3,94 ha),
- „Pateraki” (58,40 ha),
- „Zabłocie” (539,81 ha).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Obszary Chronionego Krajobrazu:

- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski (49 706 ha);
- Sokołowsko-Wilczowolski (24 276 ha)

Uwarunkowania społeczno – gospodarcze

Na obszarze Puszczy Sandomierskiej dominuje leśne wykorzystanie terenu. Mniejszą rolę w ostatnim czasie mają dochody z pracy na roli. Gleby wykorzystywane pod produkcję rolną są w większości słabej jakości. Determinuje to rodzaj upraw, w związku z tym głównie uprawia się tutaj zboża i ziemniaki. Pola są silnie rozdrobnione i pofragmentowane. Zabudowa wiejska jest skupiona i ma charakter tzw. „ulicówek”. W ostatnich latach w wyniku nieopłacalności gospodarowania na wielu obszarach zaprzestano rolniczego jej wykorzystania. Na do niedawna uprawnych polach pojawia się roślinność zielna i drzewiasta w wyniku sukcesji i porzucenia rolniczego wykorzystania terenu. Zwiększa się obszar, który poddany jest celowym zalesieniom w związku z bezpośrednimi dopłatami dla rolników. Gospodarka pasterska w obecnej chwili jest w zaniku i nie obserwuje się wypasu zwierząt gospodarskich, w miejscach, w których od wielu lat była prowadzona. Na łąkach sporadycznie wypasa się krowy, konie i owce.

Mieszkańcy w obrębie obszaru znajdują pracę głównie w niewielkich zakładach pracy zlokalizowanych poza obszarem bądź dojeżdżają do większych miast takich jak: Rzeszów, Tarnobrzeg, Sandomierz, Stalowa Wola i Nisko. Jednak w związku z trudnościami w znalezieniu pracy i brakiem dochodów wiele osób w szczególności młodych wyjechało do innych regionów kraju a w dużym stopniu także poza granice kraju.

Poza rolnictwem i leśnym wykorzystaniem terenu do niedawna obszar był wykorzystywany także przemysłowo w związku z lokalizacją kopalni siarki „Jeziórko”. Teren kopalni jest do chwili obecnej poddawany rekultywacji. W jej ramach powstało szereg różnej wielkości zbiorników wodnych.

Dla niewielkiej liczby miejscowej ludności istotnym źródłem dochodów jest praca przy hodowli ryb. Istotną rolę odgrywa produkcja karpia, która odbywa się na stawach rybnych. Kompleks stawów rybnych w Budzie Stalowskiej obok stawów w Starzawie koło Przemyśla jest największym na terenie województwa podkarpackiego.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów.

(Określono na podstawie bazy danych pokrycia/użytkowania ziemi CORINE Land Cover z roku 2006)

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy	Skarb Państwa	52 655	41
	Własność komunalna	1 266	1
	Własność prywatna	7 095	5
	Inne	-	-
Grunty orne		31 851	25
Łąki trwałe		12 575	10
Pastwiska trwałe		1 442	1
Sady		75	0
Zbiorniki wodne, Grunty pod stawami, Wody stojące		1 412	1
Wody płynące		bd	bd
Nieużytki		1 852	1
Grunty zabudowane		2 692	2
Inne		16 201	13

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu,
<i>Lasy</i>	<i>Lasy Państwowe</i>	52 655	
	<i>Lasy komunalne</i>	1 266	
	<i>Lasy prywatne</i>	7 095	
	<i>Inne</i>	-	
<i>Sady</i>		0,63	PROW, wariant 2.9 – uprawy sadownicze i jagodowe (dla których zakończono okres przestawiania)
		0,32	PROW, wariant 2.10 - uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)
		1,65	PROW, wariant 5.4. Sady tradycyjne
<i>Trwałe użytki zielone</i>		64,54	PROW, wariant 2.3 – trwałe użytki zielone (dla których zakończono okres przestawiania)
		39,87	PROW, wariant 2.4 - trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania)
		1369,67	PROW, wariant 3.1 – ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach
		99,75	PROW, wariant 5.1 – ochrona siedlisk lęgowych ptaków
		1,58	PROW, wariant 5.3 – szuwały wielkoturzycowe
		5,14	PROW, Wariant 5.6. Półnaturalne łąki wilgotne
		1,00	PROW, Wariant 5.7. Półnaturalne łąki świeże
<i>Wody</i>	bd	bd	
<i>Tereny zadrzewione lub zakrzewione</i>	-	-	
<i>Inne</i>		53,51	PROW, wariant 1.1 – zrównoważony system gospodarowania

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

		18,96	PROW, wariant 2.1 – uprawy rolnicze (dla których zakończono okres przestawiania)
		80,93	PROW, wariant 2.2 - uprawy rolnicze (w okresie przestawiania)
		0,33	PROW, wariant 2.5 – uprawy warzywne z certyfikatem zgodności
		0,92	PROW, Wariant 2.6 Uprawy warzywne (w okresie przestawiania)
		1,25	PROW, Wariant 6.4. Zachowanie lokalnych ras świń
		81,51	PROW, wariant 8.2 – międzyplon ozimy
		236,17	PROW, wariant 8.3 – międzyplon ścierniskowy
		0,07	PROW, Wariant 9.2. Utrzymanie 5-metrowych stref buforowych
		0,09	PROW, Wariant 9.3. Utrzymanie 2-metrowych miedz śródpolnych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
1.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. (Uchwała Nr XLVII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.)	Marszałek Województwa Podkarpackiego	Program zawiera ogólne dane i ogólne wytyczne odnośnie systemu ochrony przyrody. Nie odnosi się jednak szczegółowo do działań w obrębie obszaru Puszcza Sandomierska	Wszystkie przedmioty ochrony.	Brak
2.	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły. 2010 rok.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Program zawiera informacje na temat planowanych rozwiązań przeciwpowodziowych w dorzeczu górnej Wisły	Brak sprzeczności programu z przedmiotami ochrony	Brak
3.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Majdan Królewski (Uchwała Nr XXV/207/2000 XV/119/00 Rady Gminy Majdan Królewski z dnia 19 grudnia 2000r i zmienionej uchwałą Nr V/31/2011 Rady Gminy Majdan Królewski z dnia 25 stycznia 2011 roku).	Urząd Gminy Majdan Królewski	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
4.	Studium uwarunkowań i kierunków	Urząd Gminy Kolbuszowa	Dokument opisujący	gąsiorek, jarzębatka,	Brak

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
	zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa. (Uchwała Nr XXV/207/2000 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 czerwca 2000 roku z późniejszymi zmianami).		uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	derkacz, bocian biały	
5.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niwiska (Uchwałą Nr XVII/125/00 Rady Gminy Niwiska z dnia 30 listopada 2000 roku).	Urząd Gminy Niwiska	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
6.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raniżów. (Uchwałą Nr XXIII/152/00 Rady Gminy Raniżów z dnia 28 czerwca 2000 roku).	Urząd Gminy Raniżów	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
7.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Padew Narodowa (Uchwała Nr XXVI/157/02 Rady Gminy w Padwi Narodowej z dnia	Urząd Gminy Padew Narodowa	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument	gąsiorek, derkacz, bocian biały	Brak

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
	20 maja 2002 roku).		nie wymaga korekty.		
8.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cmolas (Uchwała Nr III/26/02 Rady Gminy w Cmolasie z dnia 27 grudnia 2002 roku).	Urząd Gminy Cmolas	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz	Brak
9.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mielec (Uchwała Nr XXI/186/2000 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 28 września 2000 roku).	Urząd Gminy Mielec	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz	Brak
10.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dzikowiec. (Uchwała Nr XLIII/244/2002 z dnia 18 lutego 2002 roku, z późn. zmianami)	Urząd Gminy Dzikowiec	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały, kraska	Brak
11.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuszów Narodowy. (Uchwała Nr XXIV/136/2001 Rady Gminy Tuszów narodowy z dnia 31	Urząd Gminy Tuszów Narodowy	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
	października 2001 roku).		w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.		
12.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżowe (Uchwała nr XXVIII/131/01 Rady Gminy Jeżowe z dnia 27 marca 2001 roku).	Urząd Gminy Jeżowe	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
13.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nisko. (Uchwała Nr XXII/242/2000 Rady Miejskiej w Nisku z dnia 24 sierpnia 2000 roku).	Urząd Gminy Nisko	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
14.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sędziszów Małopolski (Uchwała Nr XLVI297/02 Rady Miejskiej w Sędziszowie Młp. z dnia 25 września 2002 roku).	Urząd Gminy Sędziszów Małopolski	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, derkacz, bocian biały	Brak

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
15.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głogów Małopolski (Uchwała Nr XLIV / 407 / 2002 rady gminy Głogów Małopolski z dnia 29 maja 2012 roku).	Urząd Gminy Głogów Małopolski	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
16.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamień (Uchwała Nr XIX/109/01 Rady Gminy Kamień z dnia 27 kwietnia 2001 roku).	Urząd Gminy Kamień	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały, kraska	Brak
17.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świlcza (Uchwała Nr III/29/2002 Rady Gminy Świlcza z dnia 30 grudnia 2002 r., z późn. zmianami).	Urząd Gminy Świlcza	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, derkacz, bocian biały	Wszelkie działania podporządkowane powinny być wymogom ochrony przyrody, ustalenia planów miejscowych powinny korespondować z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących określonych w Dyrektywie Ptasiej
18.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojanów. (Uchwała Nr VI/50/2003 Rady Gminy Bojanów z dnia 9 lipca 2003 roku).	Urząd Gminy Bojanów	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument wymaga korekty, co opisano w tabeli nr 8.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały, kraska	Brak
19.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zaleszany. (Uchwała Nr XXV/240/01 Rady Gminy Zaleszany z dnia 18 września 2001 roku).	Urząd Gminy Zaleszany	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, derkacz, bocian biały	Brak
20.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Baranów Sandomierski (Uchwała Nr XIV/91/00 Rady Gminy w Baranowie z dnia 30 grudnia 1999 roku).	Urząd Gminy Baranów Sandomierski	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
21.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Urząd Gminy Grębów	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
	gminy Grębów. (Uchwała XXIV.201.2013 nr Rada Gminy Grębów z dnia 22 marca 2013).		kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument wymaga korekty, co opisano w tabeli nr 8.		
22.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowa Dęba Uchwałą Nr XLVII/354/2002 Rady Miejskiej w Nowej Dębie z dnia 15 kwietnia 2002 roku).	Urząd Gminy Nowa Dęba	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, derkacz, bocian biały	Brak
23.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnobrzeg. (Uchwała nr XLII 844/2009 Rady Miasta Tarnobrzeg z dnia 26 listopada 2009).	Urząd Gminy Tarnobrzeg	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, derkacz, bocian biały	Brak
24.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokołów Małopolski. (Uchwała nr XXVII/262/2001 z dnia 21 lutego 2001 r. z późniejszymi zmianami).	Urząd Gminy Sokołów Małopolski	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Przewiduje zalesienia oraz rozwój w kierunku zabudowy. Dokument nie wymaga korekty.	gąsiorek, jarzębatka, derkacz, bocian biały	Brak
25.	Miejscowy Plan zagospodarowania	Urząd Gminy Dzikowiec	Dokument opisujący	gąsiorek, jarzębatka,	niedopuszczenie jest

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L. p	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
	przestrzennego terenu położonego we wsi Dzikowiec i Nowy Dzikowiec z dnia 27 maja 2011 r. (uchwała nr X/55/2011 Rady Gminy Dzikowiec z dnia 27 maja 2011 roku).		uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy. Dokument nie wymaga korekty.	derkacz, bocian biały	podejmowania działań mogących w znaczny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 (dotyczy obszaru objętego I zmianą Studium
26.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lasów i terenów przeznaczonych pod zalesienia w Gminie Niwiska. (Uchwała nr XXIX/203/02 Rady Gminy w Niwiskach z dnia 22 kwietnia 2012 roku).	Gmina Niwiska	Informacja na temat planowanych zalesień nie ma tu stwierdzonych przedmiotów ochrony. Dokument nie wymaga korekty.	brak	brak

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych - dane zweryfikowane

Lp	Przedmiot ochrony (gatunki ptaków)	Ocena ogólna	Powie- rchnia	Liczebność	Liczba stanowisk*	Rozmieszcze nie w obszarze	Stopień rozpozna nia	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
1	A 021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	B		20-25m		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
2	A022 Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	C		3-10p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
3	A030 Bocian czarny <i>Ciconia ciconia</i>	B		6-10p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. W ramach prac nad PZO wykonano inwentaryzację uzupełniającą wszystkich znanych gniazd objętych ochroną strefową w celu określenia ich zajęcia i określenia efektywności lęgów. Dodatkowo zebrano informacje od ornitologów działających na terenie obszaru.
4	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	C		121-155p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Lublin 2007 oraz BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
5	A043 Gęś gąsior <i>Anser anser</i>	C		30-40p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony (gatunki ptaków)	Ocena ogólna	Powie- rchnia	Liczebność	Liczba stanowisk*	Rozmieszcze- nie w obszarze	Stopień rozpozna- nia	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
								uzupełniającej.
6	A 060 Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>	A		20-30p		Wg. załącznika graficznego	Bardzo dobry	Dane o przedmiocie ochrony pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Dodatkowo prowadzony jest coroczny monitoring populacji na stawach w Budzie Stalowskiej w ramach prac Monitoringu Gatunków Rzadkich (Główny Inspektoratu Ochrony Środowiska 2012 r.) co uwzględniono w opracowaniu. http://monitoringptakow.gios.gov.pl/
7	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	C		8-15p		Wg. załącznika graficznego	Dostatecz- ny	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zebrano dodatkowo dane od lokalnych ornitologów. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
8	A075 Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	B		5-7p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. W ramach prac nad PZO wykonano inwentaryzację uzupełniającą wszystkich znanych gniazd objętych ochroną strefową w celu określenia ich zajęcia i efektywności lęgów.
9	A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	B		55-70p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
10	A094 Rybołów	-		3-4i		Wg.	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony (gatunki ptaków)	Ocena ogólna	Powie- rzchnia	Liczebność	Liczba stanowisk*	Rozmieszcze nie w obszarze	Stopień rozpozna nia	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
	<i>Pandion haliaetus</i>	(D)				załącznika graficznego		BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
11	A 119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	C		10-20m		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
12	A 120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	C		10-20m		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
13	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	B		300-500m		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Lublin 2007 i BULiGL O/Przemysł 2010 i programów rolnośrodowiskowych. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
14	A122 Żuraw <i>Grus grus</i>	- (D)		10-15p		Wg. załącznika graficznego	Dostatecz ny	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 Zaproponowano inwentaryzację uzupełniającą. Wynika to z rozległości obszaru i skrytości gatunku.
15	A 176 Mewa czarnogłowa <i>Ichthyaelus melanocephalus</i>	B		1-5p		Wg. załącznika graficznego	Bardzo dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Dodatkowo od 2013 roku stanowisko w rejonie miejscowości Wydrza jest corocznie kontrolowane w ramach Monitoringu Gatunków Rzadkich (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska 2012 r.) co

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony (gatunki ptaków)	Ocena ogólna	Powie- rzchnia	Liczebność	Liczba stanowisk*	Rozmieszcze nie w obszarze	Stopień rozpozna nia	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
								uwzględniono w opracowaniu. http://monitoringptakow.gios.gov.pl/
16	A179 Śmieszka <i>Chroicephalus ridibundus</i>	C		800-1500p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz danych z inwentaryzacji prowadzonych w latach 2011 – 2012 (Grzybek 2012)
17	A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	B		20-220p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
18	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	A		165-200m		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zaproponowano inwentaryzację uzupełniającą na wybranych miejscach potencjalnie lęgowych gatunku, z których brakowało danych z inwentaryzacji wykonanej w roku 2010 roku.
19	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	C		10-30p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010). Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
20	A231 Kraska <i>Coracias garrulus</i>	A		7-12p		Wg. załącznika graficznego	Bardzo dobry	Dane o przedmiocie ochrony pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 Dodatkowo prowadzony jest coroczny monitoring populacji w ramach prac Monitoringu Gatunków Rzadkich (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska 2012) r. co uwzględniono w opracowaniu. http://monitoringptakow.gios.gov.pl/

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony (gatunki ptaków)	Ocena ogólna	Powie- rzchnia	Liczebność	Liczba stanowisk*	Rozmieszcze nie w obszarze	Stopień rozpozna nia	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
21	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	B		15-25p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zaproponowano inwentaryzację uzupełniającą na wybranych miejscach potencjalnie lęgowych gatunku, z których brakowało danych z inwentaryzacji wykonanej w 2010 roku. Na podstawie danych w obowiązujących SDF gatunek nie jest przedmiotem ochrony.
22	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	B		72-100p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zaproponowano inwentaryzację uzupełniającą na wybranych miejscach potencjalnie lęgowych gatunku, z których brakowało danych z inwentaryzacji wykonanej w roku 2010 roku.
23	A 239 Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	- (D)		0			Dobry	Nie zachodzi potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej. Gatunek nie posiada na terenie Puszczy Sandomierskiej odpowiednich siedlisk. Brak jakichkolwiek informacji sugerujących gniazdowanie na tym terenie.
24	A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	B		100-150p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zaproponowano inwentaryzację uzupełniającą na wybranych miejscach potencjalnie lęgowych gatunku, z których brakowało danych z inwentaryzacji wykonanej w 2010 roku. Według SDF gatunek niebędący przedmiotem ochrony.
25	A321 Mucholówka białoszyja	B		40-60p		Wg. załącznika	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zaproponowano

Lp	Przedmiot ochrony (gatunki ptaków)	Ocena ogólna	Powie- rchnia	Liczebność	Liczba stanowisk*	Rozmieszcze nie w obszarze	Stopień rozpozna nia	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
	<i>Ficedula albicollis</i>					graficznego		inwentaryzację uzupełniającą na wybranych miejscach potencjalnie lęgowych gatunku, z których brakowało danych z inwentaryzacji wykonanej w 2010 roku.
26	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	B		1000- 1300p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Lublin 2007 i BULiGL O/Przemysł 2010. Zaproponowano inwentaryzację uzupełniającą na wybranych miejscach potencjalnie lęgowych gatunku, z których brakowało danych z inwentaryzacji wykonanej w roku 2010 roku.
27	A 409 Cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>	B		6-12 m		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz danych uzyskanych z Nadleśnictwa Nowa Dęba (pismo znak ZG-732-47/13). Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.
28	A429 Dzięcioł białoszyi <i>Dendrocopos syriacus</i>	B		5-10p		Wg. załącznika graficznego	Dobry	Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zebrano dodatkowo dane na temat występowania gatunku od lokalnych ornitologów. Nie stwierdzono, aby zachodziła potrzeba inwentaryzacji uzupełniającej.

Ogólna charakterystyka awifauny terenu Puszczy Sandomierskiej

Obszar Puszczy Sandomierskiej jest ważnym miejscem lęgowym ptaków w Polsce. Składa się na to mozaika siedlisk otwartych przedzielona kompleksami leśnymi. W obszarze znajdują się również niewielkie doliny rzek z największą Łęgą, która powstaje z połączenia dwóch dopływów:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zyzogi i Przywry. Poza tym znajdują się tutaj różnej wielkości zbiorniki wodne takie jak kompleksy stawów rybnych i zbiorniki powstałe w ramach rekultywacji terenów przemysłowych (przemysł siarkowy). Bardzo cennym terenem dla ptaków preferujących siedliska otwarte takie jak wrzosowiska i torfowiska jest czynny poligon wojskowy w Nowej Dębie.

Tak duża heterogeniczność siedlisk decyduje o dużej liczbie gniazdujących na tym obszarze gatunków. Obszar odgrywa ważną rolę w funkcjonowaniu wielu gatunków nie tylko w skali południowo – wschodniej Polski, ale również w skali całego kraju. Ważny jest cały obszar jednak jego ranga jest zróżnicowana, co wynika z zajmowania innych nisz ekologicznych przez poszczególne gatunki. Poniżej omówiono główne typy siedlisk i ich rangę dla występujących tu gatunków.

Obszary leśne: Najważniejsze obszary znajdują się w części środkowej i północnej obszaru (nadleśnictwo Nowa Dęba). Znajdują się tam duże kompleksy lasów liściastych i mieszanych. Wraz z sąsiednim nadleśnictwem Rozwadów są one najważniejszym miejscem dla gniazdowania dzięcioła średniego i zielonosiwego. Gatunki ptaków, które podlegają ochronie strefowej (bielik i bocian czarny) rozmieszczone są na całym obszarze w miejscach, gdzie w pobliżu znajdują się dogodne żerowiska w postaci stawów rybnych i cieków wodnych. Obecność dużej ilości borów sosnowych w nadleśnictwie Rozwadów i prowadzonych tam wielkopowierzchniowych zrębów jest istotna dla zachowania populacji lelka. Poza tym jednym z najważniejszych miejsc dla jego zachowania jest poligon wojskowy w Nowej Dębie. Duża ilość terenów otwartych, porośniętych wrzosowiskami sprzyja występowaniu tego gatunku. Dotychczasowy sposób wykorzystania poligonu oraz obecność wielkopowierzchniowych zrębów w borach sosnowych powinna zapewnić stabilną populację lelka w kolejnych latach.

Lesistość obszaru kształtuje się na poziomie 47 %. Przy tak dużej lesistości nie jest wskazane celowe zalesianie. Istotne jest zachowanie terenów otwartych stanowiących miejsca lęgowe i/lub żerowiskowe dla wielu gatunków, które odbywają tutaj lęgi. Wskazane jest natomiast zwiększanie areалу starodrzewów w wieku przekraczającym 80 i 100 lat w szczególności drzewostanów liściastych.

Tereny rolnicze: Duża mozaika siedlisk otwartych wraz z ich silnym rozdrobnieniem sprzyja gniazdowaniu gąsiora, jarzębiaka oraz derkacza. Najliczniejszym gatunkiem jest gąsior. Zasiedla szczególnie chętnie miedze, na których znajdują się kępy jeżyn i zakrzaczeń oraz zarastające fragmenty łąk i pól. Utrzymanie obecnego ekstensywnego gospodarowania oraz częściowy brak gospodarowania na polach i łąkach wynikający z nieopłacalności użytkowania wpływa korzystnie na gąsiora oraz na jarzębatkę. Wspomniane gatunki występują również na terenach leśnych, w obrębie kilkuletnich liściastych odnowień. Natomiast liczebność derkacza jest uzależniona od obecności łąk przynajmniej o średniej wilgotności. Występuje on na całym terenie, jednak większą liczebność uzyskuje na kilku większych obszarach podmokłych łąk jak np. łąki „Pogoń”. W przypadku zaniechania gospodarowania na terenach rolniczych jak i ich przekształcania w grunty rolne, dojdzie do znacznego obniżenia liczebności. Taką sytuację zaobserwowano dla jednego z najważniejszych gatunków odbywającego lęgi w obszarze – kraski. Obecnie znacznie zmniejszyła się gospodarka pasterska, wiele obszarów podlega sukcesji roślinności krzewiastej i drzewiastej, co prowadzi do zmniejszenia areалу odpowiednich siedlisk. Czynniki te częściowo przyczyniły się do spadku liczebności w jednej z najważniejszych krajowych ostoi gatunku. Niezbędne jest wprowadzenie szybkich działań polegających na powrocie do gospodarki pasterskiej, ochronie miejsc lęgowych, w tym drzew dziuplastych.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Tereny wodne: Na terenie Puszczy Sandomierskiej niewiele jest naturalnych obszarów podmokłych. Dlatego szczególnie cenne są tereny stworzone przez człowieka. Największe znaczenia mają kompleksy stawów rybnych, w szczególności duże kompleksy. Od początku obecnego stulecia wskutek zaprzestania wydobywania siarki istotnym miejscem lęgów stały się również zbiorniki powstałe w ramach rekultywacji obszarów przemysłowych. Duża powierzchnia trzcinowisk, które nie są eksploatowane na dużą skalę, ekstensywnie prowadzona gospodarka rybacka na stawach sprzyja gniazdowaniu wielu gatunków ptaków związanych z tym środowiskiem. Cennymi gatunkami są bąk, bączek, błotniak stawowy czy zielonka. Jednak najważniejszym gatunkiem, który ma pierwszorzędne znaczenie dla całej krajowej populacji jest podgorzałka. Na przestrzeni lat w kompleksie stawowym w Budzie Stalowskiej obserwowano wzrost liczebności, a ostatnio liczebność populacji uległa stabilizacji, co zgodne jest z ogólnokrajowym trendem liczebności tej kaczki. Niepokój może jedynie budzić niska reprodukcja gatunku, która w ostatnich latach oscyluje w granicach 25%. W konsekwencji może doprowadzić to do zmniejszenia liczebności. W związku z tym zaplanowano działania zmierzające do zwiększenia sukcesu lęgowego.

Spośród obszarów, które są najważniejszymi miejscami dla gniazdowania ptaków wodnych należy wskazać stawy rybne w Budzie Stalowskiej, zbiorniki powstałe w ramach rekultywacji kopalni siarki w Jeziórku, stawy rybne w Grębowie, a w dalszej kolejności w Babulach, Spiach i Krasiczynie. Najmniej wartościowe są stawy w Kłapówce. Natomiast wartość stawów w Porębach Kupieńskich aktualnie uległa silnemu obniżeniu na skutek likwidacji większości roślinności wynurzonej w związku z trwającymi pracami nad przebudową stawów. Po ich zakończeniu wartość tych stawów wymagać będzie oceny przydatności dla ptaków. Obecnie na większości stawów rybnych prowadzona jest ekstensywna gospodarka rybacka, pozostawiane są płyty roślinności szuwarowej (szuwar trzcinowy i pałkowy), co pozwala na zachowanie i utrzymanie populacji ptaków związanych z tym środowiskiem. Istotnym i bardzo ważnym niebezpieczeństwem dla ptaków gniazdujących w tego typu siedliskach wodnych może być zaprzestanie użytkowania stawów wskutek niskiej opłacalności, co może doprowadzić do utraty miejsc lęgowych i braku pokarmu.

Ważnym miejscem odbywania lęgów mew i rybitwy rzecznej są wyspy zbiorników powstałych w ramach rekultywacji terenów wcześniej wykorzystywanych, jako złoża siarki w miejscowości Wydrza. Obecnie istnieje pilna potrzeba podjęcia działań ochronnych, które mają na celu zapobieżenie dalszej sukcesji roślinności, przez co znacznie poprawi się jakość siedliska. Przy niepodjęciu działań ochronnych gatunki gniazdujące na wyspach utracą miejsca lęgowe.

Obecnie Puszcza Sandomierska jest jednym z najważniejszych w kraju obszarów gniazdowania podgorzałki i kraski, a utrzymanie populacji tych gatunków jest zadaniem priorytetowym.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Przedstawione dane są wynikiem inwentaryzacji gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej z roku 2007 (gąsiorek, derkacz i bocian biały) (BULiGL O/Lublin 2007) i 2010 roku (wszystkie gatunki) (BULiGL O/Przemyśl 2010). Dołączono dane z inwentaryzacji uzupełniającej wybranych gatunków z 2013 roku oraz dane niepublikowane zarówno własne autorów jak i lokalnych ornitologów.

A021 Bąk *Botaurus stellaris* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek o aktywności głównie zmierzchovej i nocnej. Gatunek migrujący (sporadycznie zimujący). Populacje wędrowne zimę spędzają w południowo-zachodniej Europie. Przyłot na lęgowiska następuje od marca do kwietnia. Odlatuje w październiku i listopadzie. Gniazduje pojedynczo jak i w skupieniach, gatunek poligamiczny, samiec może mieć harem do kilku samic. Głównym siedliskiem lęgowym są gęste i wysokie szuwary trzcinowe, nawet o niewielkiej powierzchni zlokalizowane w różnych miejscach, głównie w dolinach rzecznych i na jeziorach. W miejscach gdzie brak jest wymienionych siedlisk zasiedla przede wszystkim stawy rybne. Jest przywiązany do stałych miejsc gniazdowania i potrafi gniazdować przez wiele lat w tych samych płatach szuwarów. We wschodniej Polsce jaja składa od drugiej dekady kwietnia do drugiej połowy maja. Odbywa jeden lęg w roku, po stracie może przystępować do lęgów powtarzanych. Zniesienie składa się z 3-6 jaj, wysiadywanie trwa do 26 dni. Po trzech tygodniach pisklęta opuszczają gniazda.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa populacja szacowana jest na poziomie 4300 samców (Neubauer i in. 2011 „Monitoring populacji ptaków Polski w latach 2008-2009”. Biuletyn Monitoringu Przyrody 8/1: 1-40., Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa). Najliczniej występuje w obszarach Natura 2000: Dolina Biebrzy (27-120), Ostroja Drawska (88-100), Bory Tucholskie (52-68). Gatunek objęty jest monitoringiem w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, wykazuje silne fluktuacje liczebności.

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Większość stanowisk znajduje się w północnej części obszaru na stawach rybnych w Budzie Stalowskiej i Grębowie, na terenie zbiorników byłej

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

kopalni siarki w Jeziórku oraz w zabagnieniach koło wsi Sokół. Poza tym kilka samców odnotowano w zachodniej części ostoi na stawach w Babulach. Pozostałe stanowiska rozproszone są na pozostałym obszarze. Po uwzględnieniu danych niepublikowanych oraz weryfikacji danych w ramach sporządzania PZO ocena liczebności powinna wynosić 20-25 samców, co stanowi 0,58 % krajowej populacji.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- niszczenie roślinności szuwarowej,
- wykaszanie trzcin i zmniejszenie ich powierzchni
- obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych
- kłusownictwo.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zaprzestanie ekstensywnej gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych
- wycinanie i wypalanie trzcinowisk
- wykaszanie trzcin i zmniejszenie ich powierzchni

A022 Bączek *Ixobrychus minutus* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek o aktywności zmierzchovej i nocnej, częściowo dziennej. W ciągu dnia przebywa w szuwarach pośród trzcin, pałki i w łozowiskach. Gniazduje pojedynczo, ale również w skupieniach o charakterze półkolonijnym. Gatunek migrujący, zimę spędza w równikowej Afryce, na lęgi przylatuje od kwietnia do maja a odlatuje we wrześniu. Okres lęgowy trwa od maja do czerwca. W gniazdach przeważają zniesienia składające się z 5-6 jaj. Gniazdo buduje w trzcinach lub krzewach na wysokości do 2 m. Inkubacja trwa do 19 dni, po wykluciu przebywają w gnieździe przez 15-17 dni. Zasiedla różnorakie zbiorniki wodne takie jak: stawy hodowlane, zbiorniki wodne, jeziora, starorzecza, glinianki. Istotnym elementem są szuwary trzcinowe, szczególnie pozostawione z poprzedniego roku. Dietę bączka stanowią żaby, owady, płazy oraz niewielkie ryby.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa liczebność populacji określona została na poziomie 700 par (Sikora i in.2007). W sieci Natura 2000 najliczniej występuje w następujących obszarach: Dolina Baryczy (29-45), Pojezierze Sławskie (24-40), Zbiornik Wonieś (23-34) i Dolina Dolnej Skawy do 30 par.

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

W roku 2010 potwierdzono występowanie gatunku na trzech stanowiskach: na terenie stawów w Grębowie, na zbiornikach wodnych byłej kopalni siarki w Jeziórku oraz w zachodniej części obszaru na stawach rybnych w Babulach. W latach wcześniejszych lęgowe ptaki odnotowano również na stawach w Budzie Stalowskiej, Miejsce to jest ważne dla bączka w okresie poza lęgowym. Dnia 22.08.2002 - stwierdzono tu ok. 20 osobników.(Grzybek J.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2004) Liczebność 3-10 par stanowi 1,43 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 1 .

Zagrożenia:

W skali kraju:

- wypalanie, wykaszanie trzciny i zmniejszenie ich powierzchni.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zaprzestanie dotychczasowej ekstensywnej gospodarki rybnej na stawach.
- wycinanie łożowisk w miejscach lęgowych

A030 Bocian czarny *Ciconia nigra* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek skryty występujący w okresie lęgowym, migrujący. Zimą spędza w Afryce. Przylatuje najczęściej w kwietniu, niekiedy już w marcu, odlot następuje od sierpnia do października. Gniazduje w pojedynczych parach w lasach gdzie wykorzystuje najczęściej stare ponad stuletnie liściaste drzewa, zwłaszcza w podmokłych zabagnionych drzewostanach. Ważnym elementem są śródleśne strumyki obfitujące w ryby, które stanowią podstawę diety. W skład pokarmu wchodzi również żaby i płazy. W razie ich braku chętnie wykorzystuje stawy rybne, gdzie osiedla się w ich pobliżu. Do lęgów przystępuje w końcu kwietnia lub w maju. W gnieździe składa od 2 do 6 jaj (średnio 3-5). Po 30-40 dniach kłują się młode, by po 62-69 dniach opuścić gniazdo. Żerowiska mogą być oddalone kilka kilometrów od gniazda. Po okresie lęgowym tworzy niewielkie grupki, gdzie wspólnie żeruje. W miejscach obfitości pokarmu tworzy wówczas koncentracje sięgające do kilkudziesięciu osobników. Stroni od towarzystwa ludzi i nie gniazduje w bezpośredniej bliskości osiedli ludzkich.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa liczebność została określona na 1500 par (Neubauer i in. 2011). Najważniejsze lęgowiska znajdują się we wschodniej części kraju zwłaszcza w górskich obszarach Natura 2000 takich jak Bieszczady i Beskid Niski – po 30-40 p, Góry Słonne (30-35p) i Pogórze Przemyskie (25-35 par) (Wilk i in. 2010).

Gatunek objęty jest krajowym monitoringiem w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W latach 2007–2012 gatunek wykazywał fluktuacje liczebności. (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/>)

Stan zachowania w obszarze Puszcza Sandomierska:

Liczebność na terenie Puszczy Sandomierskiej pierwotnie określona została na poziomie 20-30 par. W roku 2010 podczas inwentaryzacji ptaków w ostoi wykazano jedynie 4 pewne stanowiska a liczebność nie przekracza tutaj więcej niż 10 par. Nie oznacza to jednak spadku liczebności a należy to

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wiązać z dobrym rozpoznaniem zasobów bociana czarnego występującego na tym obszarze. Ocena zawarta w SDF do 10 par co stanowi 0,67 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 1 .

Zagrożenia:

W skali kraju:

- osuszanie podmokłych fragmentów lasu
- wzrost penetracji lasu wskutek wzmożonej gospodarki leśnej oraz przez zbieraczy runa leśnego. Powoduje to zwiększoną płochliwość ptaków i w konsekwencji skutkuje obniżeniem sukcesu lęgowego

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- wzrost penetracji lasu przez zbieraczy runa leśnego. Powoduje to zwiększoną płochliwość ptaków i w konsekwencji skutkuje obniżeniem sukcesu lęgowego

A031 Bocian biały *Ciconia ciconia* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Jeden z najbardziej rozpoznawalnych i znanych gatunków ptaków, migrujący zimę spędza w środkowej i południowej Afryce. Przylot następuje w marcu i kwietniu a odlot ma miejsce w sierpniu. Zasiedla osiedla ludzkie gniazdując na terenie całego kraju za wyjątkiem wysokich partii gór. Gniazduje obecnie najczęściej na słupach energetycznych, rzadziej na dachach budynków, drzewach, kominach. Buduje gniazda w obrębie siedzib ludzkich lub w ich pobliżu, które corocznie nadbudowuje, często wykorzystując je przez wiele lat, przez co jest to bardzo duża i ciężka konstrukcja. Żerowiska natomiast znajdują się na łąkach, pastwiskach, ugorach, polach ornych oraz nad zbiornikami wodnymi i rzekami. Bociany z uwagi na to, że są gatunkiem długowiecznym po raz pierwszy do lęgów przystępują w 4 – 5 roku życia. Odbywa jeden lęg w roku. Zniesienie składa się 3-4 jaj (wyjątkowo 6 jaj). Wysiadywanie trwa 33–34 dni, klucie pierwszych piskląt następuje w 2. połowie maja. Młode karmione są przez oboje rodziców i opuszczają gniazdo po 60–65 dniach. Po opuszczeniu gniazda młode przez krótki czas nocują na gnieździe i w tym okresie karmione są jeszcze przez rodziców. Dietę bociana stanowią różnego rodzaju zwierzęta od bezkręgowców takich jak dżdżownice i pijawki po większe kręgowce jak gryzonie, płazy, ale także węże, szczury czy krety.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa populacja jest duża, ostatnie szacowania w roku 2009 pozwalają populację określić na poziomie około 49000 par (Neubauer i in. 2011). Gatunek najliczniej gniazduje we wschodniej części kraju w szczególności na Warmii i Mazurach. Tereny o największym zagęszczeniu obejmują obszary Natura 200 takie jak: Ostoja Warmińska (800-900 par), Dolina Biebrzy (300-400 p.), Ostoja Kurpiowska (300-400 p.), Puszcza Piska (250-300

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

p.), Dolina Dolnego Bugu (240-260 p) (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Gniazduje na terenie całej ostoi, najliczniej w miejscach bogatych w bazę żerowiskową, w pobliżu łąk. Brak go jedynie wewnątrz zwartych kompleksów leśnych. Liczebność w obszarze określono na poziomie 121-155 par, co stanowi 0,32 % populacji krajowej. Dane zawarte w SDF nie są zgodne z aktualną oceną. Gatunek będący przedmiotem ochrony.

Wnioskowano do GDOŚ o utrzymanie tego gatunku na liście przedmiotów ochrony ze względu na fakt:

- stosunkowo dużej liczebności na badanym obszarze
- w miarę równomiernego występowania w kraju, utrudniającego wskazanie miejsc o znaczącej reprezentacji;
- słabej reprezentacji w obszarach Natura 2000 - łączna liczebność w obszarach stanowi jedynie 8% całej krajowej populacji.
- trudności w uzyskaniu 1 % w ostojach,
- że żerowiska bociana białego są istotnym miejscem gniazdowania gatunków, które są przedmiotem ochrony obszaru np. derkacz, jarzębatka czy gąsiorek.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- zubożenie bazy pokarmowej w wyniku osuszania łąk i pastwisk
- zmiany gospodarowania na terenach rolniczych
- kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, do których dochodzi, najczęściej w sąsiedztwie gniazda lub w miejscach gdzie ptaki odpoczywają na słupach energetycznych i transformatorach
- śmiertelności piskląt zaplątanych w plastikowe sizalowe sznurki, które ptaki przynoszą do gniazd.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zagrożenia zdefiniowane dla obszaru Puszcza Sandomierska są takie same jak dla terenu całego kraju.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

A043 Gęgawa *Anser anser* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek o aktywności dziennej, chociaż przeloty mogą odbywać się również w nocy. W okresie lęgów Samica intensywnie żeruje, podczas gdy samiec czuwa. Do gniazda wracają razem, choć dość często samiec ponownie wraca na żerowisko. Im bliżej wyklucia się piskląt, tym samica rzadziej oddala się od gniazda. Większość gęgaw wylatuje na żerowisko tak jak wcześniej o wschodzie słońca, ale pozostaje na nim aż do południa, po czym wracają na zbiornik wodny i pozostają na nim do następnego rana. Poza okresem wysiadywania jaj gęgawy najczęściej żerują w mniejszych lub większych stadach, a ich skupiska w miejscach odpoczynku i nocowania przekraczają często liczbę 1000 osobników.

Gęgawa gniazduje pojedynczo lub w niewielkich skupieniach, przeważnie na jeziorach, stawach i zbiornikach zaporowych, rzadziej na starorzeczach i terenach zalewowych. Gniazda umieszcza w szuwarach i na wysepkach, czasem na zalanych, ogłowionych wierzbach i krzakach. W marcu i kwietniu samice składają 2-8, najczęściej 4-6 jaj, które wysiadują przez ok. 28 dni. Młode - zagniazdowniki właściwe, kłują się synchronicznie i po kilkunastu godzinach opuszczają wraz z rodzicami gniazdo. Młode zaczynają latać między 60, a 70. dniem życia. Dorosłe osobniki pierzą się całkowicie w maju i czerwcu. Najczęściej w osobnych miejscach pierzą się rodziny z młodymi, a w osobnych osobniki niełęgowe. Gęgawy są roślinożerne. Wiosną żywią się głównie świeżymi pędami traw na wilgotnych łąkach. Na polach najczęściej wybierają wtedy kłącza perzu, ale nie omijają również ozimin, zwłaszcza pszennych i rzepakowych. W okresie rozrodu żywią się głównie świeżymi trawami, nie oddalając się od gniazda więcej niż na 2 km. W okresie żniw odwiedzają ścierniska, zwłaszcza pszenicy i owsa, a późną jesienią najchętniej penetrują niezaorane pola kukurydzy.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa populacja szacowana jest na poziomie 3200-3600 par (Sikora i in.2007). Główne skupiska lęgowe znajdują się jednak w zachodniej Polsce. Najwięcej gęgaw gniazduje na Pomorzu Zachodnim, gdzie stwierdzono 161 stanowisk, na których gniazdowało 868-1036 p. Znaczniejsze skupienia znajdowały się nad Zalewem Szczecińskim (ok. 100 p. wraz z deltą Świny).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Stanowiska znajdują się w północnej części obszaru na stawach rybnych w Budzie Stalowskiej, Grębowie oraz na terenie zbiorników byłej kopalni siarki w Jeziorku; liczebność populacji lęgowej oszacowano na 30-40 par, co stanowi 1,25 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 1 %.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- niszczenie roślinności szuwarowej,
- wykaszanie trzcin i zmniejszenie ich powierzchni
- obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych
- drapieżnictwo ze strony jenota, norki amerykańskiej i lisa

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- zagrożenia zdefiniowane dla obszaru Puszcza Sandomierska są takie same jak dla terenu całego kraju.

A 060 Podgorzałka *Aythya nyroca* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek zasiedlający obecnie przede wszystkim kompleksy stawów rybnych. Wędrowny zimę spędza w rejonie Morza Śródziemnego i w Afryce oraz w Azji. Na lęgowiska przylatuje od marca do kwietnia, odlot następuje do listopada. Wyprowadza jeden lęg w roku, w zniesieniu zwykle 6-14 jaj, samica wysiaduje je przez 25-28 dni a młode lotność uzyskują po 8 tygodniach. Na gniazda wybiera wyspy oraz groble stawów rybnych. Dietę stanowią głównie rośliny a tylko w niewielkim stopniu niewielkie bezkręgowce, pokarm zdobywa podczas nurkowania w płytkich zbiornikach wodnych obfitujących w pokarm. Podczas wiosennych toków tworzy niewielkie grupki złożone z kilku samców, które konkurują o samicę. Jesienią w miejscach rozrodu tworzą koncentrację liczącą do kilkudziesięciu osobników. W ubiegłym wieku, kiedy była znacznie liczniejsza, przebywała w grupach nierzadko liczących po kilkaset osobników.

Liczebność populacji w kraju:

Po okresie ciągłego spadku liczebności trwającego nieprzerwanie do początku obecnego stulecia od kilku lat obserwuje się jego zahamowanie. Liczebność zaczęła wzrastać na najważniejszych krajowych lęgowiskach i zaobserwowano powrót na dawniej zajmowane stanowiska. Pomimo tego w dalszym ciągu rozpowszechnienie na terenie kraju jest wciąż bardzo niskie. Podgorzałka ponownie zaczęła się gnieździć na dawniej opuszczonych stanowiskach. Od roku 2010 liczebność uległa stabilizacji i krajowa populacja ustabilizowała się na poziomie 120 par (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/>) Liczebność w Polsce określono w 2012 roku na 127 samic (zgodnie z Monitorowaniem Ptaków Polski prowadzony przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska <http://monitoringptakow.gios.gov.pl>). Najważniejsze lęgowiska znajdują się w dolinie Baryczy, na Lubelszczyźnie i na stawach w Budzie Stalowskiej. Gatunek od roku 2007 objęty jest Państwowym Monitorowaniem Środowiska. Puszcza Sandomierska pełni bardzo ważną rolę w zachowaniu krajowej populacji. Jest on kluczowym gatunkiem, dla którego utworzono obszar Natura 2000.

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Jedynym miejscem gniazdowania w obszarze są obecnie stawy w Budzie Stalowskiej, gdzie liczebność w minionych latach wyraźnie wzrosła, od około 3 par od końca ubiegłego wieku do maksymalnie 30 par w roku 2011. (Grzybek J. dane niepublik, oraz dane zbierane w ramach PMŚ) Po okresie silnego i szybkiego wzrostu, w ostatnich latach (2012-2013) liczebność wyniosła 25-26 par, co oznacza stabilizację populacji i jest zgodna z krajowym trendem tego gatunku. W okresach migracji liczebność ptaków maksymalnie wyniosła 70 osobników (Grzybek, dane niepublik.). Pojedyncze pary na początku okresu lęgowego spotykane były na pobliskich zbiornikach powstałych w ramach rekultywacji kopalni siarki w Jeziórku, stawach w Babulach oraz na stawach w Grębowie, jednak nie odnotowano tam lęgów. Miejsca te mogą być istotne, jako zaplecze dla obecnego stanowiska. Dane zawarte w SDF powinny ulec zmianie, co wynika z corocznego monitoringu tego stanowiska. Populacja w obszarze stanowi 23,62 % populacji krajowej.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zagrożenia:

W skali kraju:

- degradacja biotopów lęgowych,
- zmiany klimatu
- polowania – są to zarazem najważniejsze zagrożenia globalne

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zaprzestanie ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach
- presja ze strony drapieżników niszczących lęgi takich jak: jenot, norka amerykańska, kuna, lis i dzik
- polowania na ptaki wodne
 - a) gatunek może być mylony z bardzo podobną czernicą, która jest gatunkiem łownym.
 - b) późny okres rozrodczy gatunku powoduje obecność piskląt i młodych nielotnych ptaków przed rozpoczęciem okresu polowań
- zmiany poziomu wody na stawach podczas okresu lęgowego (maj – sierpień)

A072 Trzmiełojad *Pernis apivorus* (przedmiot ochrony obszaru)

Gatunek migrujący, zimę spędza w środkowej Afryce na południe od Sahary. Na krajowe miejsca lęgowe przylatuje od drugiej połowy kwietnia, ale ptaki przelotne spotyka się jeszcze w czerwcu. Odlot następuje od połowy sierpnia do końca września, niekiedy przeciągając się do października. W okresie lęgowym gatunek terytorialny gniazduje w różnego rodzaju drzewostanach, preferując jednak stare drzewostany liściaste i mieszane. Najchętniej zasiedla kompleksy leśne powyżej 250 ha., istotna jest jednak obecność w sąsiedztwie lasów terenów otwartych, a w kompleksach leśnych – polan. Do lęgów przystępuje w wieku dwóch lat. Gniazdo buduje zazwyczaj, co roku na nowo, ulokowane ono jest w koronach drzew, zarówno liściastych, jak i iglastych, często na bocznych konarach. Niekiedy zajmuje gniazda po myszołowie, jastrzębiu lub po ptakach krukowatych. Gniazdo jest zwykle obficie przybrane zielonymi gałązkami. Zniesienie składa się zwykle z 2 jaj. W ciągu roku przystępuje do jednego lęgu. Wysiadywanie trwa 30–35 dni. Pisklęta przebywają w gnieździe przez 40–44 dni, a po tym okresie jeszcze do 2,5 miesiąca są karmione przez rodziców. Dietę stanowią owady, przede wszystkim osy i szerszenie. Zjada on zarówno larwy, poczwarki, jak i owady dorosłe. Gniazda umieszczone w ziemi rozkopuje przy pomocy szponów. Żywi się także trzmiełami, chrząszczami oraz innymi owadami. Poluje też na kręgowce, takie jak jaszczurki czy gryzonie, wybiera chętnie pisklęta ptaków z gniazd. Zjada również jagody i inne owoce.

Liczebność populacji w kraju:

Na obszarach włączonych do sieci Natura 2000 najliczniej gniazduje we wschodniej części kraju: Roztocze (130-150 par), Puszcza Białowieska (90-120 p.), Puszcza Piska (90-100 p.) (Wilk i in. 2010). Liczebność krajowej populacji jest trudna do ustalenia, co wynika z fluktuacji liczebności oraz skrytości

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

gatunku w niektórych latach i trudności w interpretacji danych. W latach 2008-2009 liczebność określono na poziomie 3000-5000 par (Neubauer i in. 2011).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Liczebność w obszarze oszacowano na 8-15 par. Liczebność nie jest zgodna z danymi zamieszczonymi w SDF. Wynika to z lepszego rozpoznania terenu oraz z uwzględnienia danych niepublikowanych z ostatnich lat (Sikora D. –inf. listowna). Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 0,50 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 1 .

Zagrożenia:

W skali kraju:

- zastępowania drzewostanów mieszanych przez monokultury iglaste,
- likwidacja śródleśnych terenów otwartych,
- niepokojenie wysiadujących ptaków przez ludzi w wyniku prowadzenia trzebieży i rębni w pobliżu gniazd.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zagrożenia zdefiniowane dla obszaru Puszcza Sandomierska są takie same jak dla terenu całego kraju.

A075 Bielik *Haliaeetus albicilla* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek osiadły, silnie terytorialny, przy czym ptaki młode przemieszczają się na duże odległości. Bielik jest gatunkiem długowiecznym w związku z tym do rozrodu przystępuje zazwyczaj w piątym roku życia. Na miejsca lęgowe wybiera fragmenty lasu z zachowanymi starodrzewami. Gniazduje praktycznie na terenie całego kraju gdzie wyraźnie zwiększa swą liczebność. Obecnie krajowa populacja szacowana jest już na 1000 - 1400 par lęgowych (www.koo.org.pl/krajowe-ptaki-szponiaste/bielik). Gniazduje głównie w pasie nizin, chociaż w ostatnich latach zaczyna wnikać także na obszary górskie. Do gniazdowania niezbędne są stare i mocne drzewa, które wytrzymują ciężar gniazda, które może ważyć ponad tonę. Gniazda zakłada na różnych gatunkach drzew, bez wyraźnych preferencji, co do gatunku. Najliczniej gniazduje na obszarach zasobnych w bogatą bazę żerowiskową. Stąd licznie gniazduje w dolinach rozlewiskach dużych nizinnych rzek, w rejonie wybrzeża czy przy dużych kompleksach stawów rybnych. Podstawą diety są ryby – dla ptaków gniazdujących głównie w pobliżu stawów rybnych, oraz ptaki wodne w miejscach obfitujących w koncentracje ptaków. Nie pogardza padliną, i chętnie z niej korzysta. Gniazda zakłada najczęściej wysoko w koronach drzew. Jedno gniazdo może być użytkowane nawet przez kilkadziesiąt lat, z tego też powodu tworzy ono ogromną konstrukcję. Gniazda są, co roku poprawiane i nadbudowywane. Lęg składa się z 2-3 jaj, które składa w marcu lub kwietniu. Wyprowadza jeden lęg w roku. Pisklęta w gnieździe kują się po około 35 dniach, a kolejne około 70 dni spędzają w

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

gnieździe do czasu jego opuszczenia. Posiada duże terytorium łowieckie, które może wynosić do 100 km².

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa liczebność w ostatnich latach wzrasta, a jego liczebność jest szacowana obecnie na około 1250 par (Neubauer i inni 2011). Oznacza to silny wzrost w stosunku do drugiej połowy lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku, kiedy to liczebność szacowana była na około 210 - 240 par (Tomiałojć, Stawarczyk 2003). Gatunek objęty jest Państwowym Monitorowaniem Środowiska. Najliczniej występuje w obszarach Natura 2000: Puszcza Piska (31-33p), Lasy Puszczy nad Drawą (21-25) i Bory Tucholskie (15-23).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Liczebność w ostoi zdaje się być stabilna – wynosi 5 par. Gniazduje w pobliżu kompleksów stawów rybnych w Budzie Stalowskiej, Grębowie, Spiach i Porębach Kupieńskich, które stanowią główne źródło pokarmu. W związku z krajową ekspansją gatunku niewykluczone jest niewielkie zwiększenie liczebności. Jednakże w związku z małą ilością odpowiednich żerowisk nie przewiduje się znacznego wzrostu jego liczebności. Obszar nie stanowi centrum arealu występowania a znajduje się na jego obrzeżach. W okresie połęgowym najważniejszym miejscem przebywania ptaków lęgowych są stawy rybne w Budzie Stalowskiej, gdzie gromadzi się do 12 osobników (Grzybek J. – dane niepublik.). Na podstawie kolorowego obrączkowania ptaków stwierdzono tam ptaki zalatujące z obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie oraz osobnika ze Skandynawii (Wójciak J. – informacja ustna). Ocena liczebności zawarta w SDF wymaga poprawy wg aktualnych danych, co wynika z lepszego stopnia rozpoznania terenu). Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 0,56 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 1 .

Zagrożenia:

W skali kraju:

- niepokojenie ptaków w okresie lęgowym przez prace leśne;
- degradacja łowisk w wyniku zabudowy rekreacyjnej;
- kolizje z liniami energetycznymi, a ostatnio także z turbinami elektrowni wiatrowych;
- drapieżnictwo ze strony kun i kruka;
- spadnięcie gniazda w wyniku silnych wiatrów;
- chemiczne skażenie środowiska poprzez zjadanie ptaków wodnych, w których znajduje się ołów pochodzący z amunicji służącej do polowań na ptaki wodne;
- wykładanie zatrutej padliny.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- niepokojenie ptaków w okresie lęgowym przez zbieraczy runa leśnego oraz w trakcie rajdów;

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- kolizje z liniami energetycznymi;
- spadnięcie gniazda w wyniku silnych wiatrów;
- wykładanie zatrutej padliny.

A081 Błotniak stawowy *Circus aeruginosus* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący, zimę spędza w Afryce, oraz w basenie Morza Śródziemnego. Na obszary lęgowe przylatuje od marca do kwietnia a odlatuje od września do października. Błotniaki stawowe gniazdują najczęściej w szuwarach a preferowanym siedliskiem jest szuwar trzcinowy. Biotop jest bardzo zróżnicowany od dolin rzecznych poprzez starorzecza, silnie zarośnięte rowy melioracyjne, jeziora, stawy rybne, czy też miejsca przemysłowe jak wyrobiska odkrywkowe kopalń. Gniazda w znacznie mniejszym stopniu znajdują się także pośród pól uprawnych. Występuje w całej nizinnej części kraju, w ostatnich latach obserwuje się zajmowanie terenów podgórskich. Na gniazdo wybiera gęstą roślinność, najczęściej kępę trzcin gdzie buduje gniazdo z gałęzi, które wyściela liśćmi turzyc. Do składania jaj we wschodniej Polsce przystępuje najczęściej na przełomie kwietnia i maja. Składa się ono średnio z 5 jaj (2-8). Po miesiącu wykluwają się pisklęta, które następnie przebywają w gnieździe do 32 dni. Pożywienie błotniaka stanowią jaja i pisklęta ptaków, bezkręgowce oraz gryzonie.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa liczebność gatunku została określona na poziomie 7650 par. (Neubauer i in. 2011). Najliczniej występuje w obszarach Natura 2000: Dolina Biebrzy (170-296 p), Bory Tucholskie (104-125 p.) oraz w Dolinie Baryczy (59-92 p.). Gatunek objęty Państwowym Monitoringiem Środowiska. Na podstawie danych z ostatniego dziesięciolecia można przyjąć, że pomimo fluktuacji liczebności populacja jest stabilna (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/>).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Na obszarze Puszczy Sandomierskiej liczebność określono na 55 - 70 par (0,92 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 1). Zdecydowana większość gniazdowała w części północnej. Znajdują się tam największe powierzchniowo obszary szuwarów trzcinowych, zlokalizowanych na stawach rybnych w Budzie Stalowskiej, Grębowie a także w rejonie byłej kopalni siarki Jeziórko oraz w okolicy Zabrnia.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk w związku z pozyskiwaniem trzciny
- osuszania śródpolnych zbiorników wodnych i torfowisk
- drapieżnictwo głównie ze strony lisa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- nielegalny odstrzał na zbiornikach wodnych

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zaprzestanie ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach rybnych
- zmiany poziomu wód na stawach rybnych w okresie gniazdowania ptaków
- wypalanie roślinności szuwarowej, w szczególności trzcinowisk
- drapieżnictwo ze strony jenota, norki amerykańskiej, kuny, i lisa
- osuszanie śródpolnych zbiorników wodnych.

A094 Rybołów *Pandion haliaetus* (przedmiot ochrony obszaru, jednak nie spełnia kryterium 1% populacji krajowej, proponowany do usunięcia z listy przedmiotów ochrony)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący zimę spędza w Afryce, na południe od Sahary w krajach położonych nad Zatoką Gwinejską. Do kraju przylatuje od marca do kwietnia, ale jeszcze w maju spotykane są migrujące ptaki. Odlatuje od sierpnia a do listopada spotykane są osobniki gniazdujące w Skandynawii. Rybołów na gniazdo wybiera stare ponad 120 letnie sosny, gniazduje we wszystkich typach lasów położonych nad zbiornikami wodnymi. Gniazdo umieszczane jest w charakterystyczny sposób, naszczytce wysokiego drzewa. Typowym miejscem lęgowym jest najstarszy fragment boru sosnowego. W Polsce średni wiek drzew gniazdowych wyniósł aż 155 lat. Często osiedla się na wyspach, półwyspach, niekiedy oddalone o kilka kilometrów od zbiorników. Rybołów bardzo chętnie zajmuje platformy gniazdowe i sztuczne gniazda, jak również wykorzystuje do gniazdowania wysokie konstrukcje jak wieże przeciwpożarowe, maszty słupów linii wysokiego napięcia. Do lęgów przystępuje między 3 a 5 rokiem życia. Do lęgów przystępuje w drugiej połowie kwietnia składa się on najczęściej z 2-3 jaj. Wysiadywanie trwa około 39 dni. Młode opuszczają gniazdo po 50–60 dniach (w drugiej połowie lipca), jeszcze przez kilka kolejnych tygodni są jeszcze karmione przez rodziców. Rybołowy odchowują zwykle 1–2, czasami 3, a wyjątkowo 4 młode. Dieta rybołowa składa się prawie wyłącznie z ryb i, za którymi nurkuje na głębokość do 1 m, chwytając zdobycz szponami. Łowi ryby przeważnie o masie 150–300 g, wyjątkowo do 1–2 kg. Dziennie jeden rybołów zjada 1–4 ryb o łącznej masie 300–350 g.

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek jest bardzo rzadkim ptakiem lęgowym o silnym spadku krajowej populacji, która w roku 2009 wyniosła jedynie 24 pary (Neubauer i in.2011). Jego lęgi ograniczają się do północnej i środkowej części kraju, a wyjątkowo tylko w części południowej (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/>). Obecnie na obszarach Natura 2000 najliczniej gniazduje w obszarach: Lasy Puszczy nad Drawą (7-10 par), Puszcza Napomidzo – Ramudzka (4-6 p.), Puszcza Piska (4-5 p) (Wilk i in.2010).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Gatunek ten w ostatnim dziesięcioleciu z terenu Puszczy Sandomierskiej nie był podawany, jako lęgowy. Jego gniazdowanie odnotowano w latach 1980, kiedy to stwierdzono 1 przypadek lęgów (M. Kata, K. Szczęch – inf. ustna). Obecnie obserwowane osobniki to wyłącznie pojedyncze ptaki migrujące poza sezonem lęgowym (do 4 osobników). W obszarze Puszcza Sandomierska brak przesłanek sugerujących gniazdowanie od początku obecnego stulecia. W związku z powyższym otrzymuje ocenę populacji: D – nieistotną, gdyż obszar nie ma żadnego znaczenia dla gniazdowania tego gatunku.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- niepokojenie ptaków poprzez wzmożony ruch turystyczny
- zabudowa brzegów zbiorników wodnych,
- degradacja terenów łowieckich spowodowana eutrofizacją wód prowadzącą do spadku ich przezroczystości
- nielegalny odstrzał na stawach hodowlanych,
- kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi a w przyszłości w wyniku kolizji z elektrowniami wiatrowymi
- niedostatek dogodnych miejsc lęgowych, szczególnie sosen w wieku ponad 150 lat
- prowadzenie trzebieży i rębni w pobliżu gniazd w sezonie lęgowym

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi.
- zaprzestanie gospodarowania na stawach rybnych

A119 Kropiatka *Porzana porzana* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek migrujący, zimuje głównie w południowej Afryce i wschodniej Afryce, Bliskim Wschodzie i w Azji. Na krajowe lęgowiska powraca od kwietnia do maja. Terminy odlotu mało poznane odbywają się do października. Gatunek o aktywności zmierzchovej i nocnej. Występuje przede wszystkim w dużych dolinach rzecznych okresowo zalewanych. Biotop stanowią głównie wysokie turzycowiska, oraz obszary porośnięte manną, mozgą czy tatarakiem. Zasiedla również zabagnienia wokół jezior czy stawów. Jest gatunkiem zasiedlającym obszary z płytką wodą, stąd unika jej głębszych fragmentów jak i obszarów przesuszonych. Występuje w całej nizinnej części kraju, ale jej rozmieszczenie ma charakter plamowy, co jest pochodną

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

odpowiednio wilgotnych siedlisk. Kropiatka odbywa zazwyczaj dwa lęgi w okresie od drugiej dekady maja do końca lipca, zniesienie zawiera 10-12 jaj składanych w gnieździe umieszczonym na ziemi lub kępie w pobliżu trzciny obok płytkiej wody. Inkubacja trwa do 24 dni. Pisklęta kłują się asynchronicznie i przebywają do momentu wyklucia się pozostałych, co trwa do 3 dni. Po kilku dniach osiągają samodzielność w zdobywaniu pokarmu w pełni usamodzielniają się po 45-65 dniach. Terytorium kropiatki podczas okresu lęgowego jest niewielkie liczące niekiedy jedynie 400m². Pokarm stanowią owady i drobne zwierzęta, ale również nasiona i zielone części roślin.

Liczebność populacji w kraju:

Wielkość populacji jest bardzo zmienna i należy od stopnia uwilgotnienia terenu w danym roku. W latach mokrych jest zdecydowanie liczniejsza, ponieważ korzysta z miejsc, w których podczas przeciętnego czy suchego roku nie występuje. Krajowa liczebność została określona na poziomie 2500 – 3500 par (Sikora i in. 2004). Do najważniejszych miejsc gniazdowania należy Dolina Biebrzy gdzie odnotowano w zależności od danego roku 300 – 1500 samców, do 100 samców występuje jeszcze w obszarach Natura 2000 takich jak: Zalew Wiślany i Dolina Nidy.

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Liczebność lęgowej populacji określono na 10-20 wołających samców. Gatunek występuje w północnej części obszaru: na poligonie w Nowej Dębie, w rejonie stawów w Budzie Stalowskiej, Grębowie. Odnotowywany jest też na podtopionych łąkach. Sytuacja ta miała miejsce, kiedy duża część obszaru była podtopiona w wyniku trwającej powodzi w roku 2010. Podana liczebność jest zgodna z SDF. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 0,80 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 1 .

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej
- osuszanie śródpolnych zbiorników wodnych,
- zmian hydrologicznych poziomu wód w dolinach rzecznych,
- zmniejszenia się powierzchni trwałych użytków zielonych
- wypalania roślinności szuwarowej

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- odwodnienia i osuszanie terenu, poprzez system rowów melioracyjnych
- konwersja łąk w pola uprawne

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

A120 Zielonka *Porzana parva* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek skryty o aktywności zmierzchovej i nocnej. Do Polski przylatuje na początku maja a odlatuje od sierpnia do września. Jej zimowiska znajdują się w rozproszeniu w środkowej Afryce, oraz nad Nilem w Egipcie oraz na Bliskim Wschodzie i Azji. Występuje w całej nizinnej części kraju a jej biotopem są przybrzeżne pasy trzcin, pałki wąskolistnej oraz turzyc znajdujących się na stawach rybnych, jeziorach oraz na innych płytkich akwenach jak np. torfianki lub glinianki. Terytorium jest niewielkie i wynosi niewiele ponad 1 ha. Do lęgów przystępuje od drugiej dekady maja do końca czerwca. Wyprowadza 2 lęgi w roku. Gniazdo buduje tuż na wodą w trzcinach lub pałkach, do którego składa 7-9 jaj i wysiaduje przez 21-23 dni. W przypadku straty lęg jest powtarzany. Młode ptaki samodzielność uzyskują w pełni po około 50 dniach, do tego czasu są pod opieką rodziców. W diecie zielonki znajdują się owady i ich larwy, pająki, pierścienice, ślimaki oraz nasiona roślin.

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek występuje w kraju w silnym rozproszeniu, co związane jest z obecnością odpowiednich biotopów lęgowych. Krajowa populacja została oszacowana na 1200-1800 par (Sikora i in.2007). Najważniejsze obszary gniazdowania znajdują się głównie we wschodniej części kraju. Najliczniej występuje w obszarach Natura 2000: Ostoja Oświn (70-90 samców), Dolinie Biebrzy (27-80) i w Ostoi Świdwie (50-60). Ważne są także obszary Natura 2000 i ostoje IBA Dolina Tyśmienicy, Puszcza Piska, Zbiornik Siemianówka skupiające po 30-50 samców (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Podczas zgromadzonych danych w obszarze stwierdzono występowanie 10 samców, a liczebność oszacowano na 20 samców (BULiGL O/Przemysł 2010). Stanowiska znajdowały się głównie na stawach rybnych oraz zabagnieniach znajdujących się na całym obszarze. Podana liczebność jest zgodna z SDF. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 1,67 % populacji krajowej, po zaokrągleniu $\approx 2\%$.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej
- osuszania śródpolnych zbiorników wodnych
- zmian hydrologicznych poziomu wód w dolinach rzecznych
- zmniejszenia się powierzchni trwałych użytków zielonych
- wypalanie roślinności szuwarowej

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zmiana sposobu ekstensywnego gospodarowania na stawach rybnych
- zmniejszanie płątów roślinności wynurzonej, w szczególności szuwarów pałkowych i trzcinowych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- opróżnianie wody ze stawów w okresie lęgowym
- osuszanie i zasypywanie niewielkich zabagnień terenu

A122 Derkacz *Crex crex* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący, przylatuje na krajowe lęgowiska od początku maja, odlot następuje we wrześniu i październiku. Zimuje w południowej Afryce. Gatunek o aktywności przede wszystkim nocnej. Występuje głównie na łąkach o różnym stopniu uwilgotnienia, torfowiskach, chętnie osiedla się w dolinach rzecznych, znacznie rzadziej na porębach, czy polach uprawnych. Występuje w całym kraju z wyższymi partiami gór włącznie jak np. na bieszczadzkich połoninach. W ciągu sezonu wyprowadza 2 lęgi w okresie od połowy maja do końca lipca. Gniazdo buduje na ziemi lub tuż nad nią w wysokich trawach lub krzewach, w zniesieniu znajduje się 8-11 jaj. Przez kolejne 16-19 dni wysiaduje je samica. Pisklęta opuszczają gniazdo najpóźniej następnego dnia i samodzielnie zdobywają pokarm by po 35 dniach uzyskać zdolność do lotu. W diecie znajdują się różne niewielkie bezkręgowce jak pająki, szarańczaki, muchówki czy mrówki, ale również niewielkie płazy, pokarm uzupełniony jest zielonymi częściami roślin.

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek obecnie szeroko rozpowszechniony na obszarach łąkowych. Od roku 2007 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jest gatunkiem wchodzącym w skład tzw. „pakietu ptasiego”, dla którego rolnicy otrzymują dopłaty bezpośrednie. Późne koszenie łąk oraz bezpieczna technika ich wykaszania prawdopodobnie przyczyniła się do zwiększenia sukcesu lęgowego. Krajowa populacja wynosi 30000-45000 samców (Sikora i in.2007). Spośród dziesięciu najważniejszych krajowych obszarów gniazdowania wszystkie znajdują się na wschód od linii Wisły a są to : Dolina Górnej Narwi (300-887 samców), Ostoja Warmińska (600-800s.), Puszcza Piska (540-700 s.), Dolina Dolnego Bugu (540-700 s.), Dolina Biebrzy (> 700 s.), Bieszczady (500-550 s.), Góry Słonne (500-550 s.) (Wilk i in.2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Na podstawie dostępnych danych pochodzących z inwentaryzacji oraz danych z programu rolnośrodowiskowego liczebność oszacowano na 300-500 samców rozmieszczonych na terenach łąkowych znajdujących się na całym obszarze. Jego liczebność może podlegać dużym wahaniom w zależności od stopnia uwilgotnienia terenów łąkowych. Liczebność jest niezgodna SDF. Dane tam zawarte nie uwzględniają wcześniejszych inwentaryzacji (Grzybek 2007 – dane niepublik.) oraz danych z programów rolnośrodowiskowych (dane zgromadzone w RDOŚ w Rzeszowie i regionalnych biur ARiMR). Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 1,67 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 2

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk spowodowanych zmianą reżimu hydrologicznego rzek

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- zmniejszenia powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk,
- mechanizacja rolnictwa, co wiąże się niewłaściwym użyciem szybko tnących kosiarek rotacyjnych
- przyspieszenia okresu koszenia łąk i nieodpowiedniej techniki ich koszenia
- presja ze strony drapieżników takich jak norka amerykańska, lis, kot domowy oraz wrona siwa i kruk.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- odwadnianie i osuszanie łąk
- konwersja łąk w pola uprawne
- zalesianie łąk
- nadmierna chemizacja w rolnictwie;
- porzucenie gospodarowania na łąkach (gospodarka łąkowa i pasterska)
- nieodpowiedni termin i technika koszenia łąk

A127 Żuraw *Grus grus* (przedmiot ochrony obszaru, jednak nie spełnia kryterium 1 % lęgowej populacji krajowej, proponowany do usunięcia z listy przedmiotów ochrony)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący populacje zamieszkujące zachodnią część kraju zimują w Hiszpanii, Francji, Portugalii i Maroku, natomiast ze wschodnich populacji zimują w Izraelu i północno-wschodniej Afryce. Na krajowe lęgowiska powracają od początku marca a odlatują we wrześniu i październiku. Żuraw jest gatunkiem terytorialnym a dojrzałość płciową osiąga w piątym roku życia. Lęgi rozpoczynają się w marcu i kwietniu w zależności od regionu kraju. Gniazduje w otoczeniu wody o głębokości 25 cm. Gniazdo to okrągły lub owalny kobczyk umieszczony bezpośrednio na dnie zbiornika wodnego, w kępie turzyc lub przy pniu drzewa. Żuraw odbywa jeden leg w roku, w zniesieniu znajdują się najczęściej 2 jaja. Wysiadywanie trwa 31 dni. Pisklęta przebywają w gnieździe przez kilka dni, po czym są wodzone przez rodziców. Gniazduje w dolinach rzecznych, np. starorzeczach, zabagnieniach i okresowych zalewiskach, Preferują oczka wodne, zabagnienia i jeziora w otoczeniu lasów podmokłych (olsy, łęgi) oraz pośród suchych borów korzystają z wszelkich mokradł również w miejscach przemysłowych jak wyrobiska kopalń odkrywkowych, W rejonach z niewielką liczbą zbiorników naturalnych większe znaczenie mają zbiorniki sztuczne, np. stawy, glinianki torfianki, rowy i kanały. Dieta składa się z młodych części roślin, zwłaszcza traw i roślin motylkowych, a także z kielków i dojrzewających ziaren zbóż, roślin okopowych, kukurydzy (zwłaszcza na ścierniskach). Pokarm zwierzęcy składa się głównie z owadów (chrząszcze, prostoskrzydłe, mrówki), dżdżownice, mięczaki, drobne ssaki, płazy i małe ryby.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek w ostatnich latach bardzo silnie zwiększył swą liczebność a obecnie krajowa populacja jest szacowana na ponad 20000 par (Neubauer i in.2011). W obszarach Natura 2000 najliczniej gniazduje na terenach w północnej części kraju do których należą: Bory Tucholskie (613-820 par), Dolina Biebrzy > 600 p.), Puszcza Piska (450-500 p.), Ostoja Warmińska (300-400 p.) (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Pomimo silnego wzrostu populacji na terenie kraju w obszarze liczebność jest niska i wynosi 10-15 par lęgowych. Wynika to z niewielkiej ilości siedlisk oraz skrajnego zasięgu gniazdowania w kraju. Wciąż podstawowym miejscem gniazdowania są olsy i trudno dostępne zabagnione miejsca. Nie obserwowano gniazdowania w dolinach rzecznych. Obserwowane osobniki tego gatunku to najczęściej ptaki migrujące. Wykorzystują one jedynie przestrzeń powietrzną obszaru Puszcza Sandomierska. Obszar Puszczy Sandomierskiej ma charakter leśny i brak tutaj odpowiedniej bazy żerowiskowej. Brakuje tutaj wielkoobszarowych pól w szczególności z uprawami kukurydzy, których ścierniska są bardzo chętnie wykorzystywane, jako miejsca żerowiskowe. Pola są tutaj silnie rozdrobnione a gleby są słabej jakości. Wymieniona wcześniej liczebność miała charakter jednorazowy i później nigdy nie miała miejsca. Zatem obszar nie stanowi regularnego miejsca postoju takiej liczby żurawi.

Liczebność lęgową w Polsce określono na 19350 par (Neubauer i in.2011), a 15 par lęgowych w obszarze stanowi 0,08 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 0

W związku z powyższym otrzymuje ocenę populacji: D – nieistotną.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- osuszanie mokradeł,
- nadmierna chemizacja w rolnictwie;
- drapieżnictwo ze strony dzika (niszczenie gniazd).

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- osuszanie terenów podmokłych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

A176 Mewa czarnogłowa *Ichthyaetus melanocephalus* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek migrujący, zimę spędza w zachodniej części Europy, na podstawie danych z obrączkowanych krajowych ptaków lęgowiskach wykazano, że, przebywa np. we Francji i Wyspach Brytyjskich (dane stacji ornitologicznej w Gdańsku). Na lęgowiska powraca marcu a odlatuje od września. Gniazduje w koloniach innych gatunków mew przede wszystkim śmieszki. Biotopem są wiślane wyspy, stawy rybne i zbiorniki zaporowe, ale i rozlewiska, czy żwirownie. Preferuje wyspy, głównie w południowej i środkowej części kraju. Gniazdo buduje na ziemi, do którego składa zazwyczaj 3 jaja. Ich wysiadywanie jest skorelowane z okresem gniazdowania śmieszki i przypada na przełom kwietnia i maja. Wysiadywanie przez obojga rodziców trwa przez 23-26 dni. Pisklęta przez pierwszych kilka dni pozostają w gnieździe, zdolność do lotu osiągają w wieku 35-40 dni. Podczas okresu lęgowego przystępuje do jednego lęgu, po jego stracie może go powtarzać, niekiedy przenosząc się na inne stanowisko oddalone o kilkadziesiąt kilometrów. Pisklęta karmione są przez rodziców do czasu opuszczenia miejsca lęgowego. Pokarm stanowią głównie bezkręgowce, oraz drobne ryby oraz niewielkie kręgowce, wzbogacony jest o pisklęta mew i rybitw, w okresie polęgowym w diecie dominują ryby i ich pozostałości, małże i ślimaki.

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek jest stosunkowo nowym elementem w krajowej awifaunie, pierwszy lęg stwierdzono w roku 1981 (Tomiałojć, Stawarczyk 2003). Obecnie w kraju gniazduje kilka kolonii. Jej liczebność jest silnie zmienna. Gatunek objęty Państwowym Monitoringiem Gatunków Rzadkich. Na podstawie wyników z tego programu jej liczebność w latach 2007 -2012 fluktuuje na poziomie 50 – 100 par. (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl>). Liczebność w Polsce w 2012 roku określono na 87 par (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl> dane 2012 rok). Najważniejsze lęgowiska na obszarach Natura 2000 obejmowały: Zbiornik Mietkowski – do 39 par, Dolinę Środkowej Wisły – 10 - 15 par, Dolinę Górnej Odry -10-13 par, oraz obszar IBA: Ostoja Turecka – 2-10 par.(Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w roku 2010 odnotowano gniazdowanie 5 par na wyspach zbiorników powstałych na terenie byłej kopalni siarki Jeziórko. Od tego czasu w kolonii śmieszki w tym miejscu regularnie gniazduje w liczbie 1-2 par (Grzybek, dane niepublik.). Na terenie ostoi gniazduje blisko 6 % krajowej populacji. Ocena zawarta w SDF wymaga korekty w związku z aktualną liczebnością gatunku. Zakres liczebności wynoszący 10 par podany w SDF wynika z szacowania liczebności na terenie obszaru. Jednak taka liczebność nie miała tutaj miejsca, gdyż dotyczy tylko jednego stanowiska, które jest corocznie monitorowane. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 5,75 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 6 %.

Zagrożenia:

W skali kraju:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- utrata siedlisk lęgowych w wyniku powodzi i zalania wysp na Wiśle, które jest kluczowym obecnie lęgowiskiem w kraju
- niski sukces lęgowy w wyniku drapieżnictwa lisa, jenota, norki amerykańskiej oraz kruka, wrony siwej i sroki
- uprawianie sportów wodnych (takich jak łodzie motorowe, wiosłowe) w pobliżu kolonii lęgowych,
- wędkarstwa na wyspach, na których gniazdują ptaki.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zarastanie wysp, na których gniazdują ptaki przez wysoką roślinność zielną
- niepokojenie ptaków w okresie lęgowym przez wędkarzy, zwłaszcza poławiających ryby z łodzi czy pontonów
- drapieżnictwo ze strony jenota i norki amerykańskiej
- płoszenie ptaków przez uprawianie sportów wodnych w tym skuterów wodnych

A179 Śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* (proponowany przedmiot ochrony w obszarze)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący. Ptaki, które zostały zaobrazkowane w kraju odnotowano we wszystkich państwach europejskich położonych na zachód, południe i południowy wschód od naszych granic, a także w północnej Afryce (w Maroku, Algierii i Tunezji). Zimuje na wybrzeżu i nad wodami śródlądowymi. Jest gatunkiem gniazdującym w koloniach, niekiedy o wielotysięcznej liczebności. Jest gatunkiem parasolowym, z którym współwystępują inne gatunki ptaków wodnych jak np: mewy, rybitwy, kaczki, perkozy. Na obszary lęgowe przylatuje na przełomie marca i kwietnia a odlatuje od lipca do sierpnia. Jest gatunkiem o dużej plastyczności przy wyborze gniazda, dlatego gniazduje w różnych typach siedlisk takich jak: zwirownie, glinianki, zbiorniki zaporowe, wyrobiska węgla brunatnego, zalane łąki w dolinach rzek, wyspy rzeczne. Preferowanym siedliskiem lęgowym są zbiorniki eutroficzne takie jak stawy i jeziora. Składanie jaj rozpoczyna się od drugiej połowy kwietnia. Gniazdo to płytki dołek wygrzebany najczęściej na ziemi, do którego składa zazwyczaj 3 jaja. Odbywa jeden lęg w roku, w przypadku jego straty przystępuje do powtórnego lęgu. Wysiadywanie jaj trwa do 27dni, pisklęta uzyskują lotność w wieku 33-37 przebywając blisko gniazda. Śmieszka jest wszystkożerna a jej dieta zależy od miejsca gniazdowania, pory roku i dostępności pokarmu. Korzysta również z wysypisk śmieci. W okresie wiosenno-letnim odżywia się głównie bezkręgowcami zarówno lądowymi jak i wodnymi. Poluje również na płazy, małe ssaki i ryby.

Liczebność populacji w kraju:

Śmieszka jest gatunkiem gniazdującym na obszarze całego kraju za wyjątkiem wysokich partii gór. Jej liczebność jest znana od początku 20 wieku. Ulega na przestrzeni lat zmianom liczebności. Obecnie najnowsze dane wskazują na liczebność na poziomie 90 000 par i ustabilizowanie liczebności po okresie spadku liczebności (Neubauer i in. 2011). Najliczniej gniazduje na obszarach Natura 2000 takich jak: Dolina Środkowej Wisły w liczbie 7000 –

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

11000 par, Małopolski Przełom Wisły (5500 – 6750 p.), Zbiornik Nyski (3613 – 4410 p.), Jezioro Drużno - 3900 p., Dolina Dolnej Skawy – co najmniej 3600 par.

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Stanowiska lęgowe znajduje się na wyspach usytuowanej na zbiornikach powstałym w ramach rekultywacji kopalni siarki Jeziórko. Liczebność w ostoi na przestrzeni ostatnich lat kształtowała się na poziomie od 800 do 1500 par. Z uwagi iż liczebność w Polsce określono na 90000 par (Neubauer i in. 2011), populacja w obszarze stanowi 1,67 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 2 . W związku z powyższym otrzymuje ocenę populacji C – przedmiot ochrony obszaru.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk lęgowych w wyniku przekształcenia koryta Wisły i zanikanie łach, które są kluczowym obecnie lęgowiskiem w kraju
- niski sukces lęgowy w wyniku drapieżnictwa lisa, jenota, norki amerykańskiej oraz kruka, wrony siwej i sroki
- uprawianie sportów wodnych (łódzie motorowe, wiosłowe) w pobliżu kolonii lęgowych,
- wędkarstwa na wyspach, na których gniazdują ptaki.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zarastanie wysp, na których gniazdują ptaki przez wysoką roślinność zielną
- niepokojenie ptaków w okresie lęgowym przez wędkarzy, zwłaszcza poławiających ryby z łodzi czy pontonów
- drapieżnictwo ze strony jenota i norki amerykańskiej
- płoszenie ptaków poprzez uprawianie sportów wodnych w tym skuterów wodnych

A193 Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*: (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący, na lęgowiska rozmieszczone w całej nizinnej części kraju przylatuje od połowy kwietnia, odlatuje głównie we wrześniu, przeciągając odlot do końca października. Zimowiska europejskich populacji położone są na afrykańskich wybrzeżach Atlantyku i nad Morzem Czerwonym. W kraju jest gatunkiem, który zasiedla przede wszystkim niziną część kraju. Gniazduje w korytach dużych rzek głównie Wisły, Bugu i Narwi, gdzie wykorzystuje wyspy i piaszczyste ławice, jako miejsca lęgowe. Poza rzekami gniazduje w różnych środowiskach takich jak np.: stawy rybne, zbiorniki zaporowe, zwirownie, wilgotne łąki, pastwiska, torfowiska czy wyrobiska kopalń odkrywkowych węgla. Gniazduje kolonijnie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

nierzadko w koloniach liczących ponad 100 gniazd. Gniazdo buduje bezpośrednio na ziemi na piachu lub na niskiej roślinności, ale także na wystających z wody pniach drzew, pokosach trzcin itp. Szczyt składania jaj następuje w połowie i drugiej połowie maja. W gnieździe znajdują się najczęściej 3 jaja. Wysiadywanie trwa przez 20-23 dni. W przypadku straty lęgu jest on powtarzany. Pisklęta mogą je opuszczać już tego samego dnia po wykluciu, ale zdane są całkowicie na opiekę rodziców, które dostarczają im pokarmu oraz muszą być przez nich ogrzewane. Zdolność do lotu osiągają po 24-26 dniach. Już, jako lotne młode jeszcze do miesiąca powracają w miejsce urodzenia, gdzie są dokarmiane przez rodziców. Całkowicie samodzielne stają się po 2-3 miesiącach życia. Pokarm stanowią małe rybki łowione w terytorium, jednak w okresie lęgowym w poszukiwaniu pokarmu potrafią oddalać się na odległość kilku kilometrów.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa populacja szacowana jest na poziomie 4000 – 4500 par (Sikora i in. 2004). Spośród obszarów natura 2000 najliczniej gniazduje w Dolinie Środkowej Wisły w liczbie (1400 -1700 par) , poza tym inne ważne ostoje to Dolina Baryczy (282 - 453 p.) , Dolina Górnej Wisły (95- 380 p) ., Ujście Wisły (300 - 360 p)„Małopolski Przełom Wisły (282 - 350 p). i ostoi IBA Zbiornik Siemianówka (60 - 300 p). (Wilk i in.2010). Gatunek objęty Monitoringiem Gatunków Flagowych. Na podstawie uzyskanych wyników liczebność rybitwy rzecznej podlega silnym fluktuacjom, jednak z uwagi na krótki czas trwania monitoringu (od roku 2007) należy z dużą ostrożnością odnosić się do uzyskanych danych.(<http://monitoringptakow.gios.gov.pl>)

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w roku 2010 (BULiGL 2010) stwierdzono gniazdowanie dużej kolonii liczącej 220 par na jednej z wysp usytuowanej na zbiornikach powstałych w ramach rekultywacji kopalni siarki Jeziórko. Tak duża liczebność była związana najprawdopodobniej z brakiem dostępności lęgówisk położonych w korycie Wisły w związku z trwającą tam wówczas powodzią. W kolejnych latach na tym stanowisku liczebność była zdecydowanie niższa wynosząca około 20 par. Wpływ na to mógł mieć także fakt porośnięcia wyższą roślinnością zielną zajmowanych miejsc a tym samym znacznej redukcji siedliska lęgowego. We wcześniejszych latach gniazdowała także na pobliskich stawach w Budzie Stalowskiej (Grzybek, dane niepublik.). Gniazdowanie tego gatunku na terenie obszaru uwarunkowane jest przede wszystkim dostępnością odpowiednich siedlisk w szczególności wysp z niską roślinnością. W roku 2012 kilka par gniazdowało na stawach rybnych w Grębowie na specjalnie zamontowanych w tym celu platformach gniazdowych ustawionych przez właściciela stawów. W okresie polęgowym wymienione stawy w Budzie Stalowskiej są miejscem dużych koncentracji rybitw rzecznych, najliczniejsze zgrupowanie obserwowano w roku 2010, które liczyło 370 osobników (Grzybek 2012). Ocena liczebności zawarta w SDF powinna zostać skorygowana, co wynika z corocznej kontroli stanowiska w Jeziórku i obniżeniu liczebności wskutek zarastania wysp będących głównym lęgówiskiem w obszarze. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 5,5 % populacji krajowej.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzek
- niski sukces lęgowy w wyniku wzrostu intensywności ruchu turystycznego na terenach nadrzecznych i jeziornych, szczególnie na wyspach, na których znajdują się kolonie lęgowe
- presja ze strony drapieżników takich jak: lis, jenot, norka amerykańska i inne łasicowate oraz przez kruka, wronę siwa, srokę, mewę srebrzystą i białogłową

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zarastanie wysp na których gniazdują ptaki przez wysoką roślinność zielną
- niepokojenie ptaków w okresie lęgowym przez wędkarzy, zwłaszcza poławiających ryby z łodzi czy pontonów
- drapieżnictwo ze strony jenota i norki amerykańskiej
- płoszenie ptaków poprzez uprawianie sportów wodnych w tym skuterów wodnych

A224 Lelek *Caprimulgus europaeus* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek o nocnym trybie życia. Na tereny lęgowe przylatuje w maju, odlatuje we wrześniu i październiku. Zimowiska lelka obejmują Afrykę środkowo zachodnią i południowo – wschodnią. Gniazduje na obszarze całego kraju za wyjątkiem rozległych obszarów rolniczych, w górach występuje sporadycznie. Biotopem są kompleksy leśne z borami suchymi i mieszanymi, pożarzyska, zręby zupełne, młodniki z reguły nie starsze niż 5 lat, chętnie zasiedla poligony wojskowe, unika terenów podmokłych. Gatunek silnie terytorialny, a wielkość terytorium zawiera się w przedziale 3-7 ha. Wyprowadza dwa lęgi w roku w maju i w lipcu w przypadku straty lęgu powtarza go w związku z tym lęgi mogą się przeciągać do sierpnia. Lelek nie buduje gniazd a jaja składa bezpośrednio na ziemię, przeważnie w młodnikach sosnowych oraz w przerzedzeniach starszych drzewostanów. W przypadku zagrożenia lęgu ptaki mogą przenosić jaja w inne bezpieczne miejsce. Składa najczęściej 2 jaja. Wysiadywanie trwa przez okres przeważnie 17-18 dni. Pisklęta po kilku dniach potrafią dobrze biegać i przebywać w pobliżu gniazda. Po 16 dniach uzyskują zdolność do lotu a w pełni samodzielność osiągają w wieku 32-33 dni. Dietę lelka stanowią przeważnie duże motyle nocne, owady i chrząszcze łowione najczęściej w locie.

Liczebność populacji w kraju:

W związku ze słabym rozpoznaniem stanu liczebności, określenie jego liczebności jest trudne. Krajowe szacunki wskazują na gniazdowanie 4000 – 6000 par (Sikora i in.2007). W obszarach Natura 2000 najliczniej występuje w rozległych kompleksach leśnych. Najliczniejsza populacja zamieszkuje obszar Bory Tucholskie w liczbie 564-730 par. Poza tym inne licznie zasiedlone obszary to: Puszcza Notecka (200 – 600 p.), Lasy Janowskie (300-340

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

p. – najnowsza ocena), Bory Dolnośląskie (350-450 p.), Puszcza Solska (100-360 p.), Puszcza Białowieska (250 - 280 p) (Wilk i in.2010, BULiGL 2013)

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Rozmieszczenie lelka w obszarze jest nierównomierne. Najliczniej występuje w jego środkowej i północnej części, szczególnie licznie na terenie poligonu w Nowej Dębie oraz na porębach w borach nawydmowych. Łącznie na podstawie inwentaryzacji na terenie Puszczy sandomierskiej wykryto 165 samców a całkowitą liczebność oszacowano do 200 samców. Puszcza Sandomierska należy do dziesięciu najważniejszych ostoi dla zachowania tego gatunku w Polsce. Dane zawarte w SDF są niezgodne z aktualną wiedzą. Górny przedział liczebności uległ zmianie, co wynika z przeprowadzonej inwentaryzacji uzupełniającej w roku 2013. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 5,0 % populacji krajowej.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata bazy pokarmowej poprzez obniżenie liczebności dużych owadów w wyniku stosowania chemicznych środków ochrony roślin w okresie lęgowym (maj – sierpień) w rozległych kompleksach borowych zasiedlanych przez lelka
- zamiana pastwisk na grunty orne oraz zalesianie odłogów

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zarastanie otwartych siedlisk wrzosowiskowych na terenie poligonu woskowego w Nowej Dębie w wyniku naturalnej sukcesji

A229 Zimorodek *Alcedo atthis* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący, jednak w okresie łagodnych zim pozostaje na terenie kraju. W okresie silnych mrozów notuje się dużą śmiertelność i silny spadek liczebności w następnym sezonie lęgowym. Populacje migrujące zimę spędzają w zachodniej i południowej Europie. Gatunek silnie terytorialny, w ciągu roku wyprowadza 1-2 lęgi, chociaż niekiedy przystępuje do trzeciego lęgu. Okres gniazdowania jest silnie rozciągnięty i trwa 120 – 150 dni. Pierwsze ptaki przystępują do lęgów już na początku kwietnia i okres lęgowy trwa aż do sierpnia. Przeważają zniesienia złożone z 5 – 7 jaj. Jaja składa w norze wygrzebanej w skarpie a wysiadywanie od złożenia ostatniego jaja trwa do 21 dni. Po wykluciu młode pozostają w gnieździe przez następne 23 – 25 dni i są karmione przez rodziców. Po wylocie z gniazda jeszcze do 10 dni są karmione przez rodziców, po czym rozpoczynają samodzielne wędrówki. W diecie znajdują się przeważnie niewielkich rozmiarów rybki.

Liczebność populacji w kraju:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Liczebność krajowej populacji jest określana w szerokim przedziale na 2500 - 6000 par (Sikora i in. 2004), co odzwierciedla między sezonowe zmiany liczebności. W sieci Natura 2000 najliczniej występuje na obszarach Podkarpacia: Bieszczady, Góry Słonne i Pogórze Przemyskie – w każdej z nich w liczbie 100 – 200 par., oraz w obszarze Bory Tucholskie w liczbie do 190 par (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Na terenie ostoi liczebność wynosi 10 par, jednak z uwagi na warunki klimatyczne i dużą śmiertelność podczas srogich zim, które występują na Podkarpaciu, jego liczebność należy traktować, jako wielkość minimalną, która została oszacowana na 30 par. Dane zawarte w SDF są zgodne z aktualną wiedzą. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 1,2 % populacji krajowej, po zaokrągleniu 1 %.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek
- odlesianie brzegów rzek
- zanieczyszczenia wód
- straty w lęgach spowodowane przez erozję skarp i brzegów rzek
- straty w lęgach spowodowane bezpośrednio przez ludzi w wyniku dłuższego przebywania w pobliżu nory lub celowego niszczenia gniazd.

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- wycinka drzew rosnących nad brzegami cieków wodnych, w szczególności wzdłuż koryta rzeki Łęg
- zanieczyszczenia rzek i cieków wodnych, które są głównym źródłem zdobywania pokarmu
- likwidacja skarp, w których zakłada gniazda

A231 Kraska *Coracias garrulus* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek migrujący, zimę spędza w tropikalnej Afryce. Na miejsca lęgowe przylatuje w końcu kwietnia lub początku maja. Ptaki łączą się w pary na zimowiskach lub podczas migracji. Odlot następuje z reguły w grupach rodzinnych od sierpnia do początku października. Gatunek wykazujący stały i systematyczny spadek liczebności zarówno w kraju jak i niemalże w całej części areału europejskiego występowania. Na przestrzeni minionych dziesięcioleci opuścił zachodnioeuropejskie lęgowiska. Kraska gniazduje w krajobrazie rolniczym o dużym nasłonecznieniu. W biotopie istotne jest

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

występowanie mozaiki krajobrazu z zachowanymi łąkami, pastwiskami, fragmentami niewielkich zadrzewień z dziuplastymi drzewami. Preferuje naturalne dziuple lęgowe wykute po dzięciołach, a w przypadku ich braku korzysta także z budek lęgowych. W ciągu roku wyprowadza jeden lęg. Składa się on z 2 – 5 jaj składanych w okresie od połowy maja do końca czerwca. Wysiadywanie trwa 20 - 26 dni. Ptaki rodzą się nagie i ślepe. W gnieździe pozostają przez kolejne 23 – 34 dni i są karmione w zasadniczej mierze przez samca, natomiast samica ogrzewa pisklęta, w szczególności przez pierwszy tydzień życia piskląt. Pożywienie kraski stanowią głównie owady prostoskrzydłe (głównie pasikoniki), ale łowi również niewielkie płazy, niewielkie gryzonie, pająki czy dżdżownice. Poluje najczęściej przesiadując na martwych drzewach, słupach czy drutach linii energetycznych.

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek występujący w ostojach położonych już tylko we wschodniej części kraju. Najliczniej gniazduje w ostoi IBA - Ostoja Kurpiowska, gdzie stwierdzono nieco ponad 20 par. Poza tym zamieszkuje Podkarpacie i Podlasie. Gatunek objęty Państwowym Monitorowaniem Środowiska, gdzie wszędzie odnotowuje się spadek liczebności. W roku 2012 cała krajowa populacja liczyła już tylko 25 par.

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Populacja zamieszkująca Puszcę Sandomierską jest szczególnie istotna, gdyż obok Ostoi Kurpiowskiej jest obecnie najliczniejszą w kraju. (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/>). Liczebność jest tutaj zmienna - wynosi kilkanaście par, jednak w roku 2012 - najbardziej krytycznym nie odnotowano żadnego pewnego lęgu tego gatunku. W roku 2013 odnotowano jednak pewną poprawę. W granicach obszaru stwierdzono kilka pewnych lęgowych par. Dane zawarte w SDF wymagają korekty. Wynika to ze spadku liczebności populacji, który jest obserwowany nieprzerwanie od dziesięcioleci na terenie całego kraju. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 48 % populacji krajowej.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- niedobór dziuplastych drzew
- wycinka dziuplastych drzew w miejscach gniazdowania gatunku
- zmniejszenie się powierzchni żerowisk takich jak łąki i pastwiska
- zaprzestanie tradycyjnych form użytkowania takich jak ekstensywna gospodarka łąkowa i pasterska
- zalesianie miejsc, które są żerowiskami
- chemizacja rolnictwa
- zabudowa terenów gniazdowania i żerowania
- zmiany klimatu przejawiające się chłodnymi latami w okresach klucia się piskląt, co przekłada się na zwiększoną śmiertelność piskląt

Dodatkowo w trakcie migracji dochodzi do polowań w krajach arabskich – zagrożenie poza obszarem kraju.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zmniejszenie się powierzchni żerowisk takich jak pastwiska i łąki,
- niedobór dziuplastych drzew
- wycinka dziuplastych drzew w miejscach gniazdowania gatunku
- zaprzestanie tradycyjnych form użytkowania takich jak ekstensywna gospodarka łąkowa i pasterska
- zalesianie miejsc, które są żerowiskami
- chemizacja rolnictwa
- zabudowa terenów żerowiskowych
- zmiany klimatu przejawiające się chłodnymi i deszczowymi latami w okresach klucia się piskląt, co przekłada się na ich zwiększoną śmiertelność.

A234 Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* (proponowany przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek osiadły, jedynie w okresie zimowym w związku z poszukiwaniem pokarmu może podejmować wędrówki do 150 km. W okresie lęgowym jest gatunkiem silnie terytorialnym i gniazduje w znacznym oddaleniu od pozostałych par. Terytorium lęgowe duże wynoszące do 2 km², jednak przy dużym zagęszczeniu może być nawet dziesięciokrotnie mniejsze. Samodzielnie wykuwa dziuple umieszczone na bardzo dużej rozpiętości wysokości 0,2 m. – 24 m. Okres lęgowy rozpoczyna się w marcu. Najczęściej słychać głosy ptaków, w przeciwieństwie do większości gatunków dzięciołów rzadko bębnią. Składa 7-9 jaj, które wysiaduje przez 14-16 dni. Młode pozostają w gnieździe do 24-28 dni. Gniazduje w różnych typach dojrzałych lasów liściastych o stosunkowo niewielkim zwarcie. W biotopie konieczne są pojedyncze, chociaż martwe lub zamierające drzewa. Chętnie wykorzystuje skraje lasów sąsiadujące z terenami otwartymi takie jak łąki, nieużytki czy wiatrolomy. Sporadycznie wykorzystuje siedliska borowe a preferuje buczyny, grady i łęgi. Poza tym występuje w szpalerach drzew na stawach rybnych oraz w parkach. Dieta składa się z różnych gatunków mrówek z rodzaju *Formica* i *Lasius* we wszystkich stadiach rozwojowych. Podczas zimy w okresach zalegania pokrywy śnieżnej korzysta z miejsc żerowiskowych dzięcioła czarnego, ponieważ nie jest w stanie wówczas dotrzeć do pokarmu, chętnie zagląda w tym okresie do karmników. Czasami spija soki sączące się z drzew. Najczęściej żeruje na ziemi, gdzie sonduje ziemię dziobem, ale również na drzewach. W skład pokarmu roślinnego wchodzi m.in. owoce jarzębiny, bzu czarnego, orzechy laskowe.

Liczebność populacji w kraju:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Gatunek gniazduje w całej południowej części kraju oraz w jego północno-wschodniej części. W całej środkowej części kraju znane są pojedyncze stanowiska. Krajowa liczebność została określona na poziomie 2000 par (Sikora i in. 2004). W sieci Natura 2000 najliczniej zamieszkuje ostoje górskie: Bieszczady i Góry Słonne (w obydwu po 250-300 par.), Pogórze Przemyskie (200-250 p.), Beskid Niski (130-160 p). Gatunek zwiększa areał w środkowej części kraju (Wilk i in. 2010, Tomiałojć, Stawarczyk 2003).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Populację zamieszkującą obszar na podstawie dostępnych danych z inwentaryzacji wykonanych w 2010 (BULiGL 2010) roku oraz danych z inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku oszacowano na 15-25 par. Gatunek najliczniej zamieszkuje północną i środkową część gdzie stwierdzenia lęgów dotyczą wilgotnych lasów położonych w pobliżu zbiorników wodnych w szczególności stawów rybnych. Dane zawarte w SDF wymagają korekty. Wynika to z pełniejszego stopnia zbadania terenu i uszczegółowienia zakresu liczebności. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 1,25 % populacji krajowej, po zaokrągleniu $\approx 1\%$.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk w wyniku nadmiernej eksploatacji starych drzewostanów liściastych
- ograniczanie powierzchni starodrzewów
- utrata siedlisk wynikająca ze zbyt małego udziału w lesie martwych i obumierających drzew
- utrata żerowisk w wyniku intensyfikacji gospodarki rolnej na obszarach otwartych sąsiadujących z lasem
- nadmierne wycinanie zadrzewień z udziałem gatunków o miękkim drewnie (brzoza, osika).

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zagrożenia zdefiniowane dla obszaru Puszcza Sandomierska są takie same jak dla terenu całego kraju.

A238 Dzięcioł średni *Dendrocopos medius* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek osiadły, po okresie lęgowym młode ptaki przemieszczają się na odległość do kilku kilometrów w celu znalezienia partnera i osiedlenia się w nowym miejscu, ponieważ odwracalność do miejsc urodzenia jest u tego gatunku znikoma. Jako jedyny z naszych gatunków dzięciołów nie bębni a wydaje głos godowy, jako charakterystyczne „jęczenie”. Okres lęgowy rozpoczyna się w marcu a do składania jaj przystępuje na przełomie kwietnia i maja. Wykuwa dziuple na wysokości 0,5-27 m. Składa 4-8 jaj, wysiadywanie trwa 11-14 a przez kolejne 20-26 dni pisklęta pozostają w dziupli. Po jej

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

opuszczeniu pełną samodzielność osiągają po 8-11 dniach. Biotopem są dojrzałe lasy liściaste z dużym udziałem starych dębów. Gniazduje najczęściej w dąbrowach i lasach łęgowych, preferuje starodrzewy w wieku powyżej 80 lat. Kluczowym elementem w miejscach gniazdowania jest obecność gatunków o grubej i spękanej korze. Ważne są obumierające lub martwe fragmenty drzew, w których wykuwa dziuple. Na dietę składają się owady i pajęczaki, chrząszcze, błonkówki, mrówki i pająki w różnych stadiach rozwoju. Wiosną w diecie wzrasta udział gąsienic motyli.

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek występuje na większości obszaru kraju z górami włącznie. Krajowa populacja jest szacowana na 10000 par (Sikora i in. 2004). Szczególnie licznie zamieszkuje grądy i dąbrowy we wschodniej części kraju oraz dobrze zachowane łęgi nad Odrą. W obszarach Natura 2000 największe populacje zamieszkują: Puszcę Białowieską (1100-1300 par.), Dąbrowy Krotoszyńskie (480 p.), Łęgi Odrzańskie (300-400 p.), Dolinę Środkowej Odry (250-300 p), oraz ostoje IBA - Wysoczyznę Elbląską (290-450 p.) (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Na terenie ostoi stwierdzono gniazdowanie 72-100 par. Zasiedla on głównie północną część ostoi – szczególnie licznie zamieszkuje lasy grądowe i dąbrowy w rejonie stawów w Budzie Stalowskiej i Grębowa. Na dużych obszarach nie stwierdzono jego gniazdowania z uwagi na rozległą borową część obszaru, którą gatunek omijał z uwagi na inne wymagania ekologiczne. Liczebność nie jest zgodna z SDF, wynika to z lepszego i pełniejszego rozpoznania terenu. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 1 % populacji krajowej.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- zmniejszanie się powierzchniowo starych lasów liściastych z dominacją dębów w wieku powyżej 80 lat
- usuwanie z siedliska martwych i obumierających drzew dziuplastych

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zagrożenia zdefiniowane dla obszaru Puszcza Sandomierska są takie same jak dla terenu całego kraju.

A239 Dzięcioł białogrzbisty *Dendrocopos leucotos* (przedmiot ochrony obszarze, proponowany do usunięcia z SDF – brak w obszarze)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek osiadły, terytorialny. Areal jednej pary obejmuje od kilkudziesięciu do 100 ha, a na obszarach z małą ilością martwych drzew liściastych wynosi nawet kilkanaście km². Biotop łęgowy to drzewostany liściaste i mieszane na niżu. Zasiedla olsy, grądy i bagienne brzeziny. Niezbędna do gniazdowania gatunku jest obecność dużej liczby martwego i butwiejącego drewna, głównie w postaci kikutów i rozkładających się kłód. W lasach trwale zasiedlanych przez ten gatunek martwe drzewa stanowią przeciętnie 20–25% drzewostanu, ich zagęszczenie przekracza 200 drzew/ha. Dziuple łęgowe wykuwa w martwym i butwiejącym drewnie drzew liściastych, często w kikutach. Najczęściej gniazduje w olchach, grabach, dębach, jesionach i

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

bukach. Dziuple wykuwa na wysokości 10-20 m. Bardzo wcześnie przystępuje do lęgów. Jaja składa pod koniec marca i w kwietniu. Zniesienie składa się z 3-5 jaj wysiadywanych przez 11 dni. Pisklęta przebywają w gnieździe przez 24-28 dni i opuszczają je już na początku maja. Dieta dzięciołów białogrzbitych składa się z owadów. Jako jedyny z krajowych gatunków dzięciołów karmi pisklęta larwami owadów żyjących w butwiejącym drewnie. Głównym składnikiem pokarmu stanowią larwy chrząszczy, przede wszystkim kózkowatych i korników. Uzupełniona o larwy innych żyjących w drewnie chrząszczy – bogatkowatych, sprężkowatych, drwionkowatych, biegaczowatych i gąsienicami motyli trociniarek.

Liczebność populacji w kraju:

Z powodu specyficznych wymagań siedliskowych jego występowania ogranicza się na większości obszarów do terenów chronionych takich jak parki narodowe czy rezerваты. W obszarach Natura 2000 najliczniej zamieszkuje górskie obszary położone w południowo-wschodniej części kraju takie jak: Beskid Niski (300-350 par), Góry Słonne (80-120 p.), Bieszczady (80-100 p.) oraz nizinny obszar, jakim jest Dolina Biebrzy (> 100 p.) (Wilk 2010). Krajowa populacja została oszacowana na poziomie około 800-1000 par. (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Dostępne dane na temat występowania tego gatunku w pierwszej wersji SDF opracowania obszaru nie były potwierdzone i bazowały prawdopodobnie wyłącznie na domniemaniu występowania. Gatunek niestwierdzony zarówno w inwentaryzacji całego obszaru w 2010 roku, jaki i w trakcie inwentaryzacji uzupełniającej w 2013 roku w ramach PZO. Zapewne nie występuje w ostoi ze względu na brak odpowiednich siedlisk oraz nie występował w momencie wyznaczania obszaru. Dane zawarte w SDF dotyczące występowania tego gatunku należy uznać za błędne. W związku z powyższym wnioskuje się o wykreślenie go z SDF.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk wskutek braku w lasach odpowiedniej ilości miękkiego, butwiejącego drewna liściastego w postaci zarówno kikutów jaki leżących na ziemi kłód
- ograniczania powierzchni starodrzewu liściastego na rzecz drzewostanów iglastych
- rozczłonkowania dogodnych dla gatunku drzewostanów
- osuszania lasów podmokłych

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- potencjalne zagrożenia zdefiniowane dla obszaru Puszcza Sandomierska są takie same jak dla terenu całego kraju.

A307 Jarzębatka *Sylvia nisoria* (proponowany przedmiot ochrony)

Charakterystyka gatunku:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Gatunek migrujący, zimę spędza we wschodniej Afryce na południe od równika w Ugandzie, Kenii i Tanzanii. Do kraju powraca końcem kwietnia lub na początku maja, odlot następuje już w sierpniu. Gatunek terytorialny, ale w optymalnych siedliskach gniazduje również w skupieniach lęgowych. Gniazdo buduje nisko nad ziemią na wysokości najczęściej 0,2-2,2 m. Jest ono dobrze ukryte w gąszczu roślinności. Wyprowadza jeden lęg w roku, w przypadku jego zniszczenia dochodzi do powtórnego lęgu. Składa 4-6 jaj, które są wysiadywane przez 14-15 dni i tyle samo czasu spędzają w nim po wykluciu. Później przebywają w jego sąsiedztwie i są nadal karmione przez rodziców. Środowiskiem lęgowym jest krajobraz rolniczy oraz doliny rzeczne. Gniazduje w liściastych zakrzaczeniach, często w tarninie czy głogu chętnie wykorzystuje kępy jeżyn wzdłuż dróg, cieków i zbiorników wodnych. Wykorzystuje miejsca nasłonecznione, zarastające ugory, nasypy czy zbocza. Występuje w całym kraju z górami włącznie. Pożywienie stanowią owady i drobne bezkręgowce, chrząszcze prostoskrzydłe i pająki. Wyjątkowo w pokarmie znajdowano także małe jaszczurki.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa populacja liczy 20000 par (Sikora i in. 2004). Na obszarach sieci Natura 2000 największe jej liczebności wykryto w następujących miejscach : Dolina Dolnej Wisły (>360 p.), Góry Słonne (200-300 p.), Bagno Wizna (263-300 p.), Pogórze Przemyskie (200-300 p.), oraz w ostojach IBA: Wysoczyzna Elbląska (380 par), Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (220-300 p).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Całkowitą liczebność oszacowano obecnie na 100-150 par. Występuje na całym obszarze, najliczniej zamieszkuje dolinę rzeki Łęg. W stosunku do liczebności zamieszczonej w SDF dolną wartość przedziału liczebności należy podwyższyć. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 0,75 % populacji krajowej, po zaokrągleniu $\approx 1\%$, spełnia więc warunek, aby uznać go za przedmiot ochrony

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk gniazdowych wskutek: urbanizacji, budowy dróg, niszczenia zarośli i zadrzewień w dolinach rzek
- zmian krajobrazu rolniczego wynikających z intensyfikacji rolnictwa takich jak zamiana łąk w grunty orne
- likwidacji miedz, zadrzewień i zarośli w krajobrazie rolniczym

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- utrata siedlisk spowodowana wycinką i niszczeniem zakrzaczeń przydrożnych i śródpolnych
- likwidacja miedz i zadrzewień śródpolnych w wyniku intensyfikacji gospodarki rolnej
- niszczenie zarośli i zadrzewień w dolinie rzeki Łęg
- nielegalne wypalanie roślinności

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

A321 Mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek migrujący zimę spędza w tropikalnej Afryce na południe od równika. Na krajowe lęgowiska przylatuje od kwietnia a odlot następuje do września. Gatunek terytorialny, odbywa 1 lęg w roku, po stracie tylko niewielka część par go powtarza. Gniazduje w dziuplach lub budkach lęgowych. Zniesienie składa się z 4-8 jaj, inkubacja trwa 12 – 14 dni. Pisklęta, przebywają w gnieździe przez około 16 dni. Po opuszczeniu gniazda trzymają się jeszcze przez jakiś czas blisko rodziców. Biotop stanowią lasy liściaste (głównie grądy, rzadziej olsy, łęgi czy buczyny) przeważnie w wyższych kategoriach wieku, w których znajduje się dużo dziupli. Bardzo ważnym czynnikiem jest duża ich ilość przynajmniej kilka na 1 ha powierzchni. Dietę stanowią owady a mniejszy udział w pokarmie mają pająki, zbierane z liści jak i w locie.

Liczebność populacji w kraju:

Krajowa populacja jest trudna do oszacowania według różnych źródeł wynosi 2500 - 15000 par (Tomiałojć, Stawarczyk 2003, Sikora i in. 2004), . Gniazduje głównie w południowej i wschodniej części kraju. Niewątpliwie kluczowym obszarem jest Puszcza Białowieska, w której gniazduje 5000-10000 par. W pozostałych ważnych dla niego obszarach Natura 2000 liczebność przedstawia się następująco: Beskid Niski (1400-1800 p.), Pogórze Przemyskie (1500-1800 p.), Bieszczady (1200-1500 p.) Góry Słonne (800-1200 p.), Rostocze (1000-1200 p.) (Wilk i in. 2010)

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Gatunek gniazduje przede wszystkim w północnej części obszaru gdzie znajdują się grądy i lasy liściaste, w szczególności w rejonie stawów w Budzie Stalowskiej. Podczas inwentaryzacji w roku 2010 liczebność została określona w zakresie 40-60 par. Liczebność jest zgodna z SDF. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 2,4% populacji krajowej, po zaokrągleniu $\approx 2\%$.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- wycinka i zmniejszanie się powierzchni starodrzewów liściastych
- usuwanie martwych i zamierających oraz dziuplastych drzew liściastych
- usuwanie z lasu martwego drewna

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- usuwanie martwych i zamierających oraz dziuplastych drzew liściastych
- usuwanie z lasu martwego drewna

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

A338 Gąsiorek *Lanius collurio* (przedmiot ochrony obszaru)**Charakterystyka gatunku:**

Gatunek migrujący, zimę spędza w Afryce na południe od Sahary. Na krajowe lęgowiska przylatuje na początku maja a odlatuje we wrześniu. Gatunek terytorialny gniazduje w pojedynczych parach. Gniazdo zakłada w gęstych zakrzaczeniach, na wysokości, najczęściej do 2 metrów nad ziemią. Wyprowadza 1 leg w roku, w przypadku straty powtórnie przystępuje do lęgu. Składa 2-7 jaj a następnie wysiaduje je samica przez 14 – 15 dni. Pisklęta przebywają w nim przez 14-16 dni, po czym po jego opuszczeniu przesiadują w jego sąsiedztwie i są karmione przez rodziców nawet jeszcze przez miesiąc aż do pełnego usamodzielnienia się młodych. Zasadla szerokie spektrum siedlisk, głównie występuje w mozaice krajobrazu rolniczego z kępami drzew i krzewów, gniazduje chętnie w dolinach rzecznych. Wewnątrz lasów zasadla młodniki, pożarzyska, występuje na poligonach wojskowych na obrzeżach miast czy w wioskach. Bardzo chętnie na miejsca gniazdowe wybiera nawet niewielkie kępy gęstych kęp jeżyn. Obszar lęgowy charakteryzuje się trzema cechami, są to mianowicie następujące elementy: otwarty teren porośnięty trawami lub inną niską roślinnością, jako miejsce zdobywania pokarmu, gęste zarośla, stopy gałęzi gdzie gniazduje oraz drzewa lub wysokie krzewy miejsca służące, jako czatownie do wypatrywania zdobyczy. Pożywienie składa się z owadów, chrząszczy, prostoskrzydłych. Łowi także płazy i niewielkie kręgowce takie jak jaszczurki, ale również wybiera pisklęta z gniazd. Często swoje ofiary nakłuwą na kolce i traktuje je jako swoje spiżarnie.

Liczebność populacji w kraju:

Gatunek szeroko rozpowszechniony w kraju, gdzie gniazduje na całym jego obszarze z górami włącznie. Krajowa populacja została oszacowana na poziomie 200000 par (Sikora i in. 2007). Na terenie obszarów Natura 2000 najliczniej gniazduje w Puszczy Piskiej (2500-3000 par) oraz w ostoi IBA: Sudety Wałbrzysko – Kamiennogórskie (838 – 2300 p).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Gatunek szeroko rozpowszechniony na całym badanym terenie obszaru, w szczególności w dolinie rzeki Łęg, omijał jedynie zwarte fragmenty lasów. Całkowita liczebność gatunku została określona na poziomie 100-1300 par. Jest to wynikiem inwentaryzacji z roku 2007 (Grzybek dane niepublik.,) w roku 2010 (BULiGL 2010) oraz danych własnych autorów opracowania z roku 2013. Liczebność zawarta w SDF jest niezgodna z obecną oceną. Wynika to przede wszystkim z nie uwzględnienia danych z inwentaryzacji z roku 2007. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 0,65 % populacji krajowej, po zaokrągleniu $\approx 1\%$.

Zagrożenia:

W skali kraju:

- utrata siedlisk wskutek intensyfikacji rolnictwa połączonej ze scalaniem działek i likwidacją miedz i zakrzaczeń
- nadmierne stosowanie środków ochrony roślin, co obniża bazę pokarmową

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- pozostawianie na łąkach plastikowych i sizalowych sznurków, które chętnie wykorzystywane są do budowy gniazd (prowadzi to do zaplątowania się piskląt w gnieździe i ich śmierci.)

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- zagrożenia zdefiniowane dla obszaru Puszcza Sandomierska są takie same jak dla terenu całego kraju.

A409 Cietrzew *Lyrurus tetrrix* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku: Gatunek osiadły zasiedlający głównie torfowiska, w kraju jest gatunkiem ustępującym. Występuje obecnie w kilku izolowanych populacjach znajdujących się we wschodniej połowie kraju. Jest gatunkiem zasiedlającym różne biotopy takie jak poligony wojskowe, podmokłe lasy w dolinach rzecznych, torfowiska, uprawy leśne, zręby zupełne. W siedlisku bardzo ważne są rośliny w szczególności brzoza, ale również żurawina, borówka, wełnianka, które zapewniają pokarm. Preferuje obszary z niewielką powierzchnią zadrzewień a bogate w piasek i żwir wykorzystywane do kąpieli piskowych i jako gastrolity w trawieniu pokarmu. Gniazdo zakłada na ziemi przeważnie pod osłoną krzewów lub młodych drzew. Wyprowadza jeden lęg w roku, składa przeważnie 7-10 jaj, wysiadywanie trwa średnio 28 dni. Pisklęta pojawiają się w okresie od końca maja do końca czerwca. Gniazdo opuszczają na drugi dzień po wykluciu. W tym okresie są bardzo wrażliwe na niekorzystne warunki atmosferyczne. Opady i chłody są przyczyną dużej śmiertelności w tym okresie. Jesienią ptaki łączą się w stadka rodzinne.

Liczebność populacji w kraju:

Do końca ubiegłego wieku notowany był ciągły spadek krajowej populacji. Krajowa populacja została oszacowana na poziomie 800 samców (Sikora i in. 2007). Na skutek czynnej ochrony proces ten w niektórych obszarach Natura 2000 został zahamowany a miejscami wręcz odnotowano wzrost jego liczebności. Jednakże w najważniejszym obszarze, jakim są Torfowiska Orawsko-Nowotarskie liczebność silnie zmalała (Kwarciany inf. ustna). Ocena sformułowana dla tej ostoi (110-130 s) jest już nieaktualna. Dla innych najważniejszych krajowych miejsc gniazdowania należy zaliczyć: Dolinę Biebrzy (107 s), Góry Izerskie (42-61 s), Puszcę Knyszyńską (20-50 s), Karkonosze (36-44 s) i poligon w Orzyszu (39-41s). (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Na terenie Puszczy Sandomierskiej ostatnim miejscem naturalnego występowania był poligon w Nowej Dębie. Po zaniku miejscowej populacji w latach 2007-2009 dokonano reintrodukcji ptaków pochodzących z Białorusi. Wypuszczono tutaj 100 osobników (41 samic i 59 samców). Uaktualniono liczebność tego gatunku na 6-12 na podstawie wniosku nadleśnictwa Nowa Dęba. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 1,5 % populacji krajowej.

Zagrożenia:

W skali kraju:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- osuszanie torfowisk
- zalesianie śródleśnych terenów otwartych i półotwartych
- intensywna penetracja ze strony ludzi (turyści, zbieracze jagód) w miejscach występowania gatunku
- presja ze strony drapieżników

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- presja ze strony drapieżników, głównie lisa, jenota, norki amerykańskiej i kuny leśnej.
- inne nieznane zagrożenia oddziałujące na tą reintrodukowania populację

A429 Dzięcioł biały *Dendrocopos syriacus* (przedmiot ochrony obszaru)

Charakterystyka gatunku:

Gatunek osiadły, poza okresem lęgowym niektóre osobniki mogą koczować i spotykane były we wszystkich częściach kraju. Do lęgów przystępuje w marcu i kwietniu wówczas jest bardzo aktywny zarówno wokalnie jak i wizualnie, w miarę upływu okresu lęgowego stopniowo zmniejszają swoją aktywność i staje się skryty. Wyprowadza jeden lęg w roku w połowie kwietnia, w zniesieniu znajduje się 3-8 jaj. Wysiadywanie trwa krótko 9-14 dni. Pisklęta pozostają w dziupli przez ok. 24 dni i są karmione przez oboje rodziców. Dziuple wykuwa najczęściej w drzewach owocowych najczęściej do wysokości 5 metrów nad ziemią. Biotop stanowią stare sady w obrębie zabudowań we wsiach i parki w miastach, przydrożne szpalery drzew jak i aleje, rzadziej niewielkie lasy czy zadrzewienia śródpolne, gniazduje także w małych płatach lęgów nadrzecznych. W diecie dzięcioła białoszyjowego znajdują się mrówki, błonkówki, mszyce, larwy chrząszczy i motyle, ale i większe owady jak turkuć podjadek. Znaczny udział stanowią owoce i nasiona, którymi karmią pisklęta w tym owoce drzew owocowych, ale i leszczyny, maliny czy truskawki, zjada także nasiona słonecznika, grochu i kukurydzy.

Liczebność populacji w kraju:

Dzięcioł biały jest stosunkowo młodym elementem w krajowej awifaunie. Stanowiska lęgowe gatunku koncentrują się głównie w południowo-wschodniej Polsce, a pierwsze lęgi stwierdzono w rejonie Rzeszowa w latach 1980 ubiegłego wieku (Tomiałojć, Stawarczyk 2003). Krajowa liczebność na początku stulecia określona została na poziomie 1000 par (Sikora i in. 2004). W obszarach Natura 2000 najliczniej zasiedla Lubelszczyznę w następujących obszarach: Dolina Środkowego Bugu (40-100 par), Zlewnia Górnej Huczwy (25 -35 p.) (Wilk i in. 2010).

Ocena populacji w obszarze Puszcza Sandomierska:

Na terenie obszaru liczebność oszacowano na 5-10 par. Gniazduje wyłącznie na terenach wiejskich. Nie stwierdzono par lęgowych w legach nadrzecznych, co wynika zapewne z niewielkiej ich powierzchni. Dane zawarte w SDF powinny ulec niewielkiej korekcie w dolnym przedziale liczebności. Wynika to z lepszego rozpoznania obszaru w ostatnich latach. Populacja w Puszczy Sandomierskiej stanowi 1 % populacji krajowej.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zagrożenia:

W skali kraju:

- likwidacja ogródków działkowych
- wycinanie starych dziuplastych drzew na terenach mieszkalnych
- likwidacja zadrzewień śródpolnych

W skali obszaru Puszcza Sandomierska:

- wycinanie starych dziuplastych drzew w parkach i w obrębie zabudowy mieszkalnej.
- likwidacja zadrzewień śródpolnych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	A021		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku są niepewne w związku z trudną sytuacją ekonomiczną właścicieli stawów rybnych. Jednym z głównych siedlisk są kompleksy stawów rybnych. Przy braku opłacalności gospodarowania może dojść w niedługim czasie do zaprzestania użytko-

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								wania stawów, co spowoduje utratę siedlisk. Jedynie utrzymywanie ekstensywnego gospodarowania zapewnia występowanie gatunku a sytuacja jest niepewna, dlatego ocena jest obniżona.
Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	A022		populacja	Liczebność	U1	U1	U1	Mała liczebność populacji w stosunku do dużej ilości potencjalnych siedlisk lęgowych.
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku są niepewne w związku z trudną sytuacją ekonomiczną właścicieli stawów rybnych. Jednym z głównych siedlisk są kompleksy stawów rybnych. Przy braku opłacalności gospodarowania może dojść w niedługim czasie do zaprzestania użytkowania stawów, co spowoduje utratę siedlisk. Jedynie utrzymywanie

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								mywanie ekstensywnego gospodarowania zapewnia występowanie gatunku a sytuacja jest niepewna, dlatego ocena jest obniżona.
Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	A030		populacja	Liczebność	U1	U1	U1	Mała liczebność populacji w stosunku do ilości potencjalnych siedlisk lęgowych
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	A031		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Stopień zachowania siedlisk żerowiskowych ulega silnej presji ze strony intensyfikacji rolnictwa, oraz zalesiania dotychczasowych terenów żerowiskowych.

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
			szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Gęgawa <i>Anser anser</i>	A043		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		.
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku są niepewne w związku z trudną sytuacją ekonomiczną właścicieli stawów rybnych. Jednym z głównych siedlisk są kompleksy stawów rybnych. Przy braku opłacalności gospodarowania może dojść w niedługim czasie do zaprzestania użytkowania stawów, co spowoduje utratę siedlisk. Jedynie utrzymywanie ekstensywnego gospodarowania zapewnia dotychczasową liczebność gatunku a sytuacja jest niepewna, dlatego ocena jest

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								obniżona.
Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>	A060		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku są niepewne w związku z trudną sytuacją ekonomiczną właścicieli stawów rybnych. Jedynym siedliskiem jest kompleks stawów rybnych w Budzie Stalowskiej. Przy braku opłacalności gospodarowania może dojść w niedługim czasie do zaprzestania użytkowania stawów, co spowoduje utratę siedlisk. Jedynie utrzymywanie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								ekstensywnego gospodarowania zapewnia występowanie gatunku a sytuacja jest niepewna, dlatego ocena jest obniżona. Również presja ze strony ssaków drapieżnych silnie redukuje reprodukcje młodych. W konsekwencji może prowadzić to do zaniku populacji.
Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	A072		populacja	Liczebność	U1	U1	U1	Liczebność populacji jest niewielka w stosunku do wielkości obszaru i ilości potencjalnych siedlisk lęgowych
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z uwagi na niską liczebność gatunku.
Bielik <i>Haliaetus albicilla</i>	A075		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			Siedlisko ga-	Powierzchnia siedliska	FV	FV		

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
			tunku	Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku niepewne w związku z niewielką populacją, która może być narażona na zdarzenia losowe (takie jak utratę gniazd i/lub lęgów wskutek złych warunków atmosferycznych) oraz w związku z trudną sytuacją właścicieli stawów rybnych. Stawy stanowią główne źródło pokarmu. W przypadku zaprzestania gospodarowania na stawach, ptaki zostaną pozbawione pokarmu, co prawdopodobnie spowoduje opuszczenie zajmowanych stanowisk.
Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	A81		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku są niepewne w związku z trudną sytuacją właścicieli stawów rybnych. Przeważająca część stanowisk lęgowych znajduje się w kompleksach stawów rybnych. Przy braku opłacalności gospodarowania może dojść w niedługim czasie do zaprzestania użytkowania stawów, co spowoduje utratę siedlisk. Jedynie utrzymywanie dotychczasowego ekstensywnego gospodarowania zapewnia występowanie gatunku a sytuacja jest niepewna, dlatego ocena jest obniżona.
Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	A094		populacja	Liczebność	U2	U2	U2	Brak populacji lęgowej. Gatunek w obecnym stuleciu nie został stwierdzony, jako lęgowy
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	U1	U1		Ilość dogodnych siedlisk, jaka jest potrzebna do gniazdowania gatunku (drzewostany sosnowe w wieku powyżej 120 lat) jest

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								niska.
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Siedliska gatunku są nieodpowiednie, co wynika z braku przynajmniej kilkunastohektrowych fragmentów starodrzewi sosnowych w wieku powyżej 120 lat położonych w odległości do 5 km. od kompleksów stawów rybnych.
			szanse zachowania gatunku		U2	U2		Brak populacji lęgowej gatunku.
Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	A119		populacja	Liczebność	U1	U1	U2	Niska liczebność populacji. Wynika to z ze specyficznych wymagań ekologicznych gatunku – obecności płytkich zalanych fragmentów łąk.
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	U2	U2		Powierzchnia siedliska jest bardzo mała, lub znajduje się ona w złej kondycji i jest niewystarczająca do zachowania

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								liczebności w obszarze. Brak regularnych dużych terenów rozlewiskowych, obszary łąkowe są przesuszone lub silnie zmienione w wyniku melioracji, zniszczony system urządzeń melioracyjnych. – Powierzchnia siedlisk jest silnie ograniczona. Gatunek występuje na podtopionych łąkach. Takie siedliska pojawiają się podczas lat z lokalnymi podtopieniami i powodziami.
				Stopień zachowania siedlisk	U2	U2		Brak zalewowych dolin rzecznych, w dolinach rzecznych nie występują starorzecza, brak zabagnionych obrzeży stawów rybnych i jezior, torfowiska osuszone i zmeliorowane. Podtopienia łąk zdarzają się tylko podczas długotrwałych opadów deszczu.
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Zachowanie gatunku nie jest pewne, uzależnione od stanu zachowania siedlisk. Działania

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								ochronne, mogą przyczynić się do poprawy stanu zachowania siedlisk.
Zielonka <i>Porzana parva</i>	A120		populacja	Liczebność	U1	U1	U1	Niska liczebność populacji pomimo istnienia dużej liczby potencjalnych siedlisk zlokalizowanych głównie w obrębie kompleksów stawów rybnych.
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne, ponieważ gatunek gniazduje w głównej mierze na stawach rybnych. Przy braku opłacalności gospodarowania może dojść w niedługim czasie do zaprzestania użytkowania stawów, co spowoduje utratę siedlisk. Jedynie utrzymywanie dotychczasowego ekstensywnego gospodarowania zapewnia występowanie gatunku a sytuacja jest niepewna,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								dlatego ocena jest obniżona.
Derkacz <i>Crex crex</i>	A122		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Częściowo lub silnie zarastające powierzchnie łąk kośnych, Stopień uwilgotnienia umiarkowany. Presja ze strony rolnictwa w związku z formami przekształceń łąk w grunty orne, leśne lub ich zabudowa
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne. Uzależnione od sposobu zagospodarowania terenu. W przypadku zaniechania użytkowania łąk nastąpi sukcesja roślinności krzewiastej, a w konsekwencji drzewiastej, tym samym zanikną siedliska łąkowe. Natomiast w przypadku zmian w sposobie użytkowania gruntów – ich zamiana na grunty orne lub poddane zabudowie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								również nie będą one spełniać wymaganiom ekologicznym derkacza. W związku z niepewną sytuacją w utrzymaniu łąk ocena została obniżona.
Żuraw <i>Grus grus</i>	A127		populacja	Liczebność	U1	U1	U1	Niska liczebność gatunku, w stosunku do powierzchni dostępnych siedlisk.
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	U1	U1		Niewielka ilość dogodnych siedlisk
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Oczka wodne i doliny rzeczne z okresowo występującymi zabagnieniami, zarastające torfowiska, oczka śródpolne poddane presji ze strony rolnictwa w związku z ich redukcją poprzez ich zasypywanie. Niestabilny poziom wody w okresie lęgów wynoszący 20-40 centymetrów głębokości. Odwodnienia podmokłych łąsów, szybki spływ wód powierzchniowych.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z uwagi na niewielką liczbę dostępnych siedlisk i niską liczebność gatunku.
Mewa czarnogłowa <i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	A176		populacja	Liczebność	U1	U1	U1	Gatunek gniazduje od roku 2010. Niewielka populacja ulega wahaniom liczebności
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Wyspy na zbiornikach różnego pochodzenia oddalone od miejsc obfitujących w pokarm nawet do 2–3 km, piaszczyste lub pokryte (> 60% powierzchni) roślinnością trawiastą i zielną, otoczone wąskim (1–2 m) pasem roślinności wynurzonej lub pływającej, presja ssaków drapieżnych (lis <i>Vulpes vulpes</i> , jenot <i>Nyctereutes procyonoides</i> , norka amerykańska)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								Neovison vison), aktywność rekreacyjna ludzi (sporty wodne, wędkarstwo). Wzrost sukcesji roślinności prowadzącej do zmiany siedliska.
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z uwagi na niską liczebność, fluktuacje liczebności krajowej populacji oraz z powodu pogorszenia stanu siedliska poprzez jego zarastanie.
Śmieszka <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	A179		populacja	Liczebność	FV	FV		

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Siedliska narażone na zanik w związku z sukcesją roślinności.
			szanse zachowania		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z powodu pogorszenia stanu siedliska poprzez jego zarastanie.
Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	A193		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Siedliska narażona na utratę w związku z sukcesją roślinności.
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z powodu pogorszenia stanu siedliska poprzez jego zarastanie.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	A224		populacja	Liczebność	FV	FV	FV	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	A229		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Siedliska narażona na utratę w związku rozmywaniem skarp, wycinką zadrzewień nadrzecznych oraz w związku z możliwością regulacji koryt rzecznych w wyniku prac hydrotechnicznych
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne w związku z nieodpowiednim stopniem

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								zachowania siedlisk.
Kraska <i>Coracias garrulus</i>	A231		populacja	Liczebność	U2	U2	U2	Odnotowano duży spadek liczebności w ostatnich latach pomimo prowadzenia działań ochronnych.
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	U1	U1		Niewielka powierzchnia odpowiednich siedlisk, która ulega ciągłemu zmniejszaniu poprzez ich zarastanie bądź w związku z zaniechaniem użytkowania trwałych użytków zielonych.
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Zachowane tylko w niewielkich fragmentach (najwyżej kilkuhektarowych, nieprzekraczające łącznie 40% powierzchni) optymalne środowiska lęgowe; wzrost udziału gruntów ornych (do 30%), na terenach nienadających się do intensyfikacji porzucenie ekstensywnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej prowadzące do uruchomienia

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								naturalnej sukcesji lasu (ok. 10%), umiarkowany rozwój budownictwa rekreacyjnego (do 20% powierzchni).
			szanse zachowania gatunku		U2	U2		Wymieranie lokalnych populacji gatunku obserwowane jest w skali całej Europy. W Obszarze mimo podejmowanych działań ochronnych liczebność w ostatnim czasie również uległa obniżeniu.
Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	A234		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Stopień zachowania siedlisk jest obniżony, ponieważ brakuje płatów drzewostanów liściastych lub mieszanych o powierzchni powyżej 200 ha i udziale w płacie drzewostanów w wieku

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								ponad 100 lat minimum 30%, Średnia miąższość martwego drewna w płacie wynosi poniżej 20–30 m3/ha.
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z uwagi na nieodpowiedni stopień zachowania siedlisk.
Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	A238		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko ga-	Powierzchnia siedliska	FV	FV		

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
			tunku	Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Zachowanie siedlisk jest nieodpowiednie, ponieważ brakuje płatów drzewostanów liściastych o powierzchni >20 ha i udział w płacie drzewostanów w wieku 120 lat stanowi mniej niż 80%. Zagęszczenie starych dębów o średnicy >48 cm jest mniejsze niż 40 drzew/ha
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z uwagi na niezadawalający stan zachowania siedlisk.
Dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendroecopos leucotos</i>	A239		populacja	Liczebność	U2	U2	U2	Brak populacji lęgowej, gatunek nie stwierdzony w Obszarze
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	U2	U2		Brak odpowiednich siedlisk
				Stopień zachowania siedlisk	U2	U2		Brak odpowiednich siedlisk dla występowania gatunku.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
			szanse zachowania gatunku		U2	U2		Brak populacji lęgowej.
Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	A307		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku nie są pewne z uwagi na presję ze strony rolnictwa polegającą na dążeniu do zwiększania powierzchni produkcyjnych, oraz z uwagi na rozwój budownictwa i rozwoju turystyki w miejscach gniazdowania gatunku.
Muchotłówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	A321		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	U1	U1		Stopień zachowania siedlisk jest niewystarczająco

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
								zachowany, ponieważ brakuje starodrzewów liściastych (grądów, buczyn,) w wieku >100 lat z dziuplami w liczbie 10–20 szt./ha.
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku są niepewne, co wynika ze stopnia zachowania siedlisk
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	A338		populacja	Liczebność	FV	FV	FV	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>	A409		populacja	Liczebność	FV	FV	U1	
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania	FV	FV		

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmioty ochrony (Gatunki ptaków)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
				siedlisk				
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Spadek liczebności wywołany presją drapieżników może spowodować zanik gatunku
Dzięcioł białoszyi <i>Dendrocopus syriacus</i>	A429		populacja	Liczebność	U1	U1	U1	Niska liczebność gatunku pomimo wielu potencjalnych siedlisk.
			siedlisko gatunku	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
				Stopień zachowania siedlisk	FV	FV		
			szanse zachowania gatunku		U1	U1		Szanse zachowania gatunku są niepewne z uwagi na presję ze strony ssaków drapieżnych, powodującą bezpośrednie straty w lęgach oraz niską liczebność w Obszarze.

Przedstawione symbole oznaczają: FV – stan właściwy, U1 – stan niezadowalający, U2 – stan zły, XX – stan nieznany.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

4. Analiza zagrożeń.

Lp	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
1.	Bąk A021 <i>Botaurus stellaris</i>	F04 pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych - ogólnie J01.01 wypalanie J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych K03.04 drapieżnictwo	A05.03 brak hodowli zwierząt F01.01 intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F05.04 kłusownictwo G05.04 wandalizm J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących	ISTNIEJĄCE F04 – wykaszanie płatów szuwarów trzcinowych i pałkowych oraz ograniczenie ich powierzchni powoduje redukcję siedlisk gatunku - przyczynia się to do zmniejszenia liczby par przystępujących do lęgu lub niepodjęcia gniazdowania. J01.01 – wypalanie trzcinowisk powoduje zmniejszenie powierzchni siedliska, a podczas okresu lęgowego sprowadza się do bezpośredniego zniszczenia lęgu lub jego porzucenia; wypalanie ułatwia także dostęp drapieżników do gniazd narażając je na splądrowanie. J02 – opróżnianie stawów z wody podczas okresu lęgowego powoduje porzucenie lęgu lub jego splądrowanie przez drapieżniki. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie ekstensywnego gospodarowania na stawach rybnych spowoduje zanik siedliska gatunku. F01.01 – intensyfikacja hodowli ryb może prowadzić do ograniczenia powierzchni trzcinowisk na stawach, a co za tym idzie ograniczenia siedlisk gatunku. F05.04 – nielegalne odstrzały powodują bezpośrednią śmiertelność ptaków, co przyczynia się do zmniejszenia populacji lęgowej. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m.in. z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może powodować zniszczenie siedlisk gatunku.
2.	A022 Bączek	F04 pozyskiwanie/usuwanie roślin	A05.03 brak hodowli zwierząt	ISTNIEJĄCE

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

	<i>Ixobrychus minutus</i>	lądowych – ogólnie J01.01 wypalanie K03.04 drapieżnictwo	F01.01 intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F05.04 kłusownictwo G05.04 wandalizm J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących	F04 – wykaszanie płatów szuwarów trzcinowych i pałkowych oraz łożowisk powoduje redukcję arealu siedliska gatunku. J01.01 – wypalanie trzcinowisk powoduje zmniejszenie powierzchni siedliska, a podczas okresu lęgowego sprowadza się do bezpośredniego zniszczenia lęgu lub jego porzucenia; wypalanie ułatwia także dostęp drapieżników do gniazd narażając je na splądrowanie. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie ekstensywnego gospodarowania na stawach rybnych spowoduje zanik siedliska gatunku. F01.01 – intensyfikacja hodowli ryb może prowadzić do ograniczenia powierzchni trzcinowisk na stawach, a co za tym idzie ograniczenia siedlisk gatunku. F05.04 – nielegalne odstrzały powodują bezpośrednią śmiertelność ptaków, co przyczynia się do zmniejszenia populacji lęgowej. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. J02 – opróżnianie stawów z wody w okresie lęgowym powoduje zniszczenie lęgu poprzez jego porzucenie lub splądrowanie przez drapieżniki; pozostawianie nienapełnionych stawów podczas okresu lęgowego powoduje nie przystąpienie gatunku do odbycia lęgu. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in. z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku.
3.	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi G01.08 inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	B07 inne rodzaje praktyk leśnych C03.03 budowa farm wiatrowych D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne G05.04 wandalizm G05.07 niewłaściwie realizo-	ISTNIEJĄCE G01.03.02 – rajdy terenowe, w tym nieorganizowane poruszanie się quadami i motorami krosowymi, prowadzone w pobliżu stref ochrony i gniazd, w związku z generowaniem dużego natężenia hałasu, mogą powodować porzucenie lęgu – bocian czarny jest gatunkiem wrażliwym na płoszenie. G01.08 – penetracja lasu m.in. przez zbieraczy runa leśnego powoduje płoszenie ptaków.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

			wane działania ochronne lub ich brak J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących L10 inne naturalne katastrofy	POTENCJALNE B07 – prowadzenie trzebieży i rębni w okresie lęgowym od 1 marca do 30 lipca w pobliżu gniazd nieobjętych strefami ochrony może powodować straty w lęgach. C03.03 – farmy wiatrowe wskutek pracy turbin powodują bezpośrednią śmiertelność ptaków, mogą odstraszać ptaki wskutek hałasu wywołanego pracą turbin. D02.01.01 – napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne powodują bezpośrednią śmiertelność poprzez rozbijanie się ptaków, w szczególności dotyczy to linii energetycznych średniego i wysokiego napięcia. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. G05.07 – nie zgłaszanie do RDOŚ lokalizacji odnalezionych gniazd skutkuje brakiem możliwości objęcia takiego miejsca ochroną strefową. J02.01 – osuszanie terenu poprzez jego meliorowanie lub zasypywanie powoduje zniszczenie miejsc żerowiskowych lub znaczne pogorszenie ich jakości. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa stawów związana m.in. z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku. L10 – silne wiatry, intensywne opady śniegu itp. zjawiska atmosferyczne mogą prowadzić do złamania/wywrócenia drzewa z gniazdem lub zrzucenia gniazda.
4.	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	A02.01 intensyfikacja rolnictwa A11 inne rodzaje praktyk rolniczych B01 zalesianie terenów otwartych D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie	A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych C03.03 budowa farm wiatrowych	ISTNIEJĄCE A02.01 – zwiększenie powierzchni zasiewów upraw w szczególności dotyczących kukurydzy i rzepaku prowadzi do ograniczenia ilości pokarmu oraz powoduje redukcję bazy pokarmowej. A11 – pozostawianie w terenie plastikowych i sztalowych sznurków, które ptaki bardzo chętnie wykorzystują do budowy gniazd prowadzi do zaplątywania się w nie piskląt i ich śmierci lub amputacji kończyn. B01 – zalesianie terenów otwartych powoduje utratę terenów żerowiskowych. D02.01.01 – napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne powodują bezpośrednią śmiertelność poprzez rozbijanie się ptaków, w szczególności dotyczy to linii energetycznych średniego i wysokiego napięcia.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

				J02.01 – osuszanie terenu poprzez melioracje lub zasypywanie powoduje zniszczenie miejsc żerowiskowych lub znaczne pogorszenie ich jakości. POTENCJALE A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może prowadzić do gromadzenia się w organizmach ptaków śmiertelnych dawek tych substancji. C03.03 – farmy wiatrowe wskutek pracy turbin powodują bezpośrednią śmiertelność ptaków, mogą odstraszać ptaki wskutek hałasu wywołanego pracą turbin.
5.	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i>	F04 pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych J01.01 wypalanie J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych K03.04 drapieżnictwo	A05.03 brak hodowli zwierząt C03.02 wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej, produkcja energii słonecznej F01.01 intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F05.04 kłusownictwo J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE F04 – wykaszanie płatów szuwarów trzcinowych i pałkowych oraz ograniczenie ich powierzchni powoduje redukcję siedlisk; przyczynia się to do zmniejszenia liczby par gatunku przystępujących do lęgu lub niepodejmowania gniazdowania. J01.01 – wypalanie trzcinowisk powoduje zmniejszenie powierzchni siedliska, a podczas okresu lęgowego sprowadza się do bezpośredniego zniszczenia lęgu lub jego porzucenia; wypalanie ułatwia także dostęp drapieżników do gniazd narażając je na splądrowanie. J02 – opróżnianie stawów z wody podczas okresu lęgowego, powoduje porzucenie lęgu lub jego splądrowanie przez drapieżniki. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie ekstensywnego gospodarowania na stawach rybnych spowoduje zanik siedliska gatunku. C03.02 – farmy fotowoltaiczne mogą powodować złudzenie obecności lustra wody, na powierzchni którego ptaki próbując lądować mogą uszkadzać swoje ciała. F01.01 – intensyfikacja hodowli ryb może prowadzić do ograniczenia powierzchni trzcinowisk na stawach, a co za tym idzie ograniczenia siedlisk gatunku. F05.04 – nielegalne odstrzały powodują bezpośrednią śmiertelność ptaków.

				co przyczynia się do zmniejszenia populacji lęgowej. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa stawów związana m. in. z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku.
6.	A060 Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>	F03.01 polowania F04 pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych K03.04 drapieżnictwo	A05.03 brak hodowli zwierząt C03.02 Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej, produkcja energii słonecznej F01.01 intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F05.04 kłusownictwo G05.04 wandalizm J01.01 wypalanie J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących	ISTNIEJACE F03.01 – zbyt wczesne rozpoczęcie polowań w miejscach lęgowych gatunku może skutkować pomyłką z inną kaczką np. czernicą – która jest gatunkiem łownym. W okresie do 15.09., kiedy to młode podgorzałki są nielotne i wymagają opieki samicy, taka pomyłka może spowodować śmierć piskląt. Rozróżnienie gatunku w locie od czernicy jest bardzo trudne, dodatkowo zdarzają się mieszańce międzygatunkowe, co tym bardziej utrudnia identyfikację ptaków. F04 – wykaszanie pławów szuwarów trzcinowych i pałkowych oraz ograniczenie ich powierzchni powoduje redukcję siedlisk lęgowych. Przyczynia się to do zmniejszenia liczby par gatunku przystępujących do lęgu lub niepodejmowanie gniazdowania. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie ekstensywnego gospodarowania na stawach rybnych spowoduje zanik siedliska gatunku. C03.02 – farmy fotowoltaiczne mogą powodować złudzenie obecności lustra wody, na powierzchni którego ptaki mogą próbować lądować co może prowadzić do uszkodzenia ich ciała. F01.01 – intensyfikacja hodowli ryb może prowadzić do ograniczenia powierzchni trzcinowisk na stawach, a co za tym idzie ograniczenia siedlisk gatunku. F05.04 – nielegalne odstrzały powodują bezpośrednią śmiertelność ptaków, co przyczynia się do zmniejszenia populacji lęgowej. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. J01.01 – wypalanie trzcinowisk powoduje zmniejszenie powierzchni siedliska, a podczas okresu lęgowego skutkuje bezpośrednim zniszczeniem

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

				lęgu lub jego porzuceniem; wypalanie ułatwia także dostęp drapieżników do gniazd narażając je na splądrowanie. J02 – opróżnianie stawów z wody podczas okresu lęgowego, powoduje porzucenie lęgu lub jego splądrowanie przez drapieżniki. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku.
7.	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	X brak zagrożeń i nacisków	A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych B01 zalesienie terenów otwartych B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) B07 inne rodzaje praktyk leśnych G01.08 inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE X – obecnie nie stwierdzono zagrożeń wpływających na stan zachowania gatunku w obszarze. POTENCJALNE A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B01 – zalesienie śródleśnych łąk i terenów otwartych przylegających do lasu prowadzi do utraty miejsc żerowiskowych, co przyczynia się do ograniczenia sukcesu lęgowego. B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B07 – prowadzenie monokultur iglastych, niewielkie wykorzystanie domieszek biocenotycznych. G01.08 – penetracja lasu m.in. przez zbieraczy runa leśnego powoduje płoszenie ptaków. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych.
8.	A075 Bielik <i>Haliaetus albicilla</i>	F03.02.03 chwytanie, trucie kłusownictwo G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi G01.08 inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	A05.03 brak hodowli zwierząt B07 inne rodzaje praktyk leśnych C03.03 budowa farm wiatrowych D02.01.01 napowietrzne	ISTNIEJĄCE F03.02.03 – wykładanie zatrutej padliny powoduje śmiertelne zatrucia ptaków w wyniku jej konsumpcji. G01.03.02 – rajdy terenowe, w tym niezorganizowane poruszanie się quadami i motorami krosowymi, prowadzone w pobliżu stref ochrony i gniazd w związku z generowaniem dużego natężenia hałasu, mogą powodować

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

		G05.04 wandalizm J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących	linie elektryczne i telefoniczne F05.04 kłusownictwo G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska L10 inne naturalne katastrofy	porzucenie lęgu – bocian czarny jest gatunkiem wrażliwym na płoszenie. G01.08 – penetracja lasu m.in. przez zbieraczy runa leśnego powoduje płoszenie ptaków. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych; J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie hodowli ryb w stawach spowoduje zanik siedliska żerowiskowego ptaków. B07 – prowadzenie trzebieży i rębni w okresie lęgowym w pobliżu gniazd nie objętych strefami ochrony może powodować straty w legach. C03.03 – farmy fotowoltaiczne mogą powodować złudzenie obecności lustra wody, na powierzchni którego ptaki mogą próbować lądować co może prowadzić do uszkodzenia ich ciała. D02.01.01 – napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne powodują bezpośrednią śmiertelność poprzez rozbijanie się ptaków, w szczególności dotyczy to linii energetycznych średniego i wysokiego napięcia. F05.04 – nielegalny odstrzał ptaków przebywających na stawach rybnych, prowadzi do zmniejszenia liczebności populacji. G05.07 – nie zgłaszanie do RDOŚ lokalizacji odnalezionych gniazd skutkuje brakiem możliwości objęcia takiego miejsca ochroną strefową. J03.01 – zmniejszenie powierzchni starodrzewów, prowadzi do ograniczenia potencjalnych terenów lęgowych gatunku, a co za tym idzie możliwości rozwoju populacji. L10 – silne wiatry, intensywne opady śniegu itp. zjawiska atmosferyczne mogą prowadzić do złamania/wywrócenia drzewa z gniazdem lub zrzucenia gniazda.
9.	A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	F04 pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych J01.01 wypalanie J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	A05.03 brak hodowli zwierząt C03.03 budowa farm wiatrowych F01.01 intensywna hodowla ryb, intensyfikacja	ISTNIEJĄCE F04 – wykaszanie płątów szuwarów trzcinowych i pałkowych oraz ograniczenie ich powierzchni powoduje redukcję siedliska gatunku. J01.01 – wypalanie trzcinowisk powoduje zmniejszenie powierzchni siedliska, a podczas okresu lęgowego sprowadza się do bezpośredniego

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

		J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących K03.04 drapieżnictwo	G05.04 wandalizm J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie	zniszczenia lęgu lub jego porzucenia; wypalanie ułatwia także dostęp drapieżników do gniazd narażając je na splądrowanie. J02 – opróżnianie stawów z wody podczas okresu lęgowego, powoduje porzucenie lęgu lub jego splądrowanie przez drapieżniki; pozostawianie nienapełnionych stawów powoduje redukcją liczby miejsc lęgowych, co może prowadzić do nie zasiedlenia stanowisk. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie hodowli ryb na stawach spowoduje zanik siedliska żerowiskowego ptaków. C03.03 – farmy fotowoltaiczne mogą powodować złudzenie obecności lustra wody, na powierzchni którego ptaki mogą próbować lądować co może prowadzić do uszkodzenia ich ciała. F01.01 – intensyfikacja gospodarki rybackiej na stawach prowadzi do utraty siedliska lęgowego ptaków. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. J02.01 – osuszanie terenu poprzez jego meliorowanie lub zasypywanie powoduje zniszczenie miejsc żerowiskowych lub znaczne pogorszenie ich jakości.
10.	A094 Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	X brak zagrożeń i nacisków	A05.03 brak hodowli zwierząt G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE X – obecnie nie stwierdzono zagrożeń wpływających na stan zachowania gatunku w obszarze. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie hodowli ryb w stawach spowoduje zanik siedliska żerowiskowego ptaków. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych.
11.	A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	A02.03 usuwanie trawy pod grunty orne	G05.04 wandalizm J02.01 zasypywanie terenu,	ISTNIEJĄCE A02.03 – zamiana łąk w grunty orne powoduje utratę terenów lęgowych.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

		B01 zalesianie terenów otwartych J02.04.02 brak zalewania J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	melioracje i osuszanie J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących K03.04 drapieżnictwo	B01 – zalesianie terenów otwartych powoduje utratę terenów łęgowych. J02.04.02 – brak zalewania – okresowo zalewane miejsca są niezbędnym elementem występowania gatunku. J03.01 – przesuszenie terenów podmokłych w wyniku obniżenia się poziomu wód gruntowych powoduje ograniczenie terenów występowania gatunku. K02.01 – wkraczanie roślinności średniej i wysokiej na tereny otwarte sprawia, że dane siedlisko staje się nieodpowiednie dla tego gatunku. POTENCJALNE G05.04 – celowe niszczenie łęgów i miejsc łęgowych. J02.01 – osuszanie terenu poprzez melioracje lub zasypywanie powoduje zmniejszenie ilości dogodnych miejsc łęgowych. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. oraz dzików powoduje nadmierne straty w łęgach.
12.	A120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	J01.01 wypalanie J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących K03.04 drapieżnictwo	A05.03 brak hodowli zwierząt F01.01 intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F04 pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych G05.04 wandalizm J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie	ISTNIEJĄCE J01.01 –wypalanie roślinności szuwarowej tj. trzcina i pałka wodna powoduje zmniejszenie lub zniszczenie powierzchni siedliska, a podczas okresu łęgowego sprowadza się do bezpośredniego zniszczenia łęgu lub jego porzucenia. J02 – opróżnianie stawów z wody podczas okresu łęgowego powoduje porzucenie łęgu lub jego splądrowanie przez drapieżniki. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w łęgach. POTENCJALNE A05.03 – zaprzestanie hodowli ryb w stawach spowoduje zanik siedliska gatunku.

				F01.01 – intensyfikacja gospodarki rybackiej na stawach prowadzi do utraty siedliska lęgowego ptaków. F04 – wykaszanie płątów szuwarów trzcinowych i pałkowych powoduje redukcję siedlisk gatunku. Przyczynia się ono także do zmniejszenia liczby par gatunku przystępujących do lęgu lub niepodejmowania gniazdowania. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. J02.01 – osuszanie terenu poprzez melioracje lub zasypywanie powoduje zmniejszenie ilości dogodnych miejsc lęgowych.
13.	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	A02.03 usuwanie trawy pod grunty orne A03 koszenie / ścinanie trawy A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja A03.03 zaniechanie / brak koszenia B01 zalesianie terenów otwartych E urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 drapieżnictwo	A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych C03.03 budowa farm wiatrowych D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne G05.04 wandalizm G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji	ISTNIEJĄCE A02.03 – zamiana łąk w grunty orne powoduje utratę terenów lęgowych. A03 – koszenie trawy przed 15 lipca powoduje starty w legach i śmierć dorosłych ptaków. A03.01 – niewłaściwy sposób koszenia z użyciem szybko tnących kosiarek rotacyjnych powoduje zniszczenie lęgu. A03.03 – zaprzestanie łąkowo pastwiskowego użytkowania siedlisk gatunku powoduje, iż dane siedlisko staje się nieodpowiednie dla tego gatunku. B01 – zalesianie terenów otwartych powoduje zmianę biotopu, które prowadzi do zaprzestania gniazdowania gatunku. E – zabudowa terenów otwartych powoduje utratę siedlisk występowania gatunku. J02.01 – odwadnianie i osuszanie łąk powoduje zniszczenie miejsc lęgowych lub znaczne pogorszenie, jakości siedliska prowadząc do zaprzestania gniazdowania gatunku lub ograniczenia jego liczebności. K02.01 – wkraczanie roślinności średniej i wysokiej na tereny otwarte sprawia, że dane siedlisko staje się nieodpowiednie dla tego gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska kot domowy itp. oraz dzików i wron siwych powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. C03.03 – farmy wiatrowe wskutek hałasu wywołanego pracą turbin

				odstraszać ptaki, lokalizacja farm wiatrowych powoduje również zajętość siedliska gatunku, ptaki tego gatunku mogą również rozbijać się o maszty. D02.01.01 – napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne powodują bezpośrednią śmiertelność poprzez rozbijanie się ptaków, w szczególności dotyczy to linii energetycznych średniego i wysokiego napięcia. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. G05.11 – śmiertelność zwłaszcza młodych ptaków w wyniku kolizji z samochodami w obrębie dróg.
14.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących	A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) B07 inne rodzaje praktyk leśnych C03.03 budowa farm wiatrowych G05.04 wandalizm K03.04 drapieżnictwo	ISTNIEJĄCE J02.01– odwadnianie i osuszanie łąk powoduje zniszczenie miejsc lęgowych lub znaczne pogorszenie jakości siedliska prowadzące do zaprzestania gniazdowania gatunku lub ograniczenia jego liczebności. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku. POTENCJALNE A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. A11 – prowadzenie prac rolniczych w okresie lęgowym w pobliżu gniazd może powodować starty w lęgach. B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B07 – prowadzenie trzebieży i rębni w okresie lęgowym w pobliżu gniazd może powodować starty w lęgach. C03.03 – farmy wiatrowe wskutek pracy turbin powodują bezpośrednią śmiertelność ptaków oraz mogą odstraszać ptaki wskutek hałasu wywołanego ich pracą. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

				amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach.
15.	A176 Mewa czarnogłowa <i>Ichthyophaga melanocephalus</i>	F02.03 wędkarstwo G01.01.01 motorowe sporty wodne G01.01.02 niemotorowe sporty wodne K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 drapieżnictwo	G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE F02.03 – wędkarstwo zarówno z brzegów jak i przy użyciu sprzętu pływającego, powoduje płoszenie ptaków, co może przyczyniać się do utraty lęgów. G01.01.01 – motorowe sporty wodne powodują płoszenie ptaków, co prowadzi do strat w lęgach. G01.01.02 – pływanie w pobliżu miejsc, w których gniazdują ptaki przyczynia się do ich płoszenia, co powoduje straty w lęgach. K02.01 – naturalne zarastanie wysp sprawia, że siedliska te stają się nieodpowiednie dla tego gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych.
16.	A179 Śmieszka <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	F02.03 wędkarstwo G01.01.01 motorowe sporty wodne G01.01.02 niemotorowe sporty wodne K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 drapieżnictwo	G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE F02.03 – wędkarstwo zarówno z brzegów jak i przy użyciu sprzętu pływającego, powoduje płoszenie ptaków, co może przyczyniać się do utraty lęgów. G01.01.01 – motorowe sporty wodne powodują płoszenie ptaków, co prowadzi do strat w lęgach. G01.01.02 – pływanie w pobliżu miejsc, w których gniazdują ptaki przyczynia się do ich płoszenia, co powoduje straty w lęgach. K02.01 – naturalne zarastanie wysp sprawia, że siedliska te stają się nieodpowiednie dla tego gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych.
17.	A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	F02.03 wędkarstwo G01.01.01 motorowe sporty wodne G01.01.02 niemotorowe sporty wodne	G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE F02.03 – wędkarstwo zarówno z brzegów jak i przy użyciu sprzętu pływającego, powoduje płoszenie ptaków, co może przyczyniać się do utraty lęgów.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

		K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 drapieżnictwo		G01.01.01 – motorowe sporty wodne powodują płoszenie ptaków, co prowadzi do strat w lęgach. G01.01.02 – pływanie w pobliżu miejsc, w których gniazdują ptaki przyczynia się do ich płoszenia, co powoduje straty w lęgach. K02.01 – naturalne zarastanie wysp sprawia, że siedliska te stają się nieodpowiednie dla tego gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych.
18.	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 drapieżnictwo	B01 zalesienie terenów otwartych B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) B07 inne rodzaje praktyk leśnych D04 lotniska, korytarze powietrzne G04.02 zaniechanie użytkowania dla celów wojskowych	ISTNIEJĄCE K02.01 – wkraczanie roślinności średniej i wysokiej na tereny otwarte sprawia, że dane siedlisko staje się nieodpowiednie dla tego gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. oraz dzika powoduje nadmierne straty w lęgach. POTENCJALNE B01 – zalesianie terenów otwartych w szczególności wrzosowisk prowadzi do utraty miejsc lęgowych gatunku. B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B07 – brak zachowania ciągłości dużych powierzchni zrębów zupełnych (powyżej 1 ha) na siedliskach borowych może prowadzić do zaniku siedlisk gatunku. D04 – budowa lotnisk i lądowisk może powodować zajęcie siedlisk gatunku. G04.02 – zaprzestanie użytkowania poligonu w Nowej Dębie doprowadziłoby do zmian siedliska i zarośnięcia terenu.
19.	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	J02.03.02 regulowanie koryt rzecznych	G01.08 inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku G05.04 wandalizm H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych	ISTNIEJĄCE J02.03.02 – regulowanie koryt rzecznych związane z wycinką drzew oraz likwidacją stromych skarp brzegowych powoduje utratę miejsc lęgowych gatunku.

			J02.05.03 modyfikowanie akwenów wód stojących	POTENCJALNE G01.08 – penetracją brzegów rzek i zbiorników wodnych w pobliżu terenów lęgowych i żerowiskowych gatunku powoduje płoszenie ptaków. G05.04 – celowe niszczenie lęgów i miejsc lęgowych. H01 – zanieczyszczanie cieków i zbiorników wodnych, będących głównym źródłem zdobywania pokarmu. J02.05.03 – nieprawidłowo prowadzona przebudowa, stawów związana m. in z brakiem etapowości w pracach na danym kompleksie stawowym oraz zbyt długim okresem prowadzenia prac może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunku.
20.	A23I Kraska <i>Coracias garrulus</i>	A02 intensyfikacja rolnictwa A03.03 zaniechanie / brak koszenia A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych B01 zalesianie terenów otwartych B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew E urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe G01.08 inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku G02.08 kamping i karawaningi G02.09 obserwowanie przyrody K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 drapieżnictwo M01 Zmiana czynników abiotycznych XE zagrożenia i naciski spoza terytorium UE	G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE A02 – intensyfikacja rolnictwa w miejscach żerowiskowych gatunku powoduje utratę bazy pokarmowej, co skutkuje opuszczeniem terenu lęgowego. A03.03 – zaprzestanie kośnego użytkowania siedlisk gatunku powoduje ich naturalne zarastanie i sprawia, że dane siedlisko staje się nieodpowiednie dla tego gatunku. A04.03 – zaprzestanie wypasu powoduje obniżenie bioróżnorodności i zmniejszenie bazy pokarmowej dla gatunku; A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B01 – zalesianie terenów żerowiskowych gatunku powoduje utratę bazy pokarmowej, co skutkuje opuszczeniem terenu lęgowego. B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew w miejscach występowania gatunku (w szczególności wzdłuż rzeki Łęg) powoduje utratę miejsc lęgowych gatunku. E – ograniczenie powierzchni terenów żerowiskowych gatunku wynikające z zabudowy terenów otwartych powoduje ograniczenie bazy żerowej gatunku, a w konsekwencji opuszczenie stanowiska lęgowego. G01.08 – płoszenie ptaków w pobliżu ich terenów lęgowych i żerowiskowych. G02.08 – kamping i karawaningi w miejscach lęgowych i żerowiskowych gatunku powodują płoszenie ptaków, co przyczynia się do redukcji sukcesu

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

				lęgowego lub powoduje porzucenie lęgu. G02.09 – nieetyczna fotografia przyrodnicza powoduje płoszenie ptaków, co prowadzi do utraty lęgów. K02.01 – wkraczanie roślinności średniej i wysokiej na tereny otwarte sprawia, że dane siedlisko staje się nieodpowiednie dla tego gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników głównie kuny powoduje nadmierne straty w lęgach. M01 – zmiany klimatu przejawiające się chłodnymi latami w okresach klucia się piskląt, przekładają się na zwiększoną śmiertelność piskląt. XE – polowania w krajach Półwyspu Arabskiego. POTENCJALNE G05.04 – celowe niszczenie lęgu i wycinanie drzew, w których gniazdują ptaki, podpalenia.
21.	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew B07 inne rodzaje praktyk leśnych	B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) G05.04 wandalizm J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska K03.04 drapieżnictwo	ISTNIEJĄCE B02.04 – brak planowanego pozostawiania starych drzew dziuplastych, umierających i martwych powoduje utratę miejsc lęgowych i żerowiskowych. B07 – prowadzenie rębni w miejscach występowania gatunku w okresie lęgowym od 1 marca do 30 lipca może przyczyniać się do płoszenia ptaków i strat w lęgach; brak/zbyt mały udział domieszek biocenotycznych –drzew o miękkim drewnie w obrębie siedlisk gatunku. POTENCJALNE B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. G05.04 – celowe niszczenie lęgu i wycinanie drzew, w których gniazdują ptaki, podpalenia. J02.01– budowa i odtwarzanie systemów odwadniających w wilgotnych lasach prowadzi do redukcji miejsc lęgowych. J03.01 – zmniejszenie powierzchni starodrzewów, prowadzi do ograniczenia potencjalnych terenów lęgowych gatunku, a co za tym idzie możliwości rozwoju populacji.

				K03.04 – duża liczebność drapieżników głównie kuny powoduje nadmierne straty w lęgach.
22.	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) G05.04 wandalizm J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska K03.04 drapieżnictwo	ISTNIEJĄCE B02.04 – brak planowanego pozostawiania starych drzew dziuplastych, umierających i martwych powoduje utratę miejsc lęgowych i żerowiskowych; POTENCJALNE B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. G05.04 – celowe niszczenie lęgu i wycinanie drzew, w których gniazdują ptaki, podpalenia. J03.01 – zmniejszenie powierzchni starodrzewów, prowadzi do ograniczenia potencjalnych terenów lęgowych gatunku, a co za tym idzie możliwości rozwoju populacji. K03.04 – duża liczebność drapieżników głównie kuny powoduje nadmierne straty w lęgach.
23.	Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	X brak zagrożeń i nacisków	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) B07 inne rodzaje praktyk leśnych J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie	ISTNIEJĄCE X – obecnie nie stwierdzono zagrożeń wpływających na stan zachowania gatunku w obszarze. POTENCJALNE B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew powoduje utratę miejsc lęgowych, co skutkuje zanikiem stanowisk lęgowych. B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B07 – prowadzenie rębni w okresie lęgowym od 1 marca do 1 czerwca w terenie występowania gatunku w wyniku płoszenia może prowadzić do porzucenia lęgu. J02.01 – osuszanie podmokłych lasów powoduje utratę siedlisk lęgowych).
24.	A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	A02.01 intensyfikacja rolnictwa A10.01 usuwanie żywopłotów i	A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji	ISTNIEJĄCE A02.01 – intensyfikacja rolnictwa prowadzi do ograniczenia ilości pokarmu

		zagajników lub roślinności karłowatej A11 inne rodzaje praktyk rolniczych G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji J01.01 wypalanie	chemicznych (rolnictwo) B01 zalesienie terenów otwartych B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) E urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe G05.04 wandalizm	oraz powoduje redukcję miejsc lęgowych gatunku. A10.01 – usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej przyczynia się do utraty siedlisk lęgowych, co prowadzi do zmniejszenia populacji lęgowej gatunku. A11 – pozostawianie w terenie plastikowych i szałowych sznurków, które ptaki bardzo chętnie wykorzystują do budowy gniazd prowadzi do zaplątywania się w nie piskląt i ich śmierci lub amputacji kończyn. G05.11 – śmiertelność zwłaszcza młodych ptaków w wyniku kolizji z samochodami w obrębie dróg. J01.01 – wypalanie traw powoduje zmniejszenie lub zniszczenie powierzchni siedliska, a podczas okresu lęgowego sprowadza się do bezpośredniego zniszczenia lęgu lub jego porzucenia). POTENCJALNE A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B01 – zalesianie terenów otwartych powoduje utratę siedlisk lęgowych gatunku. B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. E – zabudowa terenów lęgowych i żerowiskowych przyczynia się do utraty arealu występowania gatunku. G05.04 – celowe niszczenie lęgów, wycinanie drzew, w których gniazdują ptaki, podpalenia.
25.	A321 Mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew B07 inne rodzaje praktyk leśnych	B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) G05.04 wandalizm J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska K03.04 drapieżnictwo	ISTNIEJĄCE B02.04 – brak planowanego pozostawiania starych drzew dziuplastych, umierających i martwych powoduje utratę miejsc lęgowych i żerowiskowych. B07 – prowadzenie rębni w miejscach występowania gatunku w okresie lęgowym od 1 marca do 30 lipca może przyczyniać się do płoszenia ptaków i strat w legach; brak/zbyt mały udział domieszek biocenotycznych –drzew o miękkim drewnie w obrębie siedlisk gatunku.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

				POTENCJALNE B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. G05.04 – celowe niszczenie lęgu i wycinanie drzew, w których gniazdują ptaki, podpalenia. J03.01 – zmniejszenie powierzchni starodrzewów, prowadzi do ograniczenia potencjalnych terenów lęgowych gatunku, a co za tym idzie możliwości rozwoju populacji. K03.04 – duża liczebność drapieżników głównie kuny powoduje nadmierne straty w lęgach.
26.	A328 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	A02.01 intensyfikacja rolnictwa A10.01 usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej A11 inne rodzaje praktyk rolniczych G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji J01.01 wypalanie	A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych B01 zalesienie terenów otwartych B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) E urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe G05.04 wandalizm	ISTNIEJĄCE A02.01 – intensyfikacja rolnictwa prowadzi do ograniczenia ilości pokarmu oraz powoduje redukcję miejsc lęgowych gatunku. A10.01 – usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej przyczynia się do utraty siedlisk lęgowych, co prowadzi do zmniejszenia populacji lęgowej gatunku. A11 – pozostawianie w terenie plastikowych i szalowych sznurków, które ptaki bardzo chętnie wykorzystują do budowy gniazd prowadzi do zaplątywania się w nie piskląt i ich śmierci lub amputacji kończyn. G05.11 – śmiertelność zwłaszcza młodych ptaków w wyniku kolizji z samochodami w obrębie dróg. J01.01 – wypalanie traw powoduje zmniejszenie lub zniszczenie powierzchni siedliska, a podczas okresu lęgowego sprowadza się do bezpośredniego zniszczenia lęgu lub jego porzucenia). POTENCJALNE A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. B01 – zalesianie terenów otwartych powoduje utratę siedlisk lęgowych gatunku.

				B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. E – zabudowa terenów łęgowych i żerowiskowych przyczynia się do utraty arealu występowania gatunku. G05.04 – celowe niszczenie łęgów, wycinanie drzew, w których gniazdują ptaki, podpalenia.
27.	A409 Cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>	G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K03.04 drapieżnictwo U nieznane zagrożenie lub nacisk	B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) G04.02 zaniechanie użytkowania dla celów wojskowych D04 lotniska, korytarze powietrzne J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie	ISTNIEJĄCE G01.03.02 – rajdy terenowe, w tym niezorganizowane poruszanie się quadami i motorami krosowymi, prowadzone w terenie występowania gatunku w związku z generowaniem dużego natężenia hałasu, mogą powodować porzucenie lęgu. K02.01 – wkraczanie roślinności średniej i wysokiej na tereny otwarte sprawia, że dane siedlisko staje się nieodpowiednie dla tego gatunku. K03.04 – duża liczebność drapieżników takich jak lis, jenot, norka amerykańska itp. oraz dzika powoduje nadmierne straty w lęgach. U – Nieznane zagrożenie lub nacisk. POTENCJALNE B04 – środki chemiczne stosowane w leśnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. G04.02 – zaprzestanie użytkowania poligonu w Nowej Dębie doprowadziłoby do zmian siedliska i zarośnięcia terenu); B.01 – zalesienie terenów otwartych w miejscach występowania gatunku powoduje utratę siedlisk łęgowych i żerowiskowych. D04 – budowa lotnisk i lądowisk może prowadzić do zajęcia siedlisk. J02.01 – zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie zagrożenia powodują zmniejszenie ilości dogodnych miejsc łęgowych, co będzie skutkowało zaprzestaniem gniazdowania gatunku.
28.	A439 Dzięcioł białoszyi <i>Dendrocopos</i>	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych	ISTNIEJĄCE B02.04 – wycinanie starych drzew owocowych, wierzb i topól, w których dzięcioł wykuwa dziuple, skutkuje zanikiem stanowisk łęgowych.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

syriacus		G05.04 wandalizm K03.04 drapieżnictwo	POTENCJALNE A07 – środki chemiczne stosowane w rolnictwie w celu zwalczania owadów mogą prowadzić do śmierci ptaków. Zjadanie przez ptaki owadów zatrutych środkami ochrony roślin może bowiem prowadzić do gromadzenia się w ich organizmach śmiertelnych dawek tych substancji. G05.04 – celowe niszczenie lęgu i wycinanie drzew, w których gniazdują ptaki, podpalenia. K03.04 – duża liczebność drapieżników głównie kuny powoduje nadmierne straty w lęgach.
----------	--	--	--

Zdefiniowane powyższe zagrożenia występują na terenie całej ostoi. Należy je podzielić na cztery podstawowe grupy wynikające z odmiennych siedlisk: obszary leśne z głównej mierze administrowane przez PGL Lasy Państwowe, obszary wodne związane w szczególności z obecnością stawów rybnych i związana z nimi hodowla ryb, obszar poligonu wojskowego w Nowej Dębie oraz szeroko rozumiany krajobraz rolniczy łącznie z terenami zurbanizowanymi i ciekami wodnymi.

Znaczną część obszaru pokrywają lasy, które w większości użytkowane są przez PGL Lasy Państwowe. Część zagrożeń może wynikać z prowadzonej tam gospodarki. Zagrożenia te dotyczą przede wszystkim prowadzonych rębni w okresie lęgowym ptaków, co stwarza bardzo duże zagrożenie związane z porzuceniem lęgu czy wręcz usuwaniem drzew, w których gniazdują ptaki. Zagrożenie to dotyczy wszystkich terenów leśnych za wyjątkiem obszarów prawnie chronionych, jakimi są rezerваты przyrody oraz wyznaczone strefy ochronne wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową. Zmniejszanie powierzchni drzewostanów dojrzałych wiekowo (powyżej 80 lat) oraz wycinka drzew dziuplastych to jedno z najpoważniejszych zagrożeń. Jest to o tyle istotne, gdyż obecnie panuje niedobór odpowiednich drzewostanów do gniazdowania. Nadmierne wycinanie drzewostanów lasów liściastych, w szczególności dąbrów i grądów, może przyczynić się do utraty siedlisk dla muchołówki białoszyjej i dzięciołów: zielonosiwego i średniego. Prace odwadniające w lasach mogą z kolei prowadzić do przesuszenia drzewostanów, w których gniazduje dzięcioł zielonosiwy. Pozostawienie w lesie martwego drewna decyduje o obecności muchołówki białoszyjej. Jego obecność sprzyja rozwojowi bazy pokarmowej, z której korzystają wszystkie gniazdujące w obszarze gatunki dzięciołów.

Zagrożenia dla ptaków zamieszkujących tereny wodne dotyczą głównie obszarów stawów rybnych. Na większości obiektów stawowych prowadzona jest ekstensywna gospodarka rybacka. Stan zachowania roślinności jest korzystny, brak koszenia starych i od dawna utrzymywanych szuwarów trzcinowych oraz brak wypalania stwarzają optymalne warunki do gniazdowania ptaków. Głównym zagrożeniem są drapieżniki, w szczególności jenoty, który prawdopodobnie silnie redukuje sukces reprodukcyjny jednego z najważniejszych gatunków lęgowych, jakim jest podgorzałka. Zagrożenie drapieżnictwem ze strony jenota dotyczy wszystkich kompleksów stawowych, gdyż jest to gatunek powszechnie występujący. Innym ważnym zagrożeniem, które dotyczy jednak tylko stawów w Budzie Stalowskiej są polowania. Podgorzałka na tych stawach odbywa lęgi w

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

okresie późnego lata. Pisklęta obserwowane są jeszcze na początku sierpnia. Do czasu rozpoczęcia sezonu polowań, który rozpoczyna się w połowie sierpnia, nie są w stanie uzyskać gotowości do lotu. Poza tym podgorzałka jest bardzo podobna do łownej czernicy. W związku z tym istnieje duże ryzyko związane z pomyłką w identyfikacji gatunku. Tym samym istnieje duże ryzyko śmierci lub zranień tego globalnie zagrożonego gatunku. Najważniejszym zagrożeniem na chwilę obecną (potencjalnym) jest całkowite zaniechanie prowadzenia gospodarki rybackiej na stawach związku z jej nieopłacalnością. Może to prowadzić do zaprzestania gniazdowania wszystkich przedmiotów ochrony zamieszkujących siedliska wodne wskutek utraty siedlisk łęgowych i żerowiskowych oraz brakiem dostępnego pokarmu. Jednak obecnie stan zachowania i prowadzenie gospodarki rybackiej jest bardzo korzystny na wszystkich obiektach poza jednym – w Porębach Kupieńskich, które to aktualnie zostały niemal całkowicie pozbawione roślinności szuwarowej w związku z przebudową stawów, przez co brak tam obecnie przedmiotów ochrony. W związku z powyższym należy w jak najszybszym czasie przywrócić ekstensywne gospodarowanie na stawach. Spośród innych zagrożeń o podłożu naturalnym jest sukcesja roślinności na wyspach zbiorników powstałych w ramach rekultywacji kopalni siarki w Jeziorku. Silny wzrost roślinności doprowadził do zmniejszenia liczebności lub wręcz zaniechania gniazdowania takich gatunków jak mewa czarnogłowa i rybitwa rzeczna.

Zagrożenia obejmujące ptaki krajobrazu rolniczego są pochodną sposobu gospodarowania na tym obszarze. Najistotniejszym gatunkiem z punktu całego obszaru, dla którego został on powołany jest kraska. Zagrożenia dotyczą usuwania drzew, głównie olch i wierzb rosnących nad rzeką Łęg, obecnie będących jedynym miejscem gniazdowania gatunku. Zmiany gospodarowania polegające na konwersji łąk w pola uprawne, zarzucenie gospodarowania pasterskiego i kośnego, zarastanie terenów otwartych, zalesianie terenu oraz jego zabudowa to najpoważniejsze z zagrożeń. Inne zagrożenia to: osuszanie terenów podmokłych, wypalanie roślinności, przesuszenie łąk, melioracje, powoduje zmniejszenie uwilgotnienia łąk i zabagnień obszaru, co jest niekorzystne dla derkacza, zielonki i kropiatki. Również wykaszanie łąk w miejscach gniazdowania derkacza w okresie lęgowym, czyli przed 15 lipca wpływa na wysoką śmiertelność ptaków. Wypalanie roślinności a zwłaszcza szuwarów trzcinowych uniemożliwia gniazdowanie błotniakowi stawowemu. Dotychczas nie wiadomo, jaki jest wpływ usuwania zadrzewień na terenach zamieszkanych, które są podstawowym miejscem gniazdowania dzięcioła białoszyjego. Niewątpliwie wycinka zadrzewień i zakrzaceń negatywnie wpływa na typowe gatunki zamieszkujące krajobraz kulturowy, jakimi są jarzębatka i gąsiorek. Stosunkowo niedawnym zagrożeniem, jednak dość istotnym jest pozostawianie przez rolników na działkach rolnych plastikowych sznurków od snopowiązałek i innych maszyn rolniczych. Ptaki bardzo chętnie je wykorzystują, jako materiał do budowy gniazd. W konsekwencji prowadzi to do zaplątywania się w nie piskląt i do ich śmierci w gniazdach lub utraty kończyn. Dla zimorodka najważniejszym zagrożeniem jest regulacja drobnych cieków wodnych, co wiąże się z degradacją skarp, w których zakłada gniazda. Również obecność wędkarzy, którzy penetrują brzegi rzek w okresie gniazdowym negatywnie wpływa na jego sukces lęgowy.

Spośród zagrożeń występujących w granicach poligonu w Nowej Dębie istnieją głównie potencjalne. Dotyczą one zarastania otwartej części poligonu. Miałoby to jednak miejsce gdyby obszar był nieużytkowany. Obecnie w dłuższej perspektywie czasu nie przewiduje się zakończenia funkcjonowania poligonu. Dotychczasowe jego użytkowanie nie zagraża gatunkom tutaj gniazdującym w szczególności lelka i cietrzewia. Dodatkowym pozytywnym czynnikiem jest nie prowadzenie działań wojskowych w kwietniu w okresie toków cietrzewia.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wymienić należy jeszcze zagrożenia związane z obecnością dróg, na których panuje duży ruch kołowy i znacznie zwiększyła się prędkość, co wpływa na zwiększoną śmiertelność ptaków w związku z ich kolizjami. Bardzo ruchliwe są drogi: Kolbuszowa – Mielec, w miejscowości Kamień, droga Lublin – Rzeszów i w rejonie obwodnicy Grębowa.

5. Cele działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1	A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	U1	Zachowanie siedlisk lęgowych na stawach rybnych – utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania.	5 lat
2	A022 Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	U1	Zachowanie siedlisk lęgowych na stawach rybnych – utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania.	5 lat
3	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	U1	Utrzymanie właściwego stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych – utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach rybnych, zapewnienie spokoju we wszystkich miejscach gniazdowania w okresie lęgowym oraz niezmienności struktury lasu wokół wykorzystywanych gniazd.	5 lat
4	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	U1	Utrzymanie ekstensywnego użytkowania łąk, które są głównymi miejscami żerowiskowymi. Poprawa stanu bezpieczeństwa ptaków zakładających gniazda na słupach energetycznych. Edukacja społeczeństwa dotycząca zagrożeń dla gatunku	5 lat
5	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i>	U1	Zachowanie siedlisk lęgowych na stawach rybnych – utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania.	5lat
6	A060 Podgorzałka	U1	Zachowanie siedlisk lęgowych na stawach rybnych – utrzymanie	10 lat

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
	<i>Aythya nyroca</i>		dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania. Zwiększenie szans reprodukcji populacji poprzez ograniczenie presji ze strony drapieżników lądowych. Ochrona ptaków w okresie lęgowym, kiedy młode ptaki są pod opieką samicy.	
7	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	U1	Utrzymanie gospodarki leśnej polegającej na budowie zróżnicowanych wielogatunkowych drzewostanów.	2 lata
8	A075 Bielik <i>Haliaetus albicilla</i>	U1	Utrzymanie właściwego stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych – utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach rybnych, zapewnienie spokoju we wszystkich miejscach gniazdowania w okresie lęgowym oraz niezmienności struktury lasu wokół wykorzystywanych gniazd.	5 lat
9	A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	U1	Zachowanie siedlisk lęgowych na stawach rybnych – utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania. Zwiększenie szans reprodukcji populacji poprzez ograniczenie presji ze strony drapieżników lądowych. Zachowanie śródpolnych oczek wodnych i zabagnień.	10 lat
10	A094 Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	U2	Weryfikacja SDF dla obszaru – zmiana statusu gatunku w SDF odpowiadająca aktualnemu stanowi wiedzy.	-
11	A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	U2	Poprawa stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych poprzez polepszenie warunków hydrologicznych w obrębie głównych kompleksów łąkowych zajmowanych przez gatunek. Ograniczanie sukcesji roślinności w obrębie lęgówisk i żerowisk oraz ich zabezpieczenie przed zmianą sposobu użytkowania.	10 lat
12	A120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	U1	Zachowanie siedlisk lęgowych na stawach rybnych – utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania.	5 lat

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
			Zachowanie śródpolnych oczek wodnych i zabagnień.	
13	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	U1	Poprawa stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych poprzez polepszenie warunków hydrologicznych w obrębie głównych kompleksów łąkowych zajmowanych przez gatunek. Ograniczanie sukcesji roślinności w obrębie lęgówisk i żerowisk oraz ich zabezpieczenie przed zmianą sposobu użytkowania.	10 lat
14	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	U1	Weryfikacja SDF dla obszaru – zmiana statusu gatunku w SDF odpowiadająca aktualnemu stanowi wiedzy.	-
15	A176 Mewa czarnogłowa <i>Larus melanocephalus</i>	U1	Poprawa stanu siedlisk lęgowych – ograniczenie sukcesji roślinności, presji ze strony drapieżników oraz płoszenia przez ludzi.	2 lata
16	A179 Śmieszka <i>Chroicephalus ridibundus</i>	U1	Poprawa stanu siedlisk lęgowych – ograniczenie sukcesji roślinności, presji ze strony drapieżników oraz płoszenia przez ludzi.	2 lata
17	A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	U1	Poprawa stanu siedlisk lęgowych – ograniczenie sukcesji roślinności, presji ze strony drapieżników oraz płoszenia przez ludzi.	2 lata
18	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	FV	Utrzymanie siedlisk lęgowych poprzez ograniczenie sukcesji roślinności na wrzosowiskach na poligonie wojskowym w Nowej Dębie. Zapewnienie ciągłości zrębów zupełnych w obrębie siedlisk leśnych odpowiednich dla gatunku.	-
19	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	U1	Utrzymanie miejsc żerowiskowych na stawach rybnych. Zabezpieczenie miejsc lęgowych w korytach rzek – głównie rzeki Łęg poprzez zachowanie naturalnego biegu koryta rzeki i pozostawienie pasa zadrzewień wzdłuż jego koryta.	5 lat

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
20	A231 Kraska <i>Coracias garrulus</i>	U2	Zachowanie co najmniej obecnego areálu siedlisk żerowiskowych dostępnych dla gatunku oraz poprawa ich jakości. Utrzymywanie aktualnych miejsc lęgowych oraz tworzenie nowych. Ograniczenie presji ze strony drapieżników.	10 lat
21	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	U1	Utrzymanie areálu drzewostanów > 80 lat co najmniej na obecnym poziomie. Redukcja strat w lęgach i zwiększenie szans reprodukcji. Kształtowanie odpowiedniej liczby drzew martwych i zamierających.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony dla całego areálu siedliska wykracza poza okres obowiązywania PZO
22	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	U1	Utrzymanie areálu drzewostanów > 80 lat co najmniej na obecnym poziomie. Redukcja strat w lęgach i zwiększenie szans reprodukcji. Kształtowanie odpowiedniej liczby drzew martwych i zamierających.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony dla całego areálu siedliska wykracza poza okres obowiązywania PZO
23	A239 Dzięcioł białostrzbioty <i>Dendrocopos leucotos</i>	U2	Weryfikacja SDF dla obszaru – zmiana statusu gatunku w SDF odpowiadająca aktualnemu stanowi wiedzy.	-
24	A307 Jarzębka <i>Sylvia nisoria</i>	U1	Utrzymanie odpowiedniego stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych w obszarze – zachowanie dotychczasowych form zagospodarowania terenu, pozostawianie w krajobrazie rolniczym kęp zadrzewień i zakrzaczeń, zachowanie zadrzewień i zakrzaczeń w dolinach rzecznych, w szczególności w dolinie rzeki Łęg.	10 lat

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
25	A321 Mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	U1	Utrzymanie odpowiedniego areалу drzewostanów > 80 lat. Redukcja strat w lęgach i zwiększenie szans reprodukcji. Kształtowanie odpowiedniej liczby drzew martwych i zamierających.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony dla całego areálu siedliska wykracza poza okres obowiązywania PZO
26	A328 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	FV	Utrzymanie odpowiedniego stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych w obszarze – zachowanie dotychczasowych form zagospodarowania terenu, pozostawianie w krajobrazie rolniczym kęp zadrzewień i zakrzaczeń.	-
27	A409 Cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>	U1	Utrzymanie siedlisk gatunku poprzez hamowanie sukcesji roślinności na wrzosowiskach na poligonie wojskowym w Nowej Dębie. Ograniczenie presji ze strony drapieżników lądowych.	10 lat
28	A 429 Dzięcioł białoszyi <i>Dendrocopos syriacus</i>	U1	Ochrona siedlisk lęgowych poprzez ograniczenie drapieżnictwa ze strony ssaków. Utrzymanie siedlisk odpowiednich dla tego gatunku.	10 lat

Najważniejsze tereny zamieszkiwane przez ptaki, które są przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Sandomierska to różnorodne siedliska zależne od biologii gatunku. Znajdują się one na terenach leśnych przy zbiornikach wodnych, stawach rybnych oraz w krajobrazie rolniczym. Wszystkie działania ochronne mają na celu poprawę lub utrzymanie właściwego stanu ochrony. Sprowadzają się do ochrony miejsc gniazdowania i żerowisk wszystkich gatunków będących przedmiotami ochrony.

Ponad to należy dążyć do odtworzenia właściwych cech siedliska (np. poprzez budowę zastawek w celu utrzymania wilgotności na łąkach). Dla niemal wszystkich zaprezentowanych powyżej gatunków osiągnięcie celu, jakim jest utrzymanie bądź poprawa stanu liczebności jest wysoce prawdopodobna. Jedynym kluczowym gatunkiem, dla którego ochrona jest bardzo trudna i może nie dać rezultatów, jest kraska. Obecnie gatunek ten nie tylko w kraju, ale i w pozostałych krajach Wspólnoty wykazuje silny trend spadkowy. Pomimo wprowadzenia w życie zaproponowanych działań mogą

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

one nie przynieść oczekiwanych rezultatów. Niektóre zagrożenia leżą poza możliwością zastosowania działań ochronnych np. polowania w krajach arabskich na trasach migracji. Pomimo tego należy dalej prowadzić działania ochronne.

Przykładem gdzie przy silnym spadku liczebności, tendencja została odwrócona jest podgorzałka. Według wcześniejszych prognoz powinna zaprzestać gniazdowania w Polsce, a w ostatnich latach zwiększyła swoją liczebność. Jednakże warunkiem koniecznym by to osiągnąć było utrzymanie istniejących biotopów lęgowych.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Działania związane z ochroną czynną						
				Nie planuje się				
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Ochrona miejsc lęgowych	1. Utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok); 2. Zaniechanie celowego podnoszenia i obniżania lustra wody, a także napełniania wodą stawów spuszczonej w okresie lęgowym. Zaleca się utrzymywanie stałego poziomu lustra wody w okresie lęgowym gatunku tj. od 1 IV do 15 VII. Dopuszczalne jest spuszczenie wody ze stawów na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji, gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchni od 15 % do 30 % wymaga uzyskania pozytywnej opinii	Stawy rybne w obrębie których występuje gatunek – aktualnie: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), stawy Krasieczyn (miejscowość Durdy, gmina Baranów Sandomierski), stawy Babule (miejscowość	Przez cały okres obowiązywania Planu.	Zadania należy realizować w ramach dostępnych płatności za działania wodno-środowiskowe. W wypadku braku odpowiednich pakietów lub niemożności skorzystania z jakichkolwiek płatności za działania wodno-środowiskowe możliwe będzie uzyskanie	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				RDOŚ. 3. Nie podejmowanie działań w zakresie konserwacji stawów w okresie lęgowym, (od 1 IV do 15 VII) za wyjątkiem szkód powodowanych przez bobry lub w trakcie masowych śnięć ryb. 4. Pozostawianie pasów kilkuletniej roślinności szuwarowej (trzcina, pałka wodna) stanowiących 5-15% powierzchni kompleksu stawowego. W ich obrębie mają znajdować się pasy o szerokości, co najmniej 20-30 m stanowiące minimum 25% trzcinowisk (parametry dotyczą kompleksu stawowego).	Babule, gmina Padew Narodowa), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów), oraz nowe stwierdzone/potwierdzone w ramach zaplanowanych działań dotyczących poszerzenia stanu wiedzy o gatunku.		dopłaty (zgodnie z art. 36, ust. 3 ustawy o ochronie przyrody). Jej wysokość zostanie ustalona w trakcie obowiązywania PZO we współpracy z ARiMR. Dopłaty z kilku gatunków nie sumują się.	obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		B2	Działania edukacyjne	Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych popularyzujących przyjazne dla gatunku gospodarowanie na stawach oraz informujących o korzyściach wynikających z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej.	Wszystkie kompleksy stawowe w obszarze	Dwukrotnie w okresie obowiązywania Planu.	5 / na pakiet edukacyjny (działanie wspólne z innymi gatunkami)	Organizacje pozarządowe /RDOŚ w Rzeszowie /inne zainteresowane podmioty
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring miejsc lęgowych i żerowiskowych	Monitorowanie wykorzystania danego kompleksu stawowego przez gatunek. Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub	Wszystkie znane stanowiska lęgowe i żerowiskowe gatunku w obrębie kompleksów stawów rybnych	Coroczne	0,4 /kompleks stawowy/ rok. 4 /kompleks stawowy/10 lat	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/ inne zainteresowane podmioty

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				nowszym. Celem jest potwierdzenie obecności gatunku w danym kompleksie stawowym oraz ocena stanu łęgówisk i żerowisk wykorzystywanych przez gatunek. W przypadku nie potwierdzenia obecności gatunku w trakcie pierwszej kontroli, należy wykonać dodatkowe (do 3 kontroli).			(działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
		D1	Kontrola potencjalnych siedlisk gatunku	Kontrola pozostałych kompleksów stawowych (dotyczy kompleksów stawów gdzie prowadzona jest lub będzie ekstensywna gospodarka stawowa) pod kątem występowania gatunku oraz obecności odpowiednich siedlisk.	Kompleksy stawowe, na których dotąd nie stwierdzono obecności gatunku, a które posiadają odpowiednie siedliska - (stawy w Spiach - miejscowość Wilcza Wola, gmina Dzikowiec, stawy w Porębach Kupieńskie - miejscowość Poręby Kupieńskie, gmina Kolbuszowa).	Co 2 lata	0,4 /kompleks stawowy/ rok. 4 /kompleks stawowy/10 lat (działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe
2.	A022 Bączek	Działania związane z ochroną czynną						
				Nie planuje się				

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<i>Ixobrychus minutus</i>	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Ochrona miejsc lęgowych	1. Utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok); 2. Zaniechanie celowego podnoszenia i obniżania lustra wody, a także napełniania wodą stawów spuszczonego w okresie lęgowym. Zaleca się utrzymywanie stałego poziomu lustra wody w okresie lęgowym gatunku tj. od 1 V do 15 VII. Dopuszczalne jest spuszczenia wody ze stawów na powierzchnię nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchnię większej od 15 % do 30 % wymaga uzyskania pozytywnej opinii RDOŚ. 3. Nie podejmowanie działań w zakresie konserwacji stawów w okresie lęgowym (od 1 V do 15 VII), za wyjątkiem szkód powodowanych przez bobry lub w trakcie masowych śnięć ryb. 4. Pozostawianie pasów kilkuletniej roślinności szuwarowej (trzcina, pałka wodna) stanowiących 5-15% powierzchni kompleksu stawowego. W ich obrębie mają znajdować się pasy o	Stawy rybne w obrębie których występuje gatunek – aktualne: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), stawy Krasieczyn (miejscowość Durdy, gmina Baranów Sandomierski), stawy Babule (miejscowość Babule, gmina Padew Narodowa), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów), oraz nowe stwierdzone/potwierdzone w ramach zaplanowanych	Przez cały okres obowiązywania Planu.	Zadania należy realizować w ramach dostępnych płatności za działania wodno-środowiskowe. W wypadku braku odpowiednich pakietów lub niemożności skorzystania z jakichkolwiek płatności za działania wodno-środowiskowe możliwe będzie uzyskanie dopłaty (zgodnie z art. 36, ust. 3 ustawy o ochronie przyrody). Jej wysokość zostanie ustalona w trakcie obowiązywania PZO we	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				szerokości, co najmniej 20-30 m stanowiące minimum 25% trzcinowisk.	działań dotyczących poszerzenia stanu wiedzy o gatunku.		współpracy z ARiMR. Dopłaty z kilku gatunków nie sumują się.	
		B2	Działania edukacyjne	Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych popularyzujących przyjazne dla gatunku gospodarowanie na stawach oraz informujących o korzyściach wynikających z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej.	Wszystkie kompleksy stawowe w obszarze	Dwukrotnie w okresie obowiązywania Planu.	5 / na pakiet edukacyjny (działanie wspólne z innymi gatunkami)	Organizacje pozarządowe /RDOŚ w Rzeszowie /inne zainteresowane podmioty
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring miejsc łęgowych i żerowiskowych	Monitorowanie wykorzystania danego kompleksu stawowego przez gatunek. Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków łęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub nowszym. Celem jest potwierdzenie obecności gatunku w danym kompleksie stawowym oraz ocena stanu łęgowisk i żerowisk wykorzystywanych przez gatunek. W przypadku nie potwierdzenia obecności gatunku w trakcie pierwszej kontroli, należy wykonać dodatkowe (do 3 kontroli).	Wszystkie znane stanowiska łęgowe i żerowiskowe gatunku w obrębie kompleksów stawów rybnych	Coroczne	0,4 /kompleks stawowy/ rok. 4 /10 lat (działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		D1	Kontrola potencjalnych siedlisk gatunku	Kontrola pozostałych kompleksów stawowych (dotyczy kompleksów stawów gdzie prowadzona jest lub będzie ekstensywna gospodarka stawowa) pod kątem występowania gatunku oraz obecności odpowiednich siedlisk.	Kompleksy stawowe, na których dotąd nie stwierdzono obecności gatunku, a które posiadają odpowiednie siedliska (stawy w Spiach - miejscowość Wilcza Wola, gmina Dzikowiec, stawy w Porębach Kupieńskie - miejscowość Poręby Kupieńskie, gmina Kolbuszowa).	Co 2 lata	0,4 /kompleks stawowy/ rok. 4 /kompleks stawowy/10 lat (działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe
3.	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Odtwarzanie miejsc lęgowych	Zakładanie platform w przypadku zniszczenia gniazda (działanie dodatkowe stosowane w szczególnych przypadkach na podstawie oceny RDOŚ).	Wszystkie znane stanowiska lęgowe gatunku	Doraźnie w zależności od potrzeb, przez cały okres obowiązywania planu	2 /szt.	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu właścicielami /zarządcami gruntów
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Zabezpieczenie miejsc żerowiskowych	Prowadzenie ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok)	Tereny żerowiskowe gatunku – stawy w Budzie Stalowskiej	Przez cały okres obowiązywania planu	Zadanie należy realizować w ramach dostępnych	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					(miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), stawy Krasiczyn (miejscowość Durdy, gmina Baranów Sandomierski), stawy Babule (miejscowość Babule, gmina Padew Narodowa).		płatności za działania wodno-środowiskowe.	nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring gniazd	Monitorowanie stanu gniazd i określenie sukcesu lęgowego	Wszystkie obecnie znane gniazda oraz nowe stanowiska lęgowe gatunku	Dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu	0,2 / strefa/ rok	RDOŚ w Rzeszowie/PGL LP/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								właścicielami/ zarządcami gruntów
		C2	Monitoring miejsc żerowiskowych	Monitorowanie wykorzystania danego kompleksu stawowego przez gatunek. Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub nowszym. Celem jest potwierdzenie obecności gatunku w danym kompleksie stawowym oraz ocena żerowisk wykorzystywanych przez gatunek. W przypadku nie potwierdzenia obecności gatunku w trakcie pierwszej kontroli, należy wykonać dodatkowe (do 3 kontroli).	Wszystkie znane stanowiska żerowiskowe gatunku w obrębie kompleksów stawów rybnych (zgodnie z załącznikiem mapowym).	Coroczne	0,4 / kompleks stawowy/ rok 4 /10 lat/ kompleks stawowy/ (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielami/ zarządcami stawów
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
		D1	Inwentaryzacja i wyszukiwanie gniazd	Inwentaryzacja obszaru mająca na celu wyszukanie gniazd i objęcie ich strefami ochrony	Kompleksy leśne na terenie obszaru	Co 5 lat	10	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe
4.	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Ochrona i zabezpieczenie miejsc lęgowych	Zakładanie platform gniazdowych w przypadku zniszczenia gniazda oraz na nowo powstałych gniazdach na słupach energetycznych – tych, na których	Cały obszar – w miejscach gdzie istnieje potrzeba	Doraźnie, w okresie obowiązywania Planu	2 /sztuka	Zakłady energetyczne.

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				bocian zakłada gniazda (doraźnie, w miejscach gdzie istnieje taka potrzeba).				
		A2	Ograniczenie śmiertelności ptaków	Eliminowanie słupów energetycznych wyposażonych w izolatory stojące lub zaopatrzenie tych słupów w dodatkową półkę tak by ptaki nie mogły mieć kontaktu z izolatorami lub przewodami (doraźnie, w miejscach gdzie istnieje taka potrzeba).	Cały obszar – w miejscach gdzie istnieje potrzeba	Doraźnie, w okresie obowiązywania Planu	3 /sztuka	Zakłady energetyczne.
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Działania edukacyjne	Działania edukacyjne mające na celu informowanie o dostępnych płatnościach rolnośrodowiskowych promujących i finansujących kośne i pastwiskowe użytkowanie terenów rolniczych – będących siedliskiem żerowiskowym gatunku. Naświetlenie zagrożeń gatunku z uwzględnieniem problemu związanego z pozostawianiem sznurków plastikowych i sizalowych na polach – przyczyną śmierci ptaków w gniazdach.	Cały obszar	dwukrotnie w okresie obowiązywania Planu.	5 / pakiet (działanie wspólne)	Organizacje pozarządowe/ RDOŚ/ gminy/inne zainteresowane podmioty
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
				Nie planuje się				
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
		Działania związane z ochroną czynną						
				Nie planuje się				
5.	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i>	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Ochrona miejsc lęgowych i	1. Utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania	Wszystkie stawy rybne w obrębie	Przez cały okres	Zadania należy realizować w	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			żerowiskowych	na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok); 2. Zaniechanie celowego podnoszenia i obniżania lustra wody, a także napętniania wodą stawów spuszczonej w okresie lęgowym. Zaleca się utrzymywanie stałego poziomu lustra wody w okresie lęgowym gatunku tj. od 1 IV do 15 VII. Dopuszczalne jest spuszczenia wody ze stawów na powierzchnię nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchnię większej od 15 % do 30 % wymaga uzyskania pozytywnej opinii RDOŚ. 3. Nie podejmowanie działań w zakresie konserwacji stawów w okresie lęgowym, (od 1 IV do 15 VII) za wyjątkiem szkód powodowanych przez bobry lub w trakcie masowych śnięć ryb. 4. Pozostawianie pasów kilkuletniej roślinności szuwarowej (trzcina, pałka wodna) stanowiących 5-15% powierzchni kompleksu stawowego. W ich obrębie mają znajdować się pasy o szerokości, co najmniej 20-30 m stanowiące minimum 25% trzcinowisk (parametry dotyczą kompleksu	których występują lęgowe pary: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów).	obowiązywania Planu.	ramach dostępnych płatności za działania wodno-środowiskowe. W wypadku braku odpowiednich pakietów lub niemożności skorzystania z jakichkolwiek płatności za działania wodno-środowiskowe możliwe będzie uzyskanie dopłaty (zgodnie z art. 36, ust. 3 ustawy o ochronie przyrody). Jej wysokość zostanie ustalona w trakcie obowiązywania PZO we współpracy z ARiMR.	umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				stawowego).			Dopłaty z kilku gatunków nie sumują się.	
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
				Nie planuje się				
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
6.	A060 Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zwiększenie szans reprodukcji populacji	Redukcja liczebności drapieżników powodujących straty w lęgach (jenot, norka amerykańska, lis).	Kompleks stawów rybnych w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba).	Przez cały okres obowiązywania Planu.	Na podstawie aktualnego poziomu redukcji z możliwością zastosowania dopłat dla myśliwych za odstrzał norki amerykańskiej - 0,05 za sztukę.	Właściwy miejscowo zarząd okręgowy polskiego związku łowieckiego / koło łowieckie w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Zmiana terminu polowań	Opóźnienie rozpoczęcia okresu polowań na ptaki do 15 IX – w związku z bardzo późnym gniazdowaniem gatunku na stawach.	Stawy rybne w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba).	Przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Właściwy miejscowo zarząd okręgowy polskiego związku łowieckiego / koło łowieckie w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
		B2	Ochrona miejsc lęgowych	1. Utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania	Stawy rybne w Budzie Stalowskiej	Przez cały okres	Zadania należy realizować w	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok); 2. Zaniechanie celowego podnoszenia i obniżania lustra wody, a także napęnlania wodą stawów spuszczonej w okresie lęgowym. Zaleca się utrzymywanie stałego poziomu lustra wody w okresie lęgowym gatunku tj. od 1 V do 15 VIII. Dopuszczalne jest spuszczenia wody ze stawów na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchni większej od 15 % do 30 % wymaga uzyskania pozytywnej opinii RDOŚ. 3. Nie podejmowanie działań w zakresie konserwacji stawów w okresie lęgowym (od 1 V do 15 VIII), za wyjątkiem szkód powodowanych przez bobry lub w trakcie masowych śnieć ryb. 4. Pozostawianie pasów kilkuletniej roślinności szuwarowej (trzcina, pałka wodna) stanowiących 5-15% powierzchni kompleksu stawowego. W ich obrębie mają znajdować się pasy o szerokości, co najmniej 20-30 m stanowiące minimum 25% trzcinowisk.	(miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba).	obowiązywania Planu.	ramach dostępnych płatności za działania wodno-środowiskowe. W wypadku braku odpowiednich pakietów lub niemożności skorzystania z jakichkolwiek płatności za działania wodno-środowiskowe możliwe będzie uzyskanie dopłaty (zgodnie z art. 36, ust. 3 ustawy o ochronie przyrody). Jej wysokość zostanie ustalona w trakcie obowiązywania PZO we współpracy z ARiMR	umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
							Dopłaty z kilku gatunków nie sumują się.	
		B3	Działania edukacyjne	Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych popularyzujących przyjazne dla gatunku gospodarowanie na stawach oraz informujących o korzyściach wynikających z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej.	Wszystkie kompleksy stawowe w obszarze	Dwukrotnie w okresie obowiązywania Planu.	5 / na pakiet edukacyjny (działanie wspólne z innymi gatunkami)	Organizacje pozarządowe /RDOŚ w Rzeszowie /inne zainteresowane podmioty
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring miejsc lęgowych i żerowiskowych	Monitorowanie wykorzystania kompleksu stawowego przez gatunek. Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub nowszym. Celem jest potwierdzenie obecności gatunku w kompleksie stawowym oraz ocena stanu lęgowisk i żerowisk wykorzystywanych przez gatunek. W przypadku nie potwierdzenia obecności gatunku w trakcie pierwszej kontroli, należy wykonać dodatkowe (do 3 kontroli).	Stawy rybne w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba).	corocznie	0,4 / kompleks stawowy/ rok 4 /10 lat/ kompleks stawowy/ (działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
		D1	Przetestowanie skuteczności armatek	Wykonanie badań na temat wpływu użycia armatek hukowych w okresie lęgowym tj. IV- 30VIII w celu	Kompleks stawów w Budzie Stalowskiej	Przez okres minimum 3 lat	15 /za opracowanie	RDOŚ/organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			hukowych w ograniczeniu presji ze strony drapieżników	odstraszania drapieżników a tym samym zwiększenie sukcesu lęgowego podgorzałki (w liczbie do 4 szt. armatek na cały kompleks stawów). Sprawdzenie wpływu ich używania na sukces lęgowy podgorzałki i skuteczność płoszenia drapieżników.				
7.	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
				Nie planuje się				
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Utrzymanie terenów lęgowych	Prowadzenie gospodarki leśnej promującej drzewostany o zróżnicowanym składzie gatunkowym z licznym udziałem gatunków domieszkowych – zgodnie z siedliskiem.	Kompleksy leśne na terenie całego obszaru	Przez cały okres obowiązywania planu	W ramach racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z ustawą o lasach.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
				Nie planuje się				
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
		D1		Uzupełnienie stanu wiedzy na temat liczebności i rozmieszczenia gatunku w obszarze.	Kompleksy leśne na terenie całego obszaru	Co 5 lat	10	RDOŚ/Organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe
8.	A075 Bielik <i>Haliaetus albicilla</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Odtwarzanie miejsc lęgowych	Zakładanie platform w przypadku zniszczenia gniazda (działanie dodatkowe stosowane w szczególnych przypadkach na podstawie oceny RDOŚ).	Wszystkie znane stanowiska lęgowe gatunku	Doraźnie w zależności od potrzeb, przez cały okres obowiązywania	2 /szt.	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu właścicielami /zarządcami gruntów

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
						ania planu		
		A2	Działania edukacyjne	Edukacja społeczeństwa odnośnie problemu trucia ptaków.	W całym obszarze	Dwukrotnie w okresie obowiązywania Planu.	5 / 5 lat (działanie wspólne z innymi gatunkami)	Organizacje pozarządowe/ RDOŚ/ inne zainteresowane podmioty
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Zabezpieczenie miejsc żerowiskowych	Prowadzenie ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok)	Aktualne tereny żerowiskowe gatunku: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), stawy Krasiczyn (miejscowość Durdy, gmina Baranów Sandomierski), stawy Babule (miejscowość Babule, gmina Padew Narodowa), stawy w Spiach	Przez cały okres obowiązywania planu	Zadania należy realizować w ramach dostępnych płatności za działania wodno-środowiskowe.	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					(miejscowość Wilcza Wola, gmina Dzikowiec) oraz nowe stwierdzone/potwierdzone w ramach zaplanowanych działań inwentaryzacyjnych, w tym stawy w Porębach Kupieńskich (miejscowość Poręby Kupieńskie, gmina Kolbuszowa) – po ich odbudowie i powrocie gatunku.			podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring gniazd	Monitorowanie stanu gniazd i określenie sukcesu lęgowego	Wszystkie obecnie znane oraz nowe stanowiska lęgowe gatunku.	trzykrotnie w ciągu obowiązywania planu	0,2 /strefa/rok	RDOŚ w Rzeszowie/ nadleśnictwa/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielami/ zarządcami gruntów

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		C2	Monitoring miejsc żerowiskowych	Monitorowanie wykorzystania danego kompleksu stawowego przez gatunek. Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub nowszym. Celem jest potwierdzenie obecności gatunku w danym kompleksie stawowym oraz ocena stanu żerowisk wykorzystywanych przez gatunek. W przypadku nie potwierdzenia obecności gatunku w trakcie pierwszej kontroli, należy wykonać dodatkowe (do 3 kontroli).	Wszystkie znane stanowiska żerowiskowe gatunku w obrębie kompleksów stawów rybnych.	Coroczne	0,4 /kompleks stawowy/ rok 4 /10 lat/ kompleks stawowy/ (działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielami/ zarządcami stawów
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
		D1	Inwentaryzacja i wyszukiwanie gniazd	Inwentaryzacja obszaru mająca na celu wyszukanie gniazd i objęcie ich strefami ochrony	Kompleksy leśne na terenie całego obszaru	Co 5 lat	10	RDOŚ/Organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe
9.	A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zwiększenie szans reprodukcji populacji	Redukcja drapieżników, przyczyniających się do strat w lęgach (lis i jenot).	Stawy rybne w obrębie których występuje gatunek: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina	Przez cały okres obowiązywania planu.	Na podstawie aktualnego poziomu redukcji z możliwością zastosowania dopłat dla	Właściwy miejscowo zarząd okręgowy polskiego związku łowieckiego / koło łowieckie w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów), stawy w Spiach (miejscowość Wilcza Wola, gmina Dzikowiec), stawy w Kłapówce (miejscowość Kłapówka, gmina Kolbuszowa). Stawy w Porębach Kupieńskie (miejscowość Poręby Kupieńskie, gmina Kolbuszowa) – po odbudowie stawów i powrocie gatunku).		myśliwych za odstrzał - 0,05 za sztukę.	obszarem Natura 2000
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Ochrona miejsc lęgowych i żerowiskowych	1. Utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok); 2. Zaniechanie celowego podnoszenia i	Stawy rybne w obrębie których występuje gatunek – aktualnie: stawy w Budzie	Przez cały okres obowiązywania Planu.	Zadania należy realizować w ramach dostępnych płatności za	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				obniżania lustra wody, a także napełniania wodą stawów spuszczonego w okresie lęgowym. Zaleca się utrzymywanie stałego poziomu lustra wody w okresie lęgowym gatunku tj. od 1 IV do 15 VII. Dopuszczalne jest spuszczenia wody ze stawów na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchni większej od 15% do 30% wymaga uzyskania pozytywnej opinii RDOŚ. 3. Nie podejmowanie działań w zakresie konserwacji stawów w okresie lęgowym (od 1 IV do 15 VII), za wyjątkiem szkód powodowanych przez bobry lub w trakcie masowych śnieć ryb. 4. Pozostawianie pasów kilkuletniej roślinności szuwarowej (trzcina, pałka wodna) stanowiących 5-15% powierzchni kompleksu stawowego. W ich obrębie mają znajdować się pasy o szerokości, co najmniej 20-30 m stanowiące minimum 25% trzcinowisk.	Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów), stawy w Spiach (miejscowość Wilcza Wola, gmina Dzikowiec), stawy w Kłapówce (miejscowość Kłapówka, gmina Kolbuszowa). Nowe stwierdzone/potwierdzone w ramach zaplanowanych działań inwentaryzacyjnych, w tym stawy w Porębach Kupieńskich (miejscowość Poręby Kupieńskie,		działania wodno-środowiskowe. W wypadku braku odpowiednich pakietów lub niemożności skorzystania z jakichkolwiek płatności za działania wodno-środowiskowe możliwe będzie uzyskanie dopłaty (zgodnie z art. 36, ust. 3 ustawy o ochronie przyrody). Jej wysokość zostanie ustalona w trakcie prac na PZO we współpracy z ARiMR. Dopłaty z kilku gatunków nie sumują się.	Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					gmina Kolbuszowa) – po ich odbudowie i powrocie gatunku			
		B2	Działania edukacyjne	Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych popularyzujących przyjazne dla gatunku gospodarowanie na stawach oraz informujących o korzyściach wynikających z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej.	Wszystkie kompleksy stawowe w obszarze	Dwukrotnie w okresie obowiązywania Planu.	5 / na pakiet edukacyjny (działanie wspólne z innymi gatunkami)	Organizacje pozarządowe /RDOŚ w Rzeszowie /inne zainteresowane podmioty
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring miejsc lęgowych i żerowiskowych	Monitorowanie wykorzystania danego kompleksu stawowego przez gatunek. Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub nowszym. Celem jest potwierdzenie obecności gatunku w danym kompleksie stawowym oraz ocena stanu lęgówisk i żerowisk wykorzystywanych przez gatunek. W przypadku nie potwierdzenia obecności gatunku w trakcie pierwszej kontroli, należy wykonać dodatkowe (do 3 kontroli).	Wszystkie znane stanowiska żerowiskowe gatunku w obrębie kompleksów stawów rybnych: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów), stawy w Spiach	Coroczne	0,4 /kompleks stawowy/ rok. 4 //kompleks stawowy/ 10 lat (działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielami/ zarządcami stawów

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					(miejscowość Wilcza Wola, gmina Dzikowiec), stawy w Kłapówce (miejscowość Kłapówka, gmina Kolbuszowa).			
				Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony				
				Nie planuje się				
10.	A094 Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>			Działania związane z ochroną czynną				
		A1		Weryfikacja statusu gatunku w obszarze – zmiana statusu z „C” na „D” w zakresie oceny populacji.				RDOŚ w Rzeszowie/ GDOŚ
				Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
				Nie planuje się				
				Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
				Nie planuje się				
				Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony				
11.	A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>			Działania związane z ochroną czynną				
		A1	Zabezpieczenie miejsc gniazdowania	Podniesienie poziomu wód gruntowych na cieku „Barcówka”. Realizacja prac uzależniona od wyników oceny stanu siedlisk na łąkach „Pogoń”, która określi zasadność wykonania tego działania	Łąki „Pogoń” (miejscowość Nowosielec, gmina Nisko) (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). Powierzchnia 398,92 ha	3-5 rok obowiązywania planu	25 /zakup i montaż zastawki (kwota wspólna z działaniem ochronnym dla derkacza)	RDOŚ w Rzeszowie /Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		A2	Zabezpieczenie miejsc gniazdowania	Podniesienie poziomu wód gruntowych na łąkach „Wielki Ług” w miejscowości Stale. Realizacja prac uzależniona od wyników oceny stanu siedlisk na łąkach „Wielki Ług”, która określi zasadność wykonania tego działania.	Łąki „Wielki Ług” (miejscowość Stale, gmina Grębów) (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). Powierzchnia 444,36 ha	3-5 rok obowiązywania planu	25 /zakup i montaż zastawek (kwota wspólna z działaniem ochronnym dla derkacza)	RDOŚ w Rzeszowie /Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie
		A3		Usunięcie zakrzaczeń powstałych w wyniku sukcesji (1-5 rok obowiązywania planu.	Zakrzaczone fragmenty łąk „Pogoń” Powierzchnia 4,4 ha	1-5 rok obowiązywania planu	3 /ha Powierzchnia do odkrzaczenia 4,4 ha (wycena wspólna dla gatunków kropiatka i derkacz)	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Zabezpieczenie miejsc lęgowych	Ochrona siedlisk przed zalesianiem lub zabudową.	Łąki „Pogoń” w miejscowości Nowosielec, łąki „Wielki Ług” w miejscowości Stale (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). oraz inne siedliska gatunku, zdiagnozowane na podstawie opracowań ornitologicznych, wykonanych w trakcie obowiązywania planu.	Przez cały okres obowiązywania planu	Nie wydzielane.	Samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
		B2		Użytkowanie kośne lub kośno-pastwiskowe umożliwiające lęgi i żerowanie gatunku. <u>Działania obligatoryjne</u>	Łąki „Pogoń” w miejscowości Nowosielec, łąki „Wielki Ług” w miejscowości Stale	Przez cały okres obowiązywania planu	Zadanie należy realizować w ramach płatności za dostępne pakiety	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				Prowadzenie ekstensywnej gospodarki pasterskiej, kośno-pasterskiej lub kośnej. <u>Działania fakultatywne:</u> Użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedlisk odpowiednich dla gatunku, w tym łąk i pastwisk.	(szczegółowa lokalizacja w zał. map.). oraz inne siedliska gatunku, zdiagnozowane na podstawie opracowań ornitologicznych, wykonanych w trakcie obowiązywania planu.		rolnośrodowiskowe	programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych								
		C1		Monitoring stanu siedlisk po wykonanym zabiegu polegającym na podniesieniu wód gruntowych i odkrzaczeniu wskazanego terenu Określenie aktualnej liczebności gatunku i wartości siedlisk dla niego	Łąki „Pogoń” w miejscowości Nowosielec, łąki „Wielki Ług” w miejscowości Stale (szczegółowa lokalizacja w zał. map.).	Przez okres trzech lat po realizacji działań ochronnych	4 /rok (wycena wspólna dla gatunków kropiatka i derkacz)	RDOŚ w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony								
		D1		Ocena siedlisk gatunku pod kątem ich	Łąki „Pogoń” w	obserwacje	5	RDOŚ w Rzeszowie/

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				stanu, zagrożeń i zasadności działania polegającego na podniesieniu poziomu wód gruntowych w obrębie obu kompleksów.	miejsowości Nowosielec, łąki „Wielki Ług” w miejscowości Stale (szczegółowa lokalizacja w zał. map.).	należy prowadzić przez 3 kolejne lata; 1-3 rok obowiązywania planu	/rok (wycena wspólna dla gatunków kropiatka i derkacz)	organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe
12	A120 Zielonka Porzana parva	Działania związane z ochroną czynną						
				Nie planuje się				
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Ochrona miejsc lęgowych	1. Utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok); 2. Zaniechanie celowego podnoszenia i obniżania lustra wody, a także napełniania wodą stawów spuszczonej w okresie lęgowym. Zaleca się utrzymywanie stałego poziomu lustra wody w okresie lęgowym gatunku tj. od 15 V do 15 VII. Dopuszczalne jest spuszczenia wody ze stawów na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchni większej od 15 % do 30 % wymaga uzyskania pozytywnej opinii RDOŚ.	Stawy rybne w obrębie których występuje gatunek – aktualnie: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), stawy Krasieczyn (miejscowość Durdy, gmina Baranów Sandomierski), stawy Babule (miejscowość Babule, gmina	Przez cały okres obowiązywania planu.	Zadania należy realizować w ramach dostępnych płatności za działania wodno-środowiskowe. W wypadku braku odpowiednich pakietów lub niemożności skorzystania z jakichkolwiek płatności za działania wodno-środowiskowe możliwe będzie uzyskanie dopłaty (zgodnie	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				3. Nie podejmowanie działań w zakresie konserwacji stawów w okresie lęgowym (od 15 V do 15 VII), za wyjątkiem szkód powodowanych przez bobry lub w trakcie masowych śnieć ryb. 4. Pozostawianie pasów kilkuletniej roślinności szuwarowej (trzcina, pałka wodna) stanowiących 5-15% powierzchni kompleksu stawowego. W ich obrębie mają znajdować się pasy o szerokości, co najmniej 20-30 m stanowiące minimum 25% trzcinowisk.	Padew Narodowa), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów), stawy w Kłapówce (miejscowość Kłapówka, gmina Kolbuszowa) oraz nowe stwierdzone/potwierdzone w ramach zaplanowanych działań inwentaryzacyjnych, w tym stawy w Porębach Kupieńskich (miejscowość Poręby Kupieńskie, gmina Kolbuszowa) – po ich odbudowie i powrocie gatunku.		z art. 36, ust. 3 ustawy o ochronie przyrody). Jej wysokość zostanie ustalona w trakcie obowiązywania PZO we współpracy z ARiMR Dopłaty z kilku gatunków nie sumują się.	ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		B2	Działania edukacyjne	Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych popularyzujących przyjazne dla gatunku gospodarowanie na stawach oraz informujących o korzyściach wynikających z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej.	Wszystkie kompleksy stawowe w obszarze	Dwukrotnie w okresie obowiązywania Planu.	5 / na pakiet edukacyjny (działanie wspólne z innymi gatunkami)	Organizacje pozarządowe /RDOŚ w Rzeszowie /inne zainteresowane podmioty

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring miejsc lęgowych i żerowiskowych	Monitorowanie wykorzystania danego kompleksu stawowego przez gatunek. Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub nowszym. Celem jest potwierdzenie obecności gatunku w danym kompleksie stawowym oraz ocena stanu lęgowisk i żerowisk wykorzystywanych przez gatunek. W przypadku nie potwierdzenia obecności gatunku w trakcie pierwszej kontroli, należy wykonać dodatkowe (do 3 kontroli).	Wszystkie znane stanowiska żerowiskowe gatunku w obrębie kompleksów stawów rybnych: stawy w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba), stawy w Grębowie (miejscowość Jamnica, gmina Grębów), stawy Krasiczyn (miejscowość Durdy, gmina Baranów Sandomierski), stawy Babule (miejscowość Babule, gmina Padew Narodowa), zbiorniki wodne Jeziórko (miejscowość Jeziórko, gmina Grębów), stawy w Kłapówce	Coroczne	0,4 /kompleks stawowy/ rok. 4 /10 lat/ kompleks stawowy (działanie wspólne z innymi gatunkami występującymi na stawach)	RDOŚ Rzeszowie/ organizacje pozarządowe

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					(miejscowość Kłapówka, gmina Kolbuszowa).			
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
13.	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zabezpieczenie miejsc gniazdowania	Podniesienie poziomu wód gruntowych na cieku „Barcówka”. Realizacja prac uzależniona od wyników oceny stanu siedlisk na łąkach „Pogoń”, która określi zasadność wykonania tego działania	Łąki „Pogoń” (miejscowość Nowosielec, gmina Nisko) (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). Powierzchnia 398,92 ha	3-5 rok obowiązywania planu	25 /zakup i montaż zastawki (kwota wspólna z działaniem ochronnym dla derkacza)	RDOŚ w Rzeszowie /Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Rzeszowie
		A2	Zabezpieczenie miejsc gniazdowania	Podniesienie poziomu wód gruntowych na łąkach „Wielki Ług” w miejscowości Stale. Realizacja prac uzależniona od wyników oceny stanu siedlisk na łąkach „Wielki Ług”, która określi zasadność wykonania tego działania.	Łąki „Wielki Ług” (miejscowość Stale, gmina Grębów) (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). Powierzchnia 444,36 ha	3-5 rok obowiązywania planu	25 /zakup i montaż zastawek (kwota wspólna z działaniem ochronnym dla derkacza)	RDOŚ w Rzeszowie /Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Rzeszowie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		A3		Usunięcie zakrzaczeń powstałych w wyniku sukcesji (1-5 rok obowiązywania planu.	Zakrzaczone fragmenty łąk „Pogoń” (zgodnie z załącznikiem mapowym). Powierzchnia 4,4 ha	1-5 rok obowiązywania planu	3 /ha Powierzchnia do odkrzaczenia 4,4 ha (wycena wspólna dla gatunków kropiatka i derkacz)	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania								
		B1		Użytkowanie kośne lub kośno-	Łąki i pastwiska	Corocznie	Zadanie należy	Właściciel/zarządca

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				pastwiskowe umożliwiające łęgi i żerowanie gatunku. <u>Działania obligatoryjne</u> Prowadzenie ekstensywnej gospodarki pasterskiej, kośno-pasterskiej lub kośnej. <u>Działania fakultatywne:</u> Użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedlisk odpowiednich dla gatunku, w tym łąk i pastwisk. Optymalny dla gatunku sposób użytkowania jest następujący: - koszenie ręczne lub mechaniczne, raz w roku po 15 lipca, z usunięciem lub złożeniem w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn ze względu, na które termin ten nie był przestrzegany, - pozostawienie 10% powierzchni działki nieskosiwanej, - nie należy stosować koszenia okrężnego od zewnątrz do środka	zdiagnozowane jako siedliska gatunku w ramach planu (szczegółowa lokalizacja w zał. map.) lub określone jako siedliska na podstawie innych opracowań ornitologicznych, wykonanych w trakcie obowiązywania planu.		realizować w ramach płatności za dostępne pakiety rolnośrodowiskowe	obszaru na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				powierzchni koszonej				
		B2		Ochrona siedlisk przed zalesianiem lub zabudową (cały okres obowiązywania planu)	Łąki i pastwiska zdiagnozowane jako siedliska gatunku w ramach planu (szczegółowa lokalizacja w zał. map.) lub określone jako siedliska na podstawie innych opracowań ornitologicznych, wykonanych w trakcie obowiązywania planu.	Przez cały okres obowiązywania planu	Nie wydzielane.	Samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie/
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych								
		C1		Monitoring stanu siedlisk po wykonanym zabiegu polegającym na podniesieniu wód gruntowych i odkrzaceniu wskazanego terenu Określenie aktualnej liczebności gatunku i wartości siedlisk dla niego.	Łąki „Pogoń” w miejscowości Nowosielec, łąki „Wielki Ług” w miejscowości Stale (szczegółowa lokalizacja w zał. map.).	Przez okres trzech lat po realizacji działań ochronnych	4 /rok (wycena wspólna dla gatunków kropiatka i derkacz)	RDOŚ w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony								
		D1		Ocena siedlisk gatunku pod kątem ich stanu, zagrożeń i zasadności działania polegającego na podniesieniu poziomu wód gruntowych w obrębie obu	Łąki „Pogoń” w miejscowości Nowosielec, łąki „Wielki Ług” w	obserwacje należy prowadzić przez 3	5 /rok (wycena wspólna dla gatunków	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/ instytucje naukowe

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				kompleksów.	miejsowości Stale (szczegółowa lokalizacja w zał. map.).	kolejne lata; 1-3 rok obowiązywania planu	kropiatka i derkacz)	
14.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1		Weryfikacja statusu gatunku w obszarze – zmiana statusu z „C” na „D” w zakresie oceny populacji.				RDOŚ w Rzeszowie/ GDOŚ
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
15.	A176 Mewa czarnogłowa <i>Ichthyaeetus melanocephalus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zabezpieczenie miejsc lęgowych przed płoszeniem	1. Wyłączenie z użytkowania wędkarskiego i turystycznego wysp w okresie lęgowym, od 20.04 do 15.07. 2. Nie korzystanie ze sprzętu pływającego w okresie lęgowym na całej powierzchni zbiorników, poza pracami związanymi z gospodarką hodowlaną, ochroną gatunkową ptaków i działaniami naukowymi.	Zbiorniki wodne w miejscowości Wydrza (gmina Grębów), będące siedliskami lęgowymi gatunku.	Przez cały okres obowiązywania Planu	Wysokość ew. rekompensaty zostanie określona w trakcie obowiązywania planu.	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		A2	Koszenie roślinności w miejscach lęgowych gatunku	Koszenie roślinności oraz usuwanie powstałych zakrzaczeń na wyspach (zabieg należy wykonać poza okresem lęgowym).	Stanowiska lęgowe – wyspy (zgodnie z załącznikiem mapowym).	Co 2 lata	5 /co 2 lata obie wyspy. (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielami/ zarządcami gruntów
		A3	Zwiększenie szans reprodukcji populacji	Redukcja drapieżników, przyczyniających się do strat w lęgach (jenot, norka amerykańska).	500 metrów od zbiorników wodnych, na których gatunek przeprowadza lęgi. (zgodnie z załącznikiem mapowym).	Przez cały okres obowiązywania Planu.	Na podstawie aktualnego poziomu redukcji z możliwością zastosowania dopłat dla myśliwych za	RDOŚ/Koła łowieckie oraz inne uprawnione podmioty

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
							odstrzał 0,05 za sztukę	
		A4	Zabezpieczenie miejsc lęgowych przed drapieżnikami	Ogrodzenie wysp specjalnym elektrycznym pastuchem w celu ochrony przed lądowymi drapieżnikami takimi jak jenot i norka amerykańska przed okresem lęgowym tj. przed 20.04. i monitorowanie przed jego kradzieżą	Stanowiska lęgowe – wyspy (zgodnie z załącznikiem mapowym)	corocznie	10 – zakup ogrodzenia 5 - eksploatacja/rok (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą gruntu
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania								
		B1	Działania edukacyjne	Ustawienie dwóch tablic informacyjnych o przedmiocie ochrony z informacją o ograniczeniach w użytkowaniu zbiorników i wysp	Brzegi zbiorników wodnych z wyspą gdzie mewy przeprowadzają lęgi (miejscowość Wydrza, gmina Grębów)	ustawienie tablic – jednorazowo w pierwszym roku obowiązywania planu, naprawa i konserwacja – doraźnie	2,5 / 1szt (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą gruntu
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych								
		C1		Monitoring stanu siedlisk (aktualnej sukcesji) i identyfikacja potencjalnych zagrożeń. Określenie aktualnej liczebności i wartości siedlisk dla gatunku.	Zbiorniki wodne w miejscowości Wydrza (gmina Grębów) będące siedliskami lęgowymi gatunku.	co 2 lata	1 /rok (Działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą gruntu

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
16.	A179 Śmieszka <i>Chroicephalus ridibundus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zabezpieczenie miejsc lęgowych przed płoszeniem	1. Wyłączenie z użytkowania wędkarskiego i turystycznego wysp w okresie lęgowym, od 20.04 do 15.07. 2. Nie korzystanie ze sprzętu pływającego w okresie lęgowym na całej powierzchni zbiorników, poza pracami związanymi z gospodarką hodowlaną, ochroną gatunkową ptaków i działaniami naukowymi.	Zbiorniki wodne w miejscowości Wydrza (gmina Grębów), będące siedliskami lęgowymi gatunku.	Przez cały okres obowiązywania Planu	Wysokość ew. rekompensaty zostanie określona w trakcie obowiązywania planu.	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								obszarem Natura 2000.
		A2	Koszenie roślinności w miejscach lęgowych gatunku	Koszenie roślinności oraz usuwanie powstałych zakrzaczeń na wyspach (zabieg należy wykonywać co dwa lata, poza okresem lęgowym).	Stanowiska lęgowe – wyspy na zbiornikach wodnych w miejscowości Wydrza (gmina Grębów)	co 2 lata	5 /co 2 lata obie wyspy. (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu
		A3	Zwiększenie szans reprodukcji populacji	Redukcja drapieżników, przyczyniających się do strat w lęgach (jenot, norka amerykańska).	500 metrów od zbiorników wodnych, w miejscowości Wydrza (gmina Grębów) na których gatunek przeprowadza lęgi.	przez cały okres obowiązywania planu.	Na podstawie aktualnego poziomu redukcji z możliwością zastosowania dopłat dla myśliwych za odstrzał 0,05 za sztukę.	Właściwy miejscowo zarząd okręgowy polskiego związku łowieckiego / koło łowieckie w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
		A4	Zabezpieczenie miejsc lęgowych przed drapieżnikami	Ogrodzenie wysp specjalnym elektrycznym pastuchem w celu ochrony przed lądowymi drapieżnikami takimi jak jenot i norka amerykańska przed okresem lęgowym tj. przed 20.04.; zabezpieczenie przed jego kradzieżą.	Stanowiska lęgowe – wyspy na zbiornikach wodnych w miejscowości Wydrza (gmina Grębów).	corocznie	10 /rok – zakup ogrodzenia 5 eksploatacja/rok (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		A5	Działania edukacyjne	Ustawienie dwóch tablic informacyjnych o przedmiocie ochrony z informacją o ograniczeniach w użytkowaniu zbiorników i wysp	Brzegi zbiorników wodnych z wyspą gdzie mewy przeprowadzają lęgi (miejscowość Wydrza, gmina Grębów)	ustawienie tablic – jednorożowo w pierwszym roku obowiązywania planu, naprawa i konserwacja – doraźnie	2,5 / 1szt (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą gruntu
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
				Nie planuje się				
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1		Monitoring stanu siedlisk (aktualnej sukcesji) i identyfikacja potencjalnych zagrożeń. Określenie aktualnej liczebności i wartości siedlisk dla gatunku.	Zbiorniki wodne w miejscowości Wydrza (gmina Grębów) będące siedliskami lęgowymi gatunku.	co 2 lata	1 /rok (Działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą gruntu
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
17	A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>			Nie planuje się				
		Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zabezpieczenie miejsc lęgowych przed płożeniem	1. Wyłączenie z użytkowania wędkarskiego i turystycznego wysp w okresie lęgowym, od 20.04 do 15.07. 2. Nie korzystanie ze sprzętu pływającego w okresie lęgowym na całej powierzchni zbiorników, poza pracami	Zbiorniki wodne w miejscowości Wydrza (gmina Grębów), będące siedliskami lęgowymi gatunku.	przez cały okres obowiązywania planu	Wysokość ew. rekompensaty zostanie określona w trakcie obowiązywania	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				związanymi z gospodarką hodowlaną, ochroną gatunkową ptaków i działaniami naukowymi.			planu.	podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		A2	Koszenie roślinności w miejscach lęgowych gatunku	Koszenie roślinności oraz usuwanie powstałych zakrzaczeń na wyspach (zabieg należy wykonywać co dwa lata, poza okresem lęgowym).	Stanowiska lęgowe – wyspy na zbiornikach wodnych w miejscowości Wydrza (gmina Grębów)	co 2 lata	5 /co 2 lata obie wyspy. (Działalność wspólna z innymi gatunkami)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu
		A3	Zwiększenie	Redukcja drapieżników,	500 metrów od	przez cały	Na podstawie	Właściwy miejscowo

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			szans reprodukcji populacji	przyczyniających się do strat w lęgach (jenot, norka amerykańska).	zbiorników wodnych, w miejscowości Wydrza (gmina Grębów) na których gatunek przeprowadza lęgi.	okres obowiązywania planu.	aktualnego poziomu redukcji z możliwością zastosowania dopłat dla myśliwych za odstrzał 0,05 za sztukę.	zarząd okręgowy polskiego związku łowieckiego / koło łowieckie w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
		A4	Zabezpieczenie miejsc lęgowych przed drapieżnikami	Ogrodzenie wysp specjalnym elektrycznym pastuchem w celu ochrony przed lądowymi drapieżnikami takimi jak jenot i norka amerykańska przed okresem lęgowym tj. przed 20.04.; zabezpieczenie przed jego kradzieżą.	Stanowiska lęgowe – wyspy na zbiornikach wodnych w miejscowości Wydrza (gmina Grębów).	corocznie	10 /rok – zakup ogrodzenia 5 /eksploatacja/rok (Działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania								
		B1	Działania edukacyjne	Ustawienie dwóch tablic informacyjnych o przedmiocie ochrony z informacją o ograniczeniach w użytkowaniu zbiorników i wysp	Brzegi zbiorników wodnych z wyspą gdzie mewy przeprowadzają lęgi (miejscowość Wydrza, gmina Grębów)	ustawienie tablic – jednorazowo w pierwszym roku obowiązywania	2,5 / 1szt (działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą gruntu

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
						planu, naprawa i konserwacja – doraźnie		
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1		Monitoring stanu siedlisk (aktualnej sukcesji) i identyfikacja potencjalnych zagrożeń. Określenie aktualnej liczebności i wartości siedlisk dla gatunku.	Zbiorniki wodne w miejscowości Wydrza (gmina Grębów) będące siedliskami lęgowymi gatunku.	co 2 lata	1 /rok (Działanie wspólne z innymi gatunkami)	RDOŚ/organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą gruntu
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
18	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Utrzymanie otwartego charakteru siedlisk gatunku na poligonie	Prowadzenie dotychczasowego (czynnego) sposobu gospodarowania na terenie poligonu. W razie potrzeby hamowanie sukcesji naturalnej poprzez odkraczanie.	Ogół siedlisk otwartych na terenie poligonie wojskowego w Nowej Dębie (tereny otwarte w oddz. 58, 59, 60, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168,	odkraczanie - doraźnie, w miarę potrzeby, na podstawie wyników prowadzonego monitoringu	Nie wydzielane.	Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych w Nowej Dębie

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					169, 170, 171, 172, 173, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 222, 223, 227, 228 obrębu Dęba, Nadleśnictwa Nowa Dęba; numeracja wg Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Nowa Dęba na okres 01.01.2013 - 31.12.2022)			
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem wymagań gatunku	- Na siedliskach borów suchych (Bs) i borów świeżych (Bśw) z dominacją sosny zwyczajnej preferowanie wykonywania rębni zrębami zupełnymi na powierzchniach minimum 1 ha; - Pozostawianie pojedynczych drzew lub biogrup (mogą być martwe) istotnych dla lelka, jako miejsca czatowni (z wyłączeniem przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy będą zagrażać bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowi ludzi); - Użytkowanie rębne (rębnie zupełne)	Siedliska boru suchego i boru świeżego (TSL – Bs, Bśw) w obszarze	przez cały okres obowiązywania planu	W ramach racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z ustawą o lasach.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				należy planować w taki sposób, aby areal zrębów i upraw w wieku do 15 lat w części nadleśnictwa położonej w obrębie obszaru nie zmniejszał się na siedliskach Bs i Bśw. Zmniejszenie to może być skutkiem jedynie niekorzystnej struktury klas wieku powodującej brak możliwości użytkowania rębego.				
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring stanu siedlisk na poligonie w Nowej Dębie.	Monitoring stanu sukcesji naturalnej i ocena potrzeby wykonywania działań związanych z hamowaniem jej postępu (odkraczanie) na wrzosowiskach położonych na poligonie.	Siedliska lelka na poligonie wojskowym w Nowej Dębie	Co 3 lata	3 /co 3 lata	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi oraz zarządcą gruntu
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
19.	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	Działania związane z ochroną czynną						
				Nie planuje się				
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Zabezpieczenie miejsc gniazdowania na stawach rybnych	Utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach (przyrost ryb do 1500 kg/ha/rok)	Kompleksy stawów w Budzie Stalowskiej (miejscowość Alfredówka, gmina Nowa Dęba).	Przez cały okres obowiązywania planu.	Zadanie należy realizować w ramach dostępnych płatności za działania wodno-środowiskowe.	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		B2	Ochrona miejsc łęgowych i żerowiskowych	1. Pozostawienie drzew stojących w pasie do 10 metrów od koryta rzeki. 2. Prowadzenie prac hydrotechnicznych w sposób uwzględniający wymagania siedliskowe gatunku (w obrębie doliny rzecznej powinny pozostać otwarte, aktywnie kształtowane przez rzekę, skarpy – miejsca, w których zimorodek buduje nory – oraz drzewa i krzewy spełniające funkcje czatowni)	Przywra i Żyzoga oraz rzeka Łęg do miejscowości Zapolebnik.	W przypadku realizacji prac	Nie wydzielane	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie/Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie/ samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie.
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
				Nie planuje się				

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
20.	A231 Kraska <i>Coracias garrulus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zwiększenie ilości dogodnych miejsc do gniazdowania	Wywieszanie budek lęgowych	W obrębie siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku zlokalizowanych w gminach Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe. Obszar o powierzchni - 667 ha..	co 3 lata	0,1 /szt. co 3 lata x 30 sztuk.	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/inne zainteresowane podmioty w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu
		A2	Konserwacja budek lęgowych	Czyszczenie wnętrza i doraźna naprawa budek lęgowych.	W obrębie siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku zlokalizowanych w gminach Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe.	corocznie	0,03 /1 sztuka x30 miejsc/rok	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/inne zainteresowane podmioty w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu
		A3	Polepszenie miejsc żerowiskowych gatunku	W miejscach niedoboru pojedynczych drzew lub braku obecności linii elektrycznych, postawienie pojedynczych tyczek	W obrębie siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku	zakup 50 szt. – 1-2 rok obowiązyw	2,5 (zakup 0.03 1 szt. +0.02 montaż)	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe/inne zainteresowane podmioty

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				wykorzystywanych, jako czatownie.	zlokalizowanych w gminach Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe. Obszar o powierzchni - 667 ha.	ania planu, montaż – doraźnie, w miarę potrzeb		w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu
		A4	Ograniczanie sukcesji roślinności	Ograniczanie sukcesji roślinności poprzez likwidację podrostów drzew i krzewów	W obrębie siedlisk żerowiskowych gatunku w gminie Dzikowiec i Bojanów. Powierzchnia 25,31 ha	doraźnie, przez cały okres obowiązywania planu	3 /ha 25,31 ha całkowitej powierzchni	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		A5	Ochrona miejsc gniazdowych	Ochrona drzewa z dziuplą lub zajęta budką przez kraskę. Zabezpieczenie przed wycinką i płoszeniem.	Drzewo z zajęta dziuplą lub budką	przez cały okres obowiązywania planu.	0,3 /stanowisko/rok	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		A6	Ochrona miejsc żerowiskowych	Nie stosowanie środków owadobójczych na dużych powierzchniach w obrębie siedlisk żerowiskowych kraski (dotyczy również środków chemicznych zwalczających stonkę ziemniaczaną).	W obrębie siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku w gminach Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe. Obszar o powierzchni - 667 ha.	przez cały okres obowiązywania planu.	20	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
								zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
		A7	Ochrona miejsc gniazdowych i żerowiskowych gatunku	Pozostawienie drzew stojących w pasie do 10 metrów od koryta rzeki. Ochrona aktualnych odnowień. Działanie dodatkowe: Wskazane podsadzanie młodymi drzewami takimi jak olcha czarna i wierzba krucha.	Przywra i Żyzoga oraz rzeka Łęg do miejscowości Zapolebnik.	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie/Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Rzeszowie/ samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
		A8	Zabezpieczenie stanowisk lęgowych	Zabezpieczenie stanowisk lęgowych metalowymi opaskami chroniącymi przed ssakami drapieżnymi lub malowanie minimum trzykrotne pni drzew z dziuplą terpentyną do wysokości 1 metra. W przypadku kęp drzew rosnących blisko siebie należy zabezpieczyć również drzewa stykających się koronami z drzewem będącym stanowiskiem lęgowym.	Stanowiska aktualnych lęgów	corocznie	0,2 /sztuka opaski /10 miejsc 0,1 /pomalowanie stanowiska terpentyną /10 miejsc/rok	RDOŚ w Rzeszowie/ organizacje pozarządowe w porozumieniu z właścicielem/zarządcą gruntu
		A9	Zachowanie drzew	Zachowanie drzew na terenach otwartych, spełniających funkcje czatowni oraz starych, wiekowych, dziuplastych, które gatunek może wykorzystywać, jako miejsca lęgowe (nie dotyczy drzew stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego).	W obrębie siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku w gminach Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe.	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane	Samorządy lokalne/RDOŚ w Rzeszowie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				Analiza wniosków o wydanie zezwolenia na wycinkę drzew lub krzewów pod kątem wpływu na kraszkę. Rozpatrując wniosek organ właściwy do wydania decyzji powinien przeprowadzić wizję terenową.	Obszar o powierzchni - 667 ha.			
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1		Ochrona siedlisk przed zalesianiem lub zabudową	W obrębie siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku w gminach Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe. Aktualna wykorzystywania powierzchnia łąk i pastwisk około 200 ha (667 ha- całkowity obszar potencjalnego żerowiska).	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane	Samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie/
		B2	Prowadzenie ekstensywnej gospodarki	Użytkowanie siedlisk umożliwiające legi i żerowanie gatunku. Obligatoryjne: Prowadzenie ekstensywnej gospodarki pasterskiej, kośno-pasterskiej lub kośnej. Fakultatywne:	W obrębie siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku w gminach Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe.	Corocznie, przez cały okres obowiązywania planu.	Zadania należy realizować w ramach płatności za odpowiedni pakiet rolnośrodowiskowy, ukierunkowany	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				Użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska łęgowego kraski. Optymalny dla gatunku sposób użytkowania pastwiskowego i kośnego jest następujący: 1. Użytkowanie pastwiskowe (preferowane) - Obsada: 0,1–0.5 DJP/ha do 10.07 oraz 0,5–1,5 DJP/ha po 10.07 każdego roku. - Termin rozpoczęcia i zakończenia wypasu nie jest wyznaczony, jednak rolnik jest zobowiązany rozpocząć wypas na działce nie później niż 1.05. - Obsada na pastwisku wynosi 0,1–0.5 DJP/ha do dnia 10.07, oraz 0,5–1,5 po dniu 10.07. - Dopuszczalne obciążenie 10 DJP/ha - jeśli powierzchnie niedojedzone w czasie wypasu stanowią więcej niż 15% powierzchni działki powinny być one wykoszone w terminie od 1 września do 31 października, wraz z zebraniem pokosu w jedno miejsce na działce lub wywiezienie poza działkę, w terminie do 2 tygodni po skoszeniu.	Aktualna wykorzystywania powierzchnia łąk i pastwisk około 200 ha (667 ha - całkowity obszar potencjalnego żerowiska).		na ochronę siedliska łęgowego kraski. W wypadku braku odpowiedniego pakietu lub niemożności skorzystania z płatności możliwe będzie uzyskanie dopłaty w wysokości 2 /ha/rok za użytkowanie pastwiskowe lub 1,5/ha/rok za użytkowanie kośne (zgodnie z art. 36, ust. 3 ustawy o ochronie przyrody). Jej wysokość zostanie ustalona w trakcie obowiązywania PZO we współpracy z	korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				2. Użytkowanie kośne (dwukrotne koszenie w ciągu roku, wraz z zebraniem pokosu i wywiezieniem poza działkę w terminie do 2 tygodni po skoszeniu); - Pierwsze koszenie: od 15 maja do 15 czerwca, obejmujące 40% działki; - Drugie koszenie: od 15 lipca do 31 października, obejmujące 85% działki; - 15% powierzchni zostaje nieskoszone do następnego roku. - Dopuszczalne jest w wariancie kośnym prowadzenie na działce okresowego wypasu, jednak w obsadzie nie przekraczającej 0,5 DJP/ha.			ARiMR Dopłaty z kilku gatunków nie sumują się.	
		B3	Działania edukacyjne	Edukacja miejscowej ludności na temat zagrożeń gatunku i wymagań siedliskowych.	W obrębie gmin Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe.	dwukrotnie w okresie obowiązywania planu	5 /co 5 lat	Organizacje pozarządowe / RDOŚ w Rzeszowie/ inne zainteresowane podmioty
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring siedlisk kraski	Monitoring stanu siedlisk kraski i zasiedlenia stanowisk lęgowych Metodyka kontroli powinna być zgodna z opracowaniem Chylarecki i in. 2009. „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią”. Celem monitoringu będzie określenie stanu siedlisk wykorzystywanych przez kraszkę oraz skuteczności podjętych działań	Stanowiska lęgowe i żerowiskowe gatunku (gminy Dzikowiec, Bojanów, Majdan Królewski, Kamień i Jeżowe).	Co dwa lata	5 /rok	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z /organizacjami pozarządowymi/ instytucjami naukowymi/

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				ochronnych. Zalecane jest wykonanie minimum 3 kontroli.				
			Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
				Nie planuje się				
21	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>		Działania związane z ochroną czynną					
				Nie planuje się				
			Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		B1		Nie prowadzenie prac rębnych w okresie lęgowym tj. od 15.04.do 15.07	Stanowiska lęgowe w kompleksach leśnych obszaru (zgodnie z załącznikiem mapowym) (461,55 ha)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa
		B2		Pozostawianie w trakcie trzebieży późnych wszelkich drzew dziuplastych (na gruntach w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na	Kompleksy leśne obszaru	przez cały okres obowiązywania planu.	W ramach racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z ustawą o lasach.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				to środków.				
		B3		Preferowanie rębni częściowych, gniazdowych i stopniowych.	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów mieszanych, lasów, olsów – TSL: LMśw, LMw, Lśw, Lw, Ol)	przez cały okres obowiązywania planu.	W ramach racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z ustawą o lasach	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa
		B4		Pozostawianie do stadium rozpadu, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie, bez względu na rodzaj prowadzonej rębni (płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew wraz z dolnymi warstwami, nie objęte cięciami rębnymi, w tym przygotowawczymi, o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów). Płaty starodrzewu powinny być wyznaczane w granicach wydzielania leśnego, gdzie prowadzone jest użytkowanie rębne (w uzasadnionych przypadkach możliwe jest łączenie kilku sąsiadujących wydzieleni z użytkowaniem rębnym), reprezentatywne, stabilne i o maksymalnie dużej powierzchni jednostkowej (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne).	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów mieszanych, lasów, olsów – TSL: LMśw, LMw, Lśw, Lw, Ol)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne							
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
				Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków. Działanie nie dotyczy przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.					
		B5		Pozostawianie starych, wiekowych, zamierających drzew w szczególności dziuplastych, również wykrotów i wiatrołomów dążąc do osiągnięcia poziomu 5% miąższości drzewostanu – należy to mieć już na uwadze w trakcie planowania cięć trzebieżowych (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne).	Stanowiska lęgowe w kompleksach leśnych obszaru (zgodnie z załącznikiem mapowym - (461,55 ha)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne							
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
				Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków Działanie nie dotyczy przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.					
		B6		Zapewnienie udziału starszych (ponad 80 lat) drzewostanów liściastych (w powierzchni można uwzględnić klasę odnowienia – KO). Na jedną parę powinno przypadać minimum 7 ha drzewostanów >80 letnich. Przy różnych gatunkach można uwzględniać ten sam areal starodrzewów.	Kompleksy leśne obszaru (grunty SP w zarządzie PGL, na siedliskach lasów mieszanych, lasów, łęgów, olsów – TSL: LMśw, LMw, LMb Lśw, Lw, Ll, Ol, OIJ)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa	
		B7		Preferowanie pozostawiania, jako domieszki biocenotycznej lipy, brzozy, osiki wierzby, olchy i topoli.	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów mieszanych, lasów, olsów – TSL:	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					LMśw, LMw, Lśw, Lw, Ol)			
		B8		Nie podejmowanie szkodliwych działań wpływających na osuszanie siedlisk i obniżenie poziomu wód gruntowych.	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów mieszanych, lasów, łęgów, olsów – TSL: LMśw, LMw, LMb, Lśw, Lw, Ll, Ol, OLJ)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1		Monitorowanie pozostawiania fragmentów drzewostanu w użytkowaniu rębnym oraz pozostawiania starych wiekowych, zamierających drzew w szczególności dziuplastych również wykrotów i wiatrołomów.	W 6 nadleśnictwach po 4 losowo wybrane powierzchnie w sumie 24 powierzchnie w granicach zabiegu ochronnego	Dwukrotnie w okresie obowiązywania planu	10 (działalność wspólna dla dzięcioła zielonosiwego, średniego i muchołówki białoszyjej)	RDOŚ w Rzeszowie
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
23.	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>			Nie planuje się				
		Działania związane z ochroną czynną						
				Nie planuje się				
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1		Nie prowadzenie prac rębnych w okresie legowym tj. od 15.04.do 15.07.	Stanowiska łęgowe w kompleksach leśnych obszaru (szczegółowa lokalizacja w zał.	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					map.). Powierzchnia ogółem 788,72 ha.			
		B2		Pozostawianie w trakcie trzebieży późnych wszelkich drzew dziuplastych (na gruntach w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków.	Kompleksy leśne obszaru	przez cały okres obowiązywania planu.	W ramach racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z ustawą o lasach.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa
		B3		Preferowanie rębni częściowych, gniazdowych i stopniowych.	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów mieszanych, lasów, olsów – TSL: LMśw, LMw, Lśw, Lw, Ol)	przez cały okres obowiązywania planu.	W ramach racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z ustawą o lasach..	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa
		B4		Pozostawianie do stadium rozpadu, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie, bez względu na rodzaj prowadzonej rębni (płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew wraz z	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów mieszanych, lasów, olsów – TSL:	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				dolnymi warstwami, nie objęte cięciami rębnymi, w tym przygotowawczymi, o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów). Płaty starodrzewu powinny być wyznaczane w granicach wydzielania leśnego, gdzie prowadzone jest użytkowanie rębne (w uzasadnionych przypadkach możliwe jest łączenie kilku sąsiadujących wydzieleni z użytkowaniem rębnym), reprezentatywne, stabilne i o maksymalnie dużej powierzchni jednostkowej (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków. Działanie nie dotyczy przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie	LMśw, LMw, Lśw, Lw, Ol)			

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.				
		B5		Pozostawianie starych, wiekowych, zamierających drzew w szczególności dziuplastych, również wykrotów i wiatrołomów dążąc do osiągnięcia poziomu 5% miąższości drzewostanu – należy to mieć już na uwadze w trakcie planowania cięć trzebieżowych (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków. Działanie nie dotyczy przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie	Stanowiska lęgowe w kompleksach leśnych obszaru (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). Powierzchnia ogółem 788,72 ha.	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.				
		B6		Zapewnienie udziału starszych (ponad 80 lat) drzewostanów liściastych (w powierzchni można uwzględnić klasę odnowienia – KO). Na jedną parę powinno przypadać minimum 7 ha	Kompleksy leśne obszaru (grunty SP w zarządzie PGL, na siedliskach lasów mieszanych,	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				drzewostanów >80 letnich. Przy różnych gatunkach można uwzględnić ten sam areal starodrzewów.	lasów, łęgów, olsów – TSL: LMśw, LMw, LMb Lśw, Lw, Lł, Ol, OlJ)			
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1		Monitorowanie pozostawiania fragmentów drzewostanu w użytkowaniu rębny oraz pozostawiania starych wiekowych, zamierających drzew w szczególności dziuplastych również wykrotów i wiatrołomów.	W 6 nadleśnictwach po 4 losowo wybrane powierzchnie w sumie 24 powierzchnie w granicach zabiegu ochronnego	dwukrotnie w okresie obowiązywania planu	10 (działalność wspólna dla dzięcioła zielonosiwego, średniego i muchotłówki białoszyjej)	RDOŚ w Rzeszowie
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
24	A239 Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1		Weryfikacja statusu gatunku w obszarze – zmiana statusu z „C” na „D” w zakresie oceny populacji.				RDOŚ w Rzeszowie/ GDOŚ
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
25	A307 Jarzębatka <i>Sylvia</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Działania edukacyjne	Działania edukacyjne mające na celu naświetlenie zagrożeń gatunku z	Cały obszar.	Dwukrotnie w okresie	5	Organizacje pozarządowe/ RDOŚ/

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	nisoria			uwzględnieniem problemu związanego z pozostawianiem sznurków plastikowych i sizalowych na polach – przyczynę śmierci ptaków w gniazdach.		obowiązujący planu.	(działalność wspólna z innymi gatunkami)	gminy/inne zainteresowane podmioty
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B2	Zabezpieczenie miejsc gniazdowania gatunku	Utrzymanie kęp zadrzewień i zakrzaceń, kęp jeżyn występujących pośród pól, dróg, cieków wodnych i rowów umożliwiając legi i żerowanie tego gatunku. Wyłączając przypadki, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, funkcjonowaniu urządzeń wodnych oraz bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi.	Na siedliskach występowania gatunku oraz w ich sąsiedztwie (zgodnie z załącznikiem mapowym)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
		B3		Preferowanie rozbudowanych stref ekotonowych złożonych z liściastych gatunków drzew i krzewów.	Granica polno-leśna do jednej wysokości drzewostanu w całym obszarze	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
		B4	Pozostawianie terenów otwartych	Utrzymywanie ekstensywnej gospodarki kośnej lub kośno-pastwiskowej umożliwiając legi i żerowanie tego gatunku. (Nie należy zalesiać ani zabudowywać siedlisk gatunku).	Na siedliskach występowania gatunku oraz w ich sąsiedztwie (zgodnie z załącznikiem mapowym)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Gminy/ RDOŚ w Rzeszowie/właściciele/dzierżawcy terenu
		B5		Pozostawienie drzew stojących w pasie do 10 metrów od koryta rzeki. Ochrona aktualnych odnowień.	Przywra i Zyzoga oraz rzeka Łęg do miejscowości Zapolednik.	przez cały okres obowiązywania	Nie wydzielane.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie/ Podkarpacki Zarząd Melioracji i

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				Działanie dodatkowe: Wskazane podsadzanie młodymi drzewami takimi jak olcha czarna i wierzba krucha.		planu..		Urządzeń Wodnych w Rzeszowie/ samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
				Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
				Nie planuje się				
				Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony				
				Nie planuje się				
26.	A321 Muchotłówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>			Działania związane z ochroną czynną				
		A1	Zwiększe-nie ilości miejsc lęgowych gatunku	Wywieszanie budek lęgowych.	W sąsiedztwie stanowisk lęgowych (zgodnie z załącznikiem mapowym)	przez cały okres obowiązywania planu.	3 /120 szt. 40 szt co 3 lata, łącznie 120 szt.	RDOŚ/ Nadleśnictwa/organizacje pozarządowe/ inne zainteresowane podmioty
				Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		B1		Nie prowadzenie prac rębnych w okresie lęgowym tj. od 01. 05.do 15.07.	Stanowiska lęgowe w kompleksach leśnych obszaru (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). Powierzchnia ogółem: 288,47 ha	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa
		B2		Pozostawiania w trakcie trzebieży późnych wszelkich drzew dziuplastych (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”).	Kompleksy leśne obszaru	przez cały okres obowiązywania planu.	W ramach racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z ustawą	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków.			o lasach.	
		B3		Pozostawianie do stadium rozpadu, co najmniej 5 % powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie, bez względu na rodzaj prowadzonej rębni (płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew wraz z dolnymi warstwami, nie objęte cięciami rębnymi, w tym przygotowawczymi, o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów). Płaty starodrzewu powinny być wyznaczane w granicach wydzielenia leśnego, gdzie prowadzone jest użytkowanie rębne (w uzasadnionych przypadkach możliwe jest łączenie kilku sąsiadujących wydzieleni z użytkowaniem rębnym), reprezentatywne, stabilne i o maksymalnie dużej powierzchni jednostkowej (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów mieszanych, lasów, olsów – TSL: LMśw, LMw, Lśw, Lw, Ol).	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne							
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
				Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków. Działanie nie dotyczy przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.					
		B4		Pozostawianie starych, wiekowych, zamierających drzew w szczególności dziuplastych również wykrotów i wiatrołomów dążąc do osiągnięcia poziomu 5% miąższości drzewostanu – należy to mieć już na uwadze w trakcie planowania cięć trzebieżowych (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością	Stanowiska lęgowe w kompleksach leśnych obszaru (szczegółowa lokalizacja w zał. map.). Powierzchnia ogółem: 288,47 ha	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków. Działanie nie dotyczy przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.				
		B5		Zapewnienie udziału starszych (ponad 80 lat) drzewostanów liściastych (w powierzchni można uwzględnić klasę odnowienia – KO). Na jedną parę powinno przypadać minimum 50 ha drzewostanów >80 letnich. Przy różnych gatunkach można uwzględniać ten sam areał starodrzewów.	Kompleksy leśne obszaru (grunty SP w zarządzie PGL, na siedliskach lasów mieszanych, lasów, łęgów, olsów – TSL: LMśw, LMw, LMb, Lśw, Lw, Ll, Ol, OlJ)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa
		B6		Preferowanie pozostawiania, jako domieszki biocenotycznej, lipy, brzozy, osiki, wierzy i topoli.	Kompleksy leśne obszaru (na siedliskach lasów	przez cały okres obowią-	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ starostwa

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
					mieszanych, lasów, łągów, olsów – TSL: LMśw, LMw, LMb, Lśw, Lw, Lł, Ol, OlJ)	zywania planu.		
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1		Monitorowanie pozostawiania fragmentów drzewostanu w użytkowaniu rębnym oraz pozostawiania starych wiekowych, zamierających drzew w szczególności dziuplastych również wykrotów i wiatrołomów.	W 6 nadleśnictwach po 4 losowo wybrane powierzchnie w sumie 24 powierzchnie w granicach zabiegu ochronnego	Dwukrotnie w okresie obowiązywania planu	10 (działalność wspólna dla dziesięciu zielonosiwego, średniego i muchołówki białoszyjej)	RDOŚ
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
26.	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Działania edukacyjne	Działania edukacyjne mające na celu naświetlenie zagrożeń gatunku z uwzględnieniem problemu związanego z pozostawianiem sznurków plastikowych i sztalowych na polach – przyczynę śmierci ptaków w gniazdach	Cały obszar Natura 2000	Dwukrotnie trakcie obowiązywania Planu.	5 /5 lat (działalność wspólna z innymi gatunkami)	Organizacje pozarządowe/ RDOŚ w Rzeszowie/ gminy/inne zainteresowane podmioty
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1	Prowadzenie ekstensywnej gospodarki	Preferowanie ekstensywnych form gospodarowania (gospodarka łąkowa i pasterska).	Ogół terenów otwartych w obszarze	przez cały okres obowiązywania planu.	Zadanie należy realizować w ramach płatności za dostępne pakiety	Samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
							rolnośrodowisko we	
		B2		Utrzymanie kęp zadrzewień i zakrzaceń, kęp jeżyn występujących pośród pól, dróg, cieków wodnych i rowów umożliwiając łęgi i żerowanie tego gatunku. Wyłączając przypadki, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, funkcjonowaniu urządzeń wodnych oraz bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi.	Na siedliskach występowania gatunku oraz w ich sąsiedztwie (zgodnie z załącznikiem mapowym)	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
		B3	Zabezpieczenie miejsc żerowiskowych	Preferowanie krzewów kolczastych (takich jak tarnina, głóg) w drzewostanach graniczących z biotopami polnymi i łąkowymi w strefach ekotonowych.	Granica polno-leśna w obszarze	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	RDLP w Krośnie/ RDLP w Lublinie/ nadleśnictwa/ samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
				Nie planuje się				
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
27.	A409 Cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Zwiększenie szans reprodukcji populacji	Redukcja liczebności drapieżników: lisa, jenota, kun i norki amerykańskiej	Do 2 km od siedlisk gatunku	corocznie, przez cały okres obowiązywania planu.	Na podstawie aktualnego poziomu redukcji z możliwością zastosowania dopłat dla myśliwych za odstrzał 0,05 za	Właściwy miejscowo zarząd okręgowy polskiego związku łowieckiego / koło łowieckie w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
							sztukę.	
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		B1		1.Utrzymanie dotychczasowego (czynnego) sposobu gospodarowania na terenie poligonu. 2. Utrzymanie otwartego charakteru siedlisk na części roboczej poligonu, poprzez karczowanie drzew i krzewów pojawiających się w wyniku sukcesji.	Siedliska gatunku (szczegółowa lokalizacja w zał. map.).	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych w Nowej Dębie
		B2		Ograniczenie ćwiczeń wojskowych w okresie 1.04-31.05.	Rejon tokowisk.	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych w Nowej Dębie
		B3		Nie organizowanie rajdów samochodowych i motorowych w okresie 1 IV-31 V. Trasy rajdów powinny być uzgadniane z RDOŚ.	Siedliska gatunku (szczegółowa lokalizacja w zał. map.).	przez cały okres obowiązywania planu.	Nie wydzielane.	Nadleśnictwo Nowa Dęba/ organizatorzy rajdów.
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		C1	Monitoring stanu siedlisk na poligonie w Nowej Dębie.	Monitoring stanu sukcesji naturalnej siedlisk w obrębie tokowisk na poligonie.	Siedliska gatunku (zgodnie z załącznikiem mapowym)	Co 3 lata	3	RDOŚ w porozumieniu z organizacjami pozarządowe/ instytucjami naukowymi
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
		28.	A429 Dzięcioł białoszy <i>Dendrocopos</i>	Działania związane z ochroną czynną				
				Nie planuje się				
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania								
B1	Zabezpieczenie			Ochrona przed wycinką drzew	Drzewa ze	przez cały	Nie wydzielane.	Samorządy lokalne/

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	syriacus		miejsce gniazdowania gatunku	dziuplastych (poza przypadkami, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi).	stwierdzonymi lęgami gatunku	okres obowiązywania planu.		RDOŚ w Rzeszowie
		B2	Ochrona miejsc gniazdowych	Ochrona drzewa z dziuplą – zabezpieczenie przed wycinką i płoszeniem.	Drzewo z zajęłą dziuplą	Corocznie	0,3 /stanowisko/rok	Samorządy lokalne/ RDOŚ w Rzeszowie
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
				Nie planuje się				
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
				Nie planuje się				
28.	Wszystkie przedmioty ochrony	Działania związane z ochroną czynną						
		A1	Działanie informacyjne	Oznakowanie granic obszaru Natura 2000 przy głównych drogach dojazdowych	Granice obszaru Natura 2000.	Montaż 30 tablic, 1-3 rok obowiązywania planu	30 /30 tablic	RDOŚ w Rzeszowie
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
				Nie planuje się				
		Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
		D1	Inwentaryzacja przyrodnicza	Szczegółowa inwentaryzacja siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony (poza gatunkami związanymi z kompleksami stawowymi oraz lasami). Zadanie należy wykonać w okresie obowiązywania planu.	Grunty poza lasami	5-10 rok obowiązywania planu	300	RDOŚ w Rzeszowie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.

Monitoringi stanu ochrony przedmiotów ochrony powinny być wykonane zgodnie z wytycznymi za opracowaniem Chylarecki i in. 2009 „Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią” lub innym nowszym opracowaniem.

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 3 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne A	RDOŚ w Rzeszowie	15 kwota łączna gatunków (bączek, bąk, gęgawa błotniak stawowy) Liczba kontroli w ciągu roku - 4
Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 3 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne A	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (bączek, bąk, gęgawa błotniak stawowy) Liczba kontroli w ciągu roku - 4
Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrola gniazd objętych strefami ochronnymi,	corocznie	W miejscach występowania gatunku	RDOŚ w Rzeszowie	Realizowane w ramach działania ochronnego „Monitorowanie stanu gniazd i określenie sukcesu lęgowego tabela 6”
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrola losowych 20 gniazd zajmowanych w poprzednich latach	Co 3 lata	Losowo wybrane - 20 gniazd w obszarze	RDOŚ w Rzeszowie	4,5 Liczba kontroli w ciągu roku - 1
Gęgawa <i>Anser anser</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 3 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne A	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (bączek, bąk, gęgawa błotniak stawowy) Liczba kontroli w ciągu roku - 4

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
Podgorzalka <i>Aythya nyroca</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych powierzchniach, w miejscach występowania gatunku zgodnie z warstwą GIS.	corocznie	Stawy rybne w Budzie Stalowskiej dodatkowo w Grębowie, zbiorniki po kopalni siarki Jeziórko.	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	W ramach Monitoringu Gatunków Rzadkich na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska
Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole w obrębie wskazanych 4 powierzchni oraz dodatkowo na 2 wytypowanych, jako potencjalne miejsce występowania gatunku Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne PEA	RDOŚ w Rzeszowie	9 Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Bielik <i>Haliaetus albicilla</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrola gniazd objętych strefami ochronnymi,	corocznie	W miejscach występowania gatunku	RDOŚ w Rzeszowie	Realizowane w ramach działania ochronnego „Monitorowanie stanu gniazd i określenie sukcesu lęgowego tabela 6”
Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 3 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne A	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (bączek, bąk, gęgawa błotniak stawowy) Liczba kontroli w ciągu roku - 4
Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 2 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne B	RDOŚ w Rzeszowie	12 kwota łączna gatunków (kropiatka, zielonka, derkacz) Liczba kontroli w ciągu roku - 2

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
Zielonka <i>Porzana parva</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 2 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne B	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (kropiatka, zielonka, derkacz) Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Derkacz <i>Crex crex</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 2 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne B	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (kropiatka, zielonka, derkacz) Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Mewa czarnogłowa <i>Ichthyaelus melanocephalus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych powierzchniach, w miejscu występowania gatunku zgodnie z warstwą GIS.	corocznie	Wyspy na zbiornikach na terenie byłej kopalni siarki Jeziórko.	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	W ramach Monitoringu Gatunków Rzadkich na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska
Śmieszka <i>Chroicephalus ridibuddus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 2 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Wyspy na zbiornikach na terenie byłej kopalni siarki Jeziórko. Powierzchnia próbne C.	RDOŚ w Rzeszowie	4,5. kwota łączna gatunków (śmieszka, rybitwa rzeczna) Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 2 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 2 lata	Wyspy na zbiornikach na terenie byłej kopalni siarki Jeziórko. Powierzchnia próbne C.	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (śmieszka, rybitwa rzeczna) Liczba kontroli - 2

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanej powierzchni. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Teren poligonu w Nowej Dębie. Powierzchnia próbna CM	RDOŚ w Rzeszowie	6 Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne AL	RDOŚ w Rzeszowie	6 Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Kraska <i>Coracias garrulus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych powierzchniach, w miejscu występowania gatunku zgodnie z warstwą GIS.	corocznie	Miejsca występowania gatunku	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	W ramach Monitoringu Gatunków Rzadkich na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska
Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 3 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne D	RDOŚ w Rzeszowie	10,5 kwota łączna gatunków (dzięcioł zielonosiwy, średni) Liczba kontroli - 2
Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 3 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne D	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (dzięcioł zielonosiwy, średni) Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanej powierzchni. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne E	RDOŚ w Rzeszowie	12 kwota łączna gatunków (jarzębatka i gąsiorek) Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 2 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne FA	RDOŚ w Rzeszowie	6 Liczba kontroli w ciągu roku - 2

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne E.	RDOŚ w Rzeszowie	kwota łączna gatunków (jarzębatka i gąsiorek) Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	corocznie	Teren poligonu wojskowego Nowej Dębie Powierzchnia próbna TX	RDOŚ w Rzeszowie	20 Liczba kontroli w ciągu roku - 2
Dzięcioł białoszyi <i>Dendrocopos syriacus</i>	Ocena liczebności gatunku	Określenie liczebności	Kontrole na wskazanych 3 powierzchniach. Zgodnie z załącznikiem mapowym i warstwą GIS.	Co 3 lata	Powierzchnie próbne DS	RDOŚ w Rzeszowie	3 Liczba kontroli w ciągu roku - 2

Mapy powierzchni próbnych dla działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony, przedstawiono poniżej (szczegółowa lokalizacja powierzchni na warstwie GIS załączonej do opracowania).

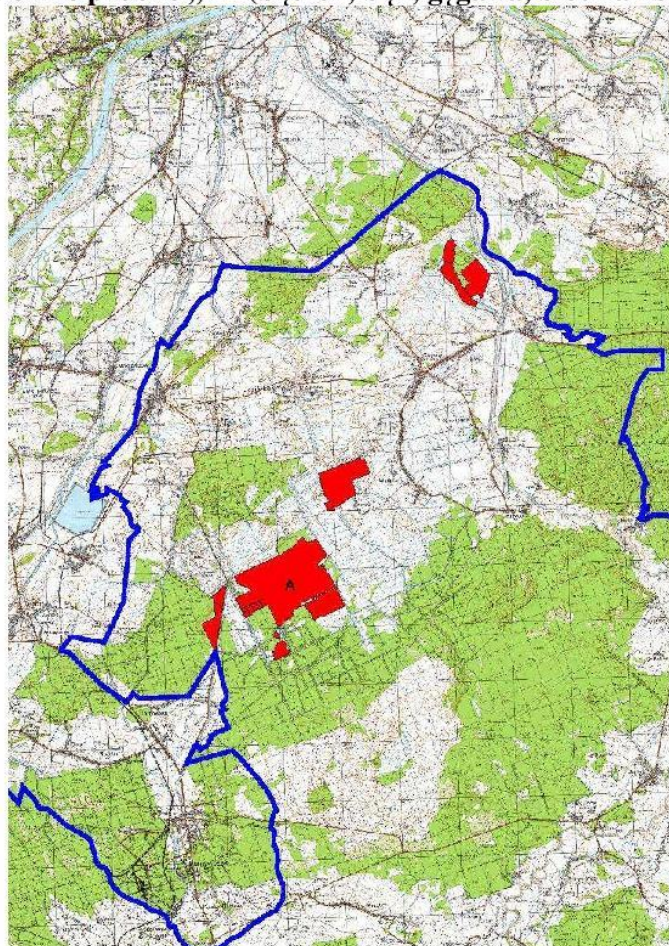
**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

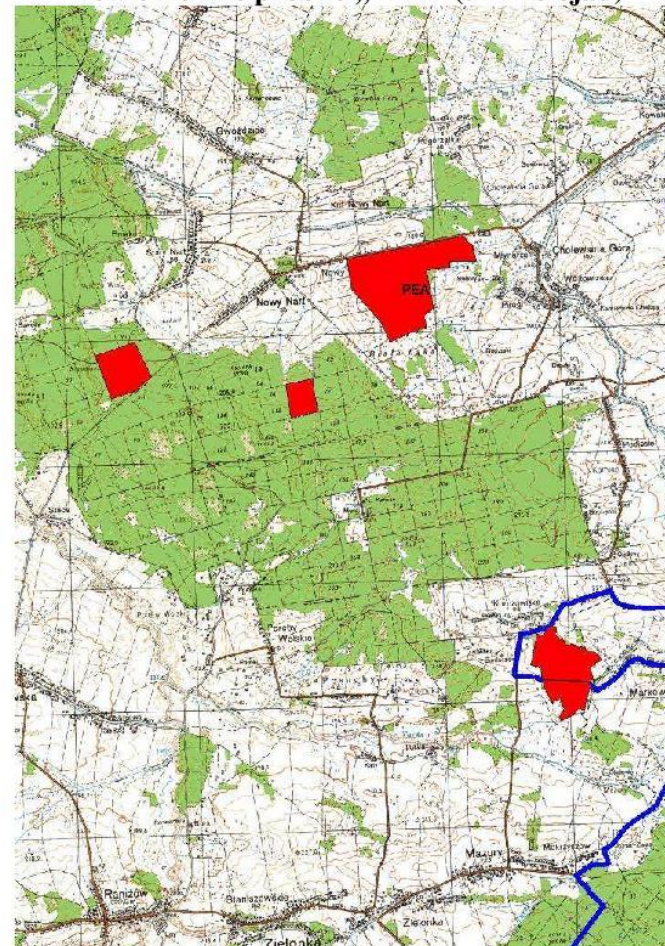
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Powierzchnie próbne „A” (bączek, bąk, gęgawa, błotniak stawowy)

Powierzchnie próbne „PEA” (trzmiełojad)

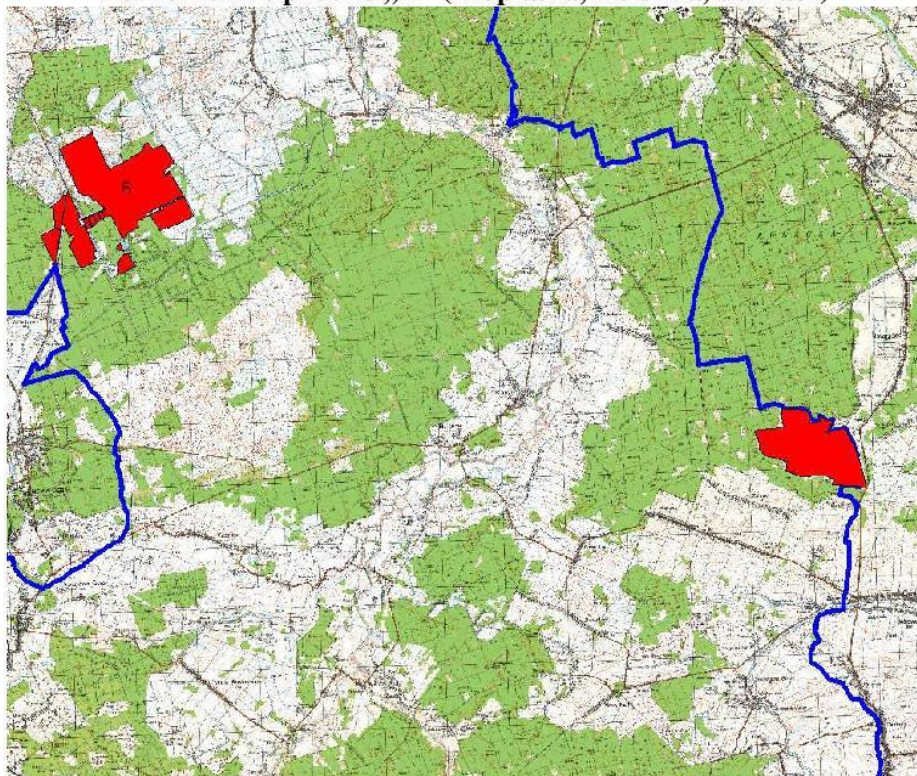
**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

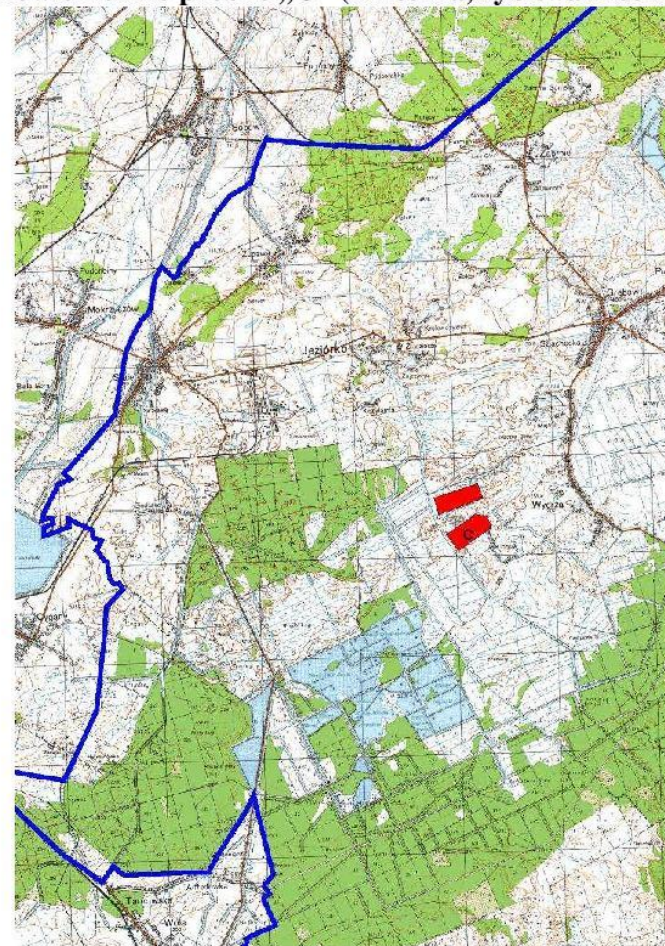
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Powierzchnie próbne „B” (kropiatka, zielonka, derkacz)

Powierzchnie próbne „C” (śmieszka, rybitwa rzeczna)

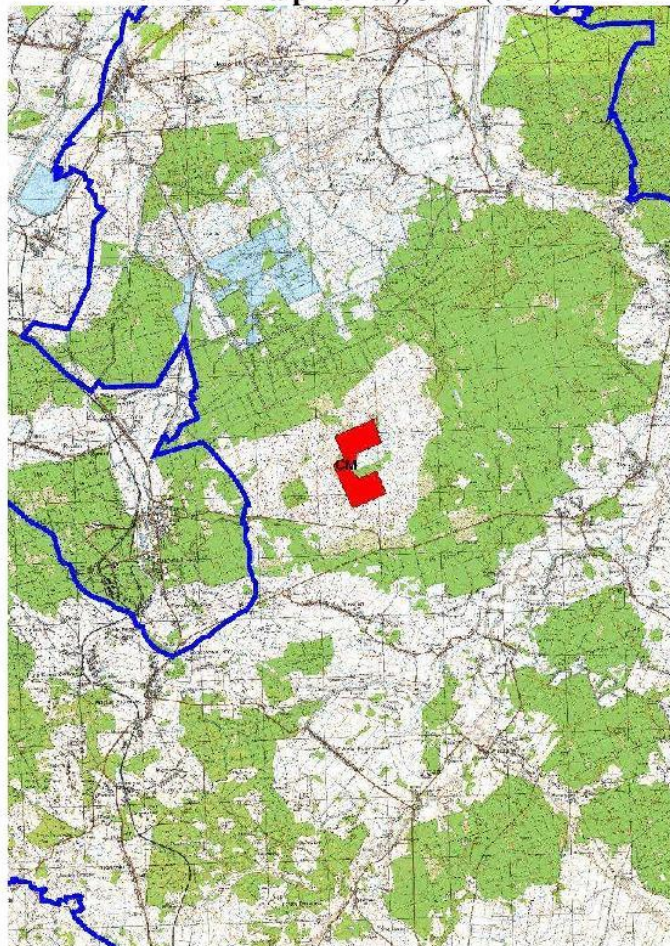
**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

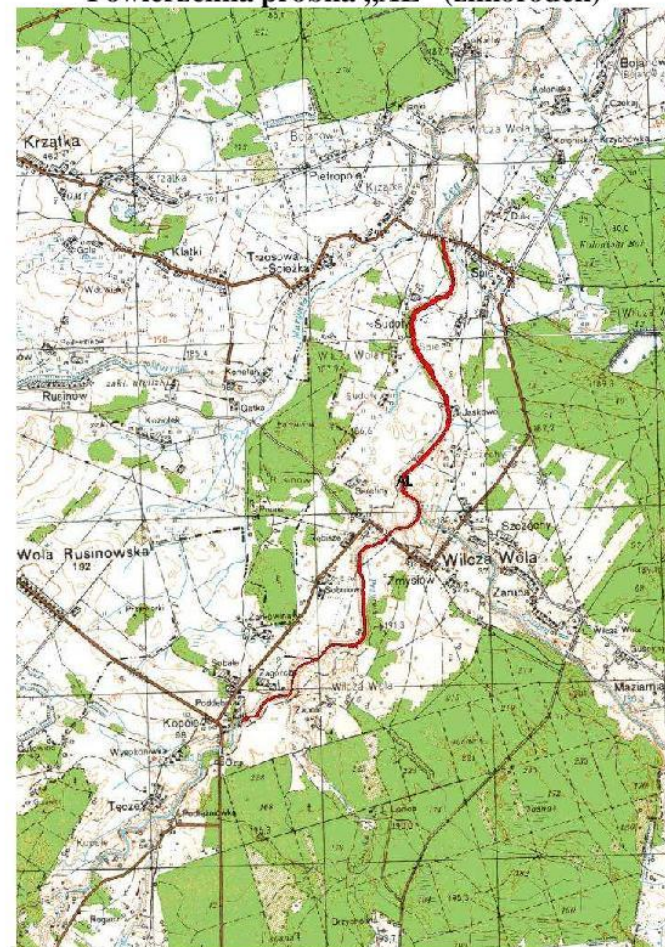
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Powierzchnia próbna „CM” (lelek)

Powierzchnia próbna „AL” (zimorodek)

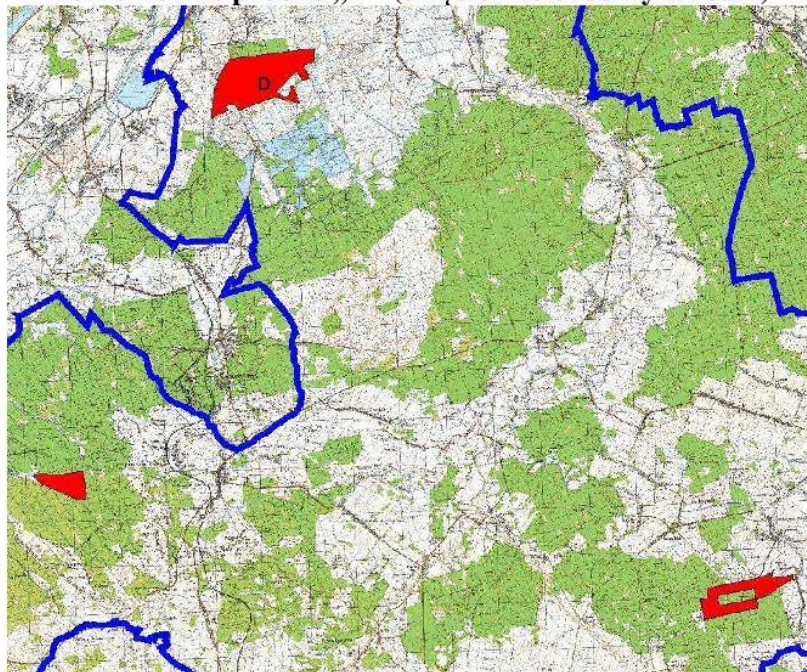
**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

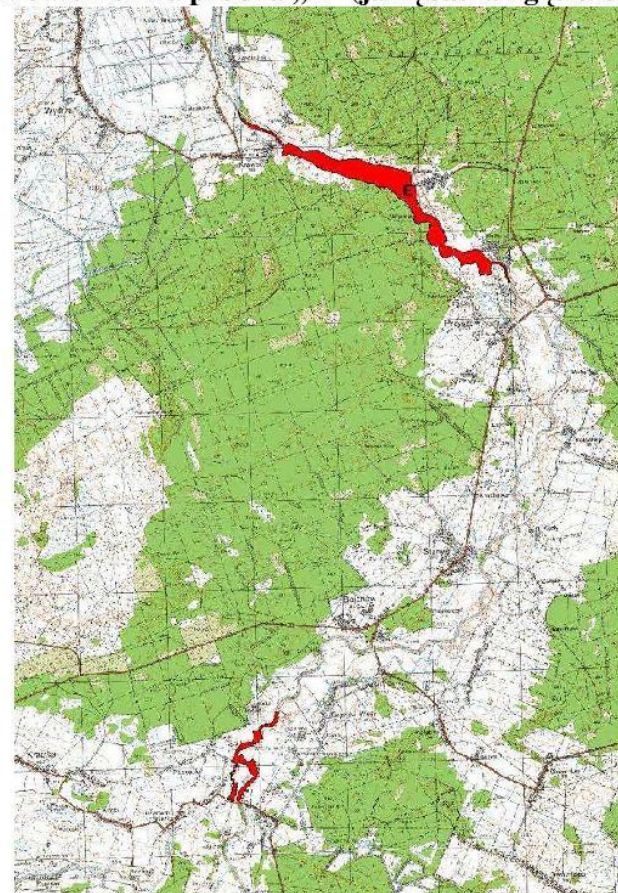
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Powierzchnie próbne „D” (dzięcioł zielonosiwy i średni)

Powierzchnia próbna „E” (jarzębatka i gąsiorek)

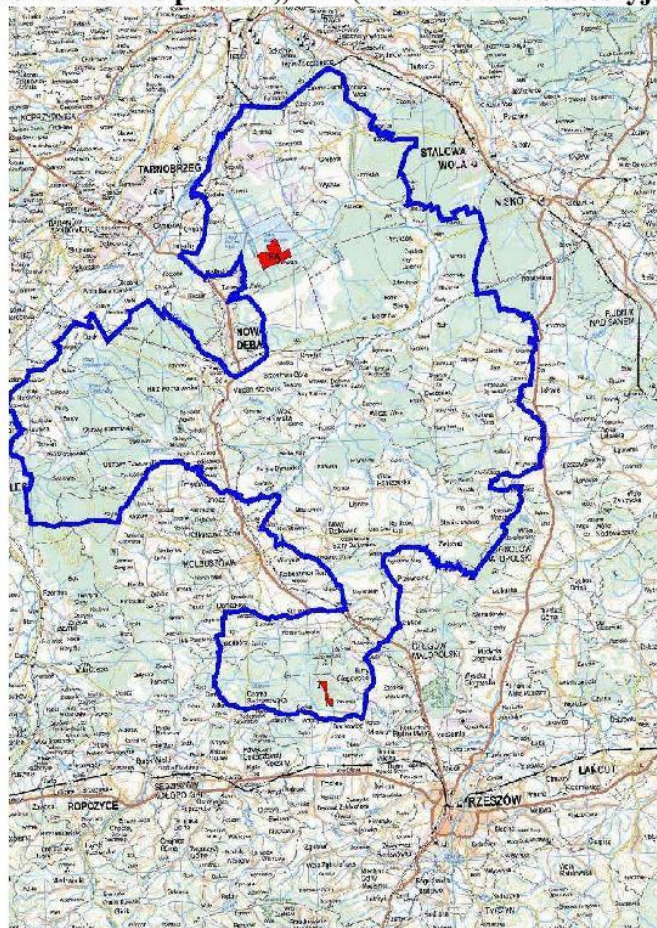
**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

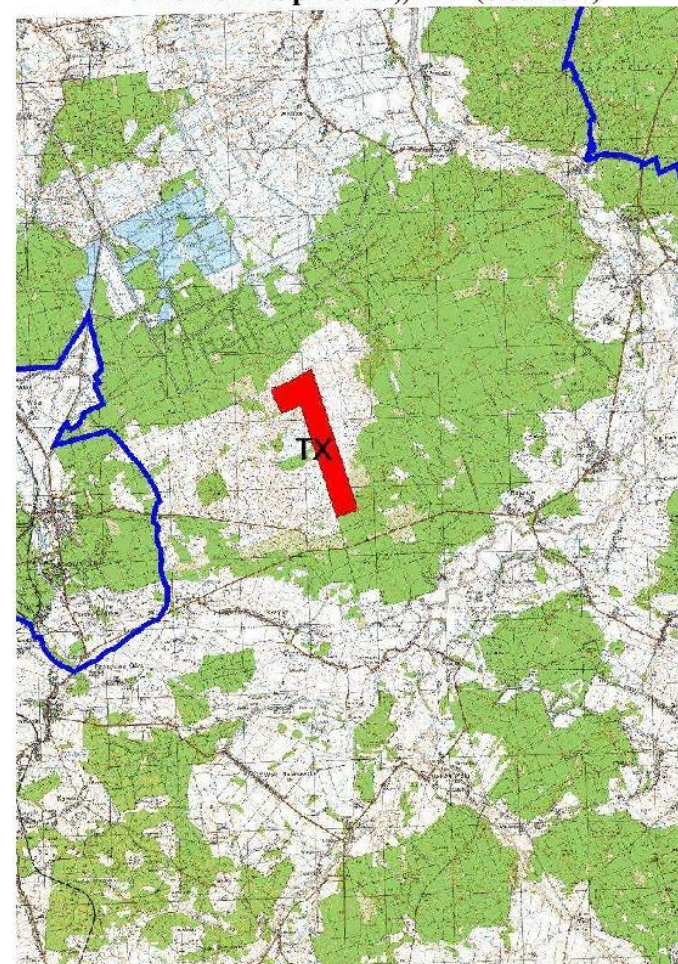
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Powierzchnie próbne „FA” (Mucholówka białoszyja)

Powierzchnia próbna „TX” (cietrzew)

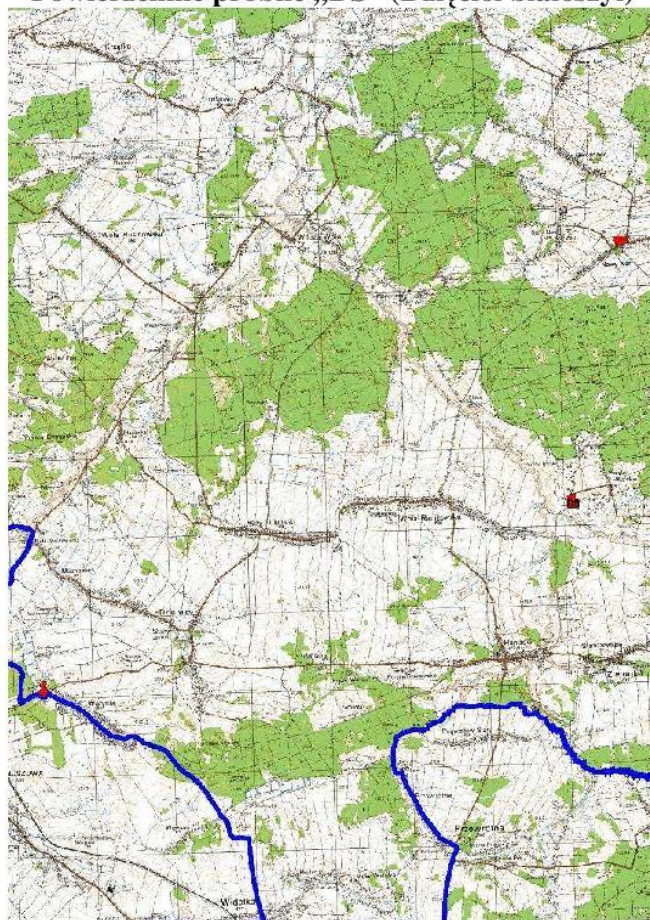
**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Powierzchnie próbne „DS” (Dzięcioł białoszyi)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Lp	Nazwa dokumentu	Wskazania do zmiany
1.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębów (uchwała nr XXIV.201.2013 Rady Gminy Grębów z dnia 22 marca 2013).	Wyłączenie z planów zalesiania terenów w obrębie zbiorników wodnych wraz z wyspami w miejscowości Wydrza oraz terenów na północ i południe od tych zbiorników (teren zakreskowany na żółto na poniższej mapie – obszar wskazany do wyłączenia z możliwości zalesienia).

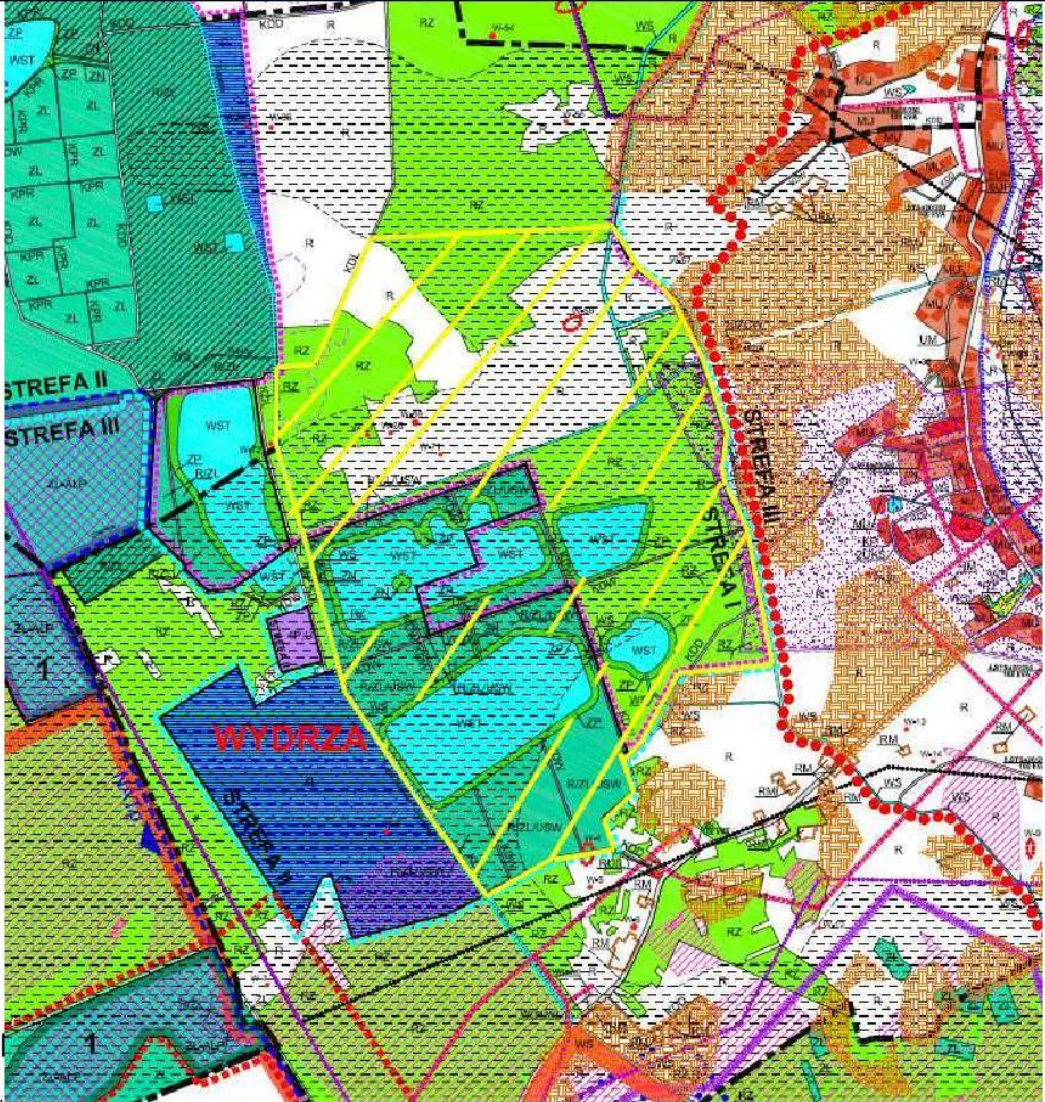

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Nazwa dokumentu	Wskazania do zmiany
	 INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI	

Lp	Nazwa dokumentu	Wskazania do zmiany
3	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojanów (uchwała Nr VI/50/2003 Rady Gminy Bojanów z dnia 9 lipca 2003 roku).	Nad rzeką Łęg w miejscowości Stany nie należy wyznaczać terenów przeznaczonych pod zabudowę i działalność gospodarczą. Należy zachować aktualny sposób użytkowania doliny rzeki Łęg. Dolina rzeki Łęg, okoliczne zadrzewienia i zakrzaczenia pełnią bardzo ważną rolę, jako siedlisko lęgów i żerowania kilku gatunków ptaków istotnych dla obszaru Natura 2000 takich jak; kraska, gąsiorek czy derkacz, a ponadto pełnią funkcję korytarza ekologicznego.
4	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Majdan Królewski (uchwała Nr XXV/207/2000 XV/119/00 Rady Gminy Majdan Królewski z dnia 19 grudnia 2000r i zmieniona uchwałą Nr V/31/2011 Rady Gminy Majdan Królewski z dnia 25 stycznia 2011 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kolbuszowa (uchwała Nr XXV/207/2000 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 czerwca 2000 roku z późniejszymi zmianami). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niwiska (uchwałą Nr XVII/125/00 Rady Gminy Niwiska z dnia 30 listopada 2000 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raniżów (uchwałą Nr XXIII/152/00 Rady Gminy Raniżów z dnia 28 czerwca 2000 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Padew Narodowa (uchwała Nr XXVI/157/02 Rady Gminy w Padwi Narodowej z dnia 20 maja 2002 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Cmolasy (uchwała Nr III/26/02 Rady	Na gruntach z rozpoznаныmi siedliskami ptaków wprowadzić zapis o utrzymaniu w dotychczasowym sposobie zagospodarowania przedmiotowych terenów. Zalesienia i zabudowa powinny być proponowane wyłącznie w miejscach niekolidujących z ochroną ptaków umożliwiając im odbycie lęgów. Zmiana użytkowania terenu w miejscach występowania przedmiotów ochrony jest dopuszczalna, jeżeli sprzyjać będzie zachowaniu przedmiotów ochrony obszaru, pozwoli na zachowanie gatunku lub grupy gatunków w obrębie obszaru Natura 2000 lub jest wykonywana w ramach planu zadań ochronnych. Wskazane jest, aby każda gmina w obrębie obszaru Natura 2000 zabezpieczyła na poczet gatunków wykorzystujących siedliska rolnicze docelowo co najmniej 50% dotychczasowego terenu otwartego w obszarze Natura 2000, jako niezabudowanego i niezalesionego, głównie łąk, pastwisk, trwałych użytków zielonych (nie wliczając terenów pomiędzy zabudową) pozwalając tym samym na występowanie całego szeregu gatunków ptaków związanych z takimi siedliskami, w tym przedmiotów ochrony obszaru takich jak: gąsiorek, derkacz, bocian biały. Przy aktualizacji dokumentów planistycznych należy wskazać takie tereny. Należy pozostawić drzewa stojące w pasie do 10 metrów od koryta rzeki Łęg do miejscowości Zapole i na jego dopływach – rzekach Przywra i Zyzoga. W dokumentach planistycznych w miejscach występowania gatunków takich jak. • kraska <i>Coracias garrulus</i> • kropiatka <i>Porzana porzana</i>

Lp	Nazwa dokumentu	Wskazania do zmiany
	Gminy w Cmolasie z dnia 27 grudnia 2002 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mielec (uchwała Nr XXI/186/2000 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 28 września 2000 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dzikowiec (uchwała Nr XLIII/244/2002 z dnia 18 lutego 2002 roku, z późn. zmianami) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuszów Narodowy (uchwała Nr XXIV/136/2001 Rady Gminy Tuszów narodowy z dnia 31 października 2001 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżowe (uchwała nr XXVIII/131/01 Rady Gminy Jeżowe z dnia 27 marca 2001 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nisko (uchwała Nr XXII/242/2000 Rady Miejskiej w Nisku z dnia 24 sierpnia 2000 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sędziszów Małopolski (uchwała Nr XLVI297/02 Rady Miejskiej w Sędziszowie Młp. z dnia 25 września 2002 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głogów Małopolski (uchwała Nr XLIV / 407 / 2002 rady gminy Głogów Małopolski z dnia 29 maja 2012 roku).	• derkacz <i>Crex crex</i> należy utrzymać użytkowanie rolnicze (ekstensywną gospodarkę kośną lub kośno-pastwiskową), umożliwiając lęgi i żerowanie tych gatunków (nie należy zalesiać ani zabudowywać ich siedlisk). Na siedliskach lęgowych i żerowiskowych gąsiorka <i>Lanius collurio</i> należy utrzymać kępy zadrzewień i zakrzaczeń występujące pośród pól, dróg, cieków wodnych i rowów, umożliwiających lęgi i żerowanie gatunku.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Nazwa dokumentu	Wskazania do zmiany
	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamień (uchwała Nr XIX/109/01 Rady Gminy Kamień z dnia 27 kwietnia 2001 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świlcza (uchwała Nr III/29/2002 Rady Gminy Świlcza z dnia 30 grudnia 2002 r., z późn. zmianami). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bojanów (uchwała Nr VI/50/2003 Rady Gminy Bojanów z dnia 9 lipca 2003 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zaleszany (uchwała Nr XXV/240/01 Rady Gminy Zaleszany z dnia 18 września 2001 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Baranów Sandomierski (uchwała Nr XIV/91/00 Rady Gminy w Baranowie z dnia 30 grudnia 1999 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębów (uchwała XXIV.201.2013 nr Rada Gminy Grębów z dnia 22 marca 2013). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowa Dęba (uchwała Nr XLVII/354/2002 Rady Miejskiej w Nowej Dębie z dnia 15 kwietnia 2002 roku). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnobrzeg (uchwała nr XLII 844/2009 Rady Miasta Tarnobrzeg z dnia 26 listopada 2009). Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Nazwa dokumentu	Wskazania do zmiany
	przestrzennego miasta i gminy Sokołów Małopolski (uchwała nr XXVII/262/2001 z dnia 21 lutego 2001 r. z późniejszymi zmianami).	

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Nie proponuje się wykonania planu ochrony.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

Projekt dokumentu SDF (załączony do dokumentacji planu zadań ochronnych) przygotowano w oparciu o nowy szablon i nową instrukcję wypełniania SDF (2012.1). Zawarte informacje zostały zaktualizowane o wyniki prac przeprowadzonych w ramach opracowywania projektu PZO w 2013 roku, oraz o nowe dane publikowane i niepublikowane.

Wszystkie proponowane zmiany granicy obszaru zostały szczegółowo przeanalizowane i załączono do opracowania wersji GIS granicy, jako proponowana nowa granica obszaru.

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
Wyłączenie dróg z obszaru, wzdłuż których biegła granica.	Drogi przy granicy obszaru nie są przedmiotem zainteresowania, a pierwotna granica nie była precyzyjna, przechodząc z różnych stron drogi często przecinając oś jezdni. Obecnie granica przechodzi po zewnętrznych krawędziach pasa drogowego nie włączając dróg do obszaru.
Korekta granicy obszaru w związku z doprecyzowaniem granic do działek	Korekta granic obszaru wynika z jej uszczegółowienia, czyli tam gdzie było to możliwe, poprowadzono granicę obszaru po granicy ewidencyjnej. Nie wszędzie takie uszczegółowienie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
ewidencyjnych i wydzieleni leśnych.	było możliwe, ze względu na znaczne długości działek ewidencyjnych położonych prostopadle do granicy obszaru.
Zmiana i korekta granic w gminie Baranów Sandomierski.	Wyłączenie fragmentu obszaru w miejscowości Knapy i Durdy – terenu zabudowy i infrastruktury przemysłowej. Dołączenie dwóch enklaw łąk i terenów rolniczych w miejscowościach Durdy i Kaczaki z licznymi stanowiskami derkacza- przedmiotu ochrony obszaru. Zmiana granic oraz zamiana zaproponowana na wniosek gminy Baranów Sandomierski.
Dodanie fragmentu lasów w miejscowości Nowa Dęba w nadleśnictwie Nowa Dęba.	Dołączenie do obszaru strefy gatunku chronionego - przedmiotu ochrony obszaru, która to znajdowała się przy granicy obszaru.
Dodanie fragmentu łąk w południowej części miejscowości Alfredówka	Zaproponowano włączenie obszaru łąkowego znajdującego się przy granicy obszaru gdzie gniazdują derkacze i prowadzone są działania ochronne dla tego gatunku w ramach programu rolnośrodowiskowego.
Dodanie całego „Osadnika” w Cyganach do obszaru.	„Osadnik” aktualnie był tylko częściowo w granicach obszaru. Uznano, że celowe jest włączenie całego „Osadnika” do obszaru ze względu na występowaniu tu między innymi błotniaka stawowego – przedmiotu ochrony obszaru.
Dodanie do obszaru fragmentu lasów i łąk w miejscowości Kotowa Wola gmina Zaleszny.	Zaproponowano powiększenie obszaru o strefy gatunków chronionych bociana czarnego - przedmiotu ochrony oraz orlika krzykliwego, które to znajdowały się przy granicy obszaru wraz z przyległymi łąkami ze stanowiskami derkacza.
Wyłączenie fragmentu zabudowy mieszkalnej z miejscowości Jeżowe Zagościniec	Zaproponowano wyłączenie zabudowy mieszkalnej w miejscowości Jeżowe Zagościniec ze względu na brak przedmiotów ochrony w tym fragmencie zabudowy.
Dołączenie fragmentów lasu w miejscowości Korczowiska gmina Raniżów	Propozycja włączenia obejmuje kompleks leśny ze stanowiskiem trzmielojada – przedmiotu ochrony obszaru, które to znajdowało się przy granicy obszaru.
Uszczegółowienie granicy obszaru w miejscowościach Pogwizdów Stary i Przewrotne gmina Głogów Małopolski do ciek.	Doprecyzowano granicę w miejscowościach Pogwizdów Stary i Przewrotne ujmując dolinę rzeki Zyzoga w obszarze, gdyż granica przebiegała zamiennie raz po ciek raz po granicy leśnej.
Wyłączenie fragmentu zabudowy	Zaproponowano wyłączenie zabudowy mieszkalnej w miejscowości Budy Głogowskie gmina

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
mieszkalnej w miejscowości Budy Głogowskie gmina Głogów Małopolski.	Głogów Małopolski w części zachodniej od drogi powiatowej do granicy cieku wodnego zlokalizowanego za zwartą zabudową. Wyłączenie zaproponowano na wniosek gminy Głogów Małopolski
Usunięcie z obszaru fragmentów zabudowy mieszkalnej w gminie Sędziszów Małopolski	Zaproponowano wyłączenie części zabudowy mieszkalnej przy granicy obszaru, który nie miał znaczenia dla obszaru. Wyłączenie zaproponowano na wniosek gminy Sędziszów Małopolski - uwzględniono część proponowanych obszarów do wyłączenia.
Usunięcie z obszaru fragmentów zabudowy mieszkalnej w miejscowościach Zarębki, Werynia, Widełka, Kupno, Domatków, Bukowiec w gminie Kolbuszowa i dodanie fragmentów miejscowości Przedbórz i Huta Przedborska.	Zaproponowano wyłączenie części zabudowy mieszkalnej w miejscowościach Zarębki, Werynia, Widełka, Kupno, Domatków, Bukowiec w gminie Kolbuszowa przy granicy obszaru i dodanie fragmentów łąk i terenów polno-leśnych w miejscowość Przedbórz i Huta Przedborska. Wyłączono fragmenty zwartej zabudowy mieszkalnej, w której znajdowały się pojedyncze stanowiska bociana białego. W zamian gmina zaproponowała inne fragmenty nieurbanizowane cenniejsze przyrodniczo w tym z gniazdami bociana białego oraz z jego żerowiskami. Wyłączenie zaproponowano na wniosek gminy Kolbuszowa
Wyłączenie działek zabudowy Uniwersytetu Rzeszowskiego i Zespołu Szkół Agrotechniczno- Ekonomicznych w miejscowości Werynia.	Wyłączono kilka działek zabudowy Uniwersyteckiej przy granicy obszaru gdzie nie występują cenne gatunki ptaków w tym przedmioty ochrony. Wyłączenie zaproponowano na wniosek Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych Uniwersytetu Rzeszowskiego w Weryni.
Usunięcie z obszaru fragmentów zabudowy mieszkalnej i przemysłowej w gminie Niwiska	Zaproponowano wyłączenie części zabudowy mieszkalnej i przemysłowej przy granicy obszaru, które nie miały znaczenia dla obszaru. Wyłączenie zaproponowano na wniosek gminy Niwiska - uwzględniono część proponowanych obszarów do wyłączenia.
Uszczegółowienie granicy do aktualnej drogi - obwodnicy Mielca w obrębie miasta Mielec.	Doprecyzowano granice, aby nie przecinała obwodnicy Mielca, a przebiegała po jej zewnętrznej krawędzi. Zmianę granicy wnioskowano z Urzędu Miasta Mielec
Wyłączenie fragmentu zwartej zabudowy mieszkalnej w miejscowościach Ławnica i Trześń.	Zaproponowano zmianę granicy wyłączając dwa fragmenty zwartej zabudowy w miejscowości Ławnica i Trześń. Wyłączenie zaproponowano na wniosek gminy Mielec - uwzględniono część proponowanych obszarów do wyłączenia.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

11. Zestawienie uwag i wniosków

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
1.	Pytania odnośnie sposobu kwalifikacji gatunków, jako przedmiotu ochrony. email z dnia 17.10.2013	Stowarzyszenie Przyrodnicze Cis	Zasady kwalifikacji gatunków jako przedmiotów ochrony zaprezentowano na II spotkaniu ZLW. Przedstawiono wytyczne Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska; pismo znak DON-WZ.600.17.2012.ŁR z sierpnia 2012 r. oraz wytyczne zawarte w najnowszej Instrukcji wypełniania SDF (wer. 2012.1), dotyczące sposobu kwalifikacji gatunków jako przedmiotów ochrony na podstawie.
	Moduł B i C		
2.	Wniosek miasta Mielec dotyczący propozycji zmian granic obszaru. e-mail z dnia 17.08.2013 roku.	Urząd Miejski w Mielcu	Na wniosek miasta Mielec skorygowano granice obszaru tak, aby nie przecinała obwodnicy Mielca a przebiegała po zewnętrznej krawędzi drogi – obwodnicy.
3.	Pismo gminy Baranów Sandomierski z dnia 26.08.2013 roku znak RIG.V612.7.2013, dotyczące propozycji zmiany granic obszaru	Gmina Baranów Sandomierski	Zaproponowano na wniosek gminy korektę granicy. Wyłączono fragment obszaru w miejscowości Knapy i Durdy – terenu zabudowy i infrastruktury przemysłowej. W zamian dołączono dwie enklawy; łąk i terenów rolniczych w miejscowościach Durdy i

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			Kaczaki z licznymi stanowiskami derkacza - przedmiotu ochrony obszaru.
4.	Pismo gminy Sędziszów Małopolski z dnia 11.09.2013 roku znak GKiM.604.47.2013 MK, dotyczące propozycji zmiany granic obszaru.	Urząd Miejski w Sędziszowie Małopolskim	Na wniosek gminy Sędziszów skorygowano granice. Wyłączono część zabudowy mieszkalnej przy granicy obszaru, które nie miały znaczenia dla przedmiotów ochrony w obszarze. Uwzględniono część proponowanych obszarów do wyłączenia
5.	Wniosek gminy Niwiska dotyczący propozycji zmian granic obszaru. e-mail z dnia 13.09.2013 roku	Urząd Gminy Niwiska	Na wniosek gminy Niwiska skorygowano granice. Wyłączono części zabudowy mieszkalnej i przemysłowej przy granicy obszaru, które nie miały znaczenia dla przedmiotów ochrony w obszarze. Uwzględniono część proponowanych obszarów do wyłączenia.
6.	Pytanie odnośnie ustalania kosztów działań ochronnych i zasadności działań dodatkowych uzupełniające wiedzę dotyczącą podgorzałki email z dnia 17.10.2013	Stowarzyszenie Przyrodnicze Cis	Zagadnienie sposobów wyceny kosztów działań ochronnych przedstawiono i analizowano na II spotkaniu ZLW. Dla działań, które ponosiliby dodatkowo właściciele prywatni oraz instytucje określono, że będą podane szczegółowo koszty. W przypadku podgorzałki na II spotkaniu ZLW uzasadniono, że badanie dotyczące uzupełnienia wiedzy na temat gatunku ma uzasadnienie wynikające z obserwacji własnych - autorów opracowania, a potwierdzenie naukowe pozwoliłoby na wprowadzenie ewentualnie niedrogo i skutecznego sposobu ochrony gatunku poprzez sprawdzenie czy użycie amatek hukowych istotnie wpływa pozytywnie na sukces lęgowy gatunku na stawach w Budzie Stalowskiej.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
7.	Pismo Starostwa Powiatowego w Kolbuszowej z dnia 29.10.2013 roku znak OŚ.604.138.2013, dotyczące propozycji zmiany granic obszaru w miejscowości Werynia.	Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej	Przychylono się do wyłączenia dróg powiatowych z obszaru Natura 2000, przez które biegła granica. Obecnie granica przechodzi po zewnętrznych krawędziach pasa drogowego, nie włączając go do obszaru Dodatkowo wyłączono działkę nr 831/5 w miejscowości Werynia z Obszaru. Pozostawiono w granicach drogę proponowaną do wyłączenia (dz ewid. nr 680) gdyż jej wyłączenie odcinałoby obszary, które powinny pozostać w Obszarze Natura 2000.
8.	Pismo gminy Kolbuszowa z dnia 30.10.2013 roku znak OŚiGW.6227.15.2013, dotyczące propozycji zmiany granic obszaru	Urząd Miejski w Kolbuszowie	Wyłączono zwartą zabudowę mieszkalną w miejscowościach Zarębki, Werynia, Widełka, Kupno, Domatków, Bukowiec w gminie Kolbuszowa przy granicy obszaru w zamian zaproponowano dodanie fragmentów łąk i terenów polno-leśnych w miejscowość Przedbórz i Huta Przedborska. Wyłączono fragmenty zwartej zabudowy mieszkalnej, w której znajdowały się pojedyncze stanowiska bocian białego. W zamian gmina zaproponowała powierzchniowo większe i fragmenty niezurbanizowane w większości otwarte, rolnicze i cenniejsze przyrodniczo z gniazdami bociana białego i jego rozległymi żerowiskami. Przychylono się do wniosku gminy.
9.	Wniosek gminy Świlcza dotyczący propozycji zmian granic obszaru. e-mail z dnia 04.11.2013 roku	Urząd Gminy Świlcza	Na spotkaniu w dniu 15 XI 2013 roku w Urzędzie gminy Świlcza ustalono, że gmina wycofuje się z wniosku o zmianę granic.
10.	Wniosek Pana Kazimierza Krigera z dnia 04.11.2013 r. 1. Nie zmienianie daty odstrzału kaczek - pozostawienie	Nadleśnictwo Kolbuszowa	Pkt 1. Propozycja opóźnienia polowań na kaczki będzie dotyczyła wyłącznie kompleksu stawowego w obrębie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	zgodnie z kalendarzem polowań. 2. Płacenie 30 zł za odstrzelonego lisa i jenota, a za norkę amerykańską 50 zł. Dowodem odstrzału będą odcięte uszy wymienionych drapieżników. 3. Nie ograniczanie gospodarki leśnej ani czasu wycinki, gdyż długie lata doświadczeń pozwoliły na zachowanie wielu gatunków roślin i zwierząt. 4. Nie ograniczanie pozyskania drewna ilościowo i czasowo, gdyż zagraża to funkcjonowaniu wielu przedsiębiorstw na tym terenie.		nadleśnictwa Nowa Dęba. Argumentacja uzasadniająca takie działanie ochronne w tym miejscu została opisana w dokumentacji PZO i omówiona na spotkaniu ZLW. Tym samym pkt 1 wniosku został odrzucony. Pkt 2. Przychylano się do propozycji. Ustalano jedną kwotę dla wszystkich drapieżników w wysokości 50 zł za sztukę Pkt 3. Propozycja wyłączenia w pewnym okresie drzewostanów z zabiegów rębnych dotyczyć ma krótkiego okresu czasu i tylko wybranych miejsc gdzie występują gatunki ptaków, które są przedmiotami ochrony obszaru. Na pozostałych częściach Nadleśnictw nie ma takich obostrzeń w związku z tym nie będą one istotnie ograniczać gospodarki leśnej oraz nie wpłyną one na ilościowe pozyskanie drewna. Pkt 4. Propozycje działań ochronnych nie formułują zapisów, które ograniczają ilościowe pozyskanie drewna. Propozycje działań ochronnych podają jedynie zakres działań, które pozwolą na właściwą ochronę gatunków ptaków, które są przedmiotami ochrony, w pogodzeniu ich z gospodarczą funkcją lasu. Proponowane zapisy w stosunku do gospodarstw leśnych są zbliżone do tych, które są sformułowane dla innych PZO na obszarach Natura, 2000 których celem jest pogodzenie obu tych funkcji: gospodarczej i ochronnej.
11.	Wniosek gminy Mielec dotyczący propozycji zmian granic obszaru. e-mail z dnia 05.11.2013 roku.	Urząd Gminy Mielec	Proponowana zmian granic obejmuje znaczną powierzchnię zarówno terenów rolniczych jak i zabudowy mieszkalnej.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			Zaproponowano zmianę granicy wyłączając dwa fragmenty zwartej zabudowy w miejscowości Ławnica i Trześń, uwzględniając tym samym część proponowanych obszarów do wyłączenia. Tereny otwarte niezabudowane nie spełniają wymogów Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie wprowadzania zmian do bazy danych obszarów Natura 2000 (wytyczne z dnia 1 10 2012 roku). Tym samym wniosek został odrzucony
12.	Wniosek gminy Majdan Królewski dotyczący propozycji zmian granic obszaru i wprowadzenie zapisu w PZO zwalniającego z procedury oceny oddziaływania na środowisko inwestycji drogowych. Pismo z dnia 06.11.2013 znak PI.604.3.2013.	Gmina Majdan Królewski	Proponowana zmiana granic obejmuje znaczną powierzchnię zarówno terenów rolniczych jak i zabudowę. Obszar proponowany do wyłączenia jest ważny dla wielu gatunków ptaków. Odnotowano tu liczne stanowiska derkaczy, gąsiorków, bocianów białych, jarzębatkę i dzięcioła zielonosiwego w tym inne cenne gatunki ptaków niebędące przedmiotami ochrony obszaru. Proponowany teren do wyłączenia jest ważny dla zachowania integralności całego obszaru Natura 2000 Puszczy Sandomierskiej, w związku z powyższym propozycje zmian granicy odrzucono. Proponowana zmiana granicy nie spełnia wymogów Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie wprowadzania zmian do bazy danych obszarów Natura 2000 (wytyczne z dnia 1 10 2012 roku) W przypadku przebudowy i rozbudowy istniejących dróg po obecnym ciągu, PZO nie wprowadza żadnych obostrzeń. Sporządzenie projektu PZO jednak nie jest

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			sposobem na zwolnienie z jakichkolwiek działań w ramach obowiązujących procedur, tj. PZO nie zastąpi żadnych planów ani przedsięwzięć, procedur oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.
13.	Wniosek gminy Niwiska dotyczący propozycji zmian granic obszaru. Pismo z dnia 6.11.2013 roku znak SG.6121.1.2013.	Urząd Gminy Niwiska	Druga proponowana zmiana granic z Gminy Niwiska po granicę polno-leśną i wyłączenie z obszaru całego terenu otwartego gminy nie spełnia wymogów Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie wprowadzania zmian do bazy danych obszarów Natura 2000 (wytyczne z dnia 1 10 2012 roku). W związku z powyższym nie przychylono się do drugiego wniosku gminy.
14.	Wniosek Nadleśnictwa Głogów z dnia 06.11. 2013 roku pismo znak ZG-73-27/2013 Zapytano między innymi o: 1 Zapis „Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Naszym zdaniem podkreślenie konieczności pośpiechu w tym kontekście wskazuje, że zagrożenia czy zaniedbania w tym zakresie są bardzo niepokojące. W całym zakresie opisu stanu populacji przewidzianych do ochrony nie stwierdzono zagrożeń, które uzasadniałyby takie określenie. Prosimy o wykreślenie tego zapisu. 2 Zapis „Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi: na 5 -tej pozycji -ułatwienie kwalifikowa-	Nadleśnictwo Głogów	Wniosek nadleśnictwa został przeanalizowany na spotkaniu roboczym dnia 29 XI 2013 w nadleśnictwie Kolbuszowa gdzie zaktualizowano zapytania i propozycje zmian w oparciu o aktualny dokument PZO. Ad 1. Zapis o potrzebie szybkiego podjęcia działań nie dotyczy się całego obszaru, ale jest pewnym uogólnieniem. W przypadku niektórych gatunków o najwyższej randze dla obszaru np. kraski taki zapis uznano za uzasadniony i trafny. Ad 2. Zapis nie precyzuje i nie sugeruje takich interpretacji. Klasyfikacja inwestycji jest określona

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	nia przedsięwzięć/działań pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działanie nie ujęte w planie, jako zagrożenia należy traktować, jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar"...Uważamy, że w zapisie wskazany jest sposób traktowania każdego działania, jako zagrożenia a priori. 3. Nadleśnictwo Głogów wnosi o wykreślenie dzięcioła czarnego z listy gatunków podlegających ochronie 4. Określenie prace leśne, używane w PZO do opisanie zagrożeń dla poszczególnych gatunków jest pojęciem znacznie szerszym, niż tylko prowadzenie prac związanych z pozyskaniem drewna. 5. Zapisy „Znaczną część obszaru pokrywają lasy, które w większości użytkowane są przez PGL Lasy Państwowe. Część zagrożeń może wynikać z prowadzonej tam gospodarki. Zagrożenia te dotyczą przede wszystkim wycinki lasu w okresie lęgowym ptaków, co stwarza bardzo duże zagrożenie związane z porzuceniem lęgu czy wręcz usuwaniem drzew, w których gniazdują ptaki. Zagrożenie to dotyczy wszystkich terenów leśnych za wyjątkiem obszarów prawnie chronionych, jakimi są rezerваты przyrody oraz wyznaczone strefy ochronne wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową.... Prace odwadniające w lasach z kolei prowadzą do przesuszenia drzewostanów... Budowa nowych utwardzonych dróg leśnych przyczynia się do zwiększonej presji ludzi, co negatywnie wpływa...		ustawowo, a PZO może w pewnych sytuacjach tylko ułatwić zaklasyfikowanie pewnych inwestycji. Ad 3. Po ustaleniach na spotkaniach roboczych ustalono o nie włączaniu dzięcioła czarnego do listy gatunków proponowanych jako przedmioty ochrony. Ad 4. Pojęcie prac leśnych zostało uszczegółowione w dokumentacji, podano jakiego działania dotyczy np. rębni lub trzebieży Ad 5 Na te zapisy zwrócono uwagę na III spotkaniu ZLW. Zapisy skorygowano. Wprowadzono zapis „Znaczną część obszaru pokrywają lasy, które w większości użytkowane są przez PGL Lasy Państwowe. Część zagrożeń może wynikać z prowadzonej tam gospodarki. Zagrożenia te dotyczą przede wszystkim prowadzonych rębni w okresie lęgowym ptaków, co stwarza bardzo duże zagrożenie związane z porzuceniem lęgu czy wręcz usuwaniem drzew, w których gniazdują ptaki. Prace odwadniające w lasach mogą z kolei prowadzić do przesuszenia drzewostanów, w których gniazduje dzięcioł zielonosiwy. Pozostawienie w lesie martwego drewna decyduje o obecności muchołówki białoszyjej.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	6. Zapisy w tabeli 5: A234 Dzięcioł zielonosiwy - zapisano „Poprawa stanu siedlisk i zwiększenie szans reprodukcji poprzez zaniechanie prac leśnych w okresie lęgowym gatunku”. Zapis przy gatunkach związanych z terenem leśnym: „Pozostawienie do stadium terminalnego (naturalnego rozpadu) drzew stanowiących, co najmniej 5% zasobności drzewostanu w chwili rozpoczęcia rębni”.		Jego obecność sprzyja rozwojowi bazy pokarmowej, z której korzystają wszystkie gniazdujące w obszarze gatunki dzięciołów”. Ad 6 Na te zapisy zwrócono uwagę na III spotkaniu ZLW. Zapisy zostały skorygowane.
15.	Wniosek gminy Cmolas dotyczący propozycji zmian granic obszaru. Pismo z dnia 8.11.2013 roku znak L.GGR-II-7624.3.2013.	Urząd Gminy Cmolas	Proponowane całkowite wyłączenie gminy z obszaru Natura, 2000 nie może zostać uwzględnione, gdyż obejmuje ważne siedliska dla wielu gatunków ptaków. Proponowany teren gminy do wyłączenia jest ważny dla zachowania integralności całego obszaru Natura 2000 Puszczy Sandomierskiej. Proponowana zmiana granicy nie jest spełnia wymogów Wytocznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie wprowadzania zmian do bazy danych obszarów Natura 2000 (wytoczne z dnia 1 10 2012 roku). W związku z powyższym nie przychylono się do wniosku
16	Pismo Starostwa Powiatowego w Kolbuszowa z dnia 08.11.2013 roku znak OŚ.604.138.2013, dotyczący propozycji zmiany granic obszaru. Wniosek o następujące zmiany: 1. Doprecyzowanie zapisów „nie prowadzenie prac gospodarczych w okresie lęgowym ptaków okresie od...do...” ze względu na to, że	Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej	Odpowiadając na poszczególne pytania: Ad. 1 Doprecyzowano i wprowadzono zapis „Nie prowadzenie prac rębnych w okresie lęgowym tj. oddo ...” Ad 2. Proponowane działania dla tych gatunków w tym

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	jest zbyt ogólne. 2. Wyjaśnienie, jaki wpływ będą miały na Uproszczone Plany Urządzania Lasów zapisy działań ochronnych dla gatunku lelek: „na siedliskach borów suchych i borów świeżych z dom. sosny preferować rębnię zupełną”, dla gatunku dzięcioł średni: „preferowanie rębni częściowych”, dla gatunku dzięcioł zielonosiwy i dzięcioł średni: „nie prowadzenie prac trzebieżowych i rębnych od 10.03. do 1.07 każdego roku” oraz „pozostawianie w lesie gat. drzew o miękkim drewnie” czy „zapewnienie udziału starszych drzewostanów liściastych”, dla gatunku trzmielojad: „prowadzenie gospodarki leśnej o zróżnicowanym drzewostanie”. 3. Zapisy działań ochronnych dla gatunków ptaków takich jak: derkacz, jarzębatka, gąsiorek. kraska nakładające na właścicieli bądź dzierżawców gruntów zakaz zalesiania bądź zabudowywania siedlisk gatunku. Niejednokrotnie w wyniku okresowego zaniechania prowadzenia produkcji rolnej oraz w wyniku postępowania sukcesji naturalnej grunty rolne zarastają drzewostanem. Konsekwencją tego jest szereg sytuacji gdzie ewidencja gruntów wskazuje użytek rolny, w terenie natomiast użytek ten może stanowić zadrzewienia bądź las. 4. Uwaga do wprowadzenia zapisu działań ochronnych dla gatunków ptaków gąsiorek jarzębatka nakazu utrzymania kęp zadrzewień i zakrzaceń, kęp jeżyn występujących pośród pól, dróg, cieków wodnych i rowów. Drzewa i krzewy rosnące wzdłuż ciągów drogowych niejednokrotnie stwarzają sytuacje zagrażające bezpieczeństwu ruchu drogowego. Zadrzewienia na gruntach rolnych zmeliorowanych, niejednokrotnie uszkadzają te urządzenia, podobnie jest w przypadku występowania zadrzewień przy rowach melioracyjnych, które utrudniają prawidłową eksploatację tych		dla lasów niepaństwowych mają charakter wskazówek poprzez określenie ich preferencji. Na gruntach lasów niepaństwowych wprowadzono zapis „Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nie obligatoryjne)”. Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków.” Ad 3 W miejscach gdzie znajdują się kluczowe obszary np. kraski w przypadku sukcesji gatunków drzewiastych będą podejmowane działania ochronne mające na celu odkrzaczenie terenu, które będzie sfinansowane w ramach działań ochronnych. Ad 4. Uwzględniono propozycję wprowadzając zapis „Wyłączając przypadki, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania”.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	urządzeń. Mając na uwadze nadrzędną ochronę zdrowia i życia ludzi oraz obowiązek utrzymywania urządzeń wodnych nałożony ustawą prawo wodne zapis ten należy zmodyfikować poprzez dodanie stwierdzenia „wyłączając przypadki, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, funkcjonowaniu urządzeń wodnych oraz bezpieczeństwu życia i zdrowia ludzi”. 5. Wprowadzenie, jako działanie ochronne dla gatunków ptaków takich jak dzięcioł białoszyi, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, lelek nakładające na właścicieli gruntów nakaz pozostawiania starych zamierających drzew, wykrotów, wiatrołomów. Jak wyżej mając na uwadze nadrzędną ochronę zdrowia i życia ludzi zapis ten należy zmodyfikować poprzez dodanie stwierdzenia „wyłączając przypadki, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego oraz życia i zdrowia ludzi”. 6. Czy prace związane z projektem PZO wykonywane były na podstawie takich dokumentów planistycznych jak: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studia kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, strategię rozwoju zarówno gmin jak i powiatu? Zapisy tych dokumentów powinny być spójne z projektem PZO dla obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska. 7. Wyjaśnienie dotyczące mapy z naniesionymi siedliskami gatunków ptaków objętych projektem PZO. Czy inwentaryzacja gatunków ptaków objętych planem została przeprowadzona i naniesiona na podstawie aktualnych map?		Ad 5. Uwzględniono propozycję wprowadzając zapis „Wyłączając przypadki, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania”. Ad 6. Prace związane z projektem PZO były wykonywane na podstawie wskazanych w pytaniu dokumentów planistycznych, co zostało uwzględnione w PZO. Ad 7. Inwentaryzacja gatunków ptaków była wykonywana na podstawie map w różnej skali zarówno map leśnych, topograficznych i ortofotomap. W inwentaryzacjach uwzględniano też współrzędne geograficzne. Prezentowane mapy z warstw cyfrowych na podkładach topograficznych nie są najnowsze i nie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	8. W projekcie PZO nie wyjaśniono, w jaki sposób właściciele lasów uzyskają rekompensatę za niewykorzystaną do pozyskania masę drewna z ok. 5 % miąższości drzewostanu w V klasie wieku (przykładowo pozostawianie starych, wiekowych, zamierających drzew również wykrotów i wiatrołomów).		zawierają wielu aktualnych zmian, jednak nie ma to wpływu i przełożenia na jakość danych, gdyż jest to tylko podkład, który może być zmieniany. Ostateczne dane będą wydrukowane na aktualniejszej ortofotomapie. Ad 8 Zaproponowano zmianę w zapisach na „Pozostawianie starych, wiekowych, zamierających drzew w szczególności dziuplastych również wykrotów i wiatrołomów dążąc do osiągnięcia poziomu 5 % miąższości drzewostanu. – należy to mieć już na uwadze w trakcie planowania cięć trzebieżowych. Zasada dotyczy gruntów w zarządzie PGL LP. Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nie obligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków. Wyłączając przypadki, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
17	Wniosek Lokalnej Grupa Działania „Siedlisko” Pismo z dnia 12.11.2013 roku znak LGD- S/71/2013. Wniosek o następujące zmiany: 1 Zmianę opisu, że „Głównym źródłem dochodu dla mieszkańców jest praca na roli”. 2.O uwzględnienie w PZO, jako przedmiotu ochrony tylko gatunków powyżej 1 %, populacji. 3. O wyliczenie kosztów tam gdzie dano „Koszty pozostają po stronie właścicieli” w lasach niepaństwowych 4. O wykreślenie wszystkich zapisów dotyczących ograniczenia czasowego prowadzenia prac gospodarczych oraz pozyskania drewna.	Lokalna Grupa Działania „Siedlisko”	Odpowiadając na poszczególne pytania: Ad 1 Uwzględniono i poprawiono zapisy w części Uwarunkowania społeczno – gospodarcze Ad 2. Uwzględnione gatunki spełniają wymóg stawiany temu opracowaniu i stosownym wytycznym tj., wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pismo znak DON-WZ.600.17.2012.ŁR z sierpnia 2012 r. oraz wytyczne zawarte w najnowszej Instrukcji wypełniania SDF (wer. 2012.1) dotyczących sposobu kwalifikacji gatunków jako przedmiotów ochrony. Ad 3. Zapisy w lasach niepaństwowych zmieniono i określono, że „Na gruntach niebędących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nie obligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków.” Ad 4. Zaproponowane ograniczenia czasowe w pozyskaniu drewna dotyczą tylko bardzo niewielkich powierzchni w krótkim okresie czasu i pozwolą na ochronę gatunku w okresie tak wrażliwym, jakim jest odbycie lęgu. Ograniczenie to nie powinno mieć wpływu na wzrost kosztów działalności firm, zwolnień

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	5. O wykreślenie terenów zabudowy z obszaru Natura 2000, gdyż na obszarach zabudowanych "brak jest celów ochronnych. 6. O wymuszenie na wykonawcy przeglądu strategii oraz studiów i planów zagospodarowania przestrzennego, aby wszelkie planowane inwestycje publiczne oraz przedsiębiorstw mogły być realizowane. Przecież przez ochronę nie możemy ograniczać stanowisk pracy.		pracowników, zmniejszenie miejsc pracy, ograniczenia w dostępności do usług lub produktów. Ad 5 Korekta granic obszaru wymaga spełnienia wymogów Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie wprowadzania zmian do bazy danych obszarów Natura 2000 (wytyczne z dnia 1 10 2012 roku). Nie jest możliwe wyłączenie całej zabudowy w obszarze gdyż nie tylko występują tam przedmioty ochrony, ale nie pozwoliłoby to na zachowanie integralności tego obszaru. Ad 6 Wykonawca przeglądnął wymagane dokumenty i ustosunkował się do nich w dokumentacji PZO. Należy zwrócić uwagę, że PZO nie może być dokumentem pozwalającym na jednostronną ocenę bez uwzględnienia celów działań ochronnych, dodatkowo nie może zwalniać z procedur ocen oddziaływania na środowisko.
18	Wniosek Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych Uniwersytetu Rzeszowskiego w Weryni dotyczący propozycji zmian granic obszaru. Pismo z dnia 13.11.2013 roku.	Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych w Weryni	Przychylono się do wniosku. Wyłączono działki zabudowy uniwersyteckiej przy granicy obszaru gdzie nie występują cenne gatunki ptaków, w tym przedmioty ochrony.
19	Wniosek Burmistrz Głogowa Małopolskiego o wprowadzenie korekty przebiegu granicy (pomniejszenie) tego obszaru w obrębie miejscowości Budy Głogowskie, Styków oraz Przewrotne, gmina Głogów Małopolski, powiat rzeszowski, woj. podkarpackie w części	Urząd Miejski w Głogowie Małopolskim	Proponowana zmiana granic na terenie gminy Głogów Małopolski obejmuje znaczne powierzchnie nie tylko zabudowy, ale również tereny otwarte w tym rolnicze obszary, użytki zielone oraz fragmenty leśne. Zgodnie z

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	zachodniej przy drodze powiatowej pismo z dnia 18 11 2013 znak OŚ.6121.7.2013		danymi inwentaryzacyjnymi znajdują się tu pojedyncze stanowiska gąsiorka, trzmiełojada i bociana białego. Poza tym stanowią dogodne siedliska dla żerowania bociana białego i występowania szeregu gatunków siedlisk otwartych takich jak gąsiorek, derkacz czy jarzębatka. Aktualnie dla proponowanych obszarów nie ma wprowadzonych działań, które ograniczałyby możliwość rozwoju tych obszarów. W związku z powyższym wyłączenie tych obszarów nie spełnia wymogów Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie wprowadzania zmian do bazy danych obszarów Natura 2000 (wytyczne z dnia 1 10 2012 roku). W związku z powyższym nie przychylono się do wniosku.
20	Wniosek Nadleśnictwa Mielec z dnia 19.11. 2013 roku pismo znak ZG-732-29/13 Zapytano o: 1. Zagrożenia dla bociana czarnego <i>osuszanie podmokłych fragmentów lasu</i> - działania prowadzone na terenie LP koncentrują się na zwiększaniu możliwości retencjonowania wody przez lasy (projekt małej retencji nizinnej i górskiej). Zapis dotyczy lasów innych własności, wnoszę o wykreślenie go w odniesieniu do LP. wzrost penetracji lasu wskutek wzmoczonej gospodarki leśnej - prace gospodarcze w LP prowadzone są na podstawie planu urządzenia lasu zatwierdzonego przez ministra środowiska. Ponadto z opraco-	Nadleśnictwo Mielec	Wniosek nadleśnictwa został przeanalizowany na spotkaniu roboczym dnia 29 XI 2013 w nadleśnictwie Kolbuszowa gdzie zaktualizowano zapytania i propozycje zmian w oparciu o aktualny dokument PZO. Ad 1 Usunięto zapisy.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	wania zbiorowego „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” (zwanego dalej Materiałami) wynika, że w przypadku bociana czarnego: <i>Od początku lat 90 XX w. obserwuje się przelamywanie lęku przed człowiekiem, co skutkuje tym, że gatunek ten zaczyna gnieździć się w niewielkich laskach, w pobliżu osad ludzkich i ruchliwych szlaków komunikacyjnych.</i> Badacze już w ubiegłym wieku zauważyli, iż bliskość człowieka nie jest zagrożeniem. Wnoszę o wykreślenie tych zapisów. 2. Zagrożenia dla bielika <i>niepokojenie ptaków w okresie lęgowym przez prace leśne</i> - na terenach LP wyznaczone są strefy ochronne gniazd z właściwym harmonogramem i katalogiem prac. Jeżeli zapis dotyczy lasów innych własności, to należałoby go doprecyzować. Wnoszę o wykreślenie tego zapisu w odniesieniu do LP. 3. Zagrożenia dla lelka <i>brak zachowania ciągłości dużych powierzchni zrębów zupełnych (powyżej 1 ha) na siedliskach borowych</i> - na terenach zarządzanych przez LP jednym z wymaganych (ZHL, plan u.l.) elementów przestrzennych rębni jest następstwo cięć, a czasowych - nawrót cięć, gwarantujące ciągłość przestrzeni otwartej. Ponadto wg ww. <i>Materiałów</i> lelek występuje głównie na siedliskach świeżych oraz suchych. Wnoszę o wykreślenie tego zapisu w odniesieniu do LP, i zmianę w przypadku lasów innych własności, poprzez doprecyzowanie, iż odnosi się to do siedlisk borów suchych i świeżych. 4 Dzięcioł czarny - proponowany przedmiot ochrony obszaru Gatunek nie spełnia kryterium 1% populacji krajowej. Inne kryteria podawane przez Koordynatora PZO uzasadniające wpisanie tego		Ad 2. Zapisy zostały skorygowane. Ad 3. Zapisy zostały skorygowane Ad 4. Przychylono się do wniosku. Po ustaleniach na spotkaniach roboczych ustalono o nie włączaniu dzięcioła czarnego do listy gatunków proponowanych jako przedmioty ochrony i nie wpisywano zagrożeń i działań ochronnych dla tego gatunku.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	gatunku, jako przedmiot ochrony nie znajdują potwierdzenia nawet w samym PZO i wynikach inwentaryzacji uzupełniającej 2013 r. Wnoszę o odrzucenie propozycji dzięcioła czarnego, jako przedmiotu ochrony obszaru ze względu na nie spełnianie kryterium liczebności i bezzasadność podawanych przez Koordynatora pozostałych kryteriów. Oraz zagrożenia dla dzięcioła czarnego: <i>utrata siedlisk na skutek nadmiernej eksploatacji starszych drzewostanów, ograniczenie powierzchni starodrzewu oraz eliminacja z lasu drzew martwych i obumierających</i> - zagrożenia mogą potencjalnie dotyczyć lasów innych własności, w lasach zarządzanych przez LP zapisy obowiązujących PUL nie dopuszczają takiej możliwości. Wnoszę o wykreślenie tego zapisu w odniesieniu do LP. 5. Zagrożenia dla dzięcioła średniego: <i>zmniejszenie się powierzchniowo starych lasów liściastych z dominacją dębów w wieku powyżej 80 lat, usuwanie z siedliska martwych i obumierających drzew dziuplastych</i> - tak jak i w przypadku poprzedniego dzięcioła zagrożenia mogą potencjalnie dotyczyć lasów innych własności, w lasach zarządzanych przez LP realizacja zapisów obowiązujących i wcześniejszych planów urządzenia lasu skutkuje zwiększaniem się udziału dęba w drzewostanach. 6. Zagrożenia dla muchołówki białoszyjej: <i>wycinka i zmniejszenie się powierzchni starych lasów liściastych, usuwanie martwych i obumierających liściastych drzew dziuplastych</i> - tak jak i w przypadku poprzednich dzięciołów zagrożenia mogą potencjalnie dotyczyć lasów innych własności, w lasach zarządzanych przez LP realizacja zapisów obowiązujących i wcześniejszych planów u.l. skutkuje zwiększaniem się udziału drzew liściastych w drzewostanach.		Ad 5 Zapisy zostały skorygowane. Ad 6 Zapisy zostały skorygowane. Ad 7. Odpowiednie zapisy skorygowano, nie mniej w dokumentacji pzo można formułować również cele długoterminowe.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	7. Zgodnie z wytycznymi GDOŚ „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” PZO zawiera tylko cele do osiągnięcia w ciągu 10 lat i zadania do wykonania. Tymczasem projekt przedstawiony przez Koordynatora zawiera cele (dla trzmielojada, rybołowa, dzięcioła zielonosiwego, czarnego czy średniego) przekraczające okres 10 lat.		
	Wniosek Nadleśnictwa Kolbuszowa z dnia 20.11. 2013 roku. Pismo znak ZG-73248/13 Zapytano między innymi o: 1. W opisie założeń znajduje się zapis: „W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania, jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW)”. Przygotowanie PZO nie do końca było jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje nie mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania, jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy. Nadleśnictwo nie uczestniczyło na zarządzanym terenie w weryfikacji zainwentaryzowanych obiektów podlegających ochronie. 2. W części opisowej uwaga dotycząca zapisu : „W mniejszym stopniu mieszkańcy czerpią dochody z pracy w lesie. Zarówno bezpośrednio pracujący w administracji Lasów Państwowych, pracujących przy wyrębie lasu czy też czerpiący korzyści ze zbioru	Nadleśnictwo Kolbuszowa	Wniosek nadleśnictwa został przeanalizowany na spotkaniu roboczym dnia 29 XI 2013 w nadleśnictwie Kolbuszowa gdzie zaktualizowano zapytania i propozycje zmian w oparciu o aktualny dokument PZO. Ad 1. Wykonawcy na żadnym etapie nie utrudniali udostępniania danych dokumentacji PZO a wszyscy, którzy zwrócili się z pytaniem o materiały dotyczące wykonywanego PZO takie materiały otrzymali. Nie uważa się, aby prace nad danymi były utajnione. Jedynie w przypadku kilku gatunków z grupy wrażliwej nie wszyscy otrzymywali takie dane o rozmieszczeniu, nie dotyczyło to jednak zarządców terenów. W przypadku inwentaryzacji uzupełniającej nadleśnictwo zwróciło się z pytaniem już po zakończonej inwentaryzacji. Ad 2. Zmodyfikowano zapisy na „Na obszarze Puszczy Sandomierskiej dominuje leśne wykorzystanie terenu. Mniejszą rolę w ostatnim czasie mają dochody z pracy na roli...”

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	<i>runa leśnego.</i>" Należy zauważyć, że gospodarka leśna jest jednym z głównych źródeł utrzymania lokalnej ludności na terenie wspomnianego obszaru Natura 2000. Ponadto zapis: „<i>Dodatkowym dochodem są polowania na zwierzęta łowne, dotyczy to głównie jelenia, dzika i sarny</i>”. Wobec powyższego wnioskujemy o zmianę opisów w Planie Zadań Ochronnych, dotyczących roli gospodarki leśnej zgodnie z wniesionymi naszymi uwagami. 3.W pkt 2.6.3 - Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru, napisano, że: „<i>Przedstawione dane są wynikiem inwentaryzacji gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej z roku 2007 (gąsiorek, derkacz i bocian biały) i 2010 (wszystkie gatunki). Dołączono dane z inwentaryzacji uzupełniającej wybranych gatunków z 2013 roku</i>”. Na pierwszym spotkaniu Zespołu Lokalnej Współpracy była mowa o tym, że Lasy Państwowe chcą uczestniczyć w inwentaryzacji uzupełniającej poszczególnych gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w celu potwierdzenia ich występowania na terenie poszczególnych nadleśnictw. Do chwili obecnej nasze Nadleśnictwo nie uczestniczyło w inwentaryzacji uzupełniającej. Osoby prowadzące inwentaryzację w terenie nie zgłosiły swojego pobytu w terenie Nadleśnictwa. Wyniki inwentaryzacji zostały nam przekazane drogą e- mailową dopiero w dniu 30 października 2013 roku. 4. Zagrożenia Trzmielojada <i>„zagrożenia w skali kraju: zastępowanie drzewostanów mieszanych przez monokultury iglaste”</i>. Lasy Państwowe na terenie całego kraju prowadzą przebudowę monokultur sosnowych na drzewostany mieszane (zgodnie z typem siedliskowym lasu i przyjętym typem		Ad 3. W przypadku inwentaryzacji uzupełniającej Nadleśnictwo zwróciło się z prośbą już po zakończonej inwentaryzacji. W przypadku materiałów na temat rozmieszczenia gatunków zostały one przekazane niezwłocznie po prośbie ze strony nadleśnictwa. Wcześniej Nadleśnictwo nie zgłaszało chęci otrzymania takich danych. Dane te były pokazywane już na I spotkaniu ZLW na wielkoformatowych wydrukach mapowych w formacie A0. Ad. 4. Zagrożenia te zmieniono na zagrożenia potencjalne, które mogłyby występować. W przypadku Polski takie zagrożenie jest podawane w podręcznikach ochrony gatunku.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	drzewostanu w PUL) od minimum 30 lat, - „likwidacja <i>śródleśnych terenów otwartych</i>”. W PGL LP nie praktykuje się zalesiania powierzchni otwartych, a w większości przypadków powierzchnie takie są objęte dopłatami rolno-środowiskowymi, 5. Zagrożenia Lelek - „Zagrożenia w skali kraju: utrata bazy żerowej poprzez obniżenie liczebności dużych owadów w wyniku stosowania chemicznych środków ochrony roślin w okresie lęgowym (maj-sierpień) w rozległych kompleksach borowych zasiedlanych przez lelka”. W PGL LP środki ochrony roślin stosuje się jedynie w warunkach szczególnych, podczas masowego pojawu szkodników drzew, który może mieć wpływ na zamieranie drzewostanów. Dodatkowo w module B, pkt. 3 Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem: Lelek w kolumnie uwagi napisano: „<i>Siedliska ulegają sukcesji naturalnej - zarastają lub zręby są odnawiane</i>”. Ustawa o Lasach nakazuje odnowienie powierzchni zrębowej do 5 lat. „Zagrożenia w skali obszaru Puszcza Sandomierska: brak zachowania ciągłości dużych powierzchni zrębów zupełnych (powyżej 1 ha) na siedliskach borowych. 6. Moduł C, pkt. 6 Ustalenie działań ochronnych <i>dzięcioła czarnego (Dryocopus martius)</i>, „Nie prowadzenie prac gospodarczych w okresie lęgowym tj. 1.04 do 15.07, pozostawienie do stadium terminalnego (naturalnego rozkładu) drzew stanowiących 5% zasobności drzewostanu w chwili rozpoczęcia rębni. Zapewnienia udziału starszych (ponad 100 letnich) drzewostanów liściastych (w powierzchni można uwzględnić klasę odnowienia). Z uwagi, iż na jedną parę powinno przypadać minimum 50 ha drzewostanów >100 letnich, szacując na podstawie istniejących danych liczebno-		Ad 5. Takie zagrożenia w przypadku Polski podaje literatura „Gromadzki M. (red.) 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ptaki (część I i II, tom 7 i 8). Ministerstwo Środowiska, Warszawa”. W przypadku Puszczy Sandomierskiej w tabeli nr 4 analiza zagrożeń zmodyfikowano zapis na „K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (zarastanie siedlisk sprawia, że stają się one nieodpowiednie dla tego gatunku)” oraz “G04.02 - zaniechanie użytkowania dla celów wojskowych (zaprzestanie użytkowania poligonu w Nowej Dębie doprowadziłoby do zmian siedliska i zarośnięcia terenu). Ad 6. Po ustaleniach na spotkaniach roboczych ustalono o nie włączaniu dzięcioła czarnego do listy gatunków będących przedmiotami ochrony i nie wpisywano zagrożeń i działań ochronnych dla tego gatunku. Inne pytania na temat dzięcioła czarnego stały się w związku z tym bezprzedmiotowe.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	ści w obszarze, powierzchnia tego rodzaju drzewostanów z podziałem na nadleśnictwa powinna być następująca: N-ctwo Kolbuszowa - 1600 ha (22,06% pow. TSL w granicach obszaru, 17,66% pow. Ndl.)”. Wnioskujemy o wykreślenie dzięcioła czarnego z listy gatunków podlegających ochronie, ponieważ nie stanowi on 1% populacji krajowej gatunku (niezgodne z rozporządzeniem). 7. Dzięcioł średni (<i>Dryocopus medius</i>), „Nie prowadzenie prac gospodarczych w okresie lęgowym tj. 1.04 do 15.07, pozostawienie do stadium terminalnego (naturalnego rozkładu) drzew stanowiących 5% zasobności drzewostanu w chwili rozpoczęcia rębni (należy preferować dęby). Zapewnienia udziału starszych (ponad 80 letnich) drzewostanów liściastych (w powierzchni można uwzględnić klasę odnowienia), muchotłówka białoszyja (<i>Ficedula albicollis</i>), „Nie prowadzenie prac gospodarczych w okresie lęgowym tj. 30.04 do 15.07, pozostawienie do stadium terminalnego (naturalnego rozkładu) drzew stanowiących 5% zasobności drzewostanu w chwili rozpoczęcia rębni. 8. Proponujemy zmianę zapisu pozostawienia 5% zasobności drzewostanu w chwili rozpoczęcia rębni na zapis pozostawienia drzewostanu do naturalnego rozkładu 5% powierzchni drzewostanu (reprezentatywnego). Nadmieniamy, że brak jest fizycznej możliwości określenia „chwili rozpoczęcia rębni”, ponieważ okres przebudowy drzewostanów może trwać nawet i 40 lat. W chwili obecnej większość drzewostanów powyżej 100 lat jest w fazie przebudowy (po różnych etapach cięć), więc określenie stanu wyjściowego masy nie jest możliwe. Nie prowadzenie prac gospo-		Ad 7. Zmodyfikowano zapisy na: W przypadku <i>Dryocopus medius</i> „Nie prowadzenie prac rębnych w okresie lęgowym tj. od 15. 04.do 15.07.” W przypadku <i>Ficedula albicollis</i> na : „Nie prowadzenie prac rębnych w okresie lęgowym tj. od 01. 05.do 15.07”. Ad 8. Skorygowano zapis na „Pozostawianie do stadium rozpadu, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie, bez względu na rodzaj prowadzonej rębni (płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew wraz z dolnymi warstwami, nie objęte cięciami rębnymi, w tym przygotowawczymi, o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów). Płaty starodrzewu powinny być wyznaczone w granicach wydzielenia leśnego, gdzie prowadzone jest użytkowanie rębne (w uzasadnionych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	darczych w okresie lęgowym wydaje się być zbytnią nadinterpretacją. 9. Wnioskujemy również o zmiany zapisów dotyczących szacunkowych kosztów, braku próby ich oszacowania oraz wskazania podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie. Nadleśnictwo funkcjonuje w oparciu o własny budżet i nie posiada możliwości pozyskiwania dodatkowych środków na ochronę wyznaczonych gatunków. Wycena utraconych wartości przez PGL LP ze względu na utrudnienia prowadzenia gospodarki leśnej wydaje się być konieczna w celu wyliczenia ewentualnej rekompensaty dla nadleśnictw.		przypadkach możliwe jest łączenie kilku sąsiadujących wydzieleń z użytkowaniem rębnym), reprezentatywne, stabilne i o maksymalnie dużej powierzchni jednostkowej (dotyczy gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”). Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa działanie uznaje się za dodatkowe (nieobligatoryjne). Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków. Działanie nie dotyczy przypadków, kiedy drzewa te bądź krzewy zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego oraz życiu i zdrowiu ludzi. Należy jednak tak planować rozmieszczenie pozostawionych drzew, aby w przyszłości nie stwarzały takiego zagrożenia, jeśli da się to przewidzieć w momencie ich wyznaczania.” Ad 9. Po ustaleniach na III spotkani ZLW wprowadzono zapis „Nie wydzielane”. Wykonawca oraz RDOŚ stwierdzili, że kwoty mogły być podane jeśliby Nadleśnictwa je wycenili. Nadleśnictwo, jako zarządca może określić i wycenić te koszty, które mogłyby być wpisane.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Kosztowne będzie również sprawowanie nadzoru nad wykonaniem wskazanych zadań ochronnych dla wyznaczonych gatunków. 10. Ponad to to Nadleśnictwo wnioskuje o wprowadzenie zapisów do Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB 180005, dotyczących wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych. Duży wpływ na prowadzenie gospodarki leśnej mają czynniki biotyczne i abiotyczne, zatem prowadzenie prac gospodarczych może być uzależnione od miejsca, rodzaju oraz rozmiaru wystąpienia szkód spowodowanych przez takie czynniki. Likwidacja skutków pożarów, podtopień, gradacji owadów czy wystąpienia złomów i wywrotów, musi być traktowana priorytetowo ponad ustalonymi działaniami ochronnymi dla poszczególnych gatunków ptaków.		Ad 10. W sytuacjach nadzwyczajnych, które trudno obecnie przewidzieć należy podjąć odpowiednie działania. Trudno takie obecnie taką sytuację przewidzieć i wpisać w dokumentację PZO gdyż jej rodzaj, rozmiar i wpływ może być różny. Uważa się, że w takich sytuacjach każda sprawa będzie musiała być rozpatrywana indywidualnie, z uwzględnieniem potrzeby ochrony gatunków tak, aby działania takie nie spowodowały narażenia jakiegś populacji w obszarze na wyginięcie.
21	Pytania w e mail z dnia 12.12.2013 Pana Zbigniewa Kołodzieja 1 Brak w wykazie literatury pozycji: Grzybek, 2012 (na którą w tekście PZO jego autorzy się powołują) 2 Brak w spisie literatury i module A informacji o: Inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. 3. Brak zgodności pomiędzy opinią o nawiasie w rozdziale (tabeli) 1.5 (Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem) a zakresem prac terenowych uzupełniających... wykazanych w rozdziale (tabeli) 2.6 (Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych - dane zweryfikowane). np. w tabeli 1.5 wpisano przy trzmiełojadzie: „Oceny dokonano na podstawie inwen-	Stowarzyszenie Przyrodnicze Cis	Ad 1. Uwzględniono pozycję literaturową Grzybek J. 2012. Występowanie mew <i>Laridae</i> i rybitw <i>Sternidae</i> na Podkarpaciu. Ptaki Podkarpacia 12:111-123 i podano zarówno w literaturze oraz spisie publikacji. Ad 2 Inwentaryzacja uzupełniająca była wykonywana a jej wyniki zostały zwarte w bazie GIS. Ad 3 Gatunek był inwentaryzowany w roku 2010 a dodatkowo zebrano dane od miejscowych ornitologów prowadzących obserwacje terenowe na terenie Obszaru. Powyższy zapis został skorygowany gdyż w roku 2013 nie prowadzono inwentaryzacji uzupełniającej trzmiełojada przez autorów opracowania.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	taryzacji BULiGL O/Przemysł 2010 oraz inwentaryzacji uzupełniającej wykonanej w 2013 roku. W związku z pełniejszym rozpoznaniem liczebności korekcie powinna ulec liczebność populacji” a w tabeli 2.6: „Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji BULiGL O/Przemysł 2010. Zebrano dodatkowo dane od lokalnych ornitologów. 4.W rozdziale (tabeli) 3 (Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem) parametr szans zachowania gatunku oceniono na U1 uzasadniając to często np. „Szanse zachowania gatunku są niepewne w związku z trudną sytuacją ekonomiczną właścicieli stawów rybnych. Jednym z głównych siedlisk są kompleksy stawów rybnych. Przy braku opłacalności gospodarowania może dojść w niedługim czasie do zaprzestania użytkowania stawów, co spowoduje utratę siedlisk. Jedynie utrzymywanie ekstensywnego gospodarowania zapewnia występowanie gatunku a sytuacja jest niepewna, dlatego ocena jest obniżona” lub np.” „Szanse zachowania gatunku nie są pewne. Uzależnione od sposobu zagospodarowania terenu. W przypadku zaniechania użytkowania łąk nastąpi sukcesja roślinności krzewiastej, a w konsekwencji drzewiastej, tym samym zanikną siedliska łęgowe. Natomiast w przypadku zmian w sposobie użytkowania gruntów – ich zamiana na grunty orne lub poddane zabudowie również nie będą one spełniać wymaganiom ekologicznym derkacza. W związku z niepewną sytuacją w utrzymaniu łąk ocena została obniżona” Czy w świetle tych zapisów, jeśli ocena i same zapisy są poprawne, Autorzy raportu rzeczywiście są przekonani, że w perspektywie np.5 lat możliwe jest osiągnięcie właściwego stanu ochrony jak to zapisano w rozdziale (tabeli) 5 (Cele działań ochronnych).		Ad 4 Zapisy powyższe mówią o niepewności w związku z taką a nie inną sytuacją. Okres kilku lat, o którym jest mowa jest to czas orientacyjny. Nie jest możliwe dokładne jego określenie, co wynika z wielu czynników jak np. wdrożenia funduszy dla właścicieli stawów rybnych, na obecnym etapie dokładne określenie czasu jest niemożliwe. Ocena i zapisy, co, do których autor zapytania ma wątpliwości są słuszne.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	5. Czy wiedza o gniazdowaniu rybołowa w Polsce i Europie uzasadnia wprowadzenie zapisu: "Siedliska gatunku są nieodpowiednie, co wynika z braku przynajmniej kilkunastohektarowych fragmentów starodrzewi sosnowych w wieku powyżej 120 lat położonych w odległości do 5 km. 6. Jakie jest uzasadnienie np. wprowadzenia przy cietrzewiu zapisu potencjalnego zagrożenia: "D04-lotniska, korytarze powietrzne (mogą powodować śmiertelność ptaków i zajęcie siedlisk", a brak takiego zapisu przy innych ptakach, w tym o wiele częściej i dłużej używających skrzydeł niż cietrzew? 7. Wycena niektórych kosztów zamieszczona w rozdziale (tabeli) 6 (Ustalenie działań ochronnych) potwierdzona w pewnym zakresie rozdziale tabeli 7 (Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony) jest skandaliczna, nie do przyjęcia w świetle zapisu zamieszczonego na stronie 13: „Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi: Określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie; Ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac. 8. Brak wyceny kosztów niektórych działań rozdziale (tabeli) 6 (Ustalenie działań ochronnych) w świetle zapisów zawartych w wytycznych „Opracowanie planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000” opracowanych w 2012 roku i zatwierdzonych 12.12.2012, jest niedopuszczalny. W tym opracowaniu wyraźnie podkreślono, że: „Plan zadań ochronnych to „projekt najpilniejszych działań na rzecz ochrony obszaru”. Sporządzenie projektu PZO jest w istocie bardzo podobne do konstruowania dobrej aplikacji doty-		Ad 5. Powyższy zapis jest odpowiedni, ponieważ na terenie ostoi faktycznie brakuje takich siedlisk. Ad 6. Uzasadnieniem jest fakt, iż gdyby w miejscach gniazdowania czy tokowiskach powstało lotnisko doprowadziłoby do zniszczenia miejsc bytowania gatunku. Jest to jedynie zagrożenie potencjalne. Ad 7 Pytanie jest niezrozumiałe, w odpowiednich miejscach zamieszczono orientacyjny koszt i wycenę działań ochronnych o ile była taka możliwość. Autor nie podaje, jakich kosztów dotyczy, wymienia jedynie sformułowanie „niektórych” bez konkretnego wskazania. Zatem nie jest możliwe ustosunkowanie się do powyższego pytania. Ad 8 Wielkości kosztów zostały ujednolicone, w tabeli podano koszty i dotyczą tys. złotych, zatem przykładowo 4 PLN dotyczy nie 4 złotych tylko 4 tysięcy złotych. Zapis PLN został dodatkowo usunięty. Koszty te nie są jak to sugeruje autor absurdalne. Zapisy te wynikają z konstrukcji tabeli. Najpilniejsze działania to takie, które mają zabezpieczyć lęgowiska gatunków o najwyższej randze w tym wypadku między innymi kraski

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	czącej finansowania ochrony obszaru” Jak RDOŚ i autorzy wyobrażają sobie ta aplikacje skoro nie wyceniają kosztów działań? lub podają absurdalne kwoty np. 0,05 PLN za odstrzelenie norki, 30 PLN za 30 tablic, 4 PLN za monitorowanie gatunku w kompleksie stawów przez 10 lat? 9 Odnosząc się do rozdziału (tabeli) 11 (Zestawienie uwag i wniosków) w zakresie uwag, jakie były postawione przez Stowarzyszenie Przyrodnicze „Cis” to kategorycznie stwierdzam, że w PZO dokonano nadużycia. Stowarzyszenie wnosi by w oparciu o nagranie ze spotkań, rzetelnie sprawę przedstawić. W przeciwnym wypadku proszę wprowadzić zapis, że Stowarzyszenie Przyrodnicze "CIS" wycofało się z prac nad PZO dla Puszczy Sandomierskiej z uwagi na brak należytej staranności w trakcie opracowywania tego dokumentu.		i podgorzałki. Poza tym wskazano działania, które mają na celu zabezpieczenie miejsc gniazdowania i trwałości populacji dla wszystkich gatunków kluczowych. Nawet w przypadku podjęcia działań ochronnych i zapewnienia dużych środków na ten cel, to nie ma pewności, co do zapewnienia trwałości populacji. Niektórych zagrożeń nie da się wyeliminować gdyż znajdują się one poza granicami Obszaru - niekiedy wręcz poza granicami Wspólnoty jak np. w przypadku kraski. Ad 9 Nie dokonywano nadużyć czy manipulacji jak sugeruje autor, trudno zgodzić się z argumentacją autora uwag w zakresie np. zasadności, zasad kwalifikacji przedmiotów ochrony, określania, w jaki sposób obliczano czy gatunek kwalifikuje się i jaki jest jego procent krajowej populacji etc. Wszystkie wątpliwości autora zostały przedstawione podczas dwóch spotkań ZLW.
22	Pismo gminy Sędziszów Małopolski z dnia 13.12.2013 roku znak GKiM.604.63.2013 MK. Pismo zatwierdza zaproponowaną korektę granicy obszaru w granicach gminy Sędziszów Małopolski.	Urząd Miejski w Sędziszowie Małopolskim	-
23	Liga Ochrony Przyrody wnioskuję o nie wyłączenia rybołowa i żurawia z listy przedmiotów ochrony Pismo z dnia 13.12.2013 roku znak L.dz 91/12/13	Zarząd Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Tarnobrzegu	W przypadku obu gatunków wysłano do RDOŚ pismo wnioskujące o wykreślenie obu gatunków z listy przedmiotów ochrony gdyż nie znaleziono przesłanek zarówno odnośnie liczebności jak i innych elementów, które kwalifikowałyby ten Obszar, jako ważny dla tych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			dwóch gatunków. <i>Pandion haliaetus</i> – rybołów. Gatunek ten w ostatnim dziesięcioleciu z terenu Puszczy Sandomierskiej nie był podawany, jako lęgowy. Jego gniazdowanie odnotowano w latach 1980, kiedy to stwierdzono 1 przypadek lęgów (M. Kata, K.Szczęch – inf. ustna). Obecnie obserwowane osobniki to wyłącznie ptaki migrujące poza sezonem lęgowym (do 4 osobników). W obszarze Puszcza Sandomierska brak przesłanek sugerujących gniazdowanie od początku obecnego stulecia. W związku z powyższym otrzymuje ocenę populacji: D – nieistotną, gdyż obszar nie ma żadnego znaczenia dla gniazdowania tego gatunku. Według danych zbieranych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, jego rozmieszczenie w Polsce sprowadza się do północnej i środkowej Polski. W 2012 roku stwierdzono 33 zajęte terytoria rybołowa. Po okresie intensywnego spadku w latach 2000-2008 populacja rybołowa ustabilizowała się na bardzo niskim poziomie (około 30 par). <i>Grus grus</i> – żuraw. Liczebność populacji lęgowej w ostoi oszacowano na 10 - 15 par. Liczebność populacji przelotnej zatrzymującej się w obszarze oszacowano na około 1100 osobników. Na terenie Polski południowo – wschodniej (woj. podkarpackie) nie zlokalizowano istotnych miejsc zatrzymywania się tego gatunku. Dotyczy to także obszaru Puszczy Sandomierskiej. Wynika to zapewne z braku dużej populacji lęgowej, która może koczować po okresie lęgów. Obserwowane

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			osobniki tego gatunku to najczęściej ptaki migrujące. Wykorzystują one jedynie przestrzeń powietrzną obszaru Puszcza Sandomierska. Obszar Puszczy Sandomierskiej ma charakter leśny i brak tutaj odpowiedniej bazy żerowiskowej. Brakuje tutaj wielkoobszarowych pól w szczególności z uprawami kukurydzy, których ściemiska są bardzo chętnie wykorzystywane, jako miejsca żerowiskowe. Pola są tutaj silnie rozdrobnione, a gleby słabej, jakości. Wymieniona wcześniej liczebność miała charakter jednorazowy i później nigdy nie miała miejsca. Zatem obszar nie stanowi regularnego miejsca postoju takiej liczby żurawi. Liczebność lęgową w Polsce określono na 19350 par (Neubauer i in.2011), a 15 par lęgowych w obszarze stanowi 0,08 % populacji krajowej, po zaokrągleniu ≈ 0 W związku z powyższym otrzymuje ocenę populacji: D – nieistotną.
24	Pismo z dnia 15.12.2013 z Gospodarstwa rybackiego „Grądy” w Budzie Stalowskiej. 1. Warunkiem utrzymania ekstensywnej gospodarki na tradycyjnych stawach karpiowych jest brak opłat za wodę dla rybaków będących użytkownikami wód a nie ich konsumentem. Próba ich wprowadzenia jest zagrożeniem ekonomicznego bytu gospodarstw stawowych przy jednoczesnym niedocenieniu i pominięciu ich ogromnego prośrodowiskowego znaczenia. Wnioskuje aby gospodarstwo rybackie które osiąga wskaźnik przyrostu do 1500 kg/ha zostało zwolnione z opłat za wodę. Wobec drastycznie spadającej opłacalności produkcji rybackiej wprowadzenie	Pan Marian Słowiński Gospodarstwa rybackiego „Grądy” w Budzie Stalowskiej.	Ad.1. Prawdopodobne opłaty za wodę, które mogą mieć miejsce w najbliższej przyszłości wykraczają poza możliwości PZO. Jest to rozwiązanie systemowe na szczeblu ministerialnym. Plan Zadań Ochronnych nie ma mocy prawnej na wpływ decyzji uzgodnień na poziomie Ustawy czy Rozporządzenia Rady Ministrów. W związku z powyższym nie ma możliwości zwolnienia z opłat za wodę. Przy czym takie rozwiązania na obszarach Natura 2000 powinny znaleźć się w zapisach ustawowych,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	dotychczasowych obciążeń finansowych w postaci opłat za wodę grozi jej całkowitym zaniechaniem, co w konsekwencji niechybnie spowodować musi zachwianie równowagi całego ekosystemu. 2. Wnioskuje o niezmienną datę rozpoczęcia polowań na kaczki- lecz pozostawienie jej zgodnie z kalendarzem polowań PZŁ. Nie istnieją żadne przesłanki świadczące o niekorzystnym wpływie na ekosystem rozpoczęcia polowań w tym terminie, przeciwnie ma to pozytywny wpływ na gospodarkę rybacką, ponieważ stwarza okazję do częściowego zmniejszenia populacji szkodników i rybackich i gatunków inwazyjnych np. kormorana czarnego. 3. Wnioskuje o nie umieszczanie w planie zadań ochronnych zapisów o zakazie celowego podnoszenia i obniżania lustra wody, napełniania spuszczenia a także konserwacji w okresie letnim, jako pozostających w oczywistej sprzeczności z zasadami prawidłowej praktyki rybackiej. Umieszczenie takich zapisów w praktyce musiałoby oznaczać zaniechanie produkcji materiału zarybieniowego. Wyjaśniam, że przykładowo narybek letni karpia jest łowiony w miesiącu lipcu, a odłowienie go bez opuszczania wody jest niemożliwe. Podobne uwarunkowania dotyczą również innych gatunków ryb. Dlatego też wnioskuję jak wyżej o pozostawienie możliwości regulacji poziomu wody w trakcie całego sezonu produkcyjnego od 1.1-31.XII. Dodatkowo informuję, iż w gospodarstwie rybackim występują różne kategorie stawów np. tarliska, przesadki I, przesadki stawy kroczkowe, stawy towarowe. W celu zachowania ich funkcji zachodzi konieczność wykonywania na		ponieważ zapewnienie gospodarki rybackiej jest niezbędne dla zabezpieczenia ciągłości ekosystemów stawowych. Ad 2. Po bezpośrednich konsultacjach podjęto decyzję, że propozycja opóźnienia daty terminu polowań pozostaje bez zmian, ponieważ biologia lęgowa podgorzałki na tym kompleksie stawów rybnych stwarza bardzo duże realne zagrożenia dla zachowania populacji. W okresie rozpoczęcia sezonu polowań znajdują się jeszcze pisklęta, poza tym odróżnienie przedmiotu ochrony, jakim jest podgorzałka od podobnej czernicy stwarza duże problemy identyfikacyjne. Ad.3. Po konsultacji z właścicielem stawów uzgodniono: w związku z procesami technologicznymi w produkcji ryb, które miały dotychczas miejsce, aby pozostawić możliwość manewru spuszczeniu stawów na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni całkowitej lustra wody. Manewry te są konieczne do funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Jego utrzymanie jest konieczne dla funkcjonowania całego ekosystemu stawowego. Wprowadzono zapis „Dopuszczalne jest spuszczenia wody ze stawów na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchni większej od 15 % do

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	niektórych z nich zabiegów takich jak -uprawa, obsiew, koszenie. 4.Wnioskuję o umieszczenie w planie zadań ochronnych zapisu o możliwości regulowania populacji szkodników rybackich i gatunków inwazyjnych a także możliwości odstępstw w przypadku gatunków pozostających pod ochroną gatunkową. Informuję, że w przypadku kormorana czarnego nieuzasadnione jest ograniczanie możliwości regulacji jego liczebności z wyłączeniem okresu lęgowego albowiem ptak ten nie zakłada koloni lęgowych na terenie gospodarstwa rybackiego w Budzie Stalowskiej a obecne w tym czasie na stawach osobniki nie biorą udziału w rozrodcie. Należy przyjąć iż liczba osobników kormorana czarnego obecna w gospodarstwie od wczesnej wiosny do jesieni to średnio 250 szt. Straty wynikłe z tego faktu przy dziennym zapotrzebowaniu na jednego osobnika rzędu 0,6 kg to 150 kg ryb dziennie. Proponuję również uwzględnić możliwość stosowania odstępstw w stosunku do takich gatunków jak czapla siwa, bóbr europejski i wydra. 5.W zakresie konserwacji stawów wnioskuję, aby uwzględnić możliwość bieżących napraw i remontów urządzeń budowli hydrotechnicznych przez cały rok, do czego zobowiązuje właściciela gospodarstwa Ustawa Prawo Wodne, Pozwolenie wodno-prawne i Umowa dzierżawy. 6.W odniesieniu do zapytania dotyczącego skutków użycia armatek hukowych w związku z ochroną podgorzałki proszę podać		30 % wymaga uzyskania pozytywnej opinii RDOŚ.” Ad.4. Plan zadań ochronnych nie koliduje z redukcją gatunków rybożernych takich jak kormoran czy czapla siwa, ponieważ nie są one przedmiotami ochrony. Wnioskowane zapisy mogą się znaleźć w opisie ogólnym dokumentu, tak, aby nie kolidowało to z gospodarką rybacką. W przypadku pozostałych gatunków objętych ochroną gatunkową redukcję liczebności może wydać jedynie Minister Środowiska, co przekracza kompetencję PZO. Ad.5. Remonty i konserwacja urządzeń hydrotechnicznych w postaci zastawek czy jazów oraz innych urządzeń powinna być prowadzona w sytuacjach koniecznych, które zagrażają istnieniu poszczególnych stawów. Zapisy zostały skorygowane i obecnie dają taką możliwość. Ad.6. Armatki hukowe nie wywierają wpływu na gatunki ptaków rybożernych. Jest to efekt krótkotrwały i

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	alternatywną metodę ochrony ryb przed ptakami rybożernymi tj. kormoranem czarnym, którego wielkość populacji stanowi zagrożenie dla całej przyrody, ponieważ wywiera zbyt dużą presję na wiele gatunków ryb i nadmiernie obciąża różnorodne ekosystemy. 7. Jestem przeciwny, jako właściciel gospodarstwa rybackiego pozostawienia pasów roślinności szuwarowej o szerokości, co najmniej 20 - 30 m stanowiących 25 % trzcinowisk, która stanowi miejsce bytowania szkodników rybackich tj. ptaków rybożernych (kormoran czarny, czapla siwa), wydr oraz bobrów. Pozostawianie zbyt dużej ilości roślinności twardej powoduje stopniową degradację i wypływanie się stawu. Każdy obiekt stawowy wymaga okresowego remontu oraz wykonywania zabiegów mających na celu utrzymania go w należytej kulturze. Są to elementarne zasady prawidłowej gospodarki rybackiej.		powoduje przyzwyczajenie się gatunków rybożernych do danego działania. Podczas stosowania tego typu działań ustalono, iż może to wpływać na ssaki, które są głównym czynnikiem ograniczającym reprodukcję podgorzałek. Działanie hukowe armatek może wpływać negatywnie np. na jenota, który prawdopodobnie powoduje duże straty w lęgach, dlatego celowe jest określenie wplywu tego typu działań na ustalenie sukcesu lęgowego tego gatunku. Ustalono podczas spotkania z właścicielem stawów, że armatki hukowe powinny być przetestowane. Ad.7. Pasy i powierzchnie szuwarowe są niezbędne dla zapewnienia funkcjonowania gatunków, które są przedmiotami ochrony. Duża liczba tego typu siedlisk nie wpłynie w żadnym stopniu na funkcjonowanie opłacalności stawów rybnych w tym kompleksie. W związku z powyższym obawy są nieuzasadnione. W przypadku stawów w Budzie Stalowskiej ta propozycja zapisu jest spełniona.
25	Pismo Nadleśnictwa Nowa Dęba dotyczące informacji na temat aktualnej liczebności cietrzewia. Pismo z dnia 16 grudnia 2013 r. pismo zn. ZG-732-47/13	Nadleśnictwo Nowa Dęba	W dokumentacji PZO i w propozycji nowego Standardowego Formularza Danych zaproponowano zmianę szacowanej liczebności cietrzewia na 6-12 samców.
26	Wniosek z dnia 18.12.2013 znak: OŚ.6121.7.2013 dotyczący propozycji wprowadzenie korekty przebiegu granicy	Urząd Miejski w Głogowie Młp.	Przychylono się do wniosku odnośnie zmiany granicy wyłączając zabudowę mieszkalną w miejscowości

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	(pomniejszenie) tego obszaru poprzez wyłączenie zwartej zabudowy przy granicy obszaru (całość działek ewidencyjnych) w obrębie miejscowości Budy Głogowskie gmina Głogów Małopolski, powiat rzeszowski, woj. podkarpackie w części zachodniej od drogi powiatowej do granicy cieków wodnych zlokalizowanego za swartą zabudową.		Budy Głogowskie.
27	E mail z dnia 18.12.2013 Pana Janusza Wępsieć Propozycję aby w PZO uwzględnić również objęcie działaniami ochronnymi poprzez montowanie zastawek na łąkach tzw. Wielkim Ługu” koło stawów hodowlanych w Budzie Stalowskiej.	Janusz Wępsieć	Przychylnono się do propozycji i zaproponowano dla obszaru „Wielki Ług” działania ochronne w odniesieniu do krowatki <i>Porzana porzana</i> i derkacza <i>Crex crex</i> poprzez podniesienie poziomu wód gruntowych na kompleksie łąkowym Wielki Ług w miejscowości Stale. Realizacja prac będzie jednak uzależniona od wyników trzyletniego monitoringu stanu siedlisk na łąkach „Wielki Ług”.
28	Pismo z dnia 20.12.2013 Znak OS-I.7120.32.3.3013.MR 1 Dla Urzędu Marszałkowskiego w zakresie odpowiedzialności powinien być wpisany również nadzór nad obszarami chronionego krajobrazu. 2. Zgodnie z nowymi uchwałami Sejmiku WP, Sokołowsko-Wilczowski OCHK ma pow. 24 276 ha a Mielecko-Kolbuszowski-Głogowski OCHK ma pow. 49 706 ha. 3. W projekcie dokumentu zakładom energetycznym zostały przypisane konkretne zadania. Jednak w dalszym ciągu instytucje te nie zostały włączone do wykazu instytucji kluczowych dla Obszaru ani do Zespołu Lokalnej Współpracy. Nasuwa się więc pytanie czy zostały poinformowane o zaplanowanych dla nich zadaniach.	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Ad 1. Poprawiono zapis odnoszący się do odpowiedzialności Urzędu Marszałkowskiego na „Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, Planowanie przestrzenne”. Ad 2. Poprawiono zapisy na obowiązujące powierzchnie. Ad 3 i 4 Instytucje te były informowane o odbywających się spotkaniach ZLW i otrzymały wyszczególnione zapisy, które ich dotyczą, jednak nie zgłosiły się do zespołu ZLW.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	4. W projekcie dokumentu Kopalni Siarki Machów, Kopalniom i Zakładom Siarki Siarkopol zostały przypisane konkretne zadania. Instytucje te nie zostały włączone do wykazu instytucji kluczowych dla Obszaru ani do Zespołu Lokalnej Współpracy. Nasuwa się, więc pytanie czy zostały poinformowane 5. Plan Zadań Ochronnych nie powinien zawierać nakazu wyłączenia z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa oraz studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zbiornika wodnego „Krawce”. Budowa tego zbiornika wodnego będzie wymagała dokonania oceny oddziaływania na środowisko, na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ww. procedurze OOS zostanie dokonana ocena możliwości oraz uwarunkowań powstania takiego zbiornika		Ad 5. Odniesienia do zbiornika zostały z dokumentu wykreślone.
29	Pismo z dnia 23.12.2013 znak ZG-73-92/13 odnośnie proponowanych zmian granic w obrębie nadleśnictwa. Nadleśnictwo uważa, że nakładanie dodatkowych form ochrony przyrody na już istniejące w naszej ocenie jest niezasadne.	Nadleśnictwo Rozwadów	Uważa się że propozycja granic w obrębie nadleśnictwa Rozwadów włącza tylko tereny stref ochrony gatunkowej ptaków, które przylegają do obszaru. Ze względu na to, że występują tam przedmioty ochrony uznano, że tak cenne tereny, które są na styku aktualnej granicy powinny być włączone do obszaru. W przypadku lasów nadleśnictwa Rozwadów dotyczy to terenów, które są już objęte ochroną strefową.
30	Pismo Starostwa Powiatowego w Kolbuszowa z dnia 07.01.2014 roku znak OŚ.604.138.2013. 1. Prośba o skorygowanie zapisu w tabeli nr 11 „Przychylono się do nie wyłączania dróg powiatowych z obszaru Natura, 2000 przez które biegła granica. Obecnie granica przechodzi	Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej	Ad 1. Zapis skorygowano według propozycji.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	po zewnętrznych krawędziach dróg nie włączają ich do obszaru" na zapis- „Przychylnono się do wyłączenia dróg powiatowych z obszaru Natura 2000, przez które biegła granica. Obecnie granica przechodzi po zewnętrznych krawędziach pasa drogowego, nie włączając go do obszaru”. 2. Ponowne rozpatrzenie wniosku dotyczącego dokonania korekty granicy przedstawionego. Nieruchomość ozn. nr ewid. 831/5 położona w miejscowości Werynia stanowiąca własność Powiatu Kolbuszowskiego stanowi teren 1.7073 ha. Powierzchnia zabudowana tego terenu wynosi ok. 1.3040 ha, pozostałą część stanowią tereny wypoczynkowo- rekreacyjne. Nieruchomość ozn. nr ewid. 680 położona w miejscowości Werynia również stanowiąca własność Powiatu Kolbuszowskiego użytkowana przez Zespół Szkół Agrotechniczno- Ekonomicznych w Weryni zgodnie z ewidencją gruntów stanowi drogę. Stwierdzono, iż nie jest to teren cenny przyrodniczo, a ponadto również nie zinwentaryzowano tam gatunków będących przedmiotem ochrony.		Ad 2. Wyłączono działkę nr 831/5 w miejscowości Werynia z obszaru Natura. Pozostawiono w granicach drogę proponowaną do wyłączenia (dz. ewid. nr. 680) gdyż jej wyłączenie odcinałoby obszary, które powinny pozostać w Obszarze Natura 2000.
31	Pismo z dnia 15 I 2014 roku znak IPP-0701-1/14. W nawiązaniu do ujętej w powyższym Planie zadań ochronnych inwestycji zbiornika wodnego Krawce na rzece Łęg, RZGW w Krakowie wnosi o korektę dokonanych w Planie zapisów, uwzględniając ustalenia §3 ust.2, pkt. c oraz §3 ust.7 Rozporządzenia Ministra.	RZGW Kraków	Odniesienia do zbiornika zostały z dokumentu wykreślone.
32	Pismo z dnia 07.II.2014 z Gospodarstwa rybackiego „Grądy” w Budzie Stalowskiej. Propozycja zmian w PZO „W związku z koniecznością zachowania reżimu produkcyjnego pozostawić w gestii gospodarstwa możliwość dowolnej regulacji wodą oraz przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych (orka, ob-	Pan Marian Słowiński Gospodarstwa rybackiego „Grądy” w Budzie Stalowskiej.	Po wcześniejszych konsultacjach wprowadzono zapis dopuszczający takie zabiegi, które wynikają z wymienionych procesów technologicznych produkcji ryb. Wprowadzono zapis „Dopuszczalne jest spuszczenia

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	siew, koszenie) na następujących kategoriach stawów: magazyny rybne, ogrzewalnik, tarliska, przesadki I, przesadki II w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia. Zachować prawo do odłowu w okresie wiosenno- letnim tj. od 1 maja do 15 sierpnia ok. 30% łącznej powierzchni stawów handlowych i kroczkowych w związku z produkcją ryby handlowej na odłów letni. Zaznaczam jednocześnie, że stawy te użytkowane są przemiennie. Zachować prawo do możliwości przeprowadzenia remontu urządzeń i budowli stawowych w zakresie 30% w stosunku do całej powierzchni gospodarstwa. Zastrzega sobie prawo do regulacji wodą w czasie awarii technicznych i masowych śnięć ryb.”		wody ze stawów na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni lustra wody danego kompleksu stawowego, w sytuacji gdy wynika to z koniecznych działań dla funkcjonowania gospodarstwa rybackiego. Przy czym spuszczenie wody na powierzchni większej od 15 % do 30 % wymaga uzyskania pozytywnej opinii RDOŚ.”

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

12. Literatura

- Biuletyn Monitoringu Przyrody, nr 8, 2011, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa
- BULiGL O/Lublin 2007. Inwentaryzacji wybranych gatunków ptaków z zał. I Dyrektywy 2009/147/ poza gruntami Lasów Państwowych.
- Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.) 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą ptasią. GIOŚ. Warszawa.
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska 2012. 07. Zapisy poprzedniej wersji formularza SFD. Wersje historyczne dostępne w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska bądź na europejskiej witrynie internetowej. Ostatnia wersja aktualizacji 2012 07.
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska 2012 Instrukcja wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wersja 2012.1
- Głowaciński Z. 1992 (red.). Polska czerwona księga zwierząt. PWRiL, Warszawa.
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska 2012. Monitoring Ptaków Polski. Państwowego Monitoringu Środowiska <http://monitoringptakow.gios.gov.pl/>. Dane dotyczące kraski *Coracias garrulus*, mewy czarnogłowej *Larus melanocephalus* i podgorzałki *Aythya nyroca*.
- Gromadzki M. (red.) 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ptaki (część I i II, tom 7 i 8). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Grzybek J., Kata K. 2013 - dane niepublikowane.
- Grzybek J. 2012. Występowanie mew *Laridae* i rybitw *Sternidae* na Podkarpaciu. Ptaki Podkarpacia 12:111-123
- Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB 180005 Puszcza Sandomierska – SDF i Raport BULiGL.2010.
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Pilot M. 2005b. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. [Maszynopis] Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża.
- Keller M., Jujka-Radziejewicz M., Okołów E., (red.), 2012. Co kryje natura?: Przewodnik po wybranych obszarach Natura 2000. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków.
- Neubauer G., Sikora A., Chodkiewicz T., Chylarecki P., Archita B., Betleja J., Rodhe Z., Wieloch M., Woźniak B., Zieliński P., Zielińska M. 2011. „Monitoring populacji ptaków Polski w latach 2008-2009”. Biuletyn Monitoringu Przyrody 8/1: 1-40.
- Rogala D., Marcela A. (red.) 2011 „Natura 2000 na Podkarpaciu”. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie Rzeszów

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- Sidło P.O., Błaszowska B., Chylarecki P. (red.), 2004: Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. OTOP. Warszawa.
- Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.) 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań
- Tomiało L., Stawarczyk T. 2003 Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTTP "proNatura", Wrocław.
- Walasz K., Mielczarek P. (red.).1992. Atlas ptaków lęgowych Małopolski 1985-1991. Biol. Silesiae, Wrocław. s. 1-522.
- Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P.: Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki 2010.
- Winter J., Chudy Ł., Marcinkowski M. 2010. „Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły”. Dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.,
- Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ. Warszawa.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

